

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

# ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΚΑΙ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δραχ. 22  
(Ἄξια Βιβλιοσήμου δραχ. 8,20. Φόρος Ἄναγ. Δανείου δραχ. 1,60)  
Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 27967.  
Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 747, 13 Αὐγούστου 1925.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ  
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"

44 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1925





JK



1925 004

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

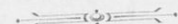
Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ

# ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΚΑΙ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ  
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

44 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1925



Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγρα-  
φέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

*Ι. Δ. Κολλαροῦ*

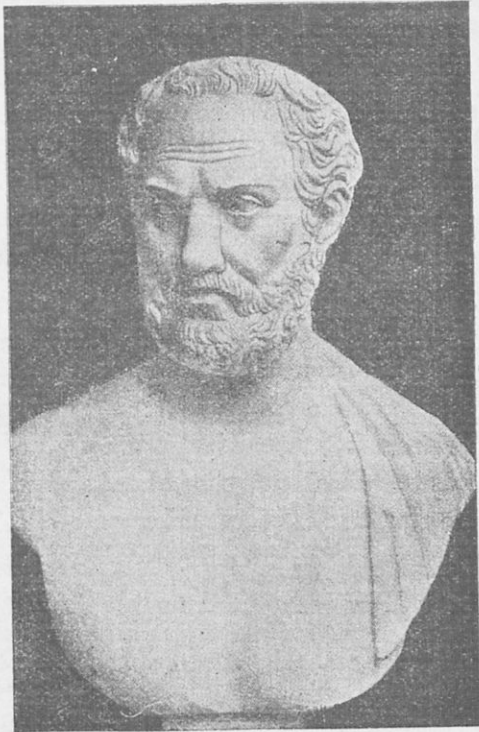


---

Τόποις Ξεν. Ε. Σεργιάδου — Γεωργίου-Σταύρου 10 — Ἀθήναι

---

5h



ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ



# ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ





## Α. ΦΑΝΕΡΑΙ ΑΙΤΙΑΙ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

( Κεφ. 24 - 66 )

1. Ὁ ἔνεκα τῆς Ἐπιδάμου πόλεμο  
Κερκυραίων καὶ Κορινθίων.

( Κεφ. 24 - 55 )

## I. Μέχρι τῆς ἀποστολῆς πρέσβειων εἰς Ἀθήνας.

( Κεφ. 24 - 31 )

24. Ἐπίδαμνος ἐστὶ πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἴόνιον κόλπον· προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος. ταύτην ἀπέφικισαν μὲν Κερκυραῖοι, οἰκιστῆς δ' ἐγένετο Φαλῖος Ἐρατοκλείδου, Κορινθῖος γένος, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθεῖς. ξυνήφικισαν δὲ καὶ Κορινθίων τινὲς καὶ τοῦ ἄλλου Δωρικοῦ γένους. προσελθόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο ἡ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος.

Στασιάσαντες δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλά, ὡς λέγεται, ἀπὸ πολέμου τινὸς τῶν προσοικῶν βαρβάρων ἐφθάρησαν καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς ἐστερήθησαν. τὰ δὲ τελευταῖα πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου ὁ δῆμος αὐτῶν ἐξεδίωξε τοὺς δυνατοὺς, οἱ δὲ ἐπελθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐλήζοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατὰ τὴ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ὄντες Ἐπιδάμνιοι, ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς τὴν Κερκυραν πρέσβεις ὡς μητρόπολιν οὖσαν δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τοὺς τε φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι καὶ τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι. ταῦτα δὲ

ικέται καθεζόμενοι ἐς τὸ Ἡραϊον ἐδέοντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὴν ἰκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀπράκτους ἀπέπεμψαν.

25. Γνόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφίσιν ἀπὸ Κερκύρας τιμωρίαν οὔσαν ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο θέσθαι τὸ παρὸν καὶ πέμψαντες ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπήρουντο, εἰ παραδοῖεν Κορινθίοις τὴν πόλιν ὡς οἰκισταῖς καὶ τιμωρίαν τινὰ πειρῶντο ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε παραδοῦναι  
2 καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι. ἐλθόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον κατὰ τὸ μαντεῖον παρέδωσαν τὴν ἀποικίαν, τὸν τε οἰκιστὴν ἀποδεικνύντες σφῶν ἐκ Κορίνθου ὄντα καὶ τὸ χρηστήριον δηλοῦντες, ἐδέοντό τε μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλ' ἐπαμῦναι.

3 Κορίνθιοι δὲ κατὰ τε τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν, νομίζοντες οὐχ ἦρσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν ἢ Κερκυραίων, ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι αὐτῶν παρη-  
4 μέλουν ὄντες ἀποικοῖ· οὔτε γὰρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν, ὡς περ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, περιφρονοῦντες δὲ αὐτοὺς καὶ ἐν χρημάτων δυνάμει ὄντες κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὁμοῖα τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατότεροι, ναυτικῷ δὲ καὶ πολὺ προέχειν ἔστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοίκησιν τῆς Κερκύρας κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς· (ἢ καὶ μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικὸν καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι· τριήρεις γὰρ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς, ὅτε ἦρχοντο πολεμεῖν).

26. Πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ Κορίνθιοι ἔπεμπον ἐς τὴν Ἐπιδάμνον ἄσμενοι τὴν ὠφελίαν, οἰκήτορά τε τὸν βουλόμενον ἰέναι κελεύοντες καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ  
2 Λευκαδίων καὶ ἑαυτῶν φρουροῦς. ἐπορεύθησαν δὲ πεζῇ ἐς Ἀπολλωνίαν, Κορινθίων οὔσαν ἀποικίαν, δέσει τῶν Κερκυραίων, μὴ κωλύονται ὑπ' αὐτῶν κατὰ θάλασσαν περαιούμενοι.

Κερκυραῖοι δὲ ἐπειδὴ ἤσθοντο τοὺς τε οἰκήτορας καὶ φρου- 3  
 ροὺς ἦγοντας ἐς τὴν Ἐπίδαμνον τὴν τε ἀποικίαν Κορινθίους  
 δεδομένην, ἐχαλέπαινον· καὶ πλεύσαντες εὐθύς πέντε καὶ εἴκοσι  
 ναυσὶ καὶ ὕστερον ἐτέρῃ στόλῳ τοὺς τε φεύγοντας ἐκέλευον  
 κατ'ἐπήρειαν δέχεσθαι αὐτοὺς—ἦλθον γὰρ ἐς τὴν Κέρκυραν οἱ  
 τῶν Ἐπιδαμνίων φυγάδες τάφους τε ἐπιδεικνύντες καὶ ξυγγέ-  
 νειαν, ἣν προῖσχύμενοι ἐδέοντο σφᾶς κατάγειν—τοὺς τε φρου-  
 ροὺς, οὓς Κορινθιοὶ ἔπεμψαν, καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν.

Οἱ δὲ Ἐπιδαμνιοὶ οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν, ἀλλὰ στρα- 4  
 τεύουσιν ἐπ' αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι τεσσαράκοντα ναυσὶ μετὰ  
 τῶν φυγάδων ὡς κατάξοντες καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς προσλα-  
 βόντες, προσκαθεζόμενοι δὲ τὴν πόλιν προεῖπον Ἐπιδαμνίων 5  
 τε τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ξέγους ἀπαθεῖς ἀπιέναι, εἰ δὲ μὴ,  
 ὡς πολεμίοις χρήσεσθαι. ὡς δ' οὐκ ἐπέθοντο, οἱ μὲν Κερκυ-  
 ραῖοι—ἔστι δ' ἰσθμὸς τὸ χωρίον—ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν.

27. Κορινθιοὶ δ', ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθον  
 ἄγγελοι, ὅτι πολιορκοῦνται, παρεσκευάζοντο στρατιάν καὶ  
 ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἐκήρυσσον ἐπὶ τῇ Ἰσθμῷ καὶ  
 ὁμοίᾳ τὸν βουλόμενον ἰέναι· εἰ δὲ τις τὸ παραυτίκα μὲν μὴ  
 ἐθέλοι ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντή-  
 κοντα δραχμὰς καταθέντα Κορινθίας μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ  
 πλείοντες πολλοὶ καὶ οἱ τὰργύριον καταβάλλοντες, ἐδεήθησαν 2  
 δὲ καὶ τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι, εἰ ἄρα κω-  
 λούιντο ὑπὸ Κερκυραίων πλεῖν· οἱ δὲ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς  
 ὀκτώ ναυσὶ ξυμπλεῖν, καὶ Παλῆς Κεφαλλήνων τέσσαρσι, καὶ  
 Ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν, οἳ παρέσχον πέντε, Ἐρμιονῆς δὲ  
 μίαν καὶ Τροιζήνιοι δύο, Λευκάδιοι δὲ δέκα καὶ Ἀμπρα-  
 κιωταὶ ὀκτώ. Θηβαίους δὲ χρήματα ἤτησαν καὶ Φλιασίουσ,  
 Ἡλείους δὲ ναῦς τε κενὰς καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων  
 νῆες παρεσκευάζοντο τριάκοντα καὶ τρισχίλιοι ὀπλίται.

28. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευήν,

ἐλθόντες ἐς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικυωνίων  
 πρέσβειων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἐπι-  
 δάμνῳ φρουρούς τε καὶ οἰκήτορας ἀπάγειν ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς  
 2 Ἐπιδάμνου. εἰ δέ τι ἀντιποιοῦνται, δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν  
 Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν, αἷς ἂν ἀμφοτέροι ξυμβῶσιν·  
 ὁποτέρων δ' ἂν δικασθῆ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν·  
 3 ἤθελον δὲ καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς μαντεῖῳ ἐπιτρέψαι. πόλεμον  
 δὲ οὐκ εἶων ποιεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ ἀναγκασθῆσθεαι  
 ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων φίλους ποιεῖσθαι, οὓς οὐ βού-  
 λονται, ἐτέρους τῶν νῦν ὄντων μᾶλλον, ὠφελίας ἕνεκα.  
 4 Οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς, ἦν τὰς τε ναῦς καὶ  
 τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπιδάμνου ἀπαγάγωσι, βουλευέσθεαι·  
 πρότερον δὲ οὐ καλῶς ἔχειν τοὺς μὲν πολιορκεῖσθαι, αὐτοὺς  
 5 δὲ δικάζεσθαι. Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἦν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς  
 ἐν Ἐπιδάμνῳ ἀπαγάγωσι, ποιήσιν ταῦτα· ἐτοῖμοι δὲ εἶναι  
 καὶ ὥστε ἀμροτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς δὲ ποιή-  
 σασθαι, ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται.

29. Κορίνθιοι δὲ οὐδὲν τούτων ὑπήκουον, ἀλλ' ἐπειδὴ  
 πλήρεις αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆες καὶ οἱ ξύμμαχοι παρῆσαν, προ-  
 πέμφαντες κήρυκα πρότερον πόλεμον προερούντα Κερκυ-  
 ραίοις, ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε δισχιλίους τε  
 ὀπλίταις ἔπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον Κερκυραίοις ἐναντία πολε-  
 2 μήροντες· ἐστρατήγει δὲ τῶν μὲν νεῶν Ἄριστεὺς ὁ Πελλίχου  
 καὶ Καλλικράτης ὁ Καλλίου καὶ Τιμάνωρ ὁ Τιμάνθους, τοῦ δὲ  
 πεζοῦ Ἀρχέτιμός τε ὁ Εὐρυτίμου καὶ Ἰσαρχίδας ὁ Ἰσάρχου.  
 3 Ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο ἐν Ἀκτιῷ τῆς Ἀνακτορίας γῆς, οὐ  
 τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρα-  
 κικοῦ κόλπου, οἱ Κερκυραῖοι κήρυκά τε προέπεμφαν αὐτοῖς  
 ἐν ἀκατίῳ ἀπερούντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφᾶς, καὶ τὰς ναῦς ἅμα  
 ἐπλήρουν ζεύξαντες τε τὰς παλαιάς, ὥστε πλοῦτους εἶναι,  
 4 καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαντες. ὡς δὲ ὁ κηρύξ τε ἀπήγγει-

λεν οὐδὲν εἰρηναῖον παρὰ τῶν Κορινθίων καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπλήρωντο οὕσαι ὀγδοήκοντα—τεσσαράκοντα γὰρ Ἐπίδαμνον ἐπολιόρκουν—, ἀνταναγαγόμενοι καὶ παραταξάμενοι ἐναυμάχησαν· καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παρὰ πολὺ καὶ 5 ναῦς πεντεκαίδεκα διέφθειραν τῶν Κορινθίων. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη καὶ τοὺς τὴν Ἐπίδαμνον πολιορκοῦντας παραστήσασθαι ὁμολογία, ὥστε τοὺς μὲν ἐπήλυδας ἀποδόσθαι, Κορινθίους δὲ δῆσαντας ἔχειν, ἕως ἂν ἄλλο τι δόξῃ.

30. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ τῆς Κερκύρας ἀκρωτηρίῳ τοὺς μὲν ἄλλους, οὓς ἔλαβον αἰχμαλώτους, ἀπέκτειναν, Κορινθίους δὲ δῆσαντες εἶχον. ὕστερον δέ, ἐπειδὴ οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ 2 ξύμμαχοι ἤσσημένοι ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἀπάσης ἐκράτουν τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι καὶ πλεύσαντες ἐς Λευκάδα, τὴν Κορινθίων ἀποικίαν, τῆς γῆς ἔτεμον καὶ Κυλλήνην, τὸ Ἡλείων ἐπίγειον, ἐνέπρησαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον Κορινθίοις.

Τοῦ τε χρόνου τὸ πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐκρά- 3 τουν τῆς θαλάσσης καὶ τοὺς τῶν Κορινθίων ξυμμάχους ἐπιπλέοντες ἐφθειρον, μέχρι οὗ Κορίνθιοι περιόντι τῷ θέρει πέμψαντες ναῦς καὶ στρατιάν, ἐπεὶ σφῶν οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν, ἐστρατοπεδεύοντο ἐπὶ Ἀκτίῳ καὶ παρὰ τὸ Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος, φυλακῆς ἕνεκα τῆς τε Λευκάδος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, ὅσαι σφίσι φίλαι ἦσαν. ἀντεστρατοπεδεύοντο 4 δὲ καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ ναυσὶ τε καὶ πεζῶν. ἐπέπλεόν τε οὐδέτεροι ἀλλήλοις, ἀλλὰ τὸ θέρος τοῦτο ἀντικαθεζόμενοι χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου ἐκάτεροι.

31. Τὸν δ' ἐνιαυτὸν πάντα τὸν μετὰ τὴν ναυμαχίαν καὶ τὸν ὕστερον οἱ Κορίνθιοι ὀργῇ φέροντες τὸν πρὸς Κερκυραίους πόλεμον ἐναυπηγοῦντο καὶ παρεσκευάζοντο τὰ κράτιστα νεῶν στόλον, ἐκ τε αὐτῆς Πελοποννήσου ἀγείροντες καὶ τῆς ἄλλης

2 Ἑλλάδος ἐρέτας, μισθῶ πείθοντες. πυνθανόμενοι δὲ οἱ Κερ-  
 κυραῖοι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν ἐφοβοῦντο, καὶ—ἦσαν γὰρ  
 οὐδενὸς Ἑλλήνων ἔνσπονδοι οὐδὲ ἐσεγγράφοντο ἑαυτοὺς οὔτε  
 ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων—  
 3 ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμάχους γενέ-  
 σθαι καὶ ὠφελίαν τινὰ πειρᾶσθαι ἀπ' αὐτῶν εὐρίσκεισθαι. οἱ  
 δὲ Κορίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα ἤλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθή-  
 νας πρὸςθευσόμενοι, ὅπως μὴ σφίσι πρὸς τῇ Κερκυραίων  
 ναυτικῇ τὸ Ἀττικὸν προσγενόμενον ἐμπόδιον γένηται θέσθαι  
 τὸν πόλεμον, ἣ βούλονται. καταστάσις δὲ ἐκκλησίας ἐς ἀντι-  
 λογίαν ἤλθον. καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἔλεξαν τοιάδε.

*II. Δημηγορία τῶν Κερκυραίων πρέσβεων  
 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων.*

(Κεφ. 32 - 36)

32. «Δίκαιον, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς μήτε εὐεργεσίας μεγά-  
 λης μήτε ξυμμαχίας προυφειλομένης ἦγοντας παρὰ τοὺς  
 πέλας ἐπικουρίας, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν, δεησομένους ἀναδι-  
 δάξαι πρῶτον, μάλιστα μὲν ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ  
 μή, ὅτι γε οὐκ ἐπιζήμια, ἔπειτα δὲ ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον  
 ἔξουσιν· εἰ δὲ τούτων μηδὲν σαφὲς καταστήσουσι, μὴ ὀργίζε-  
 2 σθαι, ἦν ἀτυχῶσι. Κερκυραῖοι δὲ μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς  
 αἰτήσεως καὶ ταῦτα πιστεύοντες ἐχυρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι  
 ἀπέστειλαν ἡμᾶς.

3 »Τετύχηκε δὲ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα πρὸς τε ὑμᾶς ἐς τὴν  
 χρεῖαν ἡμῖν ἄλογον καὶ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐν τῇ παρόντι  
 4 ἀξύμφορον. ξύμμαχοί τε γὰρ οὐδενὸς πῶ ἐν τῇ πρὸ τοῦ  
 ἐκούσιοι γινόμενοι νῦν ἄλλων τοῦτο δεησόμενοι ἦκομεν, καὶ  
 ἅμα ἐς τὸν παρόντα πόλεμον Κορινθίων ἐρήμιοι δι' αὐτὸ  
 καθέσταμεν. καὶ περιέστηκεν ἡ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον

σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἀλλοτρία ξυμμαχία τῇ τοῦ πέλας γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν, νῦν ἀβουλία καὶ ἀσθένεια φαινομένη.

»Τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν αὐτοὶ κατὰ μόνους ἀπεωσάμεθα Κορινθίους· ἐπειδὴ δὲ μεῖζονι παρασκευῇ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐφ' ἡμᾶς ὤρμηται καὶ ἡμεῖς ἀδύνατοι ὀρώμεν ὄντες τῇ οἰκείᾳ μόνον δυνάμει περιγενέσθαι καὶ ἅμα μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἐσόμεθα ὑπ' αὐτοῖς, ἀνάγκη καὶ ὑμῶν καὶ ἄλλου παντὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι, καὶ ξυγγνώμη, εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἀμαρτία τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν.

33. »Γενήσεται δὲ ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἢ ξυντυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας, πρῶτον μὲν ὅτι ἀδικουμένοις καὶ οὐχ ἑτέρους βλάπτουσι τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε· ἔπειτα περὶ τῶν μεγίστων κινδυνεύοντας δεξάμενοι ὡς ἂν μάλιστα μετ' ἀειμνήστου μαρτυρίου τὴν χάριν καταθήσεσθε· ναυτικόν τε κερτήμεθα πλὴν τοῦ παρ' ὑμῖν πλειστον. καὶ σκέψασθε, τίς εὐπραξία σπανιωτέρα ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ, ἢν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν προσγενέσθαι, αὕτη πάρεστιν αὐτεπάγγελτος, ἄνευ κινδύνων καὶ δαπάνης διδοῦσα ἑαυτὴν καὶ προσέτι φέρουσα ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς ἀρετήν, οἷς δὲ ἐπαμυνεῖτε, χάριν, ὑμῖν δ' αὐτοῖς ἰσχύν· ἃ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα πάντα ξυνέβη, καὶ ὀλίγοι ξυμμαχίας δεόμενοι οἷς ἐπικαλοῦνται ἀσφάλειαν καὶ κόσμον οὐχ ἦσσαν διδόντες ἢ ληψόμενοι παραγίγνονται.

»Τὸν δὲ πόλεμον, δι' ὃν περ χρήσιμοι ἂν εἴμεν, εἴ τις ὑμῶν μὴ οἶεται ἕσθαι, γνώμης ἀμαρτάνει καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς Λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμήσειόντας καὶ τοὺς Κορινθίους, δυναμένους παρ' αὐτοῖς καὶ ὑμῖν ἐχθροὺς ὄντας, προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ τῷ κοινῷ ἔχθαι κατ' αὐτοὺς



μετ' ἀλλήλων στῶμεν μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἀμάρτωσιν, ἢ  
 4 κακῶσαι ἡμᾶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι. ἡμέτερον δ' αὖ  
 ἔργον προτερῆσαι, τῶν μὲν διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων  
 τὴν ξυμμαχίαν, καὶ προεπιβουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἀντε-  
 πιβουλεύειν.

34. » Ἦν δὲ λέγωσιν, ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ἀποι-  
 κους ὑμᾶς δέχεσθαι, μαθόντων, ὡς πᾶσα ἀποικία εὖ μὲν  
 πάσχουσα τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ ἀλλοτριού-  
 2 ται· οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ δουλοῖ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὁμοίῳ τοῖς λειπο-  
 μένοις εἶναι ἐκπέμπονται. ὡς δὲ ἠδίκουν, σαφές ἐστι. προ-  
 κληθέντες γὰρ περὶ Ἐπιδάμνου ἐς κρίσιν πολέμῳ μᾶλλον  
 3 ἢ τῷ ἴσῳ ἐβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. καὶ ὑμῖν  
 ἔστω τι τεκμήριον, ἃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δρῶσιν,  
 ὥστε ἀπάτη τε μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν δεομένοις τε ἐκ  
 τοῦ εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν. ὁ γὰρ ἐλαχίστας τὰς μεταμε-  
 λείας ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων ἀσφαλέ-  
 στατος ἂν διατελοίη.

35. » Λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς δεχό-  
 2 μενοι ἡμᾶς μηδετέρων ὄντας ξυμμάχους. εἴρηται γὰρ ἐν  
 αὐταῖς, τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἦτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ,  
 3 ἐξεῖναι, παρ' ὁποτέρους ἂν ἀρέσκηται, ἐλθεῖν. καὶ δεινόν, εἰ  
 τοῖσδε μὲν ἀπὸ τε τῶν ἐνσπόνδων ἔσται πληροῦν τὰς ναῦς  
 καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καὶ οὐχ ἦκιστα ἀπὸ  
 τῶν ὑμετέρων ὑπηκόων, ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς προκειμένης τε  
 ξυμμαχίας εἴρξουσι καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλοθεν ποθεν ὠφελείας,  
 εἶτα ἐν ἀδικήματι θήσονται πεισθέντων ὑμῶν ἃ δεόμεθα.

4 » Πολὺ δὲ ἐν πλείονι αἰτία ἡμεῖς μὴ πείσαντες ὑμᾶς ἔξομεν·  
 ἡμᾶς μὲν γὰρ κινδυνεύοντας καὶ οὐκ ἐχθροὺς ὄντας ἀπώ-  
 σεσθε, τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων καὶ ἐπιόν-  
 των γενήσεσθε, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν  
 προσλαβεῖν περιόψεσθε· ἦν οὐ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κακείνων



κωλύειν τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους ἢ καὶ ἡμῖν πέμ-  
πειν, καθ' ὅτι ἂν πεισθῆτε, ὠφελίαν, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ  
προφανοῦς δεξαμένους βοηθεῖν.

» Πολλὰ δέ, ὡσπερ ἐν ἀρχῇ ὑπέipoμεν, τὰ συμφέροντα <sup>5</sup>  
ἀποδείκνυμεν, καὶ μέγιστον, ὅτι οἱ τε αὐτοὶ πολέμοιο ἡμῖν  
ἦσαν—ὅπερ σαφεστάτη πίστις—, καὶ οὗτοι οὐκ ἀσθενεῖς,  
ἀλλ' ἱκανοὶ τοὺς μεταστάντας βλάψαι. καὶ ναυτικῆς καὶ οὐκ  
ἠπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδομένης οὐχ ὁμοία ἢ ἀλλοτριώ-  
σις· ἀλλὰ μάλιστα μὲν, εἰ δύνασθε, μηδένα ἄλλον ἐὰν κερτῆ-  
σθαι ναῦς, εἰ δὲ μή, ὅστις ἐχυρώτατος, τοῦτον φίλον ἔχειν.

36. » Καὶ ὅτῳ τάδε συμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι, φοβεῖ-  
ται δέ, μὴ δ' αὐτὰ πειθόμενος τὰς σπονδὰς λύσῃ, γνῶτω τὸ  
μὲν δεδιὸς αὐτοῦ ἰσχὺν ἔχον τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆ-  
σον, τὸ δὲ θαρσοῦν μὴ δεξαμένου ἀσθενὲς ὄν πρὸς ἰσχύοντας  
τοὺς ἐχθροὺς ἀδεέστερον ἐσόμενον, καὶ ἅμα οὐ περὶ τῆς  
Κερκύρας νῦν τὸ πλέον ἢ καὶ τῶν Ἀθηναίων βουλευόμενος,  
καὶ οὐ τὰ κράτιστα αὐταῖς προνοῶν, ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα  
καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον τὸ αὐτίκα περισκοπῶν ἐν-  
δοιάζῃ χωρίον προσλαβεῖν, ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν οἰκειού-  
ται τε καὶ πολεμοῦται. τῆς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ Σικελίας <sup>2</sup>  
καλῶς παράπλου κεῖται, ὥστε μήτε ἐκεῖθεν ναυτικὸν ἐᾶσαι  
Πελοποννησίους ἐπελθεῖν τό τε ἐνθένδε πρὸς τὰ κεῖ παρα-  
πέμψαι, καὶ ἐς τάλλα συμφορώτατόν ἐστι.

» Βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ, τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' <sup>3</sup>  
ἕκαστον, τῷ δ' ἂν μὴ προσέσθαι ἡμᾶς μάθοιτε· τρία μὲν τὰ  
λόγου ἄξια τοῖς Ἑλλησι ναυτικά, τὸ παρ' ὑμῖν καὶ τὸ ἡμέ-  
τερον καὶ τὸ Κορινθίων· τούτων δ' εἰ περιόψεσθε τὰ δύο  
ἐς ταῦτόν ἐλθεῖν καὶ Κορίνθιοι ἡμᾶς προκαταλήφονται,  
Κερκυραίοις τε καὶ Πελοποννησίους ἅμα ναυμαχήσετε·  
δεξάμενοι δὲ ἡμᾶς ἔξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ ταῖς  
ἡμετέραις ἀγωνίζεσθαι.»

III. Δημηγορία τῶν Κορινθίων πρέσβειων  
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 37-43)

37. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε·

«Ἀναγκαῖον Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον περὶ τοῦ δέ-  
ξασθαι σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων, ἀλλ' ὡς καὶ ἡμεῖς τε  
ἀδικοῦμεν καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰκότως πολεμοῦνται, μνησθέντας  
πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον  
λόγον ἰέναι, ἵνα τὴν ἀφ' ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέστερον  
προειδῆτε καὶ τὴν τῶνδε χρεῖαν μὴ ἀλογίστως ἀπίσησθε.  
2 »Φασὶ δὲ ξυμμαχίαν διὰ τὸ σῶφρον οὐδενός πω δέξασθαι·  
τὸ δ' ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδευσαν ξύμμαχόν  
τε οὐδένα βουλόμενοι πρὸς τὰδικήματα ἔχειν οὐδὲ μάρτυρα  
3 παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι. καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἅμα αὐτάρκη  
θέσιν κειμένη παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς ὧν βλάπτουσί τινα  
μᾶλλον ἢ κατὰ ξυνήκας γίγνεσθαι διὰ τὸ ἥκιστα ἐπὶ τοὺς  
πέλας ἐκπλέοντας μάλιστα τοὺς ἄλλους ἀνάγκη καταίροντας  
4 δέχεσθαι. κὰν τούτῳ τὸ εὐπρεπὲς ἄσπονδον, οὐχ ἵνα μὴ ξυνα-  
δικήσωσιν ἑτέροις, προθέβληνται, ἀλλ' ὅπως κατὰ μόνας ἀδι-  
κῶσι, καὶ ὅπως, ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι, βιάζωνται, οὐ δ' ἂν  
λάθωσι, πλεον ἔχωσιν, ἣν δὲ πού τι προσλάβωσιν, ἀναισχυν-  
5 τῶσι. καίτοι εἰ ἦσαν ἄνδρες, ὥσπερ φασίν, ἀγαθοί, ὅσῳ ἀλη-  
πτότεροι ἦσαν τοῖς πέλας, τότῳ δὲ φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς  
τὴν ἀρετὴν διδοῦσι καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια δεικνύναι.

38. »Ἄλλ' οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους οὔτε ἐς ἡμᾶς τοιοῦδε  
εἰσίν, ἅποικοι δὲ ὄντες ἀφεστᾶσί τε διὰ παντὸς καὶ νῦν  
πολεμοῦσι λέγοντες, ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν ἐκπεμ-  
2 φθεῖεν. ἡμεῖς δὲ οὐδ' αὐτοὶ φαμεν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρί-

ζεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι καὶ τὰ  
 εἰκότα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ἄλλαι ἀποικίαι τιμῶσιν ἡμᾶς, 3  
 καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων στεργόμεθα· καὶ δῆλον, ὅτι, εἰ 4  
 τοῖς πλέοσιν ἀρέσκοντές ἐσμεν, τοῖσδ' ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς  
 ἀπαρέσκοιμεν οὐδ' ἐπεστρατεύομεν ἐκπρεπῶς μὴ καὶ δια-  
 φερόντως τι ἀδικούμενοι. καλὸν δ' ἦν, εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, 5  
 τοῖσδε μὲν εἶξαι τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ, ἡμῖν δὲ αἰσχρὸν βιά-  
 σασθαι τὴν τούτων μετριότητα· ὕβρει δὲ καὶ ἐξουσίᾳ πλού- 6  
 του πολλὰ ἐς ἡμᾶς ἄλλα τε ἡμαρτήκασι· καὶ Ἐπίδαμον  
 ἡμετέραν οὖσαν κακουμένην μὲν οὐ προσεποιούντο, ἐλθόν-  
 των δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ ἐλόντες βία ἔχουσι.

39. »Καὶ φασὶ δὴ δίκην πρότερον ἐθελῆσαι κρίνεσθαι· ἦν  
 γε οὐ τὸν προύχοντα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς προκαλούμενον  
 λέγειν τι δοκεῖν δεῖ, ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τὰ τε ἔργα ὁμοίως  
 καὶ τοὺς λόγους, πρὶν διαγωνίζεσθαι, καθιστάντα. οὗτοι 2  
 δ' οὐ πρὶν πολιορκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγήσαντο  
 ἡμᾶς οὐ περιόψεσθαι, τότε καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης  
 παρέσχοντο· καὶ δεῦρο ἤκουσιν οὐ τάκει μόνον αὐτοὶ ἁμαρ-  
 τόντες, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς νῦν ἀξιούντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ  
 ξυναδικεῖν καὶ διαφόρους ὄντας ἡμῖν δέχεσθαι σφᾶς· οὓς 3  
 χρῆν, ὅτε ἀσφαλέστατοι ἦσαν, τότε προσιέναι καὶ μὴ ἐν ᾧ  
 ἡμεῖς μὲν ἠδικήμεθα, οὗτοι δὲ κινδυνεύουσι, μηδ' ἐν ᾧ ὑμεῖς,  
 τῆς τε δυνάμειος αὐτῶν τότε οὐ μεταλαβόντες, τῆς ὀφείλειος  
 νῦν μεταδώσετε καί, τῶν ἁμαρτημάτων ἀπογενόμενοι, τῆς  
 ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ἴσον ἔξετε, πάλαι δὲ κοινώσαντας τὴν  
 δύναμιν κοινὰ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἔχειν.

40. »Ὡς μὲν οὖν αὐτοὶ τε μετὰ προσηκόντων ἐγκλημά-  
 των ἐρχόμεθα καὶ οἷδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσι δεδήλω-  
 ται. ὥς δὲ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὺς δέχοισθε, μαθεῖν χρῆ. εἰ 2  
 γὰρ εἶρηται ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐξεῖναι, παρ' ὁποτέρους τις τῶν  
 ἀγράφων πόλεων βούλεται, ἐλθεῖν, οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἐτέ-

ρων ἰοῦσιν ἢ ξυνθήκη ἐστίν, ἀλλ' ὅστις, μὴ ἄλλου αὐτὸν ἀποστερῶν, ἀσφαλείας δεῖται καὶ ὅστις μὴ τοῖς δεξαμένοις (οὐ δεξομένοις, εἰ' σωφρονοῦσι), πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ποιή-  
 3 σαι· ὁ νῦν ὑμεῖς, μὴ πειθόμενοι ἡμῖν, πάθοιτε ἄν. οὐ γὰρ τοῖσδε μόνον ἐπίκουροι ἄν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν ἀντι ἐνσπόνδων πολέμιοι. ἀνάγκη γάρ, εἰ ἴτε μετ' αὐτῶν, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους.

4 »Καίτοι δίκαιοι γ' ἐστὲ μάλιστα μὲν ἐκποδῶν στήναι ἀμφοτέροις, εἰ δὲ μὴ, τοῦναντίον ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν ἵεναι — Κορινθίους μὲν γε ἐνσπονδοὶ ἐστε, Κερκυραίους δὲ οὐδὲ δι' ἀνοκωχῆς πώποτ' ἐγένεσθε—, καὶ τὸν νόμον μὴ  
 5 καθιστάναι, ὥστε τοὺς ἐτέρων ἀφισταμένους δέχεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς Σαμίων ἀποστάντων φῆφρον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν τῶν ἄλλων Πελοποννησίων δίχα ἐψηφισμένων, εἰ χρὴ αὐτοῖς ἀμύνειν, φανερώς δὲ ἀντείομεν τοὺς προσή-  
 6 κοντας ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἃ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσεισι, καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε.

41. »Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν, ἱκανὰ κατὰ τοὺς Ἑλλήνων νόμους, παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος τοιάνδε, ἣν οὐκ ἐχθροὶ ὄντες, ὥστε βλάπτειν, οὐδ' αὖ φίλοι, ὥστ' ἐπιχρησθαι, ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν χρῆ-  
 2 ναι. νεῶν γὰρ μακρῶν σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν Αἰγινήτων ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμον παρὰ Κορινθίων εἴκοσι ναῦς ἐλάβετε· καὶ ἡ εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους, τὸ δι' ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι, παρέσχεν ὑμῖν Αἰγινήτων μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ κόλασιν, καὶ ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο, οἷς μάλιστα ἄνθρωποι ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς σφετέρους ἰόντες τῶν πάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν φίλον  
 3 τε γὰρ ἡγοῦνται τὸν ὑπουργοῦντα, ἣν καὶ πρότερον ἐχθρὸς

ἤ, πολέμιόν τε τὸν ἀντιστάντα, ἦν καὶ τύχη φίλος ὢν· ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεία χειρὸν τίθενται φιλονικίας ἕνεκα τῆς αὐτίκα.

42. » Ὡν ἐνθυμηθέντες καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυτέρου αὐτὰ μαθὼν ἀξιούτω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι καὶ μὴ νομίση δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι, ξύμφορα δέ, εἰ πολεμήσει, ἄλλα εἶναι. τό τε γὰρ ξυμφέρον, ἐν ᾧ ἂν τις ἐλάχι-<sup>2</sup>στα ἀμαρτιάνῃ, μάλιστα ἔπεται, καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου, ᾧ φοβούμενοι ὑμᾶς Κερκυραῖοι κελεύουσιν ἀδικεῖν, ἐν ἀφανεί ἔτι κείται, καὶ οὐκ ἄξιον ἐπαρθέοντας αὐτῷ φανεράν ἔχθραν ἤδη καὶ οὐ μέλλουσαν πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι, τῆς δὲ ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποψίας σῶφρον ὑφελεῖν μᾶλλον· ἢ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα, κἂν<sup>3</sup> ἐλάσσων ἦ, δύναται μείζον ἐγκλημα λύσαι. μηδ' ὅτι ναυτι-<sup>4</sup>κοῦ ξυμμαχίαν μεγάλην διδάσκει, τούτῳ ἐφέλκεσθε· τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους ἐχυρωτέρα δύναμις ἢ τῷ αὐτίκα φανερῷ ἐπαρθέοντας διὰ κινδύνων τὸ πλεόν ἔχειν.

43. » Ἡμεῖς δὲ περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ προείπομεν, τοὺς σφετέρους ξυμμάχους αὐτὸν τινα κολάζειν, νῦν παρ' ὑμῶν τὸ αὐτὸ ἀξιούμεν κομίζεσθαι καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ ψήφῳ ὠφεληθέντας τῇ ὑμετέρᾳ ἡμᾶς βλάψαι. τὸ<sup>2</sup> δ' ἴσον ἀνταπόδοτε γνόντες τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ ὁ τε ὑπουργῶν φίλος μάλιστα καὶ ὁ ἀντιστὰς ἐχθρός. καὶ Κερκυραῖους τούσδε μήτε ξυμμάχους δέχεσθε βία ἡμῶν<sup>3</sup> μήτε ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικούσι. καὶ τάδε ποιοῦντες τὰ προσή-<sup>4</sup>κοντά τε δράσετε καὶ τὰ ἄριστα βουλευέσεσθε ὑμῖν αὐτοῖς».

#### IV. Τὰ περαιτέρω συμβάντα.

(Κεφ. 44 - 55)

44. Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

Ἄθηναῖοι δὲ ἀκούσαντες ἀμφοτέρων γενομένης καὶ δις ἐκκλησίας, τῇ μὲν προτέρᾳ οὐχ ἦσσαν τῶν Κορινθίων ἀπε-

δέξαντο τοὺς λόγους, ἐν δὲ τῇ ὑστεραία μετέγνωσαν Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι, ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν (εἰ γὰρ ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ' ἂν αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαί), ἐπιμαχίαν δὲ ἐποίησαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ἐάν τις ἐπὶ Κέρκυραν ἦῃ ἢ Ἀθήνας ἢ τοὺς  
 2 τούτων ξυμμάχους. ἐδόκει γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὡς ἔσσεσθαι αὐτοῖς, καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προέσθαι Κορινθίοις ναυτικὸν ἔχουσαν τοσοῦτον, ξυγκρούειν δὲ ὅτι μάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεστέροις οὔσιν, ἦν τι δέῃ, Κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ναυτικὸν ἔχουσιν ἐς  
 3 πόλεμον καθιστῶνται. ἅμα δὲ τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς ἐφαίνεται αὐτοῖς ἢ νῆσος ἐν παράπλῳ κείσθαι.

45. Τοιαύτη μὲν γνώμη οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Κερκυραίους προσεδέξαντο καὶ τῶν Κορινθίων ἀπελθόντων οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναῦς αὐτοῖς ἀπέστειλαν βοηθούς· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Λακεδαιμόνιος τε ὁ Κίμωνος καὶ Διότιμος ὁ Στρομβίχου καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους. προεῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις, ἦν μὴ ἐπὶ Κέρκυραν πλέωσι καὶ μέλ-  
 4 λωσιν ἀποβαίνειν ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων· οὕτω δὲ κωλύειν κατὰ δύναμιν. προεῖπον δὲ ταῦτα τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπονδάς. αἱ μὲν δὴ νῆες ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Κέρκυραν.

46. Οἱ δὲ Κορινθιοί, ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκευάστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Κέρκυραν ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἦσαν δὲ Ἡλείων μὲν δέκα, Μεγαρέων δὲ δώδεκα καὶ Λευκαδίων δέκα, Ἀμπρακιωτῶν δὲ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ Ἀνακτορίων μία,  
 2 αὐτῶν δὲ Κορινθίων ἐνενήκοντα· στρατηγοὶ δὲ τούτων ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἐκάστων, Κορινθίων δὲ Ξενοκλείδης ὁ  
 3 Εὐθυκλέους πέμπτος αὐτός. ἐπειδὴ δὲ προσέμειξαν τῇ κατὰ Κέρκυραν ἡπεῖρω ἀπὸ Λευκάδος πλέοντες, ὀρμίζονται ἐς  
 4 Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος γῆς. ἔστι δὲ λιμὴν, καὶ πόλις



ὕπερ αὐτοῦ κείται ἀπὸ θαλάσσης ἐν τῇ Ἐλαιάτιδι τῆς Θεσπρωτίδος, Ἐφύρη. ἐξίησι δὲ παρ' αὐτὴν Ἀχερουσία λίμνη ἐς θάλασσαν· διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτίδος Ἀχέρων ποταμὸς βέων ἐσβάλλει ἐς αὐτήν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει· βεῖ δὲ καὶ Θύαμις ποταμὸς ὀρίζων τὴν Θεσπρωτίδα καὶ Κεστρίνην, ὧν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ Χειμέριον. οἱ μὲν οὖν Κορίνθιοι τῆς ἡπείρου ἐνταῦθα ὀρμίζονται τε καὶ στρατόπεδον ἐποίησαντο.

47. Οἱ δὲ Κερκυραῖοι, ὡς ἤσθοντο αὐτοὺς προσπλέοντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν ναῦς, ὧν ἦρχε Μικιάδης καὶ Αἰσιμίδης καὶ Εὐρύβατος, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων, αἱ καλοῦνται Σύβοτα· καὶ αἱ Ἀττικαὶ δέκα παρήσαν. ἐπὶ δὲ τῇ Λευκίμμῃ αὐτοῖς τῷ ἀκρωτηρίῳ ὁ πεζὸς ἦν καὶ Ζακυνθίων χίλιοι ὀπλίται βεβοηθηκότες. ἦσαν δὲ καὶ τοῖς Κορινθίοις ἐν τῇ ἡπείρῳ πολλοὶ τῶν βαρβάρων παραβεβοηθηκότες· οἱ γὰρ ταύτῃ ἡπειρῶνται· αἰεὶ ποτε αὐτοῖς φίλοι εἰσίν.

48. Ἐπειδὴ δὲ παρεσκευάστο τοῖς Κορινθίοις, λαβόντες τριῶν ἡμερῶν σιτία ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀπὸ τοῦ Χειμερίου νυκτὸς καὶ ἅμα ἔφ' πλέοντες καθορῶσι τὰς τῶν Κερκυραίων ναῦς μετεώρους τε καὶ ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. ὡς δὲ κατεῖδον ἀλλήλους, ἀντιπαρετάσσοντο, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας Κερκυραίων αἱ Ἀττικαὶ νῆες, τὸ δὲ ἄλλο αὐτοὶ ἐπείχον τρία τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν, ὧν ἦρχε τῶν τριῶν στρατηγῶν ἑκάστου εἰς. οὕτω μὲν Κερκυραῖοι ἐτάξαντο. Κορινθίοις δὲ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας αἱ Μεγαρίδες νῆες εἶχον καὶ αἱ Ἀμπρακιώτιδες, κατὰ δὲ τὸ μέσον οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ὡς ἕκαστοι, εὐώνυμον δὲ κέρας αὐτοὶ οἱ Κορίνθιοι ταῖς ἄριστα τῶν νεῶν πλεούσας κατὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸ δεξιὸν τῶν Κερκυραίων εἶχον.

49. Εὐμμείξαντες δέ, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἑκατέροις ἦρθη. ἐναυμάχουν πολλοὺς μὲν ὀπλίτας ἔχοντες ἀμφότεροι ἐπὶ

τῶν καταστρωμάτων, πολλοὺς δὲ τοξότας τε καὶ ἀκοντιστάς,  
 2 τῷ παλαιῷ τρόπῳ ἀπειρότερον ἔτι παρεσκευασμένοι. ἦν τε ἡ  
 ναυμαχία καρτερά, τῇ μὲν τέχνῃ οὐχ ὁμοίως, πεζομαχία δὲ  
 3 τὸ πλέον προσφερέης οὔσα. ἐπειδὴ γὰρ προσβάλοιεν ἀλλήλοις  
 οὐ βραδίως ἀπελύοντο ὑπὸ τε πλήθους καὶ ὄχλου τῶν νεῶν  
 καὶ μᾶλλον τι πιστεύοντες τοῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὀπλί-  
 ταις ἐς τὴν νίκην, οἳ καταστάντες ἐμάχοντο ἡσυχάζουσῶν  
 τῶν νεῶν· διέκπλοι δὲ οὐκ ἦσαν, ἀλλὰ θυμῷ καὶ βίῳμῃ τὸ  
 πλέον ἐναυμάχουν ἢ ἐπιστήμῃ.

4 Πανταχῇ μὲν οὖν πολλὸς θόρυβος καὶ ταραχώδης ἦν ἡ  
 ναυμαχία, ἐν ἣ αἱ Ἰατρικαὶ νῆες παραγιγνόμεναι τοῖς Κερ-  
 κυραίοις, εἴ πῃ πιέζοιντο, φόβον μὲν παρείχον τοῖς ἐναντίοις,  
 μάχης δὲ οὐκ ἦρχον δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόρρησιν  
 5 τῶν Ἀθηναίων. μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρασ τῶν Κορινθίων  
 ἐπόνει. οἱ γὰρ Κερκυραῖοι εἴκοσι ναυσὶν αὐτοὺς τρεφάμενοι  
 καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐς τὴν ἠπειρον μέχρι τοῦ στρα-  
 τοπέδου πλεύσαντες αὐτῶν καὶ ἐπεκθάντες ἐνέπρησάν τε  
 6 τὰς σκηναὶς ἐρήμους καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ταύτῃ μὲν  
 οὖν οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἤσσαντό τε καὶ οἱ Κερκυ-  
 ραῖοι ἐπεκράτουν· ἡ δὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ Κορίνθιοι, ἐπὶ τῷ  
 εὐωνύμῳ, πολὺ ἐνίκων, τοῖς Κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν  
 ἀπὸ ἐλάσσονος πλήθους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρουσῶν.

7 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὀρῶντες τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους  
 μᾶλλον ἤδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεχό-  
 μενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινί· ἐπεὶ δὲ ἡ τροπὴ ἐγίγνετο λαμ-  
 πρῶς καὶ ἐνέκειντο οἱ Κορίνθιοι, τότε δὴ ἔργου πᾶς εἶχετο ἤδη  
 καὶ διεκέκριτο οὐδὲν ἔτι, ἀλλὰ ξυνέπεσεν ἐς τοῦτο ἀνάγκης,  
 ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις τοὺς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους.

50. Τῆς δὲ τροπῆς γενομένης οἱ Κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν  
 οὐχ εἰλικον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν, ἅς καταδύσειαν, πρὸς δὲ  
 τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο φονεῦειν διεκπλέοντες μᾶλλον ἢ



ζωγγρεῖν, τοὺς τε αὐτῶν φίλους, οὐκ αἰσθόμενοι ὅτι ἦσσηντο οἱ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα, ἀγνοοῦντες ἔκτεινον. πολλῶν γὰρ 2 νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν, ἐπειδὴ ξυνέμειξαν ἀλλήλοις, οὐ βραδύως τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο, ὅποιοι ἐκράτουν ἢ ἐκρατοῦντο· ναυμαχία γὰρ αὕτη Ἑλληνσι πρὸς Ἑλληνας νεῶν πλῆθει μεγίστη δὴ τῶν πρὸ αὐτῆς γεγένηται.

Ἐπειδὴ δὲ κατεδίωξαν τοὺς Κερκυραίους οἱ Κορίνθιοι ἐς 3 τὴν γῆν, πρὸς τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτρέποντο καὶ τῶν πλείστων ἐκράτησαν, ὥστε προσκομίσαι πρὸς τὰ Σύβοτα, οἱ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρβάρων προσεβεβοηθήκει· ἔστι δὲ τὰ Σύβοτα τῆς Θεσπρωτίδος λιμῆν ἐρήμιος. τοῦτο δὲ ποιήσαντες αὐθις ἀθροισθέντες ἐπέπλεον τοῖς Κερκυραίοις. οἱ δὲ ταῖς πλοῖμοις, καὶ ὅσαι ἦσαν 4 λοιπαί, μετὰ τῶν Ἀττικῶν νεῶν καὶ αὐτοὶ ἀντεπέπλεον δεισαντες, μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν πειρώσιν ἀποβαίνειν. ἤδη δὲ ἦν 5 ὄψε καὶ ἐπεπαιάνιστο αὐτοῖς ὡς ἐς ἐπίπλουν, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐξαπίνης πρύμναν ἐκρούοντο κατιδόντες εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων προσπλεύσας, ἃς ὕστερον τῶν δέκα βοήθους ἐξέπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι δεισαντες, ὅπερ ἐγένετο, μὴ νικηθῶσιν οἱ Κερκυραῖοι καὶ αἱ σφέτεραι δέκα νῆες ὀλίγα ἀμύνειν ὧσι.

51. Ταύτας οὖν προϊδόντες οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑποτοπήσαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι, οὐχ ὅσας ἐώρων, ἀλλὰ πλείους, ὑπανεχώρουν. τοῖς δὲ Κερκυραίοις—ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ 2 τοῦ ἀφανοῦς—οὐχ ἐώρωντο καὶ ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους πρύμναν κρουομένους, πρὶν τινες ἰδόντες εἶπον, ὅτι νῆες ἐκείναι ἐπιπλέουσι. τότε δὲ καὶ αὐτοὶ ἀνεχώρουν—ξυνεσκόταζε γὰρ ἤδη—, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἀποτραπόμενοι τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο. οὕτω μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλλήλων, καὶ ἡ 3 ναυμαχία ἐτελεύτα ἐς νύκτα. τοῖς δὲ Κερκυραίοις στρατοπεδευομένοις ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ αἱ εἴκοσι νῆες ἀπὸ τῶν Ἀθη-

νῶν αὐταί, ὧν ἤρχε Γλαύκων τε ὁ Λεάγρου καὶ Ἄνδοκίδης ὁ Λεωγόρου, διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων προσκομισθεῖσαι κατέπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον οὐ πολλῷ ὕστερον ἢ ὤφθησαν  
 5 —οἱ δὲ Κερκυραῖοι, ἦν γὰρ νύξ, ἐφοβήθησαν, μὴ πολέμια ὦσιν· ἔπειτα δὲ ἔγνωσαν—καὶ ὤρμισαντο.

52. Τῇ δ' ὕστεραία ἀναγαγόμεναι αἶ τε Ἀττικάι τριάκοντα νῆες καὶ τῶν Κερκυραίων ὅσαι πλόϊμοι ἦσαν ἐπέπλευσαν ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβότοις λιμένα, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὤρμουν, βουλό-  
 2 μνοι εἰδέναί, εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δὲ τὰς μὲν ναῦς ἄραντες ἀπὸ τῆς γῆς καὶ παραταξάμενοι μετεώρους ἡσύχαζον, ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι ἄρχειν ἐκόντες, ὄρωντες προσγεγεννημένας τε ναῦς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀκραίφνεις καὶ σφίσι πολλὰ τὰ ἄπορα ξυμβεβηκότα, αἰχμαλώτων τε περὶ φυλακῆς, οὓς ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχον, καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὔσαν τῶν νεῶν ἐν  
 3 χωρίῳ ἐρήμῳ· τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν, ὅπῃ κομισθήσονται, δεδιότες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι νομίσαντες λελύσθαι τὰς σπονδάς, διότι ἐς χεῖρας ἦλθον, οὐκ ἐῷσι σφᾶς ἀποπλεῖν.

53. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἄνδρας ἐς κελήτιον ἐσθιβάσαντας ἄνευ κηρυκείου προσπέμψαι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ πείραν ποιή-  
 2 σασθαι. πέμψαντές τε ἔλεγον τοιάδε· «Ἄδικεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολέμου ἄρχοντες καὶ σπονδάς λύοντες· ἡμῖν γὰρ πολεμίους τοὺς ἡμετέρους τιμωροῦμενοις ἐμποδῶν ἵστασθε ὅπλα ἀνταιρόμενοι. εἰ δ' ὑμῖν γνώμη ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ἐπὶ Κέρκυραν ἢ ἄλλοσε, εἴ ποι βουλόμεθα, πλεῖν καὶ τὰς σπονδάς λύετε, ἡμᾶς τούσδε λαβόντες πρῶτον χρήσασθε ὡς  
 3 πολεμίους». οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπον· τῶν δὲ Κερκυραίων τὸ μὲν στρατόπεδον, ὅσον ἐπήκουσεν, ἀνεβόησεν εὐθύς λαθεῖν τε αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖναι, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο·  
 4 «Οὔτε ἄρχομεν πολέμου, ὦ ἄνδρες Πελοποννήσιοι, οὔτε τὰς σπονδάς λύομεν, Κερκυραίοις δὲ τοῖσδε ξυμμάχοις οὔσι βοηθοὶ ἦλθομεν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοσέ ποι βούλεσθε πλεῖν, οὐ

κωλύομεν· εἰ δὲ ἐπὶ Κέρκυραν πλευσεῖσθε ἢ ἐς τῶν ἐκείνων  
τι χωρίων, οὐ περιοφόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν».

54. Τοιαῦτα τῶν Ἀθηναίων ἀποκριναμένων οἱ μὲν Κο-  
ρινθιοὶ τὸν τε πλοῦν τὸν ἐπ' οἴκου παρεσκευάζοντο καὶ τρο-  
παῖον ἔστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ Συβότοις· οἱ δὲ Κερκυ-  
ραῖοι τὰ τε ναύαγια καὶ νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς  
ἔξενεχθέντα ὑπὸ τοῦ βροῦ καὶ ἀνέμου, ὃς γενόμενος τῆς  
νυκτὸς διεσκέδασεν αὐτὰ πανταχῆ, καὶ τροπαῖον ἀντέστη-  
σαν ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ Συβότοις ὡς νενικηκότες.

Γνώμη δὲ ἐκάτεροι τοιαῦδε τὴν νίκην προσεποιήσαντο·<sup>2</sup>  
Κορινθιοὶ μὲν κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ μέχρι νυκτὸς, ὥστε  
καὶ ναύαγια πλεῖστα καὶ νεκροὺς προσκομίσασθαι, καὶ ἄνδρας  
ἔχοντες αἰχμαλώτους οὐκ ἐλάσσους χιλίων ναῦς τε καταδύ-  
σαντες περὶ ἑβδομήκοντα ἔστησαν τροπαῖον· Κερκυραῖοι δὲ  
τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες καί, ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι  
ἦλθον, ἀνελόμενοι τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναύαγια καὶ νεκροὺς,  
καὶ ὅτι αὐτοῖς τῇ τε προτεραιᾷ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώ-  
ρησαν οἱ Κορινθιοὶ ἰδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς καί, ἐπειδὴ  
ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι, οὐκ ἀντεπέπλεον ἐκ τῶν Συβότων, διὰ  
ταῦτα τροπαῖον ἔστησαν. οὕτω μὲν ἐκάτεροι νικᾶν ἠξίουσαν.

55. Οἱ δὲ Κορινθιοὶ ἀποπλέοντες ἐπ' οἴκου Ἀνακτόριον,  
ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, εἶλον  
ἀπάτη—ἦν δὲ κοινὸν Κερκυραίων καὶ ἐκείνων—καὶ κατα-  
στήσαντες ἐν αὐτῷ Κορινθίους οἰκίτορας ἀνεχώρησαν ἐπ'  
οἴκου· καὶ τῶν Κερκυραίων ὀκτακοσίους μὲν, οἳ ἦσαν δοῦλοι,  
ἀπέδοντο, πενήκοντα δὲ καὶ διακοσίους δῆσαντες ἐφύλασσαν  
καὶ ἐν θεραπείᾳ εἶχον πολλῆ, ὅπως αὐτοῖς τὴν Κέρκυραν  
ἀναχωρήσαντες προσποιήσειαν· ἐτύγγανον δὲ καὶ δυνάμει  
αὐτῶν οἱ πλείους πρῶτοι ὄντες τῆς πόλεως. ἢ μὲν οὖν Κέρ-<sup>2</sup>  
κυρα οὕτω περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ  
νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς. αἰτία δὲ αὕτη

πρώτη ἐγένετο τοῦ πολέμου τοῖς Κορινθίοις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι σφίσιν ἐν σπονδαῖς μετὰ Κερκυραίων ἐναυμάχουν.

**2. Ἡ ἀποστασία ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν τῆς Ποτειδαίας  
καὶ ἡ ὑποστήριξις αὐτῆς ὑπὸ τῶν Κορινθίων.**

(Κεφ. 56 - 66)

56. Μετὰ ταῦτα δ' εὐθὺς καὶ τάδε ξυνέβη γενέσθαι τοῖς  
2 Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις διάφορα ἐς τὸ πολεμεῖν. τῶν  
γὰρ Κορινθίων πρᾶσσόντων, ὅπως τιμωρήσονται αὐτούς, ὑπο-  
τοπήσαντες τὴν ἔχθραν αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι Ποτειδαίατας,  
οἱ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τῆς Παλλήνης, Κορινθίων ἀποί-  
κους, ἑαυτῶν δὲ ξυμμάχους φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευον τὸ ἐς  
Παλλήνην τεῖχος καθελεῖν καὶ δμήρους δοῦναι, τοὺς τε ἐπι-  
δημιουργοὺς ἐκπέμπειν καὶ τὸ λοιπὸν μὴ δέχεσθαι, οὓς  
κατὰ ἔτος ἕκαστον Κορίνθιοι ἐπεμπον, δείσαντες, μὴ ἀπο-  
στῶσιν ὑπὸ τε Περδίκκου πειθόμενοι καὶ Κορινθίων, τοὺς τε  
ἄλλους ἐπὶ Θράκης ξυναποστήσωσι ξυμμάχους.

57. Ταῦτα δὲ πρὸς τοὺς Ποτειδαίατας οἱ Ἀθηναῖοι προ-  
2 παρεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κερκύρα ναυμαχίαν· οἱ  
τε γὰρ Κορίνθιοι φανερώς ἤδη διάφοροι ἦσαν, Περδίκκας τε  
δ Ἀλεξάνδρου, Μακεδόνων βασιλεὺς, ἐπεπολέμωτο ζύμμα-  
3 χος πρότερον καὶ φίλος ὢν. ἐπολεμώθη δέ, ὅτι Φιλίππῳ, τῷ  
ἑαυτοῦ ἀδελφῷ, καὶ Δέρδῳ κοινῇ πρὸς αὐτὸν ἐναντιούμενοις  
4 οἱ Ἀθηναῖοι ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο. δεδιώς τε ἔπρασσεν ἔς  
τε τὴν Λακεδαίμονα πέμπων, ὅπως πόλεμος γένηται αὐτοῖς  
πρὸς Πελοποννησίους, καὶ τοὺς Κορινθίους προσεποιεῖτο τῆς  
5 Ποτειδαίας ἔνεκα ἀποστάσεως· προσέφερε δὲ λόγους καὶ  
τοῖς ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῦσι καὶ Βοττιαίοις ξυναποστήναι,  
νομίζων, εἰ ζύμμαχα ταῦτα ἔχοι ὄμορα ὄντα χωρία, ῥᾶον  
ἂν τὸν πόλεμον μετ' αὐτῶν ποιεῖσθαι.

Ὦν οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι καὶ βουλόμενοι προκαταλαμ- 6  
 βάνειν τῶν πόλεων τὰς ἀποστάσεις—ἔτυχον γὰρ τριάκοντα  
 ναῦς ἀποστέλλοντας καὶ χιλίους ὀπλίτας ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ  
 Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ' ἄλλων τεσσάρων στρα-  
 τηγούτων—ἐπιστέλλουσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν Ποτειδαία-  
 τῶν τε ὀμίρους λαβεῖν καὶ τὸ τεῖχος καθελεῖν, τῶν τε πλη-  
 σίον πόλεων φυλακὴν ἔχειν, ὅπως μὴ ἀποστήσονται.

58. Ποτειδαῖαται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ' Ἀθηναίους  
 πρέσβεις, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδέν,  
 ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαιμόνα μετὰ Κορινθίων, ὅπως  
 ἐτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἣν δέη, ἐπειδὴ ἔκ τε Ἀθηναίων ἐκ  
 πολλοῦ πράσσοντες οὐδὲν ἠῦροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ' αἱ νῆες  
 αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁμοίως ἔπλεον, καὶ τὰ τέλη  
 τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχετο αὐτοῖς, ἣν ἐπὶ Ποτειδαίαν  
 ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν, τότε δὴ κατὰ  
 τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ Χαλκιδέων καὶ Βοτ-  
 τιαίων κοινῇ ξυνομόσαντες.

Καὶ Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας τὰς ἐπὶ θαλάσῃ πό- 2  
 λεις ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας ἀνοικίσασθαι ἐς Ὀλυνθον  
 μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι· τοῖς τε ἐκλιποῦσι  
 τούτοις τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς Μυγδονίας περὶ τὴν Βόλβην  
 λίμνην ἔδωκε νέμεσθαι, ἕως ἂν ὁ πρὸς Ἀθηναίους πόλεμος  
 ᾗ. καὶ οἱ μὲν ἀνηκίζοντό τε καθαιροῦντες τὰς πόλεις καὶ  
 ἐς πόλεμον παρεσκευάζοντο.

59. Αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀφικνοῦνται ἐς τὰ  
 ἐπὶ Θράκης καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Ποτειδαίαν καὶ τὰλλα  
 ἀφεστηκότα. νομίσαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρὸς τε 2  
 Περδίκκην πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει καὶ τὰ ξυναφεστῶτα  
 χωρῖα, τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρότε-  
 ρον ἐξεπέμποντο, καὶ καταστάντες ἐπολέμουν μετὰ Φιλίππου  
 καὶ τῶν Δέρδου ἀδελφῶν ἄνωθεν στρατιᾷ ἐσβεβληκότων.

60. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Κορίνθιοι τῆς Ποτειδαίας ἀφεστηκυίας καὶ τῶν Ἀττικῶν νεῶν περὶ Μακεδονίαν οὐσῶν δεδιότες περὶ τῆ χωρίῳ καὶ οἰκίῳ τὸν κίνδυνον ἡγούμενοι πέμπουσιν ἑαυτῶν τε ἐθελοντάς καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων μισθῶ πείσαντες ἑξακοσίους καὶ χιλίους τοὺς πάντας ὀπλί-  
 2 τας καὶ ψιλοὺς τετρακοσίους. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Ἀριστεὺς ὁ Ἀδειμάντου, κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ οὐχ ἦκιστα οἱ πλείστοι ἐκ Κορίνθου στρατιῶται ἐθελονταὶ ξυνέσποντο· ἦν γὰρ τοῖς  
 3 Ποτειδαίαιταις ἀεὶ ποτε ἐπιτήδειος. καὶ ἀφικνοῦνται τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὕστερον ἐπὶ Θράκης ἢ Ποτείδαια ἀπέστη.

61. Ἦλθε δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις εὐθύς ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεστᾶσι, καὶ πέμπουσιν, ὡς ἦσθοντο καὶ τοὺς μετὰ Ἀριστεῶς ἐπιπαριόντας, δισχιλίους ἑαυτῶν ὀπλίτας καὶ τεσσαράκοντα ναῦς πρὸς τὰ ἀφεστῶτα καὶ Καλλιᾶν τὸν  
 2 Καλλιᾶδου πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν· οἱ ἀφικόμενοι ἐς Μακεδονίαν πρῶτον καταλαμβάνουσι τοὺς προτέρους χιλίους Θέρμην ἄρτι ἡρηκότας καὶ Πύδναν πολιορκούντας.  
 3 Προσκαθεζόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν Πύδναν ἐπολιόρκησαν μὲν, ἔπειτα δὲ ξυμβασιν ποιησάμενοι καὶ ξυμμαχίαν ἀναγκαίαν πρὸς τὸν Περδίκκην, ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν ἡ Ποτείδαια καὶ ὁ Ἀριστεὺς παρεληλυθῶς, ἀπανίστανται ἐκ τῆς  
 4 Μακεδονίας καὶ ἀφικόμενοι, περαιωθέντες ἐκεῖθεν, ἐπὶ Στρέφαν καὶ πειράσαντες πρῶτον τοῦ χωρίου καὶ οὐχ ἐλόντες ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς τὴν Ποτείδαϊαν τρισχιλίοις μὲν ὀπλίταις ἑαυτῶν, χωρὶς δὲ τῶν ξυμμάχων πολλοῖς, ἰππεῦσι δὲ ἑξακοσίοις Μακεδόνων τοῖς μετὰ Φιλίππου καὶ Πausανίου·  
 5 ἅμα δὲ νῆες παρέπλεον ἑβδομήκοντα. κατ' ὀλίγον δὲ προϊόντες τριταῖοι ἀφίκοντο ἐς Γίγωνον καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο.

62. Ποτειδαῖαιται δὲ καὶ οἱ μετὰ Ἀριστεῶς Πελοποννήσιοι προσδεχόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἐστρατοπεδεύοντο πρὸς Ὀλύνθου ἐν τῇ ἰσθμῷ καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως ἐπέ-



ποιήντο. στρατηγὸν μὲν τοῦ πεζοῦ παντὸς οἱ ξυμμάχοι ἤρηντο 2  
 Ἄριστέα, τῆς δὲ ἵππου Περδίκκαν· ἀπέστη γὰρ εὐθὺς πάλιν  
 τῶν Ἀθηναίων καὶ ξυνεμάχει τοῖς Ποτειδαίαιταις Ἰόλαον  
 ἀνθ' αὐτοῦ καταστήσας ἄρχοντα. ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως 3  
 τὸ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ στρατόπεδον ἔχοντι ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιτηρεῖν  
 τοὺς Ἀθηναίους, ἦν ἐπίωσι, Χαλκιδέας δὲ καὶ τοὺς ἕξω ἰσθμοῦ  
 ξυμμάχους καὶ τὴν παρὰ Περδίκκου διακοσίαν ἵππον ἐν  
 Ὀλύνθῳ μένειν καί, ὅταν Ἀθηναῖοι ἐπὶ σφᾶς χωρῶσι, κατὰ  
 νώτου βοηθοῦντας ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους.

Καλλίας δ' αὖ, ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, καὶ οἱ ξυνάρ- 4  
 χοντες τοὺς μὲν Μακεδόνας ἱππέας καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλί-  
 γους ἐπὶ Ὀλύνθου ἀποπέμπουσιν, ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν  
 ἐπιβοηθεῖν, αὐτοὶ δ' ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον ἐχώρουν  
 ἐπὶ τὴν Ποτειδαίαν. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ ἐγένοντο καὶ 5  
 εἶδον τοὺς ἐναντίους παρασκευαζομένους ὡς ἐς μάχην, ἀντι-  
 καθίσταντο καὶ αὐτοί, καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ξυνέμισγον. καὶ 6  
 αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ Ἀριστέως κέρας καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν  
 Κορινθίων τε καὶ τῶν ἄλλων λογάδες ἔτρεψαν τὸ καθ' ἑαυ-  
 τοὺς καὶ ἐπεξήλθον διώκοντες ἐπὶ πολὺ· τὸ δὲ ἄλλο στρατό-  
 πεδον τῶν τε Ποτειδαϊατῶν καὶ τῶν Πελοποννησίων ἦσσαντο  
 ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν.

63. Ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ Ἀριστέως ἀπὸ τῆς διώξεως, ὡς  
 ὄρα τὸ ἄλλο στράτευμα ἠσσημένον, ἠπόρησε μὲν, ὀποτέρωσε  
 διακινδυνεύσῃ χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου ἢ ἐς τὴν Ποτει-  
 δαίαν· ἔδοξε δ' οὖν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ ὡς ἐς ἐλάχι-  
 στον χωρίον δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτειδαίαν, καὶ παρῆλθε  
 παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς θαλάσσης βαλλόμενός τε καὶ χαλε-  
 πῶς, ὀλίγους μὲν τινὰς ἀποβαλὼν, τοὺς δὲ πλείους σώσας.

Οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ὀλύνθου τοῖς Ποτειδαίαιταις βοηθοὶ — 2  
 ἀπείχε δὲ ἐξήκοντα μάλιστα σταδίου καὶ ἔστι καταφανές —,  
 ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ τὰ σημεῖα ἦρθη, βραχὺ μὲν τι προῆλ-

θον ὡς βοηθήσοντες, καὶ οἱ Μακεδόνες ἱππῆς ἀντιπαρετά-  
 ξαντο ὡς κωλύσοντες· ἐπειδὴ δὲ διὰ τάχους ἢ νίκη τῶν Ἀθη-  
 ναίων ἐγένετο καὶ τὰ σημεῖα κατεσπάσθη, πάλιν ἐπανεχώ-  
 ρουν εἰς τὸ τεῖχος καὶ οἱ Μακεδόνες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους·  
 3 ἱππῆς δ' οὐδετέροις παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν μάχην τρο-  
 παῖον ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους  
 ἀπέδοσαν τοῖς Ποτειδααῖταις· ἀπέθανον δὲ Ποτειδααίων μὲν  
 καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγω ἐλάσσους τριακοσίων, Ἀθηναίων  
 δὲ αὐτῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ Καλλίας ὁ στρατηγός.

64. Τὸ δ' ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος εὐθὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἀπο-  
 τειχίσαντες ἐφρούρου· τὸ δ' εἰς τὴν Παλλήνην ἀτείχιστον ἦν·  
 οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐνόμιζον εἶναι ἐν τε τῷ ἰσθμῷ φρουρεῖν καὶ  
 εἰς τὴν Παλλήνην διαθάντες τειχίζειν δεδιότες, μὴ σφίσι οἱ  
 Ποτειδααῖται καὶ οἱ ξύμμαχοι γιγνομένοις δίχα ἐπιθῶνται.  
 2 καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι τὴν Παλλήνην  
 ἀτείχιστον οὖσαν χρόνῳ ὕστερον πέμπουσιν ἐξακοσίους καὶ  
 χιλίους ὀπλίτας ἑαυτῶν καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου στρα-  
 τηγόν· ὃς ἀφικόμενος εἰς τὴν Παλλήνην καὶ ἐξ Ἀφύτιος  
 ὁρμώμενος προσήγαγε τῇ Ποτειδααίᾳ τὸν στρατόν, κατὰ βραχὺ  
 3 προῖων καὶ κείρων ἅμα τὴν γῆν· ὡς δ' οὐδεὶς ἐπεξῆει εἰς  
 μάχην, ἀπετείχισε τὸ ἐκ τῆς Παλλήνης τεῖχος· καὶ οὕτως  
 ἤδη κατὰ κράτος ἡ Ποτειδααία ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο  
 καὶ ἐκ θαλάσσης ναυσὶν ἅμα ἐφορμούσαις.

65. Ἀριστεὺς δὲ ἀποτειχισθείσης αὐτῆς καὶ ἐλπίδα οὐδε-  
 μίαν ἔχων σωτηρίας, ἦν μὴ τι ἀπὸ Πελοποννήσου ἢ ἄλλο  
 παρὰ λόγον γίγνηται, ξυμβούλευε μὲν πλὴν πεντακοσίων  
 ἄνεμον τηρήσασι τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλέον ὁ  
 σῖτος ἀντίσχη, καὶ αὐτὸς ἤθελε τῶν μενόντων εἶναι· ὡς δ' οὐκ  
 ἐπειθε, βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν καὶ ὅπως τὰ  
 ἔξωθεν ἔξει ὡς ἄριστα, ἐκπλουν ποιεῖται λαθῶν τὴν φυλακὴν  
 2 τῶν Ἀθηναίων· καὶ παραμένων ἐν Χαλκιδεῦσι τὰ τε ἄλλα



ξυνεπολέμει καὶ Σερμυλιῶν λοχίσας πρὸς τῇ πόλει πολλοὺς διέφθειρεν ἕς τε τὴν Πελοπόννησον ἔπρασεν, ὅπῃ ὠφελία τις γενήσεται. μετὰ δὲ τῆς Ποτειδαίας τὴν ἀποτείχισιν Φορ-<sup>3</sup> μίων μὲν ἔχων τοὺς ἑξακοσίους καὶ χιλίους τὴν Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν ἐδήγῃ καὶ ἔστιν ἃ καὶ πολίσματα εἶλεν.

66. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι μὲν αὐταὶ προσεγεγένητο ἕς ἀλλήλους, τοῖς μὲν Κορινθίοις, ὅτι τὴν Ποτειδαίαν ἑαυτῶν οὖσαν ἀποικίαν καὶ ἄνδρας Κορινθίων τε καὶ Πελοποννησίων ἐν αὐτῇ ὄντας ἐπολιόρχουν, τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἕς τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι ἑαυτῶν τε πόλιν ξυμμαχίδα καὶ φόρου ὑποτελῆ ἀπέστησαν καὶ ἐλθόντες σφίσιν ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ἐμάχοντο μετὰ Ποτειδαιατῶν. οὐ μέντοι ὅ γε πόλεμὸς πῶ ξυνερρώγει, ἀλλ' ἔτι ἀνοικωχῆ ἦν· ἰδίᾳ γὰρ ταῦτα οἱ Κορίνθιοι ἔπραξαν.

---

B. ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ  
ΕΝ Τῇ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ

(Κεφ. 67-87)

---

1. Αἱ ἐνέργειαι τῶν Κορινθίων πρὸς σύγκλησιν ἐν Σπάρτῃ ἐκκλησίας καὶ δημηγορία αὐτῶν.

(Κεφ. 67-71)

67. Πολιορκουμένης δὲ τῆς Ποτειδαίας οὐχ ἡσύχαζον ἀνδρῶν τε σφίσιν ἐνότων καὶ ἅμα περὶ τῆ χωρίῳ δεδιότες· παρεκάλουν τε εὐθὺς ἕς τὴν Λακεδαίμονα τοὺς ξυμμάχους καὶ κατεθῶων ἐλθόντες τῶν Ἀθηναίων, ὅτι σπονδὰς τε λελυκότες εἶεν καὶ ἀδικοῖεν τὴν Πελοπόννησον. Αἰγινῆταί τε <sup>2</sup>

φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρύφα δέ, οὐχ ἤκιστα μετ' αὐτῶν ἐνήγον τὸν πόλεμον λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι κατὰ τὰς σπονδάς.

31 Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προσπαρακαλέσαντες τῶν ξυμμάχων  
καὶ εἴ τις τι ἄλλο ἔφη ἠδικῆσθαι ὑπὸ Ἀθηναίων, ξύλλογον  
4 σφῶν αὐτῶν ποιήσαντες τὸν εἰωθότα λέγειν ἐκέλευον. καὶ  
ἄλλοι τε παριόντες ἐγκλήματα ἐποιούντο ὡς ἕκαστοι καὶ  
Μεγαρῆς δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, μάλι-  
στα δὲ λιμένων τε εἶργεσθαι τῶν ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ καὶ  
5 τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς παρὰ τὰς σπονδάς. παρελθόντες δὲ  
τελευταῖοι οἱ Κορίνθιοι καὶ τοὺς ἄλλους ἐάσαντες πρῶτον  
παροξῦναι τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπέειπον τοιαύδε·

68. «Τὸ πιστὸν ὑμᾶς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τῆς καθ' ὑμᾶς  
αὐτοὺς πολιτείας καὶ ὁμιλίας ἀπιστοτέρους, ἐς τοὺς ἄλλους  
ἦν τι λέγωμεν, καθίστησι· καὶ ἀπ' αὐτοῦ σωφροσύνην μὲν  
ἔχετε, ἀμαθίᾳ δὲ πλέονι πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε.  
2 πολλάκις γὰρ προαγορευόντων ἡμῶν, ἃ ἐμέλλομεν ὑπὸ Ἀθη-  
ναίων βλάπτεσθαι, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν ἐκάστοτε τὴν  
μάθησιν ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν λεγόντων μᾶλλον ὑπενοεῖτε, ὡς  
ἔνεκα τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφορῶν λέγουσι· καὶ δι' αὐτὸ οὐ  
πρὶν πάσχειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ ἔργῳ ἐσμέν, τοὺς ξυμμά-  
χους τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἤκι-  
στα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν ὑπὸ μὲν  
Ἀθηναίων ὑβρίζομενοι, ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι.

3 » Καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖς που ὄντες ἠδίκουν τὴν Ἑλλάδα,  
διδασκαλίας ἂν ὡς οὐκ εἰδόσι προσέδει· νῦν δὲ τί δεῖ μακρη-  
γορεῖν, ὧν τοὺς μὲν δεδουλωμένους δρᾶτε, τοῖς δ' ἐπιβου-  
λεύοντας αὐτούς, καὶ οὐχ ἤκιστα τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις,  
καὶ ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμέγους, εἴ ποτε πολεμήσον-  
4 ται; οὐ γὰρ ἂν Κέρκυραν τε ὑπολαβόντες βία ἡμῶν εἶχον  
καὶ Ποτειδαίαν ἐπολιόρχουν· ὧν τὸ μὲν ἐπικαιρότατον χωρίον

πρὸς τὰ ἐπὶ Θράκης ἀποχρῆσθαι, ἢ δὲ ναυτικὸν ἂν μέγιστον παρέσχε Πελοποννησίους.

69. » Καὶ τῶνδε ὑμεῖς αἴτιοι, τό τε πρῶτον ἐάσαντες αὐτοὺς τὴν πόλιν μετὰ τὰ Μηδικὰ κρατῦναι καὶ ὕστερον τὰ μακρὰ στῆσαι τείχη ἐς τόδε αἰεὶ ἀποστεροῦντες οὐ μόνον τοὺς ὑπ' ἐκείνων δεδουλωμένους ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑμετέρους ἤδη ξυμμάχους· οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾶν, εἴπερ καὶ τὴν ἀξίωσιν τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθερῶν τὴν Ἑλλάδα φέρεται.

» Μόλις δὲ νῦν γε ξυνήλθομεν καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ φανεροῖς. 2  
χρῆν γὰρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα ἔτι σκοπεῖν, ἀλλὰ καθ' ὅτι ἀμυνόμεθα, ὅπερ δρῶντες, βεβουλευμένοι πρὸς οὐ διεγνωκότας ἤδη, καὶ οὐ μέλλοντες ἐπέρχονται. καὶ ἐπιστάμεθα, οἷα ὁδοῖ 3  
οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὅτι κατ' ὀλίγον χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας. καὶ λανθάνειν μὲν οἰόμενοι διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν ἦρσον θαρσοῦσι, γνόντες δὲ εἰδότας περιορᾶν ἰσχυρῶς ἐγκείσονται.

» Ἠσυχάζετε γὰρ μόνοι Ἑλλήνων, ὦ Λακεδαιμόνιοι, οὐ 4  
τῆ δυνάμει τινά, ἀλλὰ τῆ μελλήσει ἀμυνόμενοι καὶ μόνοι οὐκ ἀρχομένην τὴν αὔξησιν τῶν ἐχθρῶν, διπλασιουμένην δὲ καταλύοντες. καίτοι ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὧν ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει. τὸν τε γὰρ Μῆδον αὐτοὶ ἴσμεν ἐκ 5  
περάτων γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλθόντα, ἢ τὰ παρ' ὑμῶν ἀξίως προαπαντήσαι, καὶ νῦν τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἐκάς, ὡσπερ ἐκείνον, ἀλλ' ἐγγυὲς ὄντας περιορᾶτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοὶ ἀμύνεσθαι βούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας καὶ ἐς τύχας πρὸς πολλῶν δυνατωτέρους ἀγωνιζόμενοι καταστῆναι, ἐπιστάμενοι καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν περὶ αὐτῶν τὰ πλείω σφαλέντα καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους πολλὰ ἡμᾶς ἤδη τοῖς ἀμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον ἢ τῆ ἀφ' ὑμῶν τιμωρία περιγεγενημένους· ἐπεὶ αἶ γε ὑμέτεροι ἐλπίδες ἤδη τινὰς που καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ πιστεῦσαι ἐφθειραν. καὶ 6

μηδεὶς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρα τὸ πλεόν ἢ αἰτία νομίση τάδε λέγεσθαι· αἰτία μὲν γὰρ φίλων ἀνδρῶν ἐστὶν ἀμαρτανόντων, κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀδικησάντων.

70. »Καὶ ἅμα, εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, ἄξιοι νομιζομεν εἶναι τοῖς πέλας φόγον ἐπενεγκεῖν, ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφερόντων καθεστῶτων, περιῶν οὐκ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε δοκεῖτε οὐδ' ἐκλογίσασθαι πώποτε, πρὸς οἷους ὑμῖν Ἀθηναίους ὄντας καὶ ὄσον ὑμῶν καὶ ὡς πᾶν διαφέροντας ὁ ἀγὼν ἔσται.
- 2 »Οἱ μὲν γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ, ὃ ἂν γινῶσιν· ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σφίξειν καὶ ἐπιγνώσκειν μηδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τάναγκαῖα ἐξικέσθαι.
- 3 αὐθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐπὶ τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πράξι τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι τῶν τε δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθῆσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς μελλητάς καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους· οἴονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ ἂν τι κτᾶσθαι, ὑμεῖς δὲ τῷ ἐξελθεῖν καὶ τὰ ἐτοῖμα ἂν βλάψαι.
- 5 κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται καὶ νικώμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν.
- 6 »Ἐτι δὲ τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις ὑπὲρ τῆς πόλεως χρῶνται, τῇ γνώμῃ δὲ οἰκαιοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τι ὑπὲρ αὐτῆς· καὶ ἃ μὲν ἂν ἐπινοήσαντες μὴ ἐξελθῶσιν, οἰκεία στέρεσθαι ἡγοῦνται, ἃ δ' ἂν ἐπελθόντες κτήσωνται, ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα τυχεῖν πράξαντες, ἦν δ' ἄρα του καὶ πείρα σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες ἄλλα ἐπλήρωσαν τὴν χρεῖαν· μόνοι γὰρ ἔχουσί τε ὁμοίως καὶ ἐλπίζουσιν, ἃ ἂν ἐπινοήσωσι, διὰ
- 8 τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ὧν ἂν γινῶσι. καὶ ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι' ὅλου τοῦ αἰῶνος μοχθοῦσι καὶ ἀπολαύουσιν ἐλάχιστα τῶν ὑπαρχόντων διὰ τὸ ἀεὶ κτᾶσθαι καὶ μήτε ἐορτὴν ἄλλο τι ἡγεῖσθαι ἢ τὸ τὰ

δέοντα πράξαι ξυμφοράν τε οὐχ ἴσσον ἡσυχίαν ἀπράγμονα ἢ ἀσχολίαν ἐπίπονον· ὥστε, εἴ τις αὐτοὺς ξυνηλὼν φαίη<sup>9</sup> πεφυκέναι ἐπὶ τῇ μήτε αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν μήτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἔαν, ὀρθῶς ἂν εἴποι.

71. » Ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας πόλεως, ὦ Λακεδαιμόνιοι, διαμέλλετε καὶ οἴεσθε τὴν ἡσυχίαν οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖστον ἀρκεῖν, οἳ ἂν τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια πράσσωσι, τῇ δὲ γνώμῃ, ἣν ἀδικῶνται, δῆλοι ὡσι μὴ ἐπιτρέψοντες, ἀλλ' ἐπὶ τῇ μὴ λυπεῖν τε τοὺς ἄλλους καὶ αὐτοὶ ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι τὸ ἴσον νέμετε. μόλις δ' ἂν πόλει ὁμοίᾳ παροικούντες ἐτυγχάνετε τούτου·<sup>2</sup> νῦν δ', ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιοτρόπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτοὺς ἐστίν. ἀνάγκη δὲ ὡσπερ τέχνης<sup>3</sup> αἰεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχάζουση μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα, πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἰέναι πολλῆς καὶ ἐπιτεχνήσεως δεῖ. διόπερ καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς πολυπειρίας ἐπὶ πλεόν ὑμῶν κεκαίνωται.

» Μέχρι μὲν οὖν τοῦδε ὠρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής· νῦν δὲ<sup>4</sup> τοῖς τε ἄλλοις καὶ Πρωτεϊδαΐαιταις, ὡσπερ ὑπεδέξασθε, βοηθήσατε κατὰ τάχος ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἵνα μὴ ἄνδρας τε φίλους καὶ ξυγγενεῖς τοῖς ἐχθίστοις προῆσθε καὶ ἡμᾶς τοὺς ἄλλους ἀθυμία πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμμαχίαν τρέψητε. δρῶμεν δ' ἂν ἀδικον οὐδὲν οὔτε πρὸς θεῶν τῶν ὀρκίων<sup>5</sup> οὔτε πρὸς ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων· λύουσι γὰρ σπονδάς οὐχ οἳ δι' ἐρημίαν ἄλλοις προσιόντες, ἀλλ' οἳ μὴ βοηθοῦντες οἷς ἂν ξυνομόσωσι. βουλομένων δὲ ὑμῶν προθύμων εἶναι μενοῦμεν· οὔτε γὰρ ὅσια ἂν ποιοῖμεν μεταβαλλόμενοι<sup>6</sup> οὔτε ξυνηθεστέρους ἂν ἄλλους εὔροιμεν. πρὸς τάδε βουλευέσθε εὐ καὶ τὴν Πελοπόννησον πειράσθε μὴ ἐλάσω ἐξηγεῖσθαι ἢ οἳ πατέρες ὑμῖν παρέδωσαν».

2. Ἀπόφαισις τῶν Ἀθηναίων πρέσβειων  
καὶ δημηγορία αὐτῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σπάρτης.

(Κεφ. 72-78)

72. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον. τῶν δὲ Ἀθηναίων ἔτυχε γὰρ πρεσβεία πρότερον ἐν τῇ Λακεδαιμόνι περὶ ἄλλων παροῦσα, ὡς ἦσθοντο τῶν λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι, τῶν μὲν ἐγκλημάτων πέρι μηδὲν ἀπολογησομένους, ὧν αἱ πόλεις ἐνεκάλουν, δηλῶσαι δὲ περὶ τοῦ παντός, ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη, ἀλλ' ἐν πλείονι σκεπτέον. καὶ ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν ἐβούλοντο σημήναι, ὅση εἴη δύναμις, καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις ὧν ἦδσαν καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν, νομίζοντες μᾶλλον ἢ αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων<sup>2</sup> πρὸς τὸ ἠσυχάζειν τραπέσθαι ἢ πρὸς τὸ πολεμεῖν. προσελθόντες οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφασαν βούλεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ πλῆθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴ τι μὴ ἀποκωλύει. οἱ δ' ἐκέλευόν τε ἐπιέναι, καὶ παρελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον τοιάδε·

73. «Ἡ μὲν πρέσβευσις ἡμῶν οὐκ ἐς ἀντιλογίαὶν τοῖς ὑμετέροις ξυμμάχοις ἐγένετο, ἀλλὰ περὶ ὧν ἡ πόλις ἔπεμψεν· αἰσθόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην οὔσαν ἡμῶν παρήλθομεν, οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες — οὐ γὰρ παρὰ δικασταῖς ὑμῖν οὔτε ἡμῶν οὔτε τούτων οἱ λόγοι ἂν γίγνοιτο —, ἀλλ' ὅπως μὴ βραδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων τοῖς ξυμμάχοις πειθόμενοι χειρὸν βουλευσῆσθε, καὶ ἅμα βουλόμενοι περὶ τοῦ παντός λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος δηλῶσαι, ὡς οὔτε ἀπεικότως ἔχομεν, ἃ κερκτῆμεθα, ἢ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστίν.  
<sup>2</sup> »Καὶ τὰ μὲν πάνυ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν, ὧν ἀκοαὶ μᾶλλον λόγων μάρτυρες ἢ ὄψις τῶν ἀκουσομένων ; τὰ δὲ Μηδικὰ



καὶ ὅσα αὐτοὶ ξύνιστε, εἰ καὶ δι' ὄχλου μᾶλλον ἔσται αἰὶ προβαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν. καὶ γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν, ἐπ' ὠφελίᾳ ἐκινδυνεύετο, ἧς τοῦ μὲν ἔργου μέρος μετέσχετε, τοῦ δὲ λόγου μὴ πικνός, εἴ τι ὠφελεῖ, στερισκώμεθα. ῥηθήσεται δὲ οὐ παραιτήσεως μᾶλλον ἔνεκα ἢ μαρτυρίου<sup>3</sup> καὶ δηλώσεως, πρὸς οἷαν ὑμῖν πόλιν μὴ εὖ βουλευομένοις ὁ ἀγὼν καταστήσεται.

»Φαμὲν γὰρ Μαραθῶνί τε μόνοι προκινδυνεύσαι τῷ βαρ-<sup>4</sup> βάρῳ καί, ὅτε τὸ ὕστερον ἦλθεν, οὐχ ἱκανοὶ ὄντες κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσθάντες ἐς τὰς ναῦς πανδημεῖ ἐν Σαλαμῖνι ξυναυμαχῆσαι, ὅπερ ἔσχε μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν Πελοπόννησον πορθεῖν, ἀδυνάτων ἂν ὄντων πρὸς ναῦς πολλὰς ἀλλήλοισ ἐπιβοηθεῖν. τεκμήριον δὲ μέγιστον αὐτὸς<sup>5</sup> ἐποίησε· νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσὶν ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὁμοίας οὔσης τῆς δυνάμεως κατὰ τάχος τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησε.

74. »Τοιοῦτου μέντοι ξυμβάντος τούτου καὶ σαφῶς δηλωθέντος, ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ πράγματα ἐγένετο, τρία τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸ παρεσχόμεθα, ἀριθμόν τε νεῶν πλείστον καὶ ἄνδρα στρατηγὸν ξυνετώτατον καὶ προθυμίαν ἀκονοτάτην· ναῦς μὲν γὰρ ἐς τὰς τετρακοσίας ὀλίγῳ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν, Θεμιστοκλέα δὲ ἄρχοντα, ὃς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο, ὅπερ σαφέστατα ἔσωσε τὰ πράγματα, καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων. προθυμίαν<sup>2</sup> δὲ καὶ πολὺ τολμηροτάτην ἐδείξαμεν, οἳ γὰρ, ἐπειδὴ ἡμῖν κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐβοήθει, τῶν ἄλλων ἤδη μέχρι ἡμῶν δουλεύοντων, ἠξιώσαμεν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν καὶ τὰ οἰκεία διαφθεύραντες μὴδ' ὡς τὸ τῶν περιλοίπων ξυμμάχων κοινὸν προλιπεῖν μὴδὲ σκεδασθέντες ἀχρεῖοι αὐτοῖς γενέσθαι, ἀλλ' ἐσθάντες ἐς τὰς ναῦς κινδυνεύσαι καὶ μὴ ὀργισθῆναι, ὅτι ἡμῖν οὐ προετιμωρήσατε.



3. »Ὡστε φαμέν οὐχ ἦσσον αὐτοὶ ὠφελῆσαι ὑμᾶς ἢ τυχεῖν  
 τούτου. ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀπὸ τε οἰκουμένων τῶν πόλεων καὶ  
 ἐπὶ τῇ τῷ λοιπὸν νέμεσθαι, ἐπειδὴ ἐδεῖσασθε ὑπὲρ ὑμῶν καὶ  
 οὐχ ἡμῶν τὸ πλεόν, ἐβοηθήσατε—ὅτε γοῦν ἡμεῖς ἔτι σώοι,  
 οὐ παρεγένεσθε—, ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τε τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὀρμώ-  
 4 ζυνεσώσαμεν ὑμᾶς τε τὸ μέρος καὶ ἡμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ  
 προσεχωρήσαμεν πρότερον τῇ Μήδῃ δεῖσαντες, ὡσπερ καὶ  
 ἄλλοι, περὶ τῆς χώρας, ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν ὑπερὸν ἐσθῆναι  
 ἐς τὰς ναῦς ὡς διεφθαρμένοι, οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει ὑμᾶς μὴ  
 ἔχοντας ναῦς ἱκανὰς ναυμαχεῖν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ  
 προεχώρησε τὰ πράγματα, ἢ ἐβούλετο.

75. »Ἄρ' ἀξιοὶ ἐσμεν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ προθυμίας  
 ἕνεκα τῆς τότε καὶ γνώμης ζυνέσεω; ἀρχῆς γε ἡς ἔχομεν  
 2 τοῖς Ἕλλησι μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως διακείσθαι; καὶ γὰρ  
 αὐτὴν τήνδ' ἐλάβομεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ  
 ἐθελησάντων παραμείναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου,  
 ἡμῖν δὲ προσελθόντων τῶν συμμάχων καὶ αὐτῶν δεηθέντων  
 3 ἡγεμόνας καταστῆναι. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάστη-  
 μεν τὸ πρῶτον προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ  
 4 δέουσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τιμῆς, ὑπερὸν καὶ ὠφελίας. καὶ οὐκ  
 ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει εἶναι, τοῖς πολλοῖς ἀπηχθημένους καὶ  
 τινῶν καὶ ἤδη ἀποστάντων κατεστραμμένων ὑμῶν τε ἡμῖν  
 οὐκέτι ὁμοίως φίλων, ἀλλ' ὑπόπτων καὶ διαφόρων ὄντων  
 ἀνέντας κινδυνεύειν—καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς  
 5 ἐγίγνοντο—· πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ συμφέροντα τῶν μεγί-  
 στων πέρι κινδύνων εὖ τίθεσθαι.

76. »Ἔμεῖς γοῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Πελοπον-  
 νήσῳ πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενοι ἐξηγεῖ-  
 σθε· καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες διὰ παντὸς ἀπήχθησθε ἐν τῇ  
 ἡγεμονίᾳ, ὡσπερ ἡμεῖς, εὖ ἴσμεν μὴ ἂν ἦσσον ὑμᾶς λυπη-

ροὺς γενομένους τοῖς ξυμμάχοις καὶ ἀναγκασθέντας ἂν ἢ ἄρχειν ἐγκρατῶς ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν. οὕτως οὐδ' ἡμεῖς 2  
θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιθήκαμεν οὐδ' ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπέου τρό-  
που, εἰ ἀρχὴν τε διδομένην ἐδεξάμεθα καὶ ταύτην μὴ ἀνείμεν  
ὑπὸ τῶν μεγίστων νικηθέντες, τιμῆς καὶ δέους καὶ ὠφελίας,  
οὐδ' αὖ πρῶτοι τοῦ τοιούτου ὑπάρξαντες, ἀλλ' αἰεὶ καθεστῶτος  
τὸν ἦσσω ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου κατείργεσθαι, ἄξιοί τε ἄμανομί-  
ζοντες εἶναι καὶ ὑμῖν δοκοῦντες μέχρι οὗ τὰ ξυμφέροντα λογι-  
ζόμενοι τῇ δικαίῃ λόγῳ νῦν χρῆσθε, ὃν οὐδεὶς πω, παρατυχὸν  
ἰσχύι τι κτήσασθαι, προθεὶς τοῦ μὴ πλεόν ἔχειν ἀπετράπετο.

» Ἐπαινείσθαι τε ἄξιοι, οἵτινες χρησάμενοι τῇ ἀνθρωπέῃ 3  
φύσει, ὥστε ἐτέρων ἄρχειν, δικαιοτέροι ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν  
δύναμιν γεγέννηται. ἄλλους γ' ἂν οὖν οἰόμεθα τὰ ἡμέτερα 4  
λαβόντας δεῖξαι ἂν μάλιστα, εἴ τι μετριάζομεν, ἡμῖν δὲ καὶ ἐκ  
τοῦ ἐπεικουῦς ἀδοξία τὸ πλεόν ἢ ἔπαινος οὐκ εἰκότως περιέστη.

77. » Καὶ ἐλασσόμενοι γὰρ ἐν ταῖς ξυμβολαίαις πρὸς  
τοὺς ξυμμάχους δίκαις καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἐν τοῖς ὁμοίοις  
νόμοις ποιήσαντες τὰς κρίσεις φιλοδικεῖν δοκοῦμεν. καὶ 2  
οὐδεὶς σκοπεῖ αὐτῶν, τοῖς καὶ ἄλλοθί που ἀρχὴν ἔχουσι καὶ  
ἦσσαν ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπηκόους μετρίοις οὐσι διότι τοῦτο  
οὐκ ὀνειδίζεται· βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἂν ἐξῆ, δικάζεσθαι οὐδὲν  
προσδέονται. οἱ δὲ εἰθισμένοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμι- 3  
λεῖν, ἦν τι παρὰ τὸ μὴ οἶεσθαι χρῆναι ἢ γνώμη ἢ δυνάμει  
τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν καὶ ὀπωτοῦν ἐλασσωθῶσιν, οὗ τοῦ πλεό-  
νος μὴ στερισκόμενοι χάριν ἔχουσιν, ἀλλὰ τοῦ ἐνδεοῦς χαλε-  
πώτερον φέρουσιν, ἢ εἰ ἀπὸ πρώτης ἀποθέμενοι τὸν νόμον  
φανερῶς ἐπλεονεκτοῦμεν· ἐκείνως δ' οὐδ' ἂν αὐτοὶ ἀντέλε-  
γον, ὡς οὐ χρεῶν τὸν ἦσσω τῇ κρατοῦντι ὑποχωρεῖν.

» Ἀδικούμενοι τε, ὡς ἔοικεν, οἱ ἀνθρωποὶ μᾶλλον ὀργί- 4  
ζονται ἢ βιαζόμενοι· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἴσου δοκεῖ πλεονε-  
κτεῖσθαι, τὸ δ' ἀπὸ τοῦ κρείσσονος καταναγκάζεσθαι. ὑπὸ 5

γούν τοῦ Μήδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο, ἢ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ 6 αἰ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις. ὕμεις γ' ἂν οὖν, εἰ καθελόντες ἡμᾶς ἄρξαιτε, τάχα ἂν τὴν εὐνοίαν, ἢ διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφρατε, μεταβάλοιτε, εἴπερ, οἷα καὶ τότε πρὸς τὸν Μῆδον δι' ὀλίγου ἠγγισάμενοι ὑπεδείξατε, ὁμοῖα καὶ νῦν γνώσεσθε. ἄμεικτα γὰρ τά τε καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νόμιμα τοῖς ἄλλοις ἔχετε, καὶ προσέτι εἰς ἕκαστος ἐξῶν οὔτε τούτοις χρῆται, οὔθ' οἷς ἢ ἄλλη Ἑλλάς νομίζει.

78. »Βουλευέσθε οὖν βραδέως ὡς οὐ περὶ βραχέων καὶ μὴ ἀλλοτρίαις γνώμαις καὶ ἐγκλήμασι πεισθέντες οἰκείον πόνον προσθήσθε. τοῦ δὲ πολέμου τὸν παράλογον, ὅσος ἐστί, 2 πρὶν ἐν αὐτῇ γενέσθαι, προδιάγνωτε· μηχανόμενος γὰρ ἐς τύχας φιλεῖ τὰ πολλὰ περιστάσθαι, ὧν ἴσον τε ἀπέχομεν 3 καί, ὁποτέρως ἔσται, ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται. ἰόντες τε οἱ ἄνθρωποι ἐς τοὺς πολέμους τῶν ἔργων πρότερον ἔχονται, ἢ χρῆν ὕστερον δρᾶν, κακοπαθοῦντες δὲ ἤδη τῶν λόγων ἄπτον- 4 ται. ἡμεῖς δὲ ἐν οὐδεμιᾷ πῶ τοιαύτη ἁμαρτία ὄντες οὔτ' αὐτοὶ οὔθ' ὑμᾶς ὀρῶντες λέγομεν ὑμῖν, ἕως ἔτι αὐθαίρετος ἀμφοτέροις ἢ εὐβουλία, σπονδὰς μὴ λύειν μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, τὰ δὲ διάφορα δίκη λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνηθήκην· εἰ δὲ μὴ, θεοὺς τοὺς ὀρκίους μάρτυρας ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας ταύτη, ἢ ἂν ὑφηγήσθε».

**3. Δημηγορίαι τοῦ Ἀρχιδάμου καὶ Σθενελαΐδου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σπάρτης καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἀπόφασις τῶν Λακεδαιμονίων.**

(Κεφ. 79-87)

79. Τοιαῦτα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ τῶν τε ξυμμάχων ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῶν Ἀθηναίων, ἃ ἔλεξαν, μεταστησά-

μενοι πάντας ἐβουλεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν παρόντων. καὶ τῶν μὲν πλειόνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἰ γινῶμαι ἔφερον, ἀδικεῖν τε τοὺς Ἀθηναίους ἤδη καὶ πολεμητέα εἶναι ἐν τάχει· παρελθὼν δὲ Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς δοκῶν εἶναι καὶ σώφρων, ἔλεξε τοιάδε·

80. «Καὶ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειρός εἰμι, ὡς Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ ὄρω, ὥστε μήτε ἀπειρία ἐπιθυμῆσαι τινα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ πίθοιεν, μήτε ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλὲς νομίσαντα. εὐροίτε δ' ἂν τόνδε, περὶ οὗ νῦν βουλευέσθε, οὐκ ἂν ἐλάχιστον γενόμενον, εἰ σωφρόνως τις αὐτὸν ἐκλογίζοιτο.

»Πρὸς μὲν γὰρ τοὺς Πελοποννησίους καὶ ἀστυγείτονας παρόμοιος ἡμῶν ἢ ἀλκή, καὶ διὰ ταχέων οἶόν τε ἐφ' ἕκαστα ἐλθεῖν· πρὸς δὲ ἄνδρας, οἱ γῆν τε ἐκάς ἔχουσι καὶ προσέτι θαλάσσης ἔμπειρότατοί εἰσι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄριστα ἐξήρτυνται, πλοῦτω τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ ὄπλοις καὶ ὄχλῳ, ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῃ ἐνὶ γῆ χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστίν, ἔτι δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φέρου ὑποτελεῖς ἔχουσι, πῶς χρή πρὸς τούτους βράδιως πόλεμον ἄρασθαι καὶ τίνι πιστεύσαντας ἀπαρασκευάτους ἐπιχθῆναι; πρότερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ' ἤσσοις ἐσμέν· εἰ δὲ μελετήσομεν καὶ ἀντιπαρασκευασόμεθα, χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ ἔτι πλεόν τούτου ἐλλείπομεν καὶ οὔτε ἐν κοινῷ ἔχομεν οὔτε ἐτοίμως ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν.

81. «Τάχ' ἂν τις θαρσείη, ὅτι τοῖς ὄπλοις αὐτῶν καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥστε τὴν γῆν δηροῦν ἐπιφοιτῶντες. τοῖς δὲ ἄλλῃ γῆ ἐστὶ πολλή, ἧς ἄρχουσι, καὶ ἐκ θαλάσσης, ὧν δέονται, ἐπάξονται. εἰ δ' αὖ τοὺς ξυμμάχους ἀφιστάναι πειρασόμεθα, δεήσει καὶ τούτοις ναυσὶ βοηθεῖν τὸ πλεόν οὔσι νησιώταις.

»Τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατήσομεν ἢ τὰς προσόδους ἀφαιρήσομεν, ἀφ' ὧν τὸ ναυτικόν

5 τρέφουσι, βλαφόμεθα τὰ πλείω. κὰν τούτῳ οὐδὲ καταλύε-  
σθαι ἔτι καλόν, ἄλλως τε καὶ εἰ δόξομεν ἄρξαι μᾶλλον τῆς  
6 διαφορᾶς. μὴ γὰρ δὴ ἐκείνη γε τῇ ἐλπίδι ἐπαιρώμεθα, ὡς  
ταχὺ παυθήσεται ὁ πόλεμος, ἣν τὴν γῆν αὐτῶν τέμνωμεν.  
δέδοικα δὲ μᾶλλον, μὴ καὶ τοῖς παισὶν αὐτὸν ὑπολίπωμεν·  
οὕτως εἰκὸς Ἀθηναίους φρονήματι μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι  
μήτε ὡσπερ ἀπείρους καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ.

82. » Οὐ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κελεύω τοὺς τε  
ξυμμάχους ἡμῶν εἰάν βλάπτειν καὶ ἐπιβουλεύοντας μὴ κατα-  
φωρᾶν, ἀλλὰ ὄπλα μὲν μήπω κινεῖν, πέμπειν δὲ καὶ αἰτιᾶ-  
σθαι μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας, μήθ' ὡς ἐπιτρέφομεν,  
κὰν τούτῳ καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρτύεσθαι ξυμμάχων τε  
προσαγωγῇ, καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, εἴ ποθὲν τινα ἢ  
ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα — ἀνεπίφθο-  
νον δέ, ὅσοι, ὡσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλεύόμεθα,  
μὴ Ἑλληνας μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας δια-  
2 σωθῆναι —, καὶ τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκπορίζωμεθα. καὶ ἦν μὲν  
ἐσακούουσί τι πρεσβευομένων ἡμῶν, ταῦτα ἄριστα· ἦν δὲ μὴ,  
διελθόντων ἐτῶν καὶ δύο καὶ τριῶν ἄμεινον ἦδη, ἦν δοκῆ,  
3 πεφραγμένοι ἴμεν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἴσως ὁρῶντες ἡμῶν ἦδη  
τὴν τε παρασκευὴν καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ ὁμοῖα ὑποσημαί-  
νοντας μᾶλλον ἢ εἴκοιεν, καὶ γῆν ἔτι ἀτμητον ἔχοντες καὶ  
περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὐπω ἐφθαρμένων βουλευόμενοι.  
4 » Μὴ γὰρ ἄλλο τι νομίσητε τὴν γῆν αὐτῶν ἢ ὀμηρον ἔχειν,  
καὶ οὐχ ἦσσον, ὅσῳ ἄμεινον ἐξείργασται· ἦς φεῖδесθαι χρὴ ὡς  
ἐπὶ πλείστον καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν καταστήσαντας αὐτοὺς ἀλη-  
5 πτοτέρους ἔχειν. εἰ γὰρ ἀπάρασκευοι τοῖς τῶν ξυμμάχων  
ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες τεμοῦμεν αὐτήν, ὁρᾶτε, ὅπως μὴ  
6 αἴσχιον καὶ ἀπορώτερον τῇ Πελοποννήσῳ πράξομεν. ἐγκλή-  
ματα μὲν γὰρ καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν οἰόντε καταλύσαι· πόλε-  
μον δὲ ξύμπαντας ἀραμένους ἔνεκα τῶν ἰδίων, ὃν οὐχ ὑπάρ-

χει εἰδέναι, καθ' ὅτι χωρήσει, οὐ βῆδιον εὐπρεπῶς θέσθαι.

83. »Καὶ ἀνανδρία μὴδενὶ πολλοὺς μῖα πόλει μὴ ταχὺ ἐπελθεῖν δοκεῖτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις οὐκ ἐλάσσους 2 χρήματα φέροντες ξυμμαχοὶ, καὶ ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὄπλων τὸ πλεόν, ἀλλὰ δαπάνης, δι' ἣν τὰ ὄπλα ὠφελει, ἄλλως τε καὶ ἡπειρώταις πρὸς θαλασσίους. πορισώμεθα οὖν πρῶτον 3 αὐτὴν καὶ μὴ τοῖς τῶν ξυμμάχων λόγοις πρότερον ἐπαιρώμεθα, οἷπερ δὲ καὶ τῶν ἀποθαινόντων τὸ πλεόν ἐπ' ἀμφοτέρα τῆς αἰτίας ἔξομεν, οὗτοι καὶ καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν προῖδωμεν.

84. »Καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται μάλιστα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε γὰρ σχολαιτέρον ἂν παύσαισθε διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν, καὶ ἅμα ἐλευθέραν καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν διὰ παντὸς νερόμεθα.

»Καὶ δύναται μάλιστα σωφροσύνη ἔμφρων τοῦτ' εἶναι. 2 μόνοι γὰρ δι' αὐτὸ εὐπραγίαις τε οὐκ ἐξυθρίζομεν καὶ ξυμφοραῖς ἡσσον ἐτέρων εἴκομεν, τῶν τε ξὺν ἐπαίνῳ ἐξοτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ δεινὰ παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν οὐκ ἐπαιρόμεθα ἡδονῇ καί, ἣν τις ἄρα ξὺν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν μᾶλλον ἀχθεσθέντες ἀνεπίεσθημεν. πολεμικοὶ τε καὶ εὐβουλοὶ 3 διὰ τὸ εὐκοσμον γιγνόμεθα, τὸ μὲν, ὅτι αἰδῶς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία, εὐβουλοὶ δὲ ἀμαθέστερον τῶν νόμων τῆς ὑπεροψίας παιδευόμενοι καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρονέστερον, ἢ ὥστε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν, καὶ μὴ τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες, τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι, νομίζειν δὲ τὰς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους εἶναι καὶ τὰς προσπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαιρετάς.

»Ἄει δὲ ὡς πρὸς εὐβουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ 4 παρασκευαζώμεθα· ἐπεὶ οὐκ ἐξ ἐκείνων ὡς ἀμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοομένων, πολὺ τε διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἀνθρωπον ἀνθρώπου,



κράτιστον δὲ εἶναι, ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.

85. » Ταύτας οὖν, ἅς πατέρες τε ἡμῖν παρέδωσαν μελέ-  
τας καὶ αὐτοὶ διὰ παντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν, μὴ παρῶμεν  
μηδ' ἐπειχθέντες ἐν βραχεὶ μορίῳ ἡμέρας περὶ πολλῶν  
σωμάτων καὶ χρημάτων καὶ πόλεων καὶ δόξης βουλευόμεν,  
ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν. ἔξεστι δ' ἡμῖν μᾶλλον ἐτέρων διὰ ἰσχύν.

2 » Καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέμπετε μὲν περὶ τῆς Ποτει-  
δαίας, πέμπετε δὲ περὶ ὧν οἱ ξυμμάχοι φασιν ἀδικεῖσθαι,  
ἄλλως τε καὶ ἐτοιμῶν ὄντων αὐτῶν δίκας δοῦναι· ἐπὶ δὲ τὸν  
διδόντα οὐ πρότερον νόμιμον ὡς ἐπ' ἀδικοῦντα ἰέναι. παρα-  
σκευάζεσθε δὲ τὸν πόλεμον ἅμα. ταῦτα γὰρ κράτιστα βου-  
λεύσεσθε καὶ τοῖς ἐναντίοις φοβερώτατα».

3 Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοιαῦτα εἶπε· παρελθὼν δὲ Σθενε-  
λάδης τελευταῖος, εἰς τῶν ἐφόρων τότε ὢν, ἔλεξεν ἐν τοῖς  
Λακεδαιμονίοις ὧδε·

86. «Τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων οὐ  
γιγνώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυτοὺς οὐδαμοῦ ἀντει-  
πον, ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους καὶ τὴν  
Πελοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγα-  
θοὶ τότε, πρὸς δ' ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοι  
εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν κακοὶ γεγένηται.

2 » Ἡμεῖς δὲ ὅμοιοι καὶ τότε καὶ νῦν ἐσμεν καὶ τοὺς ξυμμά-  
χους, ἦν σωφρονῶμεν, οὐ περιοφόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ  
μελλήσομεν τιμωρεῖν, οἳ γ' οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν.  
3 ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἐστιν πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι,  
ἡμῖν δὲ ξυμμάχοι ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις  
ἐστίν, οὐδὲ δίκαις καὶ λόγοις διακριτέα μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς  
βλαπτομένους, ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει καὶ παντὶ σθένει.  
4 καὶ ὡς ἡμᾶς πρέπει βουλεύεσθαι ἀδικουμένους μηδεὶς διδα-  
σκέτω, ἀλλὰ τοὺς μέλλοντας ἀδικεῖν μᾶλλον πρέπει πολὺν  
χρόνον βουλεύεσθαι.



»Ψηφίζεσθε οὖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἀξίως τῆς Σπάρτης<sup>5</sup> τὸν πόλεμον καὶ μήτε τοὺς Ἀθηναίους ἔατε μείζους γίνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῶμεν, ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδικούντας».

87. Τοιαῦτα δὲ λέξας ἐπεψήφισεν αὐτὸς ἔφορος ὢν ἐς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ δὲ — κρίνουσι γὰρ<sup>2</sup> βοή καὶ οὐ ψήφῳ — οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν βοήν, ὅποτέρα μείζων, ἀλλὰ βουλόμενος αὐτοὺς φανερώς ἀποδεικνυμένους τὴν γνώμην ἐς τὸ πολεμεῖν μᾶλλον ὀρμῆσαι ἔλεξεν· «Ὅτω μὲν ὑμῶν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, δοκοῦσι λελύσθαι αἰ σπονδαὶ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀδικεῖν, ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον» δείξας τι χωρίον αὐτοῖς, «ὅτω δὲ μὴ δοκοῦσιν, ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα».

Ἀναστάντες δὲ διέστησαν, καὶ πολλῇ πλείους ἐγένοντο,<sup>3</sup> οἷς ἐδόκουν αἰ σπονδαὶ λελύσθαι. προσκαλέσαντές τε τοὺς<sup>4</sup> ξυμμάχους εἶπον, ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακαλέσαντες ψήφον ἐπαγαγεῖν, ὅπως κοινῇ βουλευσάμενοι τὸν πόλεμον ποιῶνται, ἣν δοκῇ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου δια-<sup>5</sup>πραξάμενοι ταῦτα καὶ οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον, ἐφ' ἅπερ ἦλθον, χρηματίσαντες. ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς ἐκκλη-<sup>6</sup>σίας, τοῦ τὰς σπονδὰς λελύσθαι, ἐγένετο ἐν τῇ τετάρτῳ ἔτει καὶ δεκάτῳ τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν προκεχωρηκυῖων, αἱ ἐγένοντο μετὰ τὰ Εὐβοϊκά.



Γ. ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ  
ΕΝ ΣΠΑΡΤΗ, ΚΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ  
ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΚΡΗΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

(Κεφ. 119 - 128, 139 - 146)

1. Συνέλευσις τῶν συμμάχων ἐν Σπάρτῃ  
καὶ ἀποτελέσματα αὐτῆς.

(Κεφ. 119 - 128)

119. Αὐτίς δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς συμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον ἐβούλοντο ἐπαγαγεῖν, εἰ χρὴ πολεμεῖν. καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβειων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας καὶ ξυνόδου γενομένης οἳ τε ἄλλοι εἶπον, ἃ ἐβούλοντο, κατηγοροῦντες οἱ πλείους τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γενέσθαι, καὶ οἱ Κορίνθιοι δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις πρότερον ἐκάστων ἰδίᾳ, ὥστε ψηφίσασθαι τὸν πόλεμον, δεδιότες περὶ τῆ Ποτειδαίᾳ, μὴ προδιαφθαρή, παρόντες δὲ καὶ τότε καὶ τελευταῖοι ἐπελθόντες ἔλεγον τοιαύδε·

120. «Τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους, ὧ ἄνδρες ξύμμαχοι, οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα, ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμον εἰσι καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον. χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας τὰ κοινὰ προσκοπεῖν, ὡσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων προτιμῶνται. ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν, οὐχὶ διδαχῆς δέονται, ὥστε φυλάξασθαι αὐτούς· τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον καὶ μὴ ἐν πόρῳ καταφικημένους εἰδέναι χρὴ, ὅτι, τοῖς κάτω ἦν μὴ ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἔξουσι τὴν κατακομιδὴν τῶν ὠραίων

καὶ πάλιν ἀντίληψιν ὧν ἡ θάλασσα τῇ ἡπείρῳ δίδωσι, καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς ὡς μὴ προσηκόντων εἶναι, προσδέχεσθαι δέ ποτε, εἰ τὰ κάτω προσῖντο, καὶ μέχρι σφῶν τὸ δεινὸν προελθεῖν, καὶ περὶ αὐτῶν οὐχ ἦσσαν νῦν βουλευέσθαι.

»Διόπερ καὶ μὴ ὀκνεῖν δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρή-<sup>3</sup>  
νης μεταλαμβάνειν. ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μὲν ἐστίν, εἰ μὴ  
ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρή-  
νης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὸν ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι  
καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι μήτε τῷ  
ἡσυχίῳ τῆς εἰρήνης ἡδόμενον ἀδικεῖσθαι. ὁ τε γὰρ διὰ τὴν<sup>4</sup>  
ἡδονὴν ὀκνῶν τάχιστ' ἂν ἀφαιρεθείη τῆς βραστῶν τὸ τερ-  
πνόν, δι' ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι, ὁ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ  
πλεονάζων οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαίρομενος.  
πολλὰ γὰρ κακῶς γνωσθέντα ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων<sup>5</sup>  
τυχόντων κατωρθώθη, καὶ ἔτι πλείω, ἃ καλῶς δοκοῦντα  
βουλευθῆναι ἐς τὸνναντίον αἰσχυρῶς περισσῆ· ἐνθυμεῖται  
γὰρ οὐδεὶς ὁμοίᾳ τῇ πίστει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ  
μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ  
ἐλλείπομεν.

121. »Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον ἐγεί-  
ρομεν καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα καὶ, ὅταν ἀμυνώμεθα  
Ἄθηναίους, καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ.

»Κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατῆσαι, πρῶτον μὲν<sup>2</sup>  
πλήθει προύχοντας καὶ ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ, ἔπειτα ὁμοίως  
πάντας ἐς τὰ παραγγελλόμενα ἰόντας, ναυτικόν τε, ἢ ἰσχύου-<sup>3</sup>  
σιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε ἐκάστοις οὐσίας ἐξαρτυσόμεθα  
καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς καὶ Ὀλυμπίᾳ χρημάτων· δάνεισμα  
γὰρ ποιησάμενοι ὑπολαβεῖν οἰοί τ' ἐσμέν μισθῷ μείζονι τοὺς  
ξένους αὐτῶν ναυδάτας. ὦνητὴ γὰρ Ἄθηναίων ἡ δύναμις  
μᾶλλον ἢ οἰκεία· ἢ δὲ ἡμετέρα ἦσσαν ἂν τοῦτο πάθοι τοῖς

- 4 σώμασι τὸ πλέον ἰσχύουσα ἢ τοῖς χρήμασι. μιᾶ τε νίκη ναυμαχίας κατὰ τὸ εἶκος ἀλίσκονται· εἰ δ' ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικά καί, ὅταν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἴσον καταστήσωμεν, τῇ γε εὐψυχίᾳ δήπου περιεσόμεθα. ὁ γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἂν γένοιτο διδαχῇ· ὁ δ' ἐκείνοι ἐπιστήμη προύχουσι, καθαιρετέον ἡμῖν ἐστι μελέτη.
- 5 » Χρήματα δ', ὥστ' ἔχειν ἐς αὐτά, οἴσομεν· ἢ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ξύμμαχοι ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὐτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν, ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτοὶ ἅμα σφίζεσθαι οὐκ ἄρα δαπανήσομεν καὶ ἐπὶ τῷ μῆ ὑπ' ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες αὐτοῖς τούτοις κακῶς πάσχειν.

122. » Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὁδοὶ πολέμου ἡμῖν, ξυμμάχων τε ἀπόστασις μάλιστα παραίρεσις οὔσα τῶν προσόδων, αἷς ἰσχύουσι, καὶ ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ ἄλλα τε, ὅσα οὐκ ἂν τις νῦν προῖδοι. ἦκιστα γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δὲ ἀφ' αὐτοῦ τὰ πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας βεβαιότερος, ὁ δὲ ὀργισθεὶς περὶ αὐτὸν οὐκ ἐλάσσω πταίει.

- 2 » Ἐνθυμώμεθα δὲ καί, ὅτι, εἰ μὲν ἦσαν ἡμῶν ἐκάστοις πρὸς ἀντιπάλους περὶ γῆς ὄρων διαφοραί, οἷσθον ἂν ἦν· νῦν δὲ πρὸς ξύμπαντάς τε ἡμᾶς Ἀθηναῖοι ἱκανοὶ καὶ κατὰ πόλιν ἔτι δυνατώτεροι· ὥστε, εἰ μὴ καὶ ἄθροοι, καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἕκαστον ἄστει, μιᾶ γνώμῃ ἀμυνόμεθα αὐτούς, δίχα γε ὄντας ἡμᾶς ἀπόνως χειρώσονται. καὶ τὴν ἦσαν, εἰ καὶ δεινὸν τῷ
- 3 ἀκούσαι, ἴστω οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν ἢ ἀντικρυς δουλείαν· ὁ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχροὺς τῇ Πελοποννήσῳ καὶ πόλεις τοσάσδε ὑπὸ μιᾶς κακοπαθεῖν. ἐν ᾧ ἢ δικαίως δοκοῖμεν ἂν πάσχειν ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι καὶ τῶν πατέρων χεῖρους φαίνεσθαι, οἷ τὴν Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν· ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἡμῖν

αὐτοῖς βεβαιούμεν αὐτό, τύραννον δὲ ἐῷμεν ἐγκαθεστάναι πόλιν, τοὺς δ' ἐν μιᾷ μονάρχους ἀξιούμεν καταλύειν. καὶ οὐκ ἴσμεν, ὅπως τάδε τριῶν τῶν μεγίστων συμφορῶν ἀπήλλακται, ἀξυνεσίας ἢ μαλακίας ἢ ἀμελείας. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες ταῦτα ἐπὶ τὴν πλείστους δὴ βλάβασαν καταφρόνησιν κερωρήκατε, ἢ ἐκ τοῦ πολλοῦς σφάλλῃν τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασαι.

123. »Τὰ μὲν οὖν προγεγενημένα τί δεῖ μακρότερον, ἢ ἐς ὅσον τοῖς νῦν συμφέρει, αἰτιάσθαι; περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων τοῖς παροῦσι βοηθώντας χρῆ ἐπιταλαιπωρεῖν—πάτριον γὰρ ὑμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι—καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, εἰ ἄρα πλούτη τε νῦν καὶ ἐξουσία ὀλίγον προφέρετε—οὐ γὰρ δίκαιον, ἂ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτῆθη, τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι—, ἀλλὰ θαρσοῦντας ἰέναι κατὰ πολλὰ ἐς τὸν πόλεμον, τοῦ θεοῦ χρήσαντος καὶ αὐτοῦ ὑποσχόμενου ξυλλήψεσθαι καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος πάσης ξυναγωνιούμενης, τὰ μὲν φόβη, τὰ δὲ ὠφελία. σπονδάς τε οὐ λύσετε<sup>2</sup> πρότεροι, ἅς γε καὶ ὁ θεὸς κελεύων πολεμεῖν νομίζει παραθεῖσθαι, ἠδίκημέναις δὲ μᾶλλον βοηθήσετε· λύουσι γὰρ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ' οἱ πρότεροι ἐπιόντες.

124. »Ὡστε πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν καὶ ἡμῶν τάδε κοινῇ παραινούντων, εἴπερ βεβαιότατον καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις τὸ ταῦτα συμφέροντα εἶναι, μὴ μέλλετε Ποτειδαιάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν οὐσι Δωριεῦσι καὶ ὑπὸ Ἰώνων πολιορκουμένοις, οὐ πρότερον ἢν τοῦναντίον, καὶ τῶν ἄλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν· ὡς οὐκέτι ἐνδέχεται περιμένοντας τοὺς μὲν ἤδη βλάπτεσθαι, τοὺς δ' εἰ γνωσθησόμεθα ξυνηλθόντες μὲν, ἀμύνεσθαι δὲ οὐ τολμώντες, μὴ πολὺ ὕστερον τὸ αὐτὸ πάσχειν· ἀλλὰ νομίσαντες ἐς ἀνάγκην ἀφίχθαι,<sup>2</sup> ὧ ἄνδρες ξύμμαχοι, καὶ ἅμα τάδε ἄριστα λέγεσθαι ψηφίσασθε τὸν πόλεμον μὴ φοθηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν, τῆς δ' ἀπ'

αὐτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες· ἐκ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνην μᾶλλον βεβαιοῦται, ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμήσαι  
 3 οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον. καὶ τὴν καθεστηκυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγησάμενοι ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεστάναι. ὥστε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι, παραστησώμεθα ἐπελθόντες καὶ αὐτοὶ τε ἀκινδύνως τὸ λοιπὸν οἰκῶμεν καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους Ἑλληνας ἐλευθερώσωμεν».

125. Τοιαῦτα οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ ἀφ' ἀπάντων ἤκουσαν γνώμην, ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν, ὅσοι παρήσαν, ἐξῆς, καὶ μείζονι καὶ ἐλάσσονι πόλει· καὶ τὸ πλῆθος ἐψηφί-  
 2 σαντο πολεμεῖν. δεδογμένον δὲ αὐτοῖς εὐθύς μὲν ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκευοῖς οὖσιν, ἐκπορίζεσθαι δὲ ἐδόκει ἐκάστους, ἃ πρόσφορα ἦν, καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν. ὅμως δὲ καθισταμένοις, ὧν ἔδει, ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη, ἔλασσον δέ, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι φανερώς.

126. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅπως σφίσιν ὅτι μεγίστη  
 2 πρόφασις εἶη τοῦ πολεμεῖν, ἦν μή τι ἐσακούωσι. καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμφσαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ. τὸ δὲ ἄγος ἦν τοιονδε.  
 3 Κύλων ἦν Ὀλυμπιονίκης, ἀνὴρ Ἀθηναῖος τῶν πάλαι εὐγενής τε καὶ δυνατός· ἐγεγαμῆκει δὲ θυγατέρα Θεαγένους, Μεγαρέως ἀνδρός, ὃς κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐτυράννει Μεγά-  
 4 ρων. χρωμένῳ δὲ τῷ Κύλωνι ἐν Δελφοῖς ἀνεῖλεν ὁ θεὸς ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ καταλαβεῖν τὴν Ἀθηναίων  
 5 ἀκρόπολιν. ὁ δὲ παρά τε τοῦ Θεαγένους δύναμιν λαθὼν καὶ τοὺς φίλους ἀναπεισας, ἐπειδὴ ἐπῆλθον Ὀλύμπια τὰ ἐν Πελοποννήσῳ, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν ὡς ἐπὶ τυραννίδι, νομίσας ἑορτὴν τε τοῦ Διὸς μεγίστην εἶναι καὶ ἑαυτῷ τι προσήκειν



᾽Ολύμπια νενικηκότι. εἰ δὲ ἐν τῇ ᾽Αττικῇ ἢ ἄλλοθί που ἦ 6  
 μεγίστη ἑορτὴ εἴρητο, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι κατενόησε τό τε μαν-  
 τεῖον οὐκ ἐδήλου—ἔστι γὰρ καὶ ᾽Αθηναίους Διάσια, ἃ καλεῖ-  
 ται Διὸς ἑορτὴ Μειλιχίου μεγίστη, ἔξω τῆς πόλεως, ἐν ἣ  
 πανδημεὶ θύουσι πολλὰ οὐχ ἱερεῖα, ἀλλὰ θύματα ἐπιχώρια—  
 δοκῶν δὲ ὀρθῶς γινώσκειν ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ.

Οἱ δ' ᾽Αθηναῖοι αἰσθόμενοι ἐβोधήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ τῶν 7  
 ἀγρῶν ἐπ' αὐτοὺς καὶ προσκαθεζόμενοι ἐπολιόρουν. χρό- 8  
 νου δὲ ἐπιγιγνομένου οἱ ᾽Αθηναῖοι τρυχόμενοι τῇ προσε-  
 δρεῖα ἀπῆλθον οἱ πολλοὶ ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα ἄρχουσι  
 τὴν φυλακὴν καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορσι διαθεῖναι, ἣ ἂν ἄρι-  
 στα διαγιγνώσκωσι· τότε δὲ τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν οἱ  
 ἐννέα ἄρχοντες ἔπρασσον.

Οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κύλωνος πολιορκούμενοι φλαύρως εἶχον 9  
 σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορία· ὁ μὲν οὖν Κύλων καὶ ὁ ἀδελφὸς 10  
 αὐτοῦ ἐκδιδράσκουσιν· οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἐπιέζοντο καὶ τινες  
 καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν  
 ἱκέται τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἀναστήσαντες δὲ αὐτοὺς οἱ τῶν 11  
 ᾽Αθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν, ὡς ἐώρων ἀποθνή-  
 σκοντας ἐν τῷ ἱερῷ, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν, ἀπαγα-  
 γόντες ἀπέκτειναν· καθεζομένους δὲ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν  
 θεῶν ἐν τῇ παρόδῳ διεχρήσαντο. καὶ ἀπὸ τούτου ἐναγεῖς  
 καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ ἐκεῖνοί τε ἐκαλοῦντο καὶ τὸ γένος τὸ  
 ἀπ' ἐκεῖνων. ἤλασαν μὲν οὖν καὶ οἱ ᾽Αθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς 12  
 τούτους, ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος ὕστερον  
 μετὰ ᾽Αθηναίων στασιαζόντων, τοὺς τε ζῶντας ἐλαύνοντες  
 καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὀστᾶ ἀνελόντες ἐξέβαλον· κατῆλθον  
 μέντοι ὕστερον, καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἔστιν ἔτι ἐν τῇ πόλει.

127. Τοῦτο δὴ τὸ ἄγος οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον ἐλαύ-  
 νειν δῆθεν τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες, εἰδότες δὲ Περι-  
 κλέα τὸν Ξανθίππου προσεχόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα



καὶ νομίζοντες ἐκπεσόντος αὐτοῦ ῥᾶον ἂν σφίσι προχωρεῖν  
 2 τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τοσοῦτον ἤλπιζον παθεῖν  
 ἂν αὐτὸν τοῦτο, ὅσον διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν,  
 ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφορὰν τὸ μέρος ἔσται ὁ πόλεμος.  
 3 ὣν γὰρ δυνατώτατος τῶν καθ' ἑαυτὸν καὶ ἄγων τὴν πολι-  
 τεῖαν ἠγναντιοῦτο πάντα τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ οὐκ εἶα  
 ὑπέκειν, ἀλλ' ἐς τὸν πόλεμον ὄρμα τοὺς Ἀθηναίους.

128. Ἄντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαιμο-  
 νίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι  
 ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπὸ Ταινά-  
 ρου τῶν Εἰλώτων ἱκέτας ἀπαγαγόντες διέφθειραν· δι' ὃ δὴ  
 καὶ σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι ἐν  
 Σπάρτῃ. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἄγος ἐλαύ-  
 νειν αὐτούς.

## 2. Νέαι ἀξιώσεις τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἀπόφαισι περὶ αὐτῶν ἐν Ἀθήναις.

(Κεφ. 139-146)

139. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρῆβειας  
 τοιαῦτα ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν  
 τῆς ἐλάσεως· ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρ' Ἀθηναίους Ποτει-  
 δαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον  
 ἀφιέναι καὶ μάλιστα γὰρ πάντων καὶ ἐνδηλότατα προύλεγον  
 τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελούσι μὴ ἂν γενέσθαι πόλε-  
 μον, ἐν ᾧ εἴρητο αὐτούς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ  
 2 Ἀθηναίων ἀρχῇ μηδὲ τῇ Ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δ' Ἀθηναῖοι  
 οὔτε τᾶλλα ὑπήκουον οὔτε τὸ ψήφισμα καθήρουν ἐπικα-  
 λοῦντες ἐπεργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς  
 ἀορίστου καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων.

Τέλος δὲ ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβειων ἐκ Λακε-<sup>3</sup>  
δαίμονος, Ῥαμφίου τε καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου,  
καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδὲν ὢν πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ  
δὲ τάδε ὅτι

«Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ' ἂν,  
εἰ τοὺς Ἑλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε»,

ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι γνώμας σφίσιν αὐτοῖς  
προυτίθεσαν, καὶ ἐδόκει ἅπαξ περὶ ἀπάντων βουλευσαμένους  
ἀποκρίνασθαι. καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον, ἐπ' ἀμφό-<sup>4</sup>  
τερα γιγνόμενοι ταῖς γνώμας καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν καὶ ὡς  
μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν, καὶ  
παρελθῶν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' ἐκείνον τὸν  
χρόνον πρῶτος Ἀθηναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώ-  
τατος, παρήγει τοιάδε·

140. «Τῆς μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι, αἰεὶ τῆς αὐτῆς ἔχο-  
μαι, μὴ εἴκειν Πελοποννησίους, καί περ εἰδὼς τοὺς ἀνθρώπους  
οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθομένους τε πολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ἔργῳ  
πράσσοντας, πρὸς δὲ τὰς ξυμφοράς καὶ τὰς γνώμας τρεπο-  
μένους. ὁρῶ δὲ καὶ νῦν ὁμοῖα καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα  
μοι ὄντα, καὶ τοὺς ἀναπειθομένους ὑμῶν δικαίῳ τοῖς κοινῇ  
δόξασιν, ἣν ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα, βοηθεῖν, ἢ μὴδὲ κατορ-  
θοῦντας τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέχεται γὰρ τὰς  
ξυμφοράς τῶν πραγμάτων οὐχ ἦσσαν ἀμαθῶς χωρῆσαι ἢ καὶ  
τὰς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου· διόπερ καὶ τὴν τύχην, ὅσα ἂν  
παρὰ λόγον ξυμβῆ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι.

» Λακεδαιμόνιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλεύον-<sup>2</sup>  
τες ἡμῖν καὶ νῦν οὐχ ἦκιστα. εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν  
διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι, ἔχειν δὲ ἑκατέρους,  
ἃ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ δίκας πῶ ἤτησαν οὔτε ἡμῶν διδόντων  
δέχονται, βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλή-  
ματα διαλύεσθαι, καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμε-

3 νοι πάρεισι. Ποτειδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι καὶ  
 Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαι-  
 ρεῖν· οἱ δὲ τελευταῖοι οἷδε ἦκοντες καὶ τοὺς Ἑλληνας προα-  
 γορεύουσιν αὐτονόμους ἀφιέναι.

4 » Ἑμῶν δὲ μηδεὶς νομίση περὶ βραχέος ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ  
 Μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν, ὅπερ μάλιστα προύχον-  
 ται, εἰ καθαιρεθείη, μὴ ἂν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον, μηδ' ἐν  
 ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν ὑπολίπησθε, ὡς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε.

5 τὸ γὰρ βραχὺ τι τοῦτο πάσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ  
 πείραν τῆς γνώμης, οἷς εἰ ξυγχωρήσετε, καὶ ἄλλο τι μείζον  
 εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες· ἀπι-  
 σχυρισάμενοι δὲ σαφὲς ἂν καταστήσασθε αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ἴσου  
 ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι.

141. » Αὐτόθεν δὴ διανοήθητε ἢ ὑπακοῦειν, πρὶν τι βλα-  
 βῆσαι ἢ, εἰ πολεμήσομεν, ὡς ἔμοιγε ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, καὶ  
 ἐπὶ μεγάλη καὶ ἐπὶ βραχεῖα ὁμοίως προφάσει μὴ εἴζοντες  
 μηδὲ ξὺν φόβῳ εἴζοντες, ἃ κεκτήμεθα. τὴν γὰρ αὐτὴν δύνα-  
 ται δούλωσιν ἢ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν  
 ὁμοίων πρὸ δίκης τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη.

2 » Τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐκατέροις ὑπαρχόντων, ὡς οὐκ  
 3 ἀσθενέστερα ἔξομεν, γινώτε καθ' ἕκαστον ἀκούοντες. αὐτουρ-  
 γοὶ τε γὰρ εἰσι Πελοποννήσιοι καὶ οὔτε ἰδίᾳ οὔτε ἐν κοινῷ  
 χρήματά ἐστιν αὐτοῖς, ἔπειτα χρονίων πολέμων καὶ διαποντίων  
 ἄπειροι· διὰ τὸ βραχέως αὐτοὶ ἐπ' ἀλλήλους ὑπὸ πενίας ἐπι-  
 4 φέρειν. καὶ οἱ τοιοῦτοι οὔτε ναῦς πληροῦν οὔτε πεζῶς στρα-  
 τίας πολλάκις ἐκπέμπειν δύνανται ἀπὸ τῶν ἰδίων τε ἅμα  
 ἀπόντες καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν δαπανῶντες καὶ προσέτι καὶ  
 5 θαλάσσης εἰργόμενοι· αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς πολέμους μᾶλ-  
 λον ἢ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσι. σώμασί τε ἐτοιμότεροι οἱ  
 αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολεμεῖν, τὸ μὲν πιστὸν  
 ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων κἂν περιγενέσθαι, τὸ δὲ οὐ βέβαιον

μη οὐ προαναλώσειν, ἄλλως τε κἄν παρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκός, ὁ πόλεμος αὐτοῖς μηκύνηται.

»Μάχῃ μὲν γὰρ μιᾷ πρὸς ἅπαντας Ἕλληνας δυνατοὶ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξυμμαχοὶ ἀντισχεῖν, πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντιπαρασκευὴν ἀδύνατοι, ὅταν μήτε βουλευτηρίῳ ἐνὶ χρώμενοι παραχρῆμά τι δξέως ἐπιτελῶσι πάντες τε ἰσόψηφοι ὄντες καὶ οὐχ ὁμόφυλοι τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδῃ· ἐξ ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελεῖς γίνεσθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν ὡς τὸ μάλιστα τιμωρήσασθαι τινα βούλονται, οἱ δὲ ὡς ἥμισυ τὰ οἰκεῖα φθεῖραι. χρόνιοί τε ξυνιόντες ἐν βραχεῖ μὲν μορίῳ σκοποῦσιν τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ πλέονι τὰ οἰκεῖα πράσσουσι· καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται βλάψειν, μέλειν δὲ τινι καὶ ἄλλῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προῖδειν, ὥστε τῷ αὐτῷ ὑπὸ ἀπάντων ἰδίᾳ δοξάσασθαι λαμβάνειν τὸ κοινὸν ἀθρόον φθειρόμενον.

142. »Μέγιστον δὲ τῇ τῶν χρημάτων σπάνει κωλύονται, ὅταν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι διαμέλλωσι· τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροὶ οὐ μενετοί.

»Καὶ μὴν οὐδ' ἡ ἐπιτειχίσις οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν ἄξιον φοβηθῆναι. τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντίπαλον παρασκευάσασθαι, ἥπου δὴ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ οὐχ ἦσσαν ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων· φρούριον δ' εἰ ποιεῖσονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτουεν ἂν τι μέρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις, οὐ μόντοι ἰκανόν γε ἔσται ἐπιτειχίζειν τε κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας ἐς τὴν ἐκείνων καί, ἥπερ ἰσχύομεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι. πλέον γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας ἢ ἐκείνοι ἐκ τοῦ κατ' ἥπειρον ἐς τὰ ναυτικά.

»Τὸ δὲ τῆς θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέσθαι οὐ βραδίως αὐτοῖς προσγενήσεται. οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς, μελετῶντες αὐτὸ εὐθύς ἀπὸ τῶν Μηδικῶν, ἐξείργασθέ πω· πῶς δὴ ἄνδρες γεωργοί

καὶ οὐ θαλάσσιοι καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι διὰ  
 τὸ ὑφ' ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν ἀεὶ ἐφορμείσθαι, ἄξιον ἂν τι  
 8 δρῶεν; πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας ἐφορμούσας κἂν διακινδυνεύ-  
 σειαν πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες, πολλαῖς δὲ εἰργόμε-  
 νοι ἡσυχάσουσι καὶ ἐν τῇ μὴ μελετῶντι ἀξυνετώτεροι ἔσον-  
 9 ται καὶ δι' αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι. τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης  
 ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται, ὅταν τύχη, ἐκ  
 παρέργου μελετᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον  
 ἄλλο γίγνεσθαι.

143. »Εἴ τε καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπιάσιν ἢ Δελφοῖς  
 χρημάτων μισθῷ μείζονι πειρῶντο ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς  
 ξένους τῶν ναυτῶν, μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν ἀντιπάλων ἐσθάν-  
 των αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοίκων δεινὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ τόδε  
 τε ὑπάρχει καί, ὅπερ κράτιστον, κυβερνήτας ἔχομεν πολίτας  
 καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν πλείους καὶ ἀμείνους ἢ πᾶσα ἡ  
 2 ἄλλη Ἑλλάς. καὶ ἐπὶ τῇ κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν  
 ξένων τὴν τε αὐτοῦ φεύγειν καὶ μετὰ τῆς ἡσσοнос ἅμα ἐλπί-  
 δος ὀλίγων ἡμερῶν ἔνεκα μεγάλου μισθοῦ δόσεως ἐκείνοις  
 ξυναγωνίζεσθαι.

3 »Καὶ τὰ μὲν Πελοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παρα-  
 πλήσια δοκεῖ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέτερα τούτων τε, ὧν περ ἐκεί-  
 νοις ἐμεμφάμην, ἀπηλλάχθαι καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου  
 4 μεγάλα ἔχειν. ἦν γ' ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν πεζῆ ἴωσιν, ἡμεῖς  
 ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευσούμεθα, καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου  
 ἔσται Πελοποννήσου μέρος τι τμηθῆναι καὶ τὴν Ἀττικὴν  
 ἀπασαν· οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἔξουσιν ἄλλην ἀντιλαβεῖν ἀμαχεί,  
 ἡμῖν δὲ ἐστὶ γῆ πολλή καὶ ἐν νήσοις καὶ κατ' ἡπειρον·  
 μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος.

5 »Σκέψασθε δέ· εἰ μὲν γὰρ ἦμεν νησιῶται, τίνες ἂν ἀλη-  
 πτότεροι ἦσαν; καὶ νῦν χρῆ ὅτι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέν-  
 τας τὴν μὲν γῆν καὶ οἰκίας ἀφείναι, τῆς δὲ θαλάσσης καὶ

πόλεως φυλακὴν ἔχειν καὶ Πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέντας πολλῶ πλείοσι μὴ διαμάχεσθαι.—κρατήσαντές τε γὰρ αὐθις οὐκ ἐλάσσοσι μαχοῦμεθα, καὶ ἦν σφαλῶμεν, τὰ τῶν ξυμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν, προσαπόλλυται· οὐ γὰρ ἡσυχάσουσι μὴ ἱκανῶν ἡμῶν ὄντων ἐπ' αὐτοὺς στρατεύειν.—τὴν τε δλόφουρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων· οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται. καὶ εἰ ὤμην πείσειν ὑμᾶς, αὐτοὺς ἂν ἐξεληθόντας ἐκέλευον αὐτὰ δηῶσαι καὶ δεῖξαι Πελοποννησίοις, ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ ὑπακούσεσθε.

144. »Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ περιέσεσθαι, ἦν ἐθέλητε ἀρχὴν τε μὴ ἐπικταῖσθαι ἅμα πολεμοῦντες καὶ κινδύνους αὐθαιρέτους μὴ προστίθεσθαι· μᾶλλον γὰρ πεφόβημαι τὰς οἰκείας ἡμῶν ἀμαρτίας ἢ τὰς τῶν ἐναντίων διανοσίας. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν καὶ ἐν ἄλλῃ λόγῳ ἅμα τοῖς ἔργοις δηλωθήσεται.

»Νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν, Μεγαρέας <sup>2</sup> μὲν ὅτι ἐάσομεν ἀγορᾶ καὶ λιμέσι χρῆσθαι, ἦν καὶ Λακεδαιμόνιοι ξενηλασίας μὴ ποιῶσι μήτε ἡμῶν μήτε τῶν ἡμετέρων ξυμμάχων — οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς οὔτε τόδε —, τὰς τε πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα, καὶ ὅταν κἀκείνοι ταῖς αὐτῶν ἀποδώσι πόλεσι μὴ σφίσι, τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι, ἀλλὰ αὐτοῖς ἐκάστοις, ὡς βούλονται· δίκας δὲ ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς ξυνηθήκας, πολέμου δὲ οὐκ ἄρξομεν, ἀρχομένους δὲ ἀμυνόμεθα. ταῦτα γὰρ δίκαια καὶ πρέποντα ἅμα τῆδε τῇ πόλει ἀποκρίνασθαι.

»Εἰδέναι δὲ χρῆ, ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν — ἦν δὲ ἐκούσιοι <sup>3</sup> μᾶλλον δεχόμεθα, ἦσσαν ἐγκεισομένους τοὺς ἐναντίους ἔξομεν —, ἔκ τε τῶν μεγίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ ἰδιώτῃ μέγιστα τιμαὶ περιγίγνονται. οἱ γοῦν πατέρες ἡμῶν <sup>4</sup>



ὑποστάντες Μήδους καὶ οὐκ ἀπὸ τῶσωνδε ὀρμώμενοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐκλιπόντες γνώμη τε πλείονι ἢ τύχῃ καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ δυνάμει τὸν τε βάρβαρον ἀπεώσαντο καὶ ἐς τάδε προήγαγον αὐτά· ὧν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τοὺς τε ἐχθροὺς παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειρᾶσθαι αὐτὰ μὴ ἐλάσσω παραδοῦναι».

145. Ὁ μὲν Περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι νομίσαντες ἄριστα σφίσι παραινεῖν αὐτὸν ἐψηφίσαντο, ἃ ἐκέλευε, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ' ἕκαστά τε, ὡς ἔφρασε, καὶ τὸ ξύμπαν, οὐδὲν κελευόμενοι ποιήσῃν, δίκῃ δὲ κατὰ τὰς ξυνηθῆκας ἐτοιμοεῖναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρὸςθεύοντο.

146. Αἰτίαι δὲ αὐταὶ καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Κερκύρᾳ. ἐπεμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων ἀκηρύκτως μὲν, ἀνυπόπτως δὲ οὐ· σπονδῶν γὰρ ξύγχευσις τὰ γιγνόμενα ἦν καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν.



## **ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ**



# ΕΙΣΑΓΩΓΗ

## 1. Βίος Θουκυδίδου.

Ὁ Θουκυδίδης υἱὸς τοῦ Ὀλόρου καὶ τῆς Ἥγησιπύλης ἐγεννήθη περὶ τὸ 470 π. Χ. ἐν Ἀλιμοῦντι, δήμῳ τῆς Ἀττικῆς. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ὀλορος ἦτο ἀπόγονος ὁμωνύμου τινὸς βασιλέως τῶν Θρακῶν, οὗτινος τὴν θυγατέρα — Ἥγησιπύλην καὶ αὐτὴν καλουμένην — εἶχε νυμφευθῆ ὁ ἔνδοξος Μαραθωνομάχος Μιλτιάδης. Οὕτως ὁ Θουκυδίδης κατήγετο ἐκ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Θράκης καὶ ἦτο συγγενὴς τοῦ Κίμωνος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιλτιάδου καὶ τῆς Ἥγησιπύλης. Εἰς τὴν καταγωγὴν του αὐτὴν ὄφειλε τὰς πολλὰς κτήσεις, ἃς εἶχεν ἐν Θράκῃ, ἰδίᾳ τὰ ἐν Σκαπτῇ ὕλη μεταλλεῖᾳ χρυσοῦ.

Ὁ Θουκυδίδης ὡς ἀνήκων εἰς εὐγενῆ καὶ εὐπορον οἰκογένειαν ἔτυχεν ἐπιμελεμένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας· διδασκάλους ἔσχε τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν καὶ τὸν ἐπιφανῆ ῥήτορα Ἀντιφῶντα· πλὴν τούτων ἰσχυρῶς ἐπέδρασαν ἐπ' αὐτοῦ οἱ σοφισταὶ Γοργίας καὶ Προδίκος καὶ ἄλλοι, οἵτινες συνέρρεον εἰς τὰς Ἀθήνας, αἵτινες τότε ἦσαν κέντρον τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ παιδεύσεις τῆς ὅλης Ἑλλάδος.

Τῷ 430 ἢ 429 ἐνόσησε καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ ἐνσκήψαντος ἐν Ἀθήναις λοιμοῦ, ἀλλ' εὐτυχέστερος πολλῶν ἄλλων διέφυγε τὸν θάνατον. Τῷ 424, ὅτε ὁ Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Βρασίδας ἠπέιλει νὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁ Θουκυδίδης, ὅστις ὡς στρατηγὸς καὶ ναύαρχος τῶν Ἀθηναίων εὐρίσκετο ἐν τῇ Θρακικῇ παραλίᾳ, διετάχθη νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῆς ἀπειλουμένης Ἀμφιπόλεως· ἐπειδὴ δ' ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κατάληψιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Βρασίδου, κατηγορήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ προδοσίᾳ καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον· ἀλλ' ἵνα διαφύγῃ τὴν τιμωρίαν αὐτὴν ὑπεβλήθη εἰς ἐκουσίαν φυγὴν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

Κατὰ τὰ ἔτη τῆς φυγῆς αὐτοῦ διέμεινεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν Σκαπτῇ ὕλη, ὁπόθεν παρηκολούθει τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολέμου καὶ

συνέλεγε μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας τὴν ὕλην τῆς ἱστορίας αὐτοῦ· φαίνεται δ' ὅτι ἐπεσκέφθη καὶ πολλοὺς τόπους, οἵτινες ὑπῆρξαν τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, καὶ πάντως ἦλθεν εἰς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν· πρὸς τούτοις χρόνον τινα διέτριψεν ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τῷ βασιλεῖ Ἀρχελάφ. *ψ 404 1500*

Τῷ 404 ἀνεκλήθη εἰς τὴν πατρίδα του· πόσον χρόνον μετὰ τὴν κάθοδον ἔζησε καὶ ποῦ καὶ πότε ἀπέθανε δὲν εἶναι γνωστόν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέθανεν αἰφνιδίως—ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἀποτόμως λῆγον ἔργον αὐτοῦ—ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ τῷ 397, τὰ δὲ λείψανα αὐτοῦ κομισθέντα εἰς Ἀθήνας ἐτάφησαν παρὰ τὰ μνήματα τοῦ Κίμωνος.

## 2. Ἡ ἱστορία τοῦ Θουκυδίδου καὶ περιεχόμενον αὐτῆς.

Ὁ Θουκυδίδης θεωρεῖται παρὰ πάντων ὡς ὁ μέγιστος τῶν ἱστορικῶν τῆς ἀρχαιότητος. Τὴν δόξαν ταύτην ὀφείλει εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ, ἣτις περιλαμβάνει τὰ γεγονότα τῶν εἴκοσι πρώτων ἐτῶν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431 - 411) καὶ εἶναι διηρημένη εἰς ὀκτὼ βιβλία.

Ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ—ὅπερ χρησιμεύει ὡς εἰσαγωγή—ἀρχόμενος ὁ Θουκυδίδης τῆς ἱστορίας προτάσσει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος κατὰ τὴν σπουδαιότητα ὑπερέχει πάντων τῶν μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου γεγονότων τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἐπιχειρεῖ δὲ ν' ἀποδείξῃ τὴν γνώμην ταύτην παραβάλλων τὸν παρόντα πόλεμον ὄχι μόνον πρὸς πάντα τὰ ἀρχαῖα γεγονότα τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Μηδικοὺς πολέμους. Διεξέρχεται λοιπὸν κατὰ σειράν τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς Ἑλλάδος, τὰς φήμας περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, τὰ συμβάντα μετὰ τὰ Τρωϊκά, τέλος τοὺς Περσικοὺς πολέμους καὶ δεικνύει ὅτι πάντα ταῦτα ἐπράχθησαν ἀπὸ μικροτέρων δυνάμεων, διότι τότε ἡ Ἑλλὰς ἔστρεφεῖτο χρημάτων καὶ ναυτικοῦ, ἅτινα μόλις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἠνῆχθήσαν ἱκανῶς (κεφ. 1 - 23). Μετὰ ταῦτα ὁ Θουκυδίδης διεξέρχεται τὰς αἰτίας τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἃς διαιρεῖ εἰς αἰτίας φανεράς καὶ αἰτίας ἀφανεῖς. Καὶ φανεράς μὲν λέγει α') τὸν ἔνεκα τῆς Ἐπιδάμου πόλεμον τῶν Κερκυραίων καὶ Κορινθίων (κεφ. 24 - 55) καὶ β') τὴν ἀποστασίαν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων τῆς

Ποτειδαίας καὶ τὴν ὑποστήριξιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Κορινθίων (κεφ. 56 - 66). Μετὰ ταῦτα γίνεται ἔξιστόρησις τῶν διασκέψεων καὶ ἀποφάσεων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων (κεφ. 67-87). Ὡς ἀφανῆ δ' αἰτίαν λέγει τὴν μεγίστην αὔξησιν τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως, ἣτις ἐγένετο πρῶτον μὲν διὰ τῆς τειχίσεως τῆς πόλεως, δεύτερον δὲ διὰ τῆς συστάσεως νέας ναυτικῆς συμμαχίας, ἣς κατέστησαν ἡγεμόνες, καὶ διὰ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν ἀπὸ τῶν Περσικῶν πολέμων (κεφ. 88 - 118). Ἐν τοῖς λοιποῖς κεφ. 119-146 ἔξιστορεῖ τὰς διαπραγματεύσεις Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, αἵτινες κατέληξαν εἰς τὴν ἐπίσημον κήρυξιν τοῦ πολέμου.

Ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ ἔξιστορεῖ ὁ Θουκυδίδης τὰ γεγονότα τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς βιβλίοις (III - VIII) τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου ἀπὸ τοῦ ἔτους 428 - 411· δὲν συνεπλήρωσε δὲ τὴν ἔξιστόρησιν τοῦ ὅλου πολέμου — διαρκέσαντος, ὡς γνωστόν, 27 ἔτη (431 - 404) — διότι αἰφνιδίως ἀπέθανε τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ συνεχίζει ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς.

### 3. Αἱ δημηγορίαι τοῦ Θουκυδίδου.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ παρεμβάλλει ὁ Θουκυδίδης καὶ πολλὰς δημηγορίας· αὗται εἶναι ἀγορεύσεις πολιτικῶν ἀνδρῶν ἢ στρατηγῶν ἀπαγγελθεῖσαι εἰς διαφόρους συναθροίσεις καὶ σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα.

Αἱ δημηγορίαι χαρακτηρίζονται ὡς τὸ λαμπρότατον μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ Θουκυδίδου· διότι περιέχουσι βαθείας σκέψεις περὶ πολιτικῆς, περὶ εἰρήνης, περὶ πολέμου, περὶ διοικήσεως καὶ περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς τῶν κρατῶν· δὲν περιλαμβάνουσι δὲ αὐτολεξεῖ τοὺς λόγους τῶν ἀγορευσάντων, ἀλλ' ἐκτίθενται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὅσον τὸ δυνατόν ἐγγύτατα πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν.

Αἱ δημηγορίαι διαιροῦνται κατὰ τὰ τρία εἶδη τοῦ ῥητορικοῦ λόγου εἰς τὸ *πανηγυρικόν*, τὸ *δικανικόν* καὶ τὸ *συμβουλευτικόν*· αἱ πλεῖστα ἀνήκουσι τῷ συμβουλευτικῷ εἶδει. Ἐν ταῖς δημηγορίαις διακρίνομεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τρία κύρια μέρη: τὸ *προοίμιον*, τὴν *πίστιν* (=ἀπόδειξιν) καὶ τὸν *ἐπίλογον*.

## 4. Δεκτικὸν τοῦ Θουκυδίδου.

Ὁ Θουκυδίδης εἶναι ὁ κύριος ἀντιπρόσωπος τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς διαλέκτου ὡς ἐκ τούτου εὐρίσκομεν παρ' αὐτῷ ξὺν ἀντι *σύν*, ἐς ἀντι *εἰς*, σο ἀντι *τι* (τάσσω, φυλάσσω, πράσσω), ρο ἀντι *ρο* (θαρωῶ ἀντι θαρωῶ, θάρσος ἀντι θάρρος), κλήω ἀντι *κλείω*, μόλις ἀντι *μόγισ*, ἐρῆμος - τροπαῖον - ἐτοιμος ἀντι *ἐρημος - τροπαιον - ετοιμος*, ἐν τῇ πληθ. ὄνομαστ. τῶν εἰς - *εὐς* οὐσιαστικῶν τὴν κατάληξιν - *ης* ἀντι - *εις* (βασιλῆς ἀντι βασιλεῖς), πολλά ἐπιρρήματα συγκριτικὰ εἰς - *ως* (μειζόνως - χαλεπωτέρως ἀντι *μειζον - χαλεπώτερον*), ἐν τῷ γ' πληθ. προσ. τοῦ παθητικοῦ προκμ. καὶ ὑπερσυντλ. τὴν κατάληξιν - *αι*, - *ατο* ἀντι τῶν περιφραστικῶν τύπων (τετάχεται - ἐφθάρεται - ἐτετάχато ἀντι *τεταγμένοι εἰσι - ἐφθαρμένοι εἰσι - τεταγμένοι ἦσαν*).

Ὑπὸ λεξιλογικὴν ἔποψιν ἔξεταζόμενος ὁ Θουκυδίδης ἔχει πολλὰς ἀρχαιοπρεπεῖς καὶ ποιητικὰς λέξεις (ἄχθηδὼν = ἄχθος, ἀκραιφνῆς ἀντι ἀκέραιος, ἀμφιδήριτος = ἀμφισβητήσιμος, ἕξαπιναίως, ἐπισπέρχειν τοιαῦτα κλπ.) ὡσαύτως εἶναι εὐρετῆς καὶ δημιουργὸς νέων λέξεων (κινδυνευτής, τολμητής, ἀποδημητής, μελλητής, ἐνεργεις, ὀλόφυρσις, ξύλωσις κλπ.). Συχνάκις μεταχειρίζεται τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν ἀντι τῶν ἀντιστοίχων ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν (τὸ λυπηρόν, τὸ σῶφρον, τὸ ἄσπονδον - τὸ δεδιός, τὸ θαρσοῦν, τὸ βουλόμενον).

Ἐν τῇ συντάξει διακρίνονται πολλὰ ἰδιώματα καὶ ἐλευθερία μεγάλη ἢ βραχυλογία — δι' ἣν πολλάκις ὁ λόγος καθίσταται σκοτεινὸς καὶ δύσληπτος — τὰ ὑπερβατά, ἢ διεστραμμένη πλοκὴ τῶν λέξεων, ἢ συσώρευσις τῶν μετοχῶν, ἢ κατὰ τὸ νοούμενον σύνταξις, αἱ ἀνακολουθίαι εἶναι συχναὶ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ ὡσαύτως συχνὰ εἶναι παρ' αὐτῷ τὰ σχήματα τοῦ λόγου (ἀντίθεσις, παρίσωσις, ὁμοιοτέλετον, παρονομασία, ἀναφορά, ἀσύνδετα κτλ.), ἐν ᾧ τοῦναντίον τὰ σχήματα τῆς διανοίας (ἀποσιώπησις, ἀπορία κτλ.) ἴσχεδὸν ἔλλείπουσιν. Αἱ περίοδοι μακρὰ καὶ δυσπαρακολούθητοι οὐσαι δὲν ἔχουσι τὴν ἔντεχον πλοκὴν τὴν μετὰ ταῦτα μορφωθεῖσαν ἐν Ἀθήναις.

# ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

## [I]

### A. ΦΑΝΕΡΑΙ ΑΙΤΙΑΙ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

(Κεφ. 24-66)

#### 1. Ὁ ἔνεκα τῆς Ἐπιδάμνου πόλεμος τῶν Κερκυραίων καὶ Κορινθίων.

(Κεφ. 24 - 25)

##### I. Μέχρι τῆς ἀποστολῆς πρέσβειων εἰς Ἀθήνας.

(Κεφ. 24 - 31)

#### Κεφ. 24.

§ 1-3. Ἐπίδαμνος, νῦν Δυρράχιον οὕτως ἐκλήθη τὸ πρῶτον κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους. — ἔστι, ὑπαρκτικὸν (= ὑπάρχει) οὐχὶ συνδετικόν. — πόλις, προσδιορισμὸς παραθετικὸς τοῦ Ἐπίδαμνος = Ἐπίδαμνός τις, ἣτις εἶναι πόλις. — ἐσπλέοντι, δοτκ. τῆς ἀναφορᾶς = ὡς πρὸς τὸν εἰσπλέοντα. — τὸν Ἴόνιον κόλπον = τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. — προσοικοῦσι δ' αὐτὴν (ἀντὶ αὐτῆ) = κατοικοῦσι δὲ πλησίον αὐτῆς. — ταύτην ἀπόκισαν = ἔπεμψαν ἀποικίαν εἰς αὐτὴν (ἐν ἔτει 627 π. X.). — οἰκιστὴς = ἀρχηγὸς τῆς ἀποικίας. — Ἐρατοκλείδου = ὁ Ἐρατοκλείδου. — γένος = κατὰ τὴν καταγωγὴν. — τῶν ἀφ' Ἡρακλέους = τῶν Ἡρακλειδῶν ἢ γενν. συναπτέα τῷ Φαλίῳ. — δὴ = προφανῶς. — νόμον = συνθήειαν. — ἐκ τῆς μητροπόλεως, δηλ. τῆς Κορίνθου μητρόπολις δὲ = ἡ πόλις ἀπὸ τῆς ὁποίας (ὡς ἀπὸ μητρὸς) ἀπφκίσθησαν (ὡς θυγατέρες) ἄλλαι πόλεις. — κατακληθεῖς = προσκληθεῖς. — ξυνώκισαν = μετέσχον τῆς ἀποικίας. — καὶ τοῦ ἄλλου Δωρ. γένους =



καὶ ἐκ τῶν ἄλλων, οἵτινες ἦσαν Δωριεῖς κατὰ τὴν καταγωγὴν.—  
προελθόντος τοῦ χρόνου=παρελθόντος τοῦ χρόνου=μετὰ πηρέ-  
λευσιν χρόνου.

§ 4-7. στασιάσαντες. οἱ Ἐπιδάμνιοι· ἡ μετχ. χρόνκ.—ἐν ἀλλή-  
λοις=πρὸς ἀλλήλους.—ὡς λέγεται, προσδιορίζει τὸ ἔτη πολλά.  
— ἀπὸ πολέμου= ἕνεκα πολέμου. — τῶν προσοίκων βαρβάρων,  
δηλ. τῶν Ταυλαντίων, οἵτινες ἐθάρρησαν ἐκ τῶν στάσεων τῶν  
Ἐπιδαμνίων ἢ γενκ. ὑποκειμνκ. — τὰ δὲ τελευταῖα = κατὰ δὲ  
τοὺς τελευταίους χρόνους. — πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου, τίνος; —  
ὁ δῆμος... τοὺς δυνατοὺς=οἱ δημοκρατικοί... τοὺς ἀριστοκρατι-  
κούς.—οἱ δὲ=οὗτοι δέ.—ὡς μητρόπολιν οὔσαν=θεωροῦντες αὐτὴν  
ὡς μητρόπολιν.—μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρ.=νὰ μὴ βλέπωσι μετ'  
ἀδιαφορίας αὐτοὺς νὰ καταστρέφονται. — τοὺς φεύγοντας=τοὺς  
φυγάδας (δηλ. τοὺς ἀριστοκρατικούς, οὓς εἶχεν ἐκδιώξει ὁ δῆμος).  
— ξυναλλάξει (=νὰ συμφιλιώσωσι) . . . καταλῦσαι, τὰ ἀπρμφ. ἐκ  
τοῦ δεόμενοι. — σφίσι, δηλ. τοῖς ἐν τῇ πόλει Ἐπιδαμνίοις.—  
τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον= τὸν πρὸς τοὺς βερβάρους πόλεμον.  
— ταῦτα, σύστοιχον ἀντικμ. τοῦ ἐδέοντο = ταύτας τὰς δεήσεις  
ἐδέοντο=περὶ τούτων παρεκάλουν.—Ἡραῖον=ναὸν τῆς Ἥρας.  
— ἰκετεῖαν = ἰκεσίαν. — ἀπράκτους=χωρὶς νὰ κατορθώσωσι τι.

### Κεφ. 25.

§ 1 - 2. σφίσιν = ἑαυτοῖς. — οὐδεμίαν... τιμωρίαν οὔσαν=ἔτι  
οὐδεμία βροθήθεια ὑπῆρχε. — ἐν ἀπόρῳ εἶχοντο = ἐν ἀπόρῳ ἦσαν  
= εὐρίσκοντο εἰς ἀπορίαν. — θέσθαι τὸ παρὸν, κατ' ἔννοιαν =  
ὅπως θεῖντο τὸ παρὸν=πῶς νὰ διευθετήσωσι τὴν παροῦσαν (δεινὴν)  
περίστασιν. — τὸν θεόν, δηλ. τὸν Ἀπόλλωνα.—εἰ παραδοῖεν . . .  
καί... πειρῶντο, πλῆγια ἐρωτηματ. πρότασις προερχομένη ἐξ ἀπο-  
ρηματικῆς ὑποτακτ. τῆς εὐθείας ἐρωτήσεως (παραδῶμεν... πειρῶ-  
μεθα;) = ἐὰν ἔπρεπε νὰ παραδώσωσι... καί... νὰ προσπαθῶσι.—  
τιμωρίαν... ἀπ' αὐτῶν ποιῆσθαι, ἐντχϋθζ = τιμωρίαν πορίζεσθαι  
= νὰ λάβωσι βροθήθειαν.—ἀνεῖλε=ἐχρησιμοδότησεν.—αὐτοῖς, δηλ.  
τοῖς Ἐπιδαμνίοις.—παραδοῦναι, δηλ. τὴν πόλιν Κορινθίοις.—ἦγε-  
μόνας ποιῆσθαι, δηλ. τοὺς Κορινθίους.—οἱ δ' Ἐπιδ., ὁ δὲ=λοιπόν.  
—κατὰ τὸ μαντεῖον=κατὰ τὸν χρησμόν.—παρέδοσαν, τῷ 436 π.Χ.  
—τόν τε οἰκιστὴν... σφῶν=τόν τε ἑαυτῶν οἰκιστὴν (δηλ. τὸν Φα-

λίον).—ἀποδεικνύντες... δηλοῦντες, μετχ. τροπικαί.—τὸ χρηστίριον=τὸν χρησμόν.—ἐπαμῦναι=βοηθῆσαι.

§ 3-4. κατὰ τὸ δίκαιον = ὥσπερ δίκαιον ἦν· αἰτιολογεῖται διὰ τῆς μετχ. νομίζοντες.—ὑπεδέξαντο=ὑπέσχοντο.—τὴν... τιμωρίαν = τὴν αἰτηθείσαν βοήθειαν.—μίσει τῶν Κερκυρ. = διὰ τὸ πρὸς τοὺς Κερκυρ. μίσος.—ὅτι=διότι.—ὄντες ἄποικοι, ἢ μετχ. ἐνδοτικῆ. — οὔτε γὰρ... δίδόντες... πολεμεῖν, ἀνακόλουθον, διότι αἱ μετχ. δὲν ἀποδίδονται εἰς ῥῆμα· τοῦτο ἐγένετο διὰ τὸ μῆκος τῆς περιόδου καὶ διὰ τὴν παρενθετικὴν πρότασιν (ἢ... πολεμεῖν)· ἐν τῇ μεταφράσει αἱ μετχ. δίδόντες... προκαταρχόμενοι... περιφρονοῦντες... ἄς ἀποδοθῶσι διὰ παρατκ. = ἐδίδοσαν... προκατήρχοντο.. περιεφρόνουν.—ἐν πανηγύρεσι (= ἐορταῖς) ταῖς κοιναῖς, ἄς ἐτέλουν ἀπὸ κοινοῦ ἢ Κέρκυρα καὶ ἢ Κόρινθος.—γέρα τὰ νομίζ. = τὰς συνήθεις τιμὰς (ὡς προεδρίας καὶ σφάγια).—οὔτε Κορινθ. ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν = οὔτε εἰς Κόρινθιον ἀνδρα ἀπένεμον πρότερον (=πρὸ τῶν ἄλλων) τὰς ἀπαρχὰς τῶν θυσιῶν· ἀπαρχαὶ δὲ = αἱ προκαταρκτικαὶ τῆς θυσίας πράξεις, ἧτοι ἡ ἀποκοπὴ τῶν τριχῶν ἐκ τοῦ μετώπου τοῦ θύματος καὶ ἡ διανομὴ αὐτῶν εἰς τοὺς ἐν τῇ θυσίᾳ παρόντας (ἵνα τζύτας καύσωσιν ἐπὶ τοῦ θωμοῦ πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν).—ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, δηλ. ἔπραττον.—περιφρονοῦντες αὐτοὺς=καταφρονοῦντες αὐτῶν.—ἐν χρημάτων δυνάμει = κατὰ τὴν δυνάμιν τῶν χρημάτων=κατὰ τὸν πλοῦτον.—ὄντες... ἐπαιρούμενοι, μετχ. αἰτιολογικῶς προσδιορίζουσαι τὴν μετχ. περιφρονοῦντες=διότι ἦσαν... διότι· ὑπερηφανεύοντο.—ὁμοῖα = ὁμοίως.—τῇ ἐς πόλ. παρασκευῇ=κατὰ τὴν πολεμικὴν προετοιμασίαν.—δυνατώτεροι, δηλ. τῶν Κορινθίων.—ναυτικῶ δέ... ἐπαιρούμενοι =πρὸς τοῦτοις διότι· ἐνίοτε (=ἔστιν ὅτε) ὑπερηφανεύοντο ὅτι· παρὰ πολὺ ὑπερεῖχον (πάντων) κατὰ τὸ ναυτικόν.—καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκ. (γενκ. ὑποκμν.) προενοίκησιν τῆς Κερκ. (γενκ. ἀντικειμ.)=καὶ διότι οἱ Φαίαικες πρότερον κατέκρησαν τὴν Κέρκυραν.—κλέος ἐχόντων=οἱ ὅποιοι εἶχον φήμην.—τὰ περὶ τὰς ναῦς, αἰτιατκ. τῆς ἀναρρᾶς=εἰς τὰ ναυτικά.—ἢ=δι' ἣν αἰτίαν.—καὶ μᾶλλον, παρὰ ἐὰν δὲν ἦσαν ἀπόγονοι τῶν Φαιάκ.—ἐξηγοῦντο=παρσκευάζον, ἐτελειοποιῶν.—καὶ ἦσαν=καὶ πράγματι ἦσαν.—οὐκ ἀδύνατοι=δυνατοί.—πολεμεῖν, κατὰ τῶν Κορινθίων.

## Κεφ. 26.

§ 1-2. πάντων... τούτων, γενκ. τῆς αἰτίας=δι' ἄλλα ταῦτα. — ἐγκλήματα=ἀφορμὰς παραπόνων. — ἔχοντες, μετχ. αἰτλγκ. — ἔπειμον, ὁ παρατκ. ἵνα δηλωθῇ ἡ ἀπροστολή διαρκουσα. — ἄσμενοι = ἄσμένως=μετὰ χαρᾶς, προθύμως. — τ ἡ ν... ὠφελίαν=τ ἡ ν... τιμωρίαν (κεφ. 25, § 3) =τὴν αἰτηθεῖσαν βοήθειαν. — οἰκίτορα, κατγρμ.=ὡς ἄποικον. — Ἀμπρακιωτῶν = κατοίκων τῆς Ἀμβρακίας ἢ (κατὰ Θεουκυδ.) Ἀμπρακίας· Ἀμβρακία δὲ πόλις ἐν Ἡπείρῳ παρὰ τῆ Ἀράχθῳ ποταμῷ (νῦν Ἄρτα). — φρουρούς, ἐκ τοῦ κελεύοντες ἵεναι = προτρέποντες νὰ πορεύωνται φρουροί. — Ἀπολλωνίαν, πόλιν τῆς Ἰλλυρίας πρὸς Ν. τῆς Ἐπιδάμνου, ἔχουσαν ὡς ἐπίνειον τὸν Αὐλῶνα· νῦν ἐρείπια τῆς πόλεως σφίζονται παρὰ τὴν σημερινὴν θέσιν Πόλλινα. — δέει τῶν Κερκ., μὴ κωλ. ὑπ' αὐτῶν=φοβούμενοι τοὺς Κερκ. μήπως ἐμποδίζονται ὑπ' αὐτῶν· ἢ γενκ. τῶν Κερκ. ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἐκ τῆς δευτερευούσης προτάσεως εἰς τὴν κυρίαν ἀντὶ τοῦ: δέει, μὴ κωλύονται ὑπὸ Κερκ.· τοῦτο ἐγένετο πρὸς ἕξαρσιν τῆς γενκ. Κερκυραίων. — περαιούμενοι=ἐὰν διεπεραιούντο.

§ 3. ἐπειδὴ = ὅτε. — ἵκοντας (= ἐληλυθότας) ... δεδομένην, μετχ. κατγρμτ. ἐκ τοῦ ἦσθοντο=ὅτι εἶχον ἔλθει... ὅτι εἶχε δοθῇ. — ἑτέρῳ στόλῳ, οὗτος συνέκειτο ἐκ 15 πλοίων, διότι ἄλλα αἱ νῆες ἦσαν 40, ὡς λέγεται κατωτέρω ἐν § 4. — τοὺς φεύγοντας=τοὺς φυγάδας. — κατ' ἐπήρειαν=ἀπειλητικῶς· συναπτέον τῇ ἐκέλευον. — αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἐπιδαμνίους), ἀντικμ. τοῦ ἐκέλευον καὶ ὑποκμ. τοῦ δέχεσθαι. — ἦλθον γάρ... , διὰ τῆς παρενθετικῆς προτάσεως ὁ συγγραφεὺς αἰτιολογεῖ τὴν ἀπειλητικὴν διαταγὴν τῶν Κερκ. — τάφους, δηλ. τῶν ἑαυτῶν προγόνων τῶν τεθαμμένων ἐν Κερκύρα. — ξυγγένειαν, διὰ τὸ εἶναι τὴν Ἐπιδάμνον ἀποικίαν τῶν Κερκ. — προῖσχομενοι=προβάλλοντες. — ἐδέοντο, δηλ. τῶν Κερκ. — σφᾶς κατάγειν = νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτοὺς (δηλ. τοὺς φυγάδας Ἐπιδαμνίους) εἰς τὴν πατρίδα. — ἀποπέμπειν, δηλ. ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου· τὸ ἀπρμφ. πῶθεν ἕξαρτ.:

§ 4-5. οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν = εἰς οὐδὲν ἐξ αὐτῶν (δηλ. τῶν κελευσμάτων) ὑπήκουσαν. — οἱ Ἐπιδ. ... οὐδὲν... ὑπήκουσαν, ἀλλὰ στρατεύουσιν... οἱ Κερκ., ἢ σύνταξις κατὰ παράταξιν ἀντὶ

καθ' ὑπόταξιν (ἐπεὶ οἱ Ἐπιδ. οὐδὲν ὑπήκουσαν, στρατεύουσιν οἱ Κερκ.) πρὸς ἕξαρσιν τῆς ἀποφάσεως καὶ τῶν δύο: οὐδὲν ὑπήκουσαν —στρατεύουσιν· ἐὰν ἢ σύνταξις ἦτο καθ' ὑπόταξιν, θὰ ἐξήρητο μόνον τὸ στρατεύουσιν οὐχὶ δὲ καὶ τὸ οὐδὲν ὑπήκουσαν.—τεσσαράκοντα ναυσί, πρβλ. § 3 «ἐτέρω στόλῳ».—ὡς κατάξοντες, δηλ. τοὺς φυγάδας=ἵνα ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα τοὺς φυγάδας.—καὶ τοὺς Ἴλλ. προσλαβόντες=λαβόντες προσέτι (ὡς συμμάχους) καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς (δηλ. τοὺς Ταυλαντίους βαρβάρους, μεθ' ὧν οἱ φυγάδες ἐλήζοντο τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ· πρβλ. κεφ. 24, § 5).—προσκαιθεζόμενοι τὴν πόλιν (=τῇ πόλει)=ἄφ' οὗ ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῆς πόλεως.—προεἶπον = προεκήρυξαν.—τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ξένους, ὑποκμ. τοῦ ἀπιέναι = ν' ἀπέρχηται ὁ ἐπιθυμῶν ἐκ τῶν Ἐπιδαμνίων καὶ οἱ ξένοι.—ἀπαθεῖς = ἀδλαβεῖς.—εἰ δὲ μή, δηλ. βούλονται ἀπιέναι.—ὡς πολεμίους χρήσεσθαι, δηλ. οἱ Κερκ. αὐτοῖς = (προεκήρυξαν οἱ Κερκ.) ὅτι θὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἐπιδ.) ὡς πολεμίους.—ὡς δ' οὐκ..., τὸ ὡς αἰτλγκ.=ἐπειδὴ.—ἔστι δ' ἰσθμὸς τὸ χωρίον (=ὁ τόπος, ἡ τοποθεσία [τῆς Ἐπιδάμνου]), αἰτιολογεῖ τὴν εὐκολίαν τῆς πολιορκίας τῆς Ἐπιδάμνου· ἢ ἔννοια: ἐπειδὴ ὁ τόπος ἀπετέλει ἰσθμὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦτο μεταξὺ δύο θηλασσῶν, ἢ πολιορκία ἦτο εὐκολος, ἄφ' οὗ οἱ Κερκ. ἴσχυον κατὰ θάλασσαν.—ἐπολιόρκουν = ἤρχισαν νὰ πολιορκῶσιν.

### Κεφ. 27.

ὡς=ἔτε.—ἄγγελοι, ὅτι=ἄγγελοι λέγοντες ὅτι.—πολιορκοῦνται, δηλ. οἱ Ἐπιδάμνιοι.—ἐπὶ τῇ ἴση... ἵέναι, ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τοῦ ἀποικίαν· τοῦτο δέ, ὡς καὶ τὸ ἵέναι, ἀντικμ. τοῦ ἐκήρυσσον=ἐκήρυσσον ἀποικίαν, νὰ πορευῆται δηλ. κτλ.—ἐπὶ τῇ ἴση καὶ ὁμοία, δηλ. μοῖρα=μὲ ἴσα καὶ ἕμοια δι:κκιώματα (δηλ. τοῖς ἀρχαίοις ἀποίκιοις καὶ μεταξὺ αὐτῶν).—εἰ δέ τις... μὴ ἐθέλοι ξυμ., μετ. δὲ βούλεται τῆς ἀπ.=ἐὰν δέ τις δὲν εἶναι ἔτοιμος... ἀλλ' ἐπιθυμεῖ νὰ μετέχη τῆς ἀποικίας.—τὸ παραυτίκα μὲν=ἐν τῷ παρόντι μὲν.—ξυμπλεῖν=πλεῖν σὺν τοῖς ἄλλοις, τοῖς ἐς Ἐπ. πλέουσι.—δραχμάς... Κορινθίας, ἢ Κορινθιακὴ δραχμὴ ἔχει ἀξίαν 10 δβολῶν ἢ Ἀττικὴ 6.—καταθέντα=ἄφ' οὗ καταβάλη (δηλ. εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον)· τὸ κατατεθὲν ποσὸν ἐχρησίμευεν ὡς ἐγγύησις τοῦ ὅτι ὁ καταθέτων θὰ μετείχε τῆς ἀποικίας· διότι· ἄλλως, ἂν ὁ κατα-

θέτων ἀπεχώρει, ἐχάνετο τὸ ποσὸν τῶν 50 δραχμ. — μένειν, ἐκ τοῦ ἐκίρησσον. — πολλοί, κοινὸν κατγρμ. τοῦ οἱ πλείοντες καὶ οἱ...καταβάλλοντες. — τῶν Μεγαρ., οὗτοι ἦσαν Δωριεῖς καὶ ὡς τοιοῦτοι σύμμαχοι τῶν Κορινθ. — ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι = νὰ συνοδεύσωσιν αὐτοὺς μὲ πλοῖα. — εἰ ἄρα κωλ., πλαγία ἐρωτημ. πρότασις ἐκ τοῦ νοουμένου φοβηθέντες = μὴ τυχὸν κωλύονται. — Παλῆς (-εῖς) = κάτοικοι τῆς Πάλης, πόλεως τῆς Κεφαλληνίας. — Κεφαλ., γενκ. διαίρητικὴ τοῦ Παλῆς. — Ἐπιδ. ἐδεήθησαν, δηλ. ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι. — Ἐρμιονῆς (-εῖς) = κάτοικοι τῆς Ἐρμιόνης, πόλεως τῆς Ἀργολίδος. — Ἐρμιονῆς δὲ κτλ., ποῖον τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως; — Θηβαίους χρήματα ἤτησαν, παρατηρητέα ἢ μετὰ διπλῆς αἰτιτικ. σύνταξις τοῦ αἰτεῖν. — Ἡλείους ναῦς...καὶ χρήματα, ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως; — κενάς, δηλ. ἀνδρῶν τὸ ἀντίθετον πλήρεις (πρβλ. κεφ. 24, § 1). — αὐτῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς συμμάχους. — τρισχίλιοι ὀπλιται, ὁ ἀριθμὸς ὑπερβολικός· ἐπὶ 30 πλοίων ἠδύνατο νὰ εἶναι μόνον 900 ὀπλιται, ἀπ' οὗ 30 ὀπλιται ἐπέδακνον ἐκάστου πλοίου (πρβλ. καὶ κεφ. 29, § 1, ἔνθα ἀναφέρονται μόνον δισχίλιοι ὀπλιται).

### Κεφ. 28.

§ 1-3. ἐπειδή, χρονκ. — τὴν παρασκευὴν, τίνων; — παρέλαβον = ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν (ἵνα οὗτοι ὡς σύμμαχοι τῶν Κορινθ. μεσιτεύσωσι παρ' αὐτοῖς πρὸς εἰρηνικὴν λύσιν τῶν διαφορῶν των). — ὡς οὐ μετὸν (αἰτιατικ. ἀπόλυτος αἰτιγλκ. = ἐπεὶ οὐ μετεῖη) αὐτοῖς Ἐπ. = ἐπειδὴ αὐτοὶ οὐδὲν δικαίωμα ἔχουσιν ἐπὶ τῆς Ἐπιδ. — εἰ δέ τι (αἰτκ. σύστοιχος) ἀντιποιοῦνται, δηλ. τῆς Ἐπιδάμνου = ἐὰν δ' ἐγείρωσιν ἀξιώσεις τινὰς ἐπὶ τῆς Ἐπιδάμνου. — δίκας... δοῦναι = νὰ δικασθῶσι, νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς δικαστικὴν κρίσιν. — παρὰ πόλεσιν, αἱ τοιαῦται πόλεις ἐκαλοῦντο ἐκκλητοί. — αἷς (= παρ' αἷς) ἄν... ἔμβωσι (= ἤθελον συμφωνῆσαι), δηλ. δίκας δοῦναι. — κρατεῖν, δηλ. αὐτῆς τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἤθελον = ἤθελον νὰ εἶναι κύριοι αὐτῆς (δηλ. τῆς ἀποικίας). — ἤθελον... ἤθελον δέ, ἢ ἐπαναφορὰ ἐνταῦθα, ἵνα καταδειχθῇ μετ' ἐμφάσεως ἢ προθυμίας τῶν Κερκ. διὰ τὴν εἰρηνικὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς. — καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς μαντεῖω, οἱ Κερκ. ἦσαν πρόθυμοι νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν λύσιν τῆς περὶ Ἐπιδ. διαφορᾶς των ἢ εἰς τινὰς τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ἢ εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον. — ἐπιτρέψαι, δηλ. τὴν δίκην. — πόλεψηφιοποίηθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μον. . . ποιεῖν=ἐγείρειν πόλεμον, γίνεσθαι αἰτίους πολέμου· ἐν ᾧ πόλεμον ποιεῖσθαι = πολεμεῖν. — οὐκ εἶων (=ἡμπόδιζον), δηλ. τοὺς Κορινθ. — εἰ δὲ μή, μετ' ἀρνητικὴν πρότασιν = ἄλλως. — ἐκείνων βιαζομένων (= βία χρομένων) = ἂν ἐκείνοι (οἱ Κορ.) μεταχειρίζονται βίαν.— φίλους π. . . μᾶλλον, ἔνεκα ὠφελίας=νά κάμνωσιν ἔνεκα τοῦ συμφέροντός των φίλους μᾶλλον τούτους. . . — οὓς οὐ βούλονται, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους ὡς ἑτεροφύλους· διότι οἱ Κερκ. ὡς ἄποικοι τῶν Κορ. ἦσαν τοῦ Δωρικοῦ φύλου.— τῶν νῦν ὄντων= ἢ τοὺς νῦν ὄντας (δηλ. τοὺς Πελοπον.)· ἢ γενκ. ἐκ τοῦ ἑτέρου ὡς διαφορικοῦ.

§ 4-5. πρότερον, δηλ. πρὸ τοῦ ν' ἀποσύρωσιν ἀπὸ τῆς Ἐπιδ. οἱ Κερκ. τὰς ναῦς καὶ τοὺς βρωχάρους.— οὐ καλῶς ἔχειν, ἐκ τοῦ νοουμένου ἔφασαν=ἔλεγον ὅτι δὲν ἦτο ἔντιμον.— τοὺς μὲν (δηλ. τοὺς Ἐπιδαμνίους) πολ., τοὺς δὲ (δηλ. τοὺς Κερκ. καὶ Κορινθ.) δικάζεσθαι, ἢ σύνταξις κατὰ πικράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν (=τῶν Ἐπιδ. πολιορκουμένων αὐτοὺς δικάζεσθαι=ἐν ᾧ οἱ Ἐπιδ. πολιορκουῦνται, αὐτοὶ νὰ δικάζωνται) πρὸς ἕξχρσιν τῶν πολιορκεῖσθαι —δικάζεσθαι ἐπιτεινομένων καὶ διὰ τῆς ἀντιθέσεως.— τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ, δηλ. φρουροὺς καὶ οἰκήτορας.— ἀντέλεγον . . . ποιήσιν = τοῦναντίον ἔλεγον ὅτι θὰ πράξωσι ταῦτα (τίνα;). — ἐτοῖμοι (=πρόθυμοι) δὲ εἶναι, δηλ. δικάζεσθαι τὸ ἀπρμψ. εἶναι ἐκ τοῦ νοουμένου ἔλεγον.— καὶ ὥστε μένειν=καὶ ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ μένωσι.— κατὰ χώραν= εἰς τὰς (παρούσας) θέσεις τῶν.— σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι, ἐκ τοῦ ὥστε.

### Κεφ. 29.

§ 1-2. οὐδὲν τούτων ὑπήκουον=εἰς οὐδὲν ἐκ τούτων (τῶν ὑπὸ τῶν Κερκ. προτεινομένων) ἤθελον νὰ ὑπακούωσι (πρβλ. κεφ. 26, § 4). — πλήρεις, δηλ. ἀνδρῶν.— πρὸ πέμψαντες . . . πρότερον, πλεονασμός.— προεοῦντα = ἴνα κηρύξῃ.— ἄραντες, ἀμτθ. = ἀποπλευσαντες, ἐκκινήσαντες· ἢ μετχ. ἄραντες διατί δὲν συνδέεται τῇ μετχ. προπέμψαντες;—ἐβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε, ἐν τῷ κεφ. 27, § 2 αἱ νῆες ἀριθμούμεναι γίνονται 68· εἰς ταύτας ὅμως προσθετέον καὶ τὰς κενὰς τῶν Ἡλείων, αἵτινες θὰ ἦσαν 7.—δισχιλίους ὀπλίταις, πρβλ. κεφ. 27, § 2.— ἐπὶ τὴν Ἐπίδ., ἢ ἐπὶ ἐνταῦθα δηλοῖ διεύθυνσιν=εἰς.— ἐναντία, ἐπίρρ.=ἐναντίον.

§ 3-5. ἐγένοντο ἐν=ἔφθασαν εἰς.— Ἀκτιον, ἀκρωτήριον εἰς



τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου (νῦν Ποῦντα)· περίφημον διότι περὶ αὐτὸ μετὰ ταῦτα (τῷ 31 π. X.) ὁ Αὐγούστος κατενίκησε τὸν στόλον τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας.—τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπ.=τὸ ὀνομαστὸν ἱερὸν τοῦ Ἀπ.· ἐνταῦθα ἐτελοῦντο ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος.—ἐπὶ τῷ στόματι = εἰς τὴν εἴσοδον.—τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, τοῦ νῦν κόλπου τῆς Ἄρτης.—ἀκατίφ = μικρῷ πλοίφ.—ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν = ἵνα ἀπαγορεύσῃ(εἰς αὐτοὺς) νὰ πλέωσιν.—ζευξάντες τὰς παλαιὰς = ἄφ' οὗ ἔσπερέωσαν τὰ ζυγώματα τῶν πηλατιῶν· ζυγώματα δὲ = τὰ ξύλα τὰ διήκοντα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τοίχου εἰς τὸν ἕτερον τῆς νεώς.—ὥστε πλοῖμους εἶναι = ὥστε νὰ εἶναι ἱκναὶ πρὸς πλοῦν.—καὶ τὰς ἄλλας, δηλ. τὰς μὴ παλαιὰς.—εἰρηναῖον = εἰρηνικόν.—αὐτοῖς, ποιητικ. αἴτιον τοῦ ἐπεπλήρωντο· διατί κατὰ δοκ.;—τεσσαράκοντα γάρ... αἰτιολογεῖ διατί ἐνταῦθα ἀνκφέρονται: 8) πλοῖα, ἐν ᾧ εἰς τὸ τέλος τοῦ 25 κεφ. λέγεται ὅτι οἱ Κερκ. εἶχον 120 πλοῖα.—ἀνταναγαγόμενοι = ἐξεληθόντες εἰς τὸ πέλαγος ἐναντίον αὐτῶν.—ἐναυμάχησαν, ἐν ἔτει 434 π. X.—ἐνίκησαν... παρὰ πολὺ = κατήγαγον σημαντικὴν νίκην.—αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Κερκυραίοις καθ' ὄλου καὶ οὐχὶ τοῖς νικηταῖς τοῦ Ἀκτίου.—παραστήσασθαι = καταστρέψασθαι = νὰ ὑποτάξωσι: (τὴν Ἐπίδαμον).—ὁμολογία ὥστε... ἀποδόσθαι = μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ πωλήσωσι.—τοὺς ἐπήλυδας = τοὺς νεωστί ἐλθόντας (δηλ. τοὺς οἰκήτορας).—Κορινθίους, δηλ. τοὺς φρουροὺς.—δήσαντας ἔχειν = νὰ κρατῶσι· δεσμίους.—ἕως ἂν ἄλλο τι δόξῃ = ἕως ἔτου ἀποφασισθῇ ἄλλο τι (περὶ αὐτῶν).

### Κεφ. 30.

§ 1-2. τροπαῖον, τὸ μετὰ νίκην ἐν μάχῃ ἢ νευμαχίᾳ ἰδρυσμένον ἀναμνηστικὸν μνημεῖον· ἀπηρτίζετο δὲ τοῦτο ἐν μὲν πεζομαχίᾳ ἐξ ὀπλων τοῦ ἡττηθέντος ἐχθροῦ, ἀνκρωμένων εἰς δένδρον ἢ στηνομένων ἐπὶ ξυλίνου στόλου, ἐν δὲ νευμαχίᾳ ἐξ ὀπλων, ἀκροστολίων (= κοσμημάτων κατὰ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου) καὶ ἄλλων ναυτικῶν ἀντικειμένων.—οὓς ἔλαβον, δηλ. ἐν τῇ ναυμαχίᾳ (καὶ οὐχὶ τοὺς ἐν Ἐπίδαμνῳ ληφθέντας ὁμολογία· πρὸλ. κεφ. 29, § 5).—δήσαντες εἶχον = ἐκράτουν δεσμίους.—τὰ ἱς ναυσὶν (= ταῖς ἑαυτῶν ναυσί), δοκ. τῆς συνοδείας· συναπτέα τῷ ἀνεχώρησαν.—ἐπ' οἴκου = εἰς τὰς πατρίδας.—ἐκράτουν = ἦσαν κύριοι.—τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία,



(δηλ. οὔσης) = τῆς ὑπάρχουσας εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη (δηλ. τοῦ Ἴονίου πελάγους). — τῆς γῆς, γενκ. δικιρικ. τῆς ἐννοουμένης αἰτκ. μέρος τι. — ἔτεμον = ἐλεηλάτησαν. — ὅτι = διότι. — ναῦς... παρέσχον Κορινθίους, πρὸλ. κεφ. 27, § 2.

§ 3-4. τοῦ τε χρόνου τὸν πλεῖστον = καὶ αὐτῷ (= τε) τὸ πλεῖστον (μέρος) τοῦ χρόνου. — ἔφθειρον = ἔδλαπτον. — περιμόντι τῷ θέρει = τελευτῶντι τῷ θέρει = περὶ τὸ τέλος τοῦ θέρους. — σφῶν = αὐτῶν αὐτῷ καὶ κτωτέρω σφίσι = αὐτοῖς. — ἐπόνουν = ἐπέιζοντο (ὑπὸ τῶν Κερκ.). — ἐπὶ Ἀκτίῳ = παρὰ τὸ Ἄκτιον. — Χειμέριον, ἀκριδῆ περιγραφὴν αὐτοῦ βλ. ἐν κεφ. 46, § 3. — φυλακῆς ἕνεκα τῆς Λευκ. καὶ τῶν ἄλλ. πόλεων = ἵνα προφυλάττωσι τὴν Λευκ. καὶ τὰς ἄλλας πόλεις (ἀπὸ τῶν ἐχθρικών ἐπιδρομῶν). — φίλιαι = φιλικαί, συμμαχίδες. — ἀντεστρατοπεδεύοντο = ἐστρατοπεδεύοντο ἀντικρὺ (τῶν Κορινθίων). — τὸ θέρος τοῦτο, αἰτιατκ. τοῦ χρόνου = κατὰ τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τοῦ θέρους. — ἀντικαθεζόμενοι = ἀντεκαθίζοντο καὶ... = ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι: ἀπέναντι: ἀλλήλων καὶ... — χειμῶνος ἤδη (δηλ. ὄντος) = ὅτε πλέον ἦτο χειμῶν.

### Κεφ. 31.

τὸν δ' ἐνιαυτὸν πάντα (= καθ' ὅλον δὲ τὸν χρόνον)... καὶ τὸν ὕστερον, ἢ νυμαχία ἐγένετο κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 434 ὥστε αἱ παρασκευαὶ γίνονται ἐντὸς τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἔτους τούτου καὶ ἐντὸς τοῦ ἐπομένου 433· τῷ δὲ 432 ἀποστέλλονται αἱ πρεσβεῖαι: εἰς Ἀθήνας. — ὄργῃ φέροντες = μετὰ παραφόρου ὀργῆς ἀναλαμβάνοντες. — ἐναυπηγοῦντο = κατέσκευάζον πλοῖα. — παρεσκευάζοντο = παρεσκευάζον. — τὰ κράτιστα, ἐπιρρημ. = προθυμότητι συναπτόν τῷ παρεσκευάζοντο. — νεῶν στόλον = ναυτικὸν στρατόν. — καὶ τῆς ἄλλης = καὶ ἐκ τῆς ἄλλης. — πείθοντες, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς ἐρέτας) ἢ μετχ. προσδιορίζει τροπικῶς τὴν μετχ. ἀγείροντες. — ἦσαν γὰρ, ἔ γὰρ ἐνταῦθα = ἐπεὶ (= ἐπειδὴ). — ἐς τὰς... σπονδάς, δηλ. τὰς τριακοντούτεας, τὰς γενομένας μετὰ Εὐβοίαις ἄλωσιν μεταξὺ Ἀθην. καὶ Λακεδ. (445). — ἐλθοῦσι = ἐπὶ (= ἀπ' οὗ) ἐλθοῦσι. — ὡς τοὺς Ἀθην. = πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. — ζυμμάχους, παρατηρητέα ἢ αἰτιατκ. μετὰ τὴν δοτκ. αὐτοῖς ἐλθοῦσι. — ὠφελίαν = βεγήθειαν. — εὐρίσκεισθαι = τυγχάνειν. — ἦλθον... πρεσβευσόμενοι = ἦλθον, ἵνα κατορθώσωσι διὰ

τῆς πρεσβείας.—ὅπως μὴ... γένηται, ἡ φυσικὴ σειρά τῶν λέξεων: ὅπως μὴ τὸ Ἄττικὸν ναυτικὸν προσγενόμενον πρὸς τῷ ναυτικῷ τῶν Κερκυραίων γένηται ἐμπόδιον σφίσι.—θέσθαι=νὰ διευθετήσωσι (πρὸλ. κεφ. 25, § 1 «θέσθαι τὸ παρόν»).—ἦ=ὅπως.—καταστάσης (=γενομένης) ἐκκλησίας, δηλ. συγκλήτου (=ἐκτάκτου), ἣτις ἐγένετο, ἵνα ἀκούσῃ τὰς πρεσβείας τῶν Κορ. καὶ Κερκυραίων. Αἱ ἐκκλησίαι ἐν Ἀθήναις ἦσαν τακτικαὶ (αἱ τεταγμέναι ὑπὸ τῶν νόμων) καὶ ἑκτακτοὶ (σύγκλητοι ἢ κατάκλητοι καλούμεναι). Καὶ τακτικῶς μὲν συνήγοντο τέσσαρες ἐν ἐκαστῇ πρυτανείᾳ, ὧν ἡ μία ἐλέγετο κυρία· ἑκτακτοὶ δὲ ὁσάκις πρὸς αἰτίᾳ ἐξείτης ἐπέιγουσάν τις ἀνάγκη (ὅπως ἐνταῦθα).—ἐς ἀντιλογίαν=εἰς λογομαχίαν.—ἦλθον, οἱ Κερκ. καὶ οἱ Κορ.—τοιιάδε (=τοιζῶτα περίπου), καὶ οὐχὶ τάδε (=τὰ ἐξῆς ἀκριβῶς), διότι ὁ Θουκυδ. δὲν μεταχειρίζεται αὐτὰς τὰς λέξεις τῶν ἀγορευσάντων (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 63).

## II. Δημηγορία τῶν Κερκυραίων πρέσβεων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 32 - 36)

### Κεφ. 32.

§ 1 - 2. δίκαιον, δηλ. ἔστιν.—τοὺς... ἴκοντας, ὑποκμ. τοῦ ἀναδιδάξαι, ὅπερ ἐκ τοῦ δίκαιόν (ἔστι)=εἶνα: δίκαιον ὅσοι ἔρχονται... νὰ διαφωτίσωσιν ἐπικρῶς.—μῆτε εὐερ. μ. μῆτε ξυμ. προουφειλομένης=χωρὶς προηγουμένως μῆτε εὐεργεσία νὰ ἀφείληται μεγάλη μῆτε συμμαχία νὰ ὑπάρχη· κατ' ἔννοιαν: χωρὶς ἐκ τῶν προτέρων νὰ ὑπάρχη ὑποχρέωσις τις ἢ ἐξ εὐεργεσίας μεγάλης ἢ ἐκ συμμαχίας.—παρὰ τοὺς πέλας=πρὸς τοὺς ἄλλους.—ἐπικουρίας... δεησομένους=ἵνα ζητήσωσι βοήθειαν.—ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν, δηλ. ἴκομεν παρ' ὑμᾶς ἐπικουρίας δεησόμενοι.—πρῶτον, ὑποδιαιρεῖται εἰς τὸ μάλιστα μὲν καὶ εἰ δὲ μὴ ἢ ἀντίθεσις: ἔπειτα δέ.—μάλιστα=κατ' ἐξοχήν.—καὶ ξύμφορα, οὐ μόνον δηλ. ἐπικουρίας δέονται· ἢ αἰτιατικ. ξύμφορα, ὡς καὶ ἡ κατωτέρω ἐπιζήμια,

σύστοιχον ἀντικμ. τοῦ δέονται. — εἰ δὲ μή, δηλ. ξύμφορα δέονται.—ὅτι γε, ὁ γε = τοῦλάχιστον. — τὴν χάριν = τὴν εὐγνωμοσύνην. — βέβαιον = σιθεράν, αἰωνίζν. — καταστήσουσι=ποιήσουσι. — μὴ ὀργίζεσθαι, ἐκ τοῦ δίκαιόν (ἔστιν).—ἀτυχῶσι = μὴ τυγχάνωσι (δηλ. τούτου, ὃ βούλονται). — Κερκ. δέ, ὁ δὲ εἰσάγει μερικὴν περίπτωσιν ὑπαγομένην εἰς τὴν γενικὴν· ὥστε=οὔν.—μετὰ τῆς ξυμ. τῆς αἰτήσεως (=μετὰ τῆς αἰτήσεως τῆς ξυμμαχίας) καὶ τ.... = ἐπὶ τῇ πεποθήσει: ὅτι μὲ μὲ τὴν αἴτησιν τῆς συμμαχίας θὰ σὰς ἐξασφαλίσωσι καὶ ταῦτα.—καὶ ταῦτα, δηλ. ὡς καὶ ξύμφορα δέονται καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἔξουσιν.

§ 3-4. τετύχηκε δέ, δηλ. ὄν = βεβαίως συνέπεσε νὰ εἶναι.—τὸ αὐτὸ = συγχρόνως· ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἄλογον καὶ ἀξύμφορον.—ἐπιτήδευμα=ὄ,τι πράττει τις καθ' ὥρισμένους ἀρχάς=τὸ (πολιτικόν) σύστημα.—πρὸς τε ὑμᾶς=καὶ κατὰ τὴν κρίσιν ὑμῶν. ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν=διὰ τὸ συμφέρον ἡμῶν.—ἐς τὴν χρεῖαν = ὡς πρὸς τὴν παρούσαν ἀνάγκην.—ἡμῖν (=πρὸς δυστυχίαν μας), δοσκ. ἀντιπεριποιητικὴ εἰς τὸ τετύχηκε.—ἄλογον=πράλογον, ἀντιπρατικόν· ἐπεξηγεῖται: διὰ τοῦ ξύμμαχοι τε . . . ἴκομεν.—ἐν τῷ παρόντι=κατὰ τὴν παρούσαν περίστασιν.—ἀξύμφορον, ἐπεξηγεῖται: διὰ τοῦ καὶ ἅμα... καθέσταμεν.—ἐν τῷ πρὸ τοῦ, δηλ. χρόνῳ· τὸ δὲ πρὸ τοῦ=πρότερον.—Κορινθίων, γενκ. ἀντικμ. τοῦ πόλεμον. — ἐρῆμοι (δηλ. συμμάχων)=ἀπομονωμένοι.—δι' αὐτὸ (τοῦτο), δηλ. διὰ τὸ οὐδενός πω γενέσθαι ξυμμάχους. — καθέσταμεν=ἴδη ἐσμέν.—καὶ περιέστηκε=καὶ οὕτω κατήντησεν.—ἡ δοκοῦσα = ἡ νομιζομένη· ἀντιτίθεται πρὸς τὸ φαινομένη (=φανερὰ). — σωφροσύνη = ἔμφρων, συνετὴ οὐδετερότης.—τὸ μή..., ἐπεξήγησις τοῦ σωφροσύνη.—τῆ... γνώμη =κατὰ τὴν θέλησιν.—ἀβουλία(=ἀπερσκεψία), ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄλογον.—ἀσθένεια(=ἀδυναμία), ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀξύμφορον.

§ 5. τὴν... γεν. ναυμαχίαν=ὡς πρὸς τὴν γενομένην ναυμαχίαν.—κατὰ μόνας, δηλ. μόρας ἢ δυνάμεις=μόνοι.—μειζ. παρασκευῆ ἀπὸ...=μετὰ μεγαλυτέρων δυνάμεων ληφθεισῶν ἀπὸ...—ὤρμηται=εἰναι: ἔτοιμοι νὰ ἐπέλθωσι.—περιγενέσθαι, δηλ. αὐτῶν=νὰ νικήσωμεν αὐτούς.—καὶ ἅμα=καὶ πρὸς τούτοις.—ὁ κίνδυνος, δηλ. ἔσται.—εἰ ἐσόμεθα ὑπ' αὐτοῖς=ἐάν θὰ περιέλθωμεν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν. Οἱ Κερκ. φοβοῦνται ἀντεκδικήσεις

διὰ τὴν διαγωγὴν, ἣν ἔδειξαν οὗτοι πρὸς τοὺς συμμάχους τῶν Κορινθ. μετὰ τὴν παρὰ τὸ Ἄκτιον ναυμαχίαν, καὶ διὰ τὴν ἀγνωμοσύνην πρὸς τὴν μητρόπολιν τῶν Κόρινθων.—ἀνάγκη, δηλ. ἐστίν.—ξυγγνώμη, δηλ. ἐστίν=εἶνα: ἄξιον συγγνώμης· ὡς ὑποκμι-  
τούτου ἢ ἐπομένη πρότασις: εἰ... τολμῶμεν.—εἰ μὴ... τολμῶ-  
μεν, ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: εἰ τολμῶμεν ἐναντία τῇ πρότε-  
ρον ἀπραγμοσύνῃ (γενομένη) μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον  
ἀμαρτία=εἰάν ἀποφασίζωμεν ἐναντία τῆς πρότερον οὐδετερότητος  
(ἡμῶν), ἥτις προήλθεν ὄχι: ἀπὸ κακῶν σκοπῶν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ  
ἐσφαλμένην γνώμην.

## Κεφ. 33.

§ 1-2. πειθομένοις, μετχ. ὑποθετικ.=εἰάν πειθῆσθε· ἢ ἀπόδο-  
σις γενήσεται.—καλὴ = ὠφέλιμος.—ἢ ξυντυχία... τῆς ἡμετ.  
χρείας=ἢ σύμπτωσις (τοῦ) νὰ ἔχωμεν ἀνάγκην τῆς βοηθείας  
ὑμῶν.—κατὰ πολλὰ (=διὰ πολλοὺς λόγους), ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ  
1) πρῶτον μὲν... 2) ἔπειτα... 3) ναυτικόν τε.—ὅτι ἀδικουμένοις...  
ποιήσεσθε=ὅτι: θὰ βοηθήσητε ἀδικουμένους καὶ οὐχὶ βλάπτοντας  
ἄλλους· τοῦτο περιποιεῖ τοῖς Ἄθην. δόξαν μεγαλοψυχίας, ὅτι βοή-  
θοῦσιν ἀνθρώπους ἀδικουμένους.—ἔπειτα... ναυτικόν τε..., παρα-  
τηρητέον ὅτι, ἐν ᾧ τὸ α' κῶλον ἐκφέρεται διὰ τοῦ ὅτι (πρῶτον μὲν  
ὅτι... ποιήσεσθε), τὰ δύο τελευταῖα ἔπονται ἀνεξάρτητα (ἔπειτα...  
καταθήσεσθε ναυτικόν τε κεκτῆμεθα).—περὶ τῶν μεγίστων, δηλ.  
περὶ τῆς αὐτονομίας καὶ τῆς ἐλευθερίας.—δεξάμενοι, μετχ. ὑποθετικ.  
=εἰάν δέξησθε (=δεχθῆτε [ἡμᾶς])· ἢ ἀπόδοσις καταθήσεσθε.—  
ὡς ἂν μάλιστα (δηλ. τὴν χάριν καταθεῖτο τις) = ἔσον τὸ δυνατόν  
περισσότερον=εἰς μέγιστον βαθμόν.—μετ' ἀειμνήστου μαρτ. τὴν  
χ. καταθήσεσθε=θὰ καταθέσητε ὡς πρᾶκκαταθήκη (πρὸς μέλλου-  
σαν χρῆσιν) τὴν ζητουμένην εὐεργεσίαν μετὰ μαρτυρίου, τὸ ὅποιον  
αἰωνίως θὰ μνημονεύηται· ἢ ἐκ τοῦ κινδύνου δηλ. σωτηρία τῆς  
Κερκύρας θὰ εἶναι μαρτύριον τῆς εὐεργεσίας τῶν Ἀθηναίων. Τὸ  
κατατίθεσθαι λέγεται κυρίως ἐπὶ καταθέσεως ἀργυρίου παρὰ τινι  
τραπέζῃ ἢ πραγμάτων πρὸς μέλλουσαν χρῆσιν· ἐνταῦθα μεταφορι-  
κῶς καὶ ἐπὶ τῆς εὐεργεσίας.—τοῦ παρ' ὑμῖν=τοῦ ὑμετέρου.—τίς  
εὐπραξία... λυπηροτέρα, δηλ. ταύτης, εἰς ᾗ ἐπεξήγησις ἢ ὑποθετικ.  
πρότασις: εἰ ἦν κτλ.—εἰ, ἦν... αὐτεπάγγελτος, ἢ σύνταξις: (=ὅτι)  
αὕτη ἡ δύναμις, ἦν ὑμεῖς ἂν... ἐτιμῆσασθε ὑμῖν προσγενέσθαι, πάρε-

στιν αὐτεπάγγελτος=τοῦ ὅτι δηλ. αὕτη ἡ δύναμις(δηλ. ἡ τῶν Κερκ.), τὴν ὁποίαν σεῖς ἠθέλετε προτιμήσει ἀντὶ πολλῶν χρημάτων καὶ εὐγνωμοσύνης νὰ προστεθῆ εἰς ὑμᾶς (=τῆς ὁποίας τὴν ἀπόκτησιν ἠθέλετε προτιμήσει σεῖς ἀντὶ πολλῶν χρημ. καὶ εὐγνωμ.), πικρουσιάζεται αὐθόρητος (=ἄφ' ἑαυτῆς, χωρὶς νὰ τὴν προκαλέσῃ τις).—ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς=κατὰ τὴν κρίσιν μὲν τῶν πολλῶν.—ἀρετὴν=δόξαν ἀρετῆς(διότι δεῖκνυετε μεγαλοψυχίαν ὡς βοηθοῦντες ἀσθενεστέρους καὶ ἀδικουμένους· πρβλ. § 1 «πρῶτον μὲν ἀδικουμένοις... ποιήσεσθε»).—οἷς δὲ ἐπαμυνεῖτε=εἰς τούτους δέ, τοὺς ὁποίους θὰ βοηθήσητε(δηλ. εἰς ἡμᾶς).—χάριν=εὐγνωμοσύνην(διὰ τὴν εὐεργεσίαν· πρβλ. § 1 «ἔπειτα περὶ...κινδ...»).—ἰσχύν, διὰ τὸ ναυτικόν, ὃ κέκτηνται· οἱ Κερκ. (πρβλ. § 1 «ναυτικόν τε...»).—ἄ (=ταῦτα δὲ)... ἅμα πάντα, δηλ. ἡ ἀρετὴ, ἡ χάρις καὶ ἡ ἰσχὺς.—ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ =καθ' ὅλον τὸν μέχρ· τοῦδε χρόνον.—διή=ὡς γνωστόν.—ἄ... ξυνέβη καὶ ὀλίγοι, κατὰ πρᾶταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν· ἄ... ξυνέβη ἐπεὶ(=ἐπειδὴ) ὀλίγοι. —οἷς ἐπικαλοῦνται=τούτοις, οὓς ἐπικαλοῦνται ἢ δοτικ. συναπτέα τῷ διδόντες=δίδοντες εἰς τούτους, ὧν τὴν βοήθειαν ζητοῦσι. —ἀσφάλειαν καὶ κόσμον (=τιμὴν), τὸ μὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ ἰσχὺν καὶ χάριν, τὸ δὲ β' εἰς τὸ ἀρετὴν.—ἡ ληψόμενοι, δηλ. ταῦτα (=ἀσφάλειαν καὶ κόσμον) παρὰ τούτων, οὓς ἐπικαλοῦνται.—παραγίνονται=προσέρχονται.

§ 3-4. τὸν δὲ πόλεμον... ἔσεσθαι, ἡ φυσικὴ σειρά· εἰ δέ τις ὑμῶν οἶεται οὐκ ἔσεσθαι τὸν πόλεμον, δι' ὃνπερ χορήσιοι ἂν εἴμεν. —γνώμης(δηλ. τῆς ὀρθῆς) ἁμαρτάνει=δὲν κρίνει ὀρθῶς. —καὶ οὐκ αἰσθάνεται = ἐπεὶ οὐκ αἰσθάνεται. —φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ = φόβῳ ὑμῶν=διὰ τὸν πρὸς ὑμᾶς φόβον· οἱ Λακ. ἐφοβοῦντο τοὺς Ἄθην. διὰ τὴν ἀξίησιν αὐτῶν.—πολεμῆσιοντας=ὅτι ἐπιθυμοῦσι νὰ πολεμήσωσιν ἢ μετχ. ἐκ τοῦ αἰσθάνεται. —δυναμένους(δηλ. μέγα) παρ' αὐτ. καὶ ὑ. ἐχθ. ὄντας=ἐπειδὴ ἔχουσιν· μεγάλην δύναμιν(ἐπιρροήν) πλησίον αὐτῶν καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἐχθροὶ ὑμῶν. Οἱ Κορ. ἦσαν ἐχθροὶ τῶν Ἄθ., διότι εἶχον βοηθήσει τοὺς συμμάχους τῶν Ἄθην. Μεγαρεῖς κατὰ τὴν ἀποστασίαν αὐτῶν ἀπὸ τῶν Ἄθην.—προκαταλαμβάνοντας, ἀποπειρικ. ἐνεστῶς=ὅτι θέλουσι νὰ ὑποτάξωσι προηγούμενως· ἢ μετχ. ἐκ τοῦ αἰσθάνεται. —ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν=ὅπως ἐπέλθωσι(μετὰ ταῦτα) καθ' ὑμῶν.—ἵνα μί... κατ' αὐ. μετ' ἄλλ. στῶμεν=ἵνα μὴ συμπαραταχθῶμεν ἀπέναντι αὐτῶν.—τῷ

κοινῶ ἔχθει=ἐνεκα τῆς κοινῆς ἔχθρας.—μηδὲ δυοῖν (=δυοῖν θιάτερον) φθᾶσαι ἀμάρτωσι=μηδὲ ἐκ τῶν δύο ἀποτύχωσι· νὰ προφθᾶσωσι τὸ ἓν.—ἢ κακῶσαι ἡμ. ἢ σαῶς αὐτ. βεβαιώσασθαι=ἢ νὰ βλάψωσιν ἡμᾶς (ὅτε δὲν θὰ δυνάμεθα νὰ σᾶς βοηθήσωμεν) ἢ νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἑαυτοὺς (διὰ τῆς ὑποταγῆς τῶν Κερκ.).—ἡμέτερον, δηλ. τῶν Κερκ. καὶ Ἰθην.—αὐ=ἄρ' ἐτέρου.—ἔργον, δηλ. ἐστίν.—προτεροῖσαι=νὰ προλάβωμεν.—τῶν μὲν (=ἡμῶν μὲν) διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων τὴν ξυμ.=ἄρ' οὐ ἡμεῖς μὲν προσφέρομεν τὴν συμμαχίαν, σεῖς δὲ δεχθῆτε αὐτήν.—καὶ προεπιβουλεύειν αὐτοῖς μ. ἢ ἀντεπιβουλεύειν, παρονομασία=καὶ μᾶλλον νὰ κκοποιῶμεν ἡμεῖς πρότερον αὐτοὺς παρὰ κκοποιηθέντες νὰ φροντίζωμεν περὶ ἀντεκδικήσεως.

## Κεφ. 34.

ἦν δὲ λέγωσι... μαθόντων (= ἄς μάθωσι·ν), ὑποφορά.—οὐ δίκαιον, δηλ. ἐστίν· ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ ἀπὸ τοῦ δικαίου ἀπόδειξις.—τοὺς σφετέρους=τοὺς ἑαυτῶν.—ὑμᾶς, ὑποκμ. τοῦ δέχεσθαι.—εὐ... πάσχουσα = ἐὰν εὐεργετήται.—ἀλλοτριούται=γίνεται ἀλλοτρία, ἀποξενούτα (αὐτῆς, δηλ. τῆς μητροπόλεως).—ἐπὶ τῷ δουλοῖ... εἶναι = ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ εἶναι δουλοῖ.—τοῖς λειπομένοις, δηλ. ἐν τῇ μητροπόλει.—ἐκπέμπονται, δηλ. οἱ ἀποικιοῦνται.—ἠδίκουν, δηλ. οἱ Κορίνθιοι.—προκληθέντες (=ὅτε προσεκληθήσαν) γὰρ κτλ., οἱ Κερκ. εἶχον προτείνει διὰ πρέσβειων τοῖς Κορίνθ., ὅπως καθυποβάλωσι τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰθιδ. εἰς δίκην παρὰ πόλει, ἣν ἀμφοτέρω ἤθελον δεχθῆ (πρβλ. κεφ. 28, § 2).—περὶ Ἰθιδ., συναπτέος ὁ προσδιορισμὸς τῷ ἔς κρίσιν= εἰς δίκην περὶ τῆς Ἰθιδάμνου.—ἢ τῷ ἴσῳ = παρὰ διὰ τοῦ δικαίου (ἐν ᾧ ἢ ἰσότης).—τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν=νὰ διεκδικήσωσι τὰ παράπανά των.—ἔστω, ὑποκμ. τούτου εἶναι ἡ ἐπομένη ἀναφρκ. πρότισις (ἄ...δρωσιν), κατηγρμ. δὲ τὸ τεκμήριον· τὸ δὲ τι αἰτιατικ. τοῦ κατὰ τι=ἄς εἶναι κάπως ὡς παραινενικὸν παράδειγμα, ὅσα. . . πράττουσι.—πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγ., οἱ Κερκ. ὡς ἀποικοῖ· εἶναι συγγενεῖς τῶν Κορ.—ἀπάτη τε μή... δεομένοις τε... μή, ἀντι· τοῦ : μίτη ἀπάτη... μίτη δεομένοις· ἐτέθησαν ὁμῶς αἱ λέξεις ἀπάτη—δεομένοις ἐν ἀρχῇ χάριν τῆς ἐμφράσεως, μεθ' ἧς οἱ Κερκ. ἐξείρουσι· τὰ δύο μέσα τῆς ἀποπλανήσεως.—ὥστε ἀπάτη τε μὴ παρὰ γέσθαι =



ὥστε μήτε νὰ ἀπατᾶσθε δι' ἀπατηλῶν λόγων. — δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθ. μὴ ὑπουργεῖν (δηλ. αὐτοῖς) = μήτε νὰ βοηθῆτε αὐτοὺς καὶ εἰλικρινῶς πρὸς κκαλοῦντας. — ὁ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας... λαμβάνων = ὁ ἐλάχιστος μεταμελόμενος (= μετανοῶν). — ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις = διὰ τὸ καλόν, τὸ ὅποιον κάμνει εἰς τοὺς ἀντιπάλους του. — ἂν διατελοῖη, δηλ. ὦν = πάντοτε δύναται νὰ εἶναι. — ὁ γὰρ ἐλαχίστας κτλ., ὁ Θουκυδίδης συνηθίζει νὰ παρεμβάλλῃ εἰς τοὺς λόγους του γνώμας ὡς μέσα ἀποδεικτικὰ. Ἡ ἔννοια: ἐκεῖνος ζῆ ἀσφλέεστατα, ὅστις εἰς τοὺς ἐχθρούς του ἐλαχίστας εὐεργεσίας παρέχει: διότι αὐταὶ προξενούσιν αὐτῷ μόνον μεταμέλειαν.

## Κεφ. 35.

§ 1-3. οὐδέ, δηλ. οὐ μόνον δὲν θὰ παραβῆτε τὰ δίκαια τῆς μητροπόλεως, ἀλλ' οὐδέ θὰ λύσητε τὰς σπονδὰς. — τὰς Λακ. σπονδὰς, δηλ. τὰς τριακοντούτεις, τὰς γενομένας μεταξὺ Λακ. καὶ Ἀθ. τῇ 445 π. X. (πρὸβλ. κεφ. 31, § 2). Κατὰ ταύτας πᾶσα ἐκτὸς τῆς συμμαχίας πόλις ἠδύνατο νὰ προσέλθῃ εἰς ὁπότερον τῶν συμάχων θέλει: δὲν ἐπετρέπετο ὅμως εἰς σύμμαχον πόλιν νὰ δεχθῆ πόλιν οὐδετέραν εὐρυσκομένην εἰς πόλεμον πρὸς τινὰ ἔνσπονδον. — δεχόμενοι = ἂν δέχησθε. — μηδετέρων ὄντας ξυμ. = οἱ ὅποιοι οὐδετέρων (οὔτε δηλ. ὑμῶν οὔτε τῶν Λακ.) εἶμεθα σύμμαχοι. — εἰρηται = ὄρισται, γέγραπται. — ἐν αὐταῖς, δηλ. ταῖς σπονδαῖς. — τῶν Ἑλλ. πόλεων... ἐλθεῖν, ἢ σύνταξις: ἐξεῖναι τῶν Ἑλλήνων πόλεων (ταύτη), ἣτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ, ἐλθεῖν παρ' ὁποτέρους ἂν ἀρέσκηται (= βούληται, δηλ. ἐλθεῖν). — δεινόν, δηλ. ἂν εἴη. — εἰ τοῖσδε μὲν... ἔσται (= ἐξέσται)... ἡμᾶς δέ... δεόμεθα, κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν (εἰ τοῖσδε [δηλ. ταῖς Κορινθ.] ἔξον [= ἐν ᾧ εἶναι ἐπιτετραμμένον]... ἡμᾶς... δεόμεθα) χάριν ἐμφάσεως καὶ ἀντιθέσεως τοῦ: τοῖσδε μὲν πρὸς τὸ: ἡμᾶς δέ. — ἀπὸ τῶν ἔνσπονδων = ἀπὸ τῶν περιλαμβανομένων ἐν ταῖς σπονδαῖς. — καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλ. = καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Ἑλλάδος (αἵτινες δὲν μετέσχον τῶν σπονδῶν). — οὐχ ἥμιστα = μάλιστα. — ὑπὸ τῶν ὑμ. ὑπηκόων, ἐννοοῦνται: οἱ Πικεῖς τῆς Κεφαλληνίας, οἵτινες ἄποικοι ὄντες τῶν Ἀθην. συνεμάχουν τοῖς Κορινθ. — ἀπὸ τῆς προκειμένης = ἀπὸ τῆς προσιτῆς εἰς πάντας (λόγῳ τῶν 30ετῶν σπονδῶν). — εἴρξουσιν = καλύσουσιν. — ἀπὸ τῆς ἄλλοθεν... ὠφε-



λίας, δηλ. δυναμένης γενέσθαι = καὶ ἀπὸ τῆς ἐξ ἄλλου τινὸς μέρους δυναμένης νὰ πορισθῇ (εἰς ἡμᾶς) βοήθειας.—εἶτα ἐν ἀδικήματι θήσονται, ἀσύνδετον ἀντί: κἄτα ἢ εἶτα δέ: τὸ εἶτα ἐκφράζει ἀγανάκτησιν, ἣτις καθίσταται: ζωηροτέρη διὰ τοῦ ἀσυνδέτου· τὸ δὲ ἐν ἀδικήματι θήσονται = θὰ θεωρήσωσιν ὡς ἀδίκημα.—πεισθέντων ὑμῶν ᾧ=(τὸ) ἐὰν σεῖς πεισθῆτε (εἰς ταῦτα), τὰ ὅποια.

§ 4. πολὺ δέ... ἔξομεν, ἢ σύνταξις: ἐν πολὺ δὲ πλείονι αἰτία ἡμεῖς ὑμᾶς ἔξομεν=τοὺναντίον πολὺ περισσότερον ἡμεῖς θὰ κατηγορήσωμεν ὑμᾶς.—μὴ πείσαντες=ἐὰν μὴ πείσωμεν (δηλ. ὑμᾶς).—κινδ. καὶ οὐκ ἐχθροὺς ὄντας (δηλ. ὑμῖν)=ἐν ᾧ κινδυνεύομεν καὶ δὲν εἴμεθα ἐχθροὶ ὑμῶν.—ἀπόσσεσθε, δηλ. τῆς συμμαχίας.—τῶνδε δέ... γενήσεσθε=τούσδε δὲ ἐχθροὺς ὄντας (ὑμῖν) καὶ ἐπιόντας (ἡμῖν) οὐκ ὅπως (=οὐ μόνον οὐ) κωλύσετε=τούτους δέ, ἐν ᾧ εἶναι ἐχθροὶ σας καὶ μέλλουσι: νὰ ἐπέλθωσι: καθ' ἡμῶν, ὅχι μόνον δὲν θὰ ἐμποδίσγητε (δηλ. τῶν ἐπιθετικῶν σκοπῶν των).—ἐκ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς=ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν σεῖς κυρίαρχεῖτε.—προσλαβεῖν περιοίψεσθε (=εἰάσετε) = θ' ἀφήγητε (αὐτοὺς) νὰ προσλάβωσιν.—ἦν οὐ δίκαιον, τὸ πλήρες: ἦν δύναμιν οὐ δίκαιόν (ἔστι) περιδεῖν (=εἰᾶσαι) αὐτοὺς προσλαβεῖν.—ἀλλ', δηλ. δίκαιόν (ἔστι).—ἦ... κωλύειν... ἦ... πέμπειν... μάλιστα δέ... βοηθεῖν, τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ δίκαιόν (ἔστι).—κἀκείνων τοὺς... μισθοφόρους, ἢ γενκ. (κἀκείνων) ὑποκμκ.=τοὺς μισθοφόρους, τοὺς ὁποίους καὶ ἐκεῖνοι λαμβάνουσιν.—ἐκ τῆς ὑμετέρας, δηλ. ἀρχῆς.—καθ' ὅτι ἂν πεισθῆτε=καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἠθέλετε νομίσει καλόν.—ἀπὸ τοῦ προφανοῦς=προφανῶς=φανερὰ.—δεξαμ. βοηθεῖν, δηλ. ἡμῖν = νὰ βοηθῆτε ἡμᾶς δεχθέντες (εἰς τὴν συμμαχίαν σας).

§ 5. πολλὰ δέ... τὰ ξυμ. ἀποδείκνυμεν=πολλὰ δ' ἔστι τὰ ξυμφέροντα, ἃ ἀποδείκνυμεν. Ἐπανελημμένως ὁ Κερκ. ῥήτωρ τονίζει τὰ σύμφέροντα, ἃ παρέχουσιν οἱ Κερκ. τὰς Ἀθην.—ἐν ἀρχῇ, ἐν κεφ. 33, § 1-2.—ὑπέλοιμεν=ὑπεδηλώσαμεν.—καὶ μέγιστον, δηλ. ἔστι τῶν ξυμφερόντων=καὶ τὸ μέγιστον εἶναι.—οἱ τε αὐτοὶ ὁ τε ἔχει τὴν ἀπόδοσιν του εἰς τὸ καὶ ναυτικῆς.—πολέμοι ἡμῖν (δηλ. Κερκ. καὶ Ἀθην.), οἱ Κορ. ἦσαν ἐχθροὶ πρὸς τοὺς Ἀθην. διὰ τὰ Μέγαρχ (πρβλ. κεφ. 33, § 3-4, ἐν σελ. 77).—ἦσαν, ὁ παρατακτ. ἐνταῦθα ἀντί: ἐνεστ. (εἰσί), διότι: ὁ λαλῶν μετατίθεται εἰς τὸ παρελθόν, ἐν ᾧ ἐγένετο λόγος περὶ τῆς πράξεως: ὥστε=εἶναι, ὡς

εἶπομεν πρὸ ὀλίγου (ἐν κεφ. 33, § 3).—σαφεστάτη πίστις=ἀσφα-  
λέστατον ἐχέγγυον πίστεως (ὅτι δηλ. θὰ διαμείνωμεν πιστοὶ εἰς  
τὴν συμμαχίαν).—καὶ οὗτοι=καὶ μάλιστα.—τοὺς μεταστάντας=  
τοὺς ἀποστάντας (ἀπ' αὐτῶν). Ἡ ἔννοια: ἐὰν οἱ Κερκ. ἀποστα-  
τήσωσιν ἀπὸ τῆς γενησομένης πρὸς τοὺς Ἀθην. συμμαχίας των,  
πρέπει οὗτοι νὰ φοβῶνται τὴν πρὸς τῶν Κορινθ. τιμωρίαν διὰ  
τὴν μέχρι τοῦδε διαγωγὴν των ὡς ἐκ τούτου οὗτοι θὰ διαμείνωσι  
πιστοὶ εἰς τὴν μετὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχίαν.—καὶ ναυτικῆς...  
διδομένης=καὶ ναυτικῆς καὶ οὐκ ἠπειρωτικῆς οὐσῆς τῆς ξυμ., ἣν  
δίδομεν ὑμῖν=καὶ ἐπειδὴ ἡ συμμαχία, τὴν ὁποίαν προφέρομεν εἰς  
ὑμᾶς, εἶναι ναυτικὴ καὶ ὄχι ἠπειρωτικὴ.—οὐχ ὁμοία (ἔστι) ἢ ἄλλο-  
τρίωσις (=ἢ ἀπόκρουσις), δηλ. ὡς εἰ ἦν ἠπειρωτικὴ=ἢ ἀπόκρου-  
σις αὐτῆς (δηλ. τῆς ναυτικῆς δυνάμεως) δὲν εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα  
(πρὸς τὴν ἀπόκρουσιν ἠπειρωτικῆς δυνάμεως), δὲν ἔχει δηλ. τὰ  
αὐτὰ ἀποτελέσματα (ἃ θὰ εἶχεν, ἐὰν ἦτο ἠπειρωτικὴ).—ἐὰν...  
ἔχειν, τὰ ἀπρμφ. ἀπολύτως ἀντὶ προστακτ.=ἐἴτε... ἔχετε.—εἰ  
δὲ μὴ, δηλ. δύνασθε ἐὰν.—ὅστις ἐχυρότατος (= ἰσχυρότατος  
[κατὰ τὸ ναυτικόν]), δηλ. ἐστὶν ἐννοεῦνται οἱ Κερκυραῖοι.

## Κεφ. 36.

§ 1 - 2. τάδε (=ταῦτα) ξυμ. δοκεῖ λέγεσθαι= ταῦτα, ἃ λέγεται,  
δοκεῖ ξυμφέροντα εἶναι.—φοβεῖται δέ, ὡς ὑποκμ. ἐκ τοῦ ὄτφ  
νοητέον τὸ ὅστις.—δι' αὐτὰ πειθόμενος (=ἄν πείθηται) κτλ., ὁ  
ρήτωρ τοὺς νέους ἐνδοξασμοὺς ὅτι ἡ συμμαχία τῶν Ἀθην. μετὰ τῶν  
Κερκ. παρὰ πᾶσαν τὴν ἀναγνώρισιν τῶν συμπερόντων καὶ τῆς μὴ  
λύσεως τῶν σπονδῶν θὰ ἐπιφέρῃ περιπλοκὰς καὶ ἐχθροπραξίας δὲν  
ἀνασκευάζει, ἀλλὰ προσάγει τοῖς Ἀθην. καὶ ἄλλο τι πρὸς σκέψιν.  
—γνώτω=ἄς μάθῃ· ἐκ τούτου ἐξαρτ. αἰ μετχ. φοβῆσον, ἐσόμε-  
νον, βουλευόμενος, προνοῶν.—τὸ δεδιός... τὸ θαρσοῦν, τὰ οὐδέ-  
τερον τῶν μετχ. ἀντὶ ἀφηρημένων οὐσιαστ.=ὁ φόβος... τὸ θάρρος  
(βλ. εἰσαχ. ἐν σελ. 64).—ἰσχὺν ἔχον=ἐὰν παρέχῃ (εἰς αὐτὸν) ἰσχὺν  
(ἐκ τῆς μετὰ τῶν Κερκ. συμμαχίας).—μᾶλλον, δηλ. ἢ εἰ μὴ εἶχεν  
ἰσχύν.—τὸ θαρσοῦν (αὐτοῦ) μὴ δεξαμένου (ἡμᾶς)=τὸ θάρρος αὐτοῦ  
ἐὰν δὲν δεχθῇ ἡμᾶς.—ἀσθενὲς ὄν=ἐπειδὴ εἶναι ἀσθενὲς (ἐνεκα τῆς  
μὴ πικροδοχῆς ἡμῶν εἰς τὴν συμμαχίαν σας).—ἀδεέστερον (=ἦττον  
ἐπιφοβον [δηλ. ἢ εἰ μὴ ἀσθενὲς ἦν]) ἐσόμενον=ὅτι θὰ εἶναι ὀλιγώ-

τερον ἐπίφοβον. — καὶ ἅμα=καὶ προσέτι. — τὸ πλέον = μᾶλλον. — τὰ κράτιστα=τὰ ὠφελιμώτατα. — αὐταῖς=δι' αὐτάς, δηλ. τὰς Ἀθήνας. — ἐς τὸν μέλλοντα... πόλεμον=διὰ τὸν μέλλοντα... πόλεμον· συναπτέον τῷ προσλαβεῖν. — ὅσον οὐ = σχεδόν. — τὸ αὐτίκα περισκοπῶν=ἀποβλέπων εἰς τὴν παρούσαν στιγμὴν, φοβούμενος δηλ. μὴ λύσῃ τὰς σπονδὰς. — ἐνδοιάζει=διστάζει. — χωρίον (=τόπον), δηλ. τὴν Κέρκυραν. — ὁ μετὰ μεγ. καιρῶν οἶκ. τε καὶ πολεμοῦται = τὸ ὅποιον γίνεται οἰκτεῖον ἢ πολέμιον μετὰ τῶν μεγίστων εὐκαριῶν (πλεονεκτημάτων ἢ μειονεκτημάτων) = τοῦ ὁποῦ ἢ φιλία ἢ ἡ ἔχθρα συνοδεύεται μὲ τὰ σπουδαιότατα ἐπακολουθήματα. — τῆς Ἰταλ. καὶ Σικ., ἐξαρτ. ἐκ τοῦ παράπλου, ὅπερ ἐκ τοῦ καλῶς κεῖται=κεῖται εἰς κατάλληλον θέσιν ὡς πρὸς τὸν παράπλου (=ὡς πρὸς τὸν πικραπλέοντα) εἰς Ἰταλ. καὶ Σικελ. — ἐκεῖθεν, δηλ. ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας. — Πελοποννησίους ἐπελθεῖν=να ἔλθῃ πρὸς βοήθειαν τῶν Πελοπ. (εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν ὁποίων ἀνήκουσιν οἱ Κορ.). — τό τε ἐνθένδε πρὸς τὰκεῖ, δηλ. τὸ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρὸς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. — παραπέμψαι=προπέμψαι. — ἐς τᾶλλα=κατὰ τὰ ἄλλα.

§ 3. βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφ... τῷδ' ἂν... μάθοιτε = τότε δὲ βραχυτάτον κεφάλαιόν ἐστιν, ᾧ ἂν μάθοιτε = ἡ ἐξῆς δὲ εἶναι συντομωτάτη περίληψις (τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων), δι' ἧς ἡθέλετε πεισθῆ. — βραχ. δ' ἂν... ἂν μάθοιτε, πικρατηρητέα ἢ ἐπανάλγηψις τοῦ ἂν. — τοῖς τε ξύμπασιν καὶ καθ' ἕναστον=καὶ καθόλου καὶ ἐν μέρει. — μὴ προσέσθαι ἡμᾶς = νὰ μὴ ἐγκαταλίπητε ἡμᾶς. — τρία μὲν τὰ λόγου... ναυτικά, δηλ. ἐστίν. — τούτων δ' εἰ, προτάσσεται ἡ γενκ. τούτων τοῦ εἰ δι' ἔμφρασιν. — ἐς ταῦτὸν ἐλθεῖν = νὰ ἐνωθῶσιν. — καὶ Κορ. ἡμᾶς προκαταλήφονται, ἐπεξηγήσεις = δηλ. ἐὰν οἱ Κορ. ὑποτάξωσιν ἡμᾶς πρότερον. — Πελοπον., εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν ὁποίων ἀνήκουσιν οἱ Κορ. — ἔξετε, τὸ ἔχειν μετ' ἀπρμφ.=δύνασθαι. — ταῖς ἡμετέραις, δοτκ. τοῦ μέτρου εἰς τὸ πλείοσι=μὲ πλοῖα περισσότερα κατὰ τὰ ἡμέτερα=μὲ ναυτικὸν ἠδὲξημένον καὶ διὰ τοῦ ἰδικοῦ μας.

III. Δημηγορία τῶν Κορινθίων πρέσβειων  
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 37 - 43)

Κεφ. 37.

§ 1. ἀναγκαῖον, δηλ. ἐστίν. — Κερκ. τῶνδε... τὸν λόγον ποιη-  
σαμένων (=εἰπόντων) = ἐπειδὴ οἱ Κερκ. οὗτοι ἐδῶ εἶπον. — περὶ  
τοῦ δέξ. . . ἀλλ' ὡς καὶ (= ἀλλὰ καὶ ὡς), παρτηρητέα ἢ μετα-  
βολὴ τῆς συντάξεως· τὸ α' ἐξηγέθη κατ' ἐμπρόθετον ἀπρμφ., τὸ  
β' δ'· εἰδικῆς προτάσεως. — σφᾶς = αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Κερκ.). —  
οὐκ εἰκότως = ἀδίκως. — μνησθέντας προῶτον... οὕτω καὶ κτλ.,  
ἐν τούτῳ δηλοῦται· ἢ πρόθεσις μετὰ τῆς προκατασκευῆς. — μνη-  
σθέντας . . . καὶ ἡμᾶς = ἐπὶ (= ἀφ' οὗ) μνησθῶμεν (= εἰπώμεν)  
καὶ ἡμεῖς. — περὶ ἀμφοτέρων, τίνων· — οὕτω, ἐξαίρει τὴν σημα-  
σίαν τῆς προηγηθείσης μετοχῆς (μνησθέντας) = τότε. — ἐπὶ τὸν  
ἄλλον λόγον ἵεναι = νὰ προδῶμεν καὶ εἰς ὅσα ἄλλα ἔχομεν νὰ  
εἰπώμεν· τὸ ἵεναι ἐκ τοῦ ἀναγκαῖον (ἐστίν). — τὴν ἀφ' ἡμῶν ἀξίω-  
σιν = τὴν ἐκ μέρους ἡμῶν δικαίαν ἀπαίτησιν. — ἀσφαλέστερον,  
δηλ. κάλλιον ἢ σφαλισμένοι ἀπὸ τῶν ἀπατηλῶν λόγων τῶν Κερκ.  
— προειδῆτε = γνωρίζετε ἐκ τῶν προτέρων (πρὸ τοῦ δηλ. ἀποφα-  
σίσητέ τι). — τὴν . . . χρεῖαν = τὴν ἐξ ἀνάγκης γενομένην αἴτησιν  
συμμαχίης. — μὴ ἀλογίστως, λιτότης = μετὰ περισκέψεως.

§ 2-5. φασὶ δὲ (δηλ. οἱ Κερκ.), διὰ τοῦ δὲ εἰσάγεται μερικὴ  
περίπτωσης ὑπαγομένη εἰς τὴν γενικὴν. Ἐνταῦθα εἰς τὴν γενικὴν  
δήλωσιν τῆς ἀνασκευῆς τῶν δισχυρισμῶν τῶν Κερκ. ὑπάγεται ἡ  
ἀνάπτυξις τῶν καθ' ἕκαστα δισχυρισμῶν κατὰ ταῦτα ὁ δὲ = οὖν  
(πρβλ. κεφ. 32, § 2). — διὰ τὸ σῶφρον = διὰ τὴν σωφροσύνην  
(πρβλ. κεφ. 32, § 4 «ἢ δοκοῦσα ἡμῶν σωφροσύνη» — § 5 «μὴ  
μετὰ κακίας»). — οὐδενός πω = οὐδενός μέχρι τοῦδε. — τὸ δὲ =  
τοῦτο ἑμῶς. — ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ (ἐπὶ) ἀρετῇ = ἵνα κακουρ-  
γῶσι· καὶ ὄχι ἀπὸ καλῶν σκοπῶν. Ἡ ἐκ παραλλήλου αὕτη ἀντίθε-  
σις ἐξείρει τὴν ἔννοιαν. — ἐπετήδευσαν = ἐπραξαν συστηματικῶς. —  
βουλόμενοι, μετχ. αἰτλγκ. — πρὸς τὰ δικήματα, δηλ. τὰς ληστρικός

αὐτῶν ἐπιχειρήσεις καὶ καταπιέσεις τῶν γειτόνων.—μάρτυρα, δηλ. εἰς αὐτὰ (τάδικήματα).—παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι = νὰ ἐντρέπωνται προσκαλοῦντες. Ἡ πρόσκλησις πρὸς ἀδικίαν φέρει ὄνειδος καὶ αἰσχύνην.—αὐτάρκη θέσιν, σύστοιχον ἀντκμ. τοῦ κειμένη= κειμένη εἰς θέσιν ἐπαρκοῦσαν ἑαυτῇ, μὴ ἔχουσαν δηλ. ἀνάγκην ἄλλων μερῶν πρὸς πορισμὸν τῶν ἀναγκαζούντων διὰ τὴν συντήρησιν τῶν κατοίκων· ἐπομένως=εἰς θέσιν ἀνεξάρτητον. — δικαστὰς ὧν βλάπτ.=δικαστὰς τούτων, ἃ βλάπτουσι.—μᾶλλον ἢ κατὰ ξυνηθ. γίνεσθαι, ἢ σύγκρισις γίνεται μεταξὺ τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ κατὰ ξυνηθίας=ἢ πόλις αὐτῶν ἔνεκα τῆς αὐτάρκους θέσεώς της δίδει εἰς αὐτοὺς τὴν ἐξουσίαν (=διευκολύνει αὐτοὺς) νὰ γίνωνται αὐτοὶ μᾶλλον δικασταὶ ἢ νὰ γίνωνται ἄλλοι κατὰ συνθήκας. Ἡ ἔννοια: οἱ Κερκ. ἀπέφευγον τὴν μετ' ἄλλων συμμαχίαν, ἵνα ἀδικούντες τινὰς γίνωνται αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καὶ δικασταί, ἐν ᾧ, ἂν ἀνήκωσιν εἰς μίαν συμμαχίαν, θὰ ἐπιτρέπηται εἰς ἄλλα μέλη τῆς συμμαχίας νὰ δικάζωσι τὰς διαφοράς.—διὰ τὸ ἥκιστα... ἐκπλέοντας (δηλ. αὐτοὺς τοὺς Κερκ.). . . δέχεσθαι=διότι, ἐν ᾧ αὐτοὶ (οἱ Κερκ.) σπανιώτατα (=οὐδόλως) ἐκπλέουσι πρὸς τοὺς ἄλλους, συνηθέστατα δέχονται τοὺς ἄλλους ἐξ ἀνάγκης προσορμιζομένους εἰς τὸν λιμένα των.—ἀνάγκη, δηλ. ἔνεκα τῆς βίας τῶν ἀνέμων ἢ τοῦ ἐπιτηδείου τῆς θέσεως.—κἂν (=καὶ ἐν) τούτῳ=καὶ ἐν τούτῳ τῇ ἐπιτηδεύσει =καὶ ἐν ᾧ ταῦτα πράττουσιν.—τὸ εὐπρεπὲς ἄσπονδον=τὴν εὐσχημον ἀπὸ τῶν σπονδῶν ἀποχὴν, τὴν εὐσχημον οὐδετερότητα· εἰρωνικῶς λέγεται τοῦτο.—οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικήσωσι, παρατηρητέον ὅτι οἱ μὲν Κερκ. περὶ κινδύνου εἶπον (κεφ. 32, § 5 «τὸ μὴ . . . ξυγκινδυνεῦσαι»), οἱ δὲ Κορ. ἀποδίδουσιν αὐτοῖς ἄλλην ἔννοιαν (ἀδικίαν). —προβέβληνται=φέρουσιν ὡς πρόφασιν.—κατὰ μόνας = μόνοι (πρβλ. κεφ. 32, § 5). —καὶ ὅπως κτλ., ἐπεξηγήσεις τοῦ ἀδικῶσι παρατηρητέον τὸ ὁμοιοτέλετον—ωσι.—ἐν ᾧ=ἐνθα.—βιάζονται=μεταχειρίζονται βίαν.—οὐδ' ἂν λάθωσι=ἔπου δὲ μείνωσιν ἀπρατήρητοι.—πλέον ἔχωσι=πλεονεκτῶσι.—ἦν δὲ. . . προσλάβωσι, ἢ διὰ τῆς βίας ἢ διὰ τῆς πλεονεξίας.—ἀναισχυντῶσι=ἀναισχύντως κρατῶσιν (ὡς οὐδένα σύμμαχον ἢ μάρτυρα ἔχοντες).—καίτοι=καὶ ὅμως· διὰ τούτου εἰσάγεται ἕμμεσος ἀπόδειξις τοῦ κακουργεῖν τῶν Κερκ.—ὥσπερ φασί, οἱ Κερκ. εἶπον ὅτι διὰ σωφροσύνην οὐδενὸς ἐγένοντο σύμμαχοι (§ 2).—ἀληπτότεροι τοῖς πέλας=ἀπροσβλητό-

τεροι, μᾶλλον ἐξησφαλισμένοι: ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν ἄλλων.— ἦσαν, ἀντί εἰσὶ διὰ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ προηγουμένου ἦσαν (ἄνδρες). — τόσῳ δέ, ὁ δὲ πλεονάζει. — ἐξῆν αὐτοῖς τὴν ἀρ. διδ. καὶ δεχ. τὰ δ. δεικνύναι = ἦτο δυνατόν εἰς αὐτοὺς νὰ δεικνύωσι τὴν ἀρετὴν τῶν συναλλαττόμενοι κατὰ τὸ δίκαιον (ἀκολουθοῦντες δηλ. τὴν νόμιμον ὁδὸν τοῦ δικαίου).

## Κεφ. 38.

οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους οὔτε ἐς ἡμᾶς, τὸ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐτέθη πρὸς ἐντονωτέραν ἔμφασιν τοῦ ἡμᾶς· διότι κατωτέρω ἀποδεικνύεται ἢ ἀσεβῆς διαγωγὴ τῶν Κερκ. ἢ πρὸς τοὺς Κορ. μόνον καὶ οὐχὶ καὶ ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους. — τοιοῖδε=τοιοῦτοι (δηλ. ἄνδρες ἀγαθοί).— ὄντες, μετχ. ἐνδοτικῆ. — ἀφρεστᾶσι (=ἠλλοτριῶνται= ἔχουσιν ἀποξενωθῆ [ἀπὸ ἡμᾶς]) διὰ παντὸς (=παντελῶς), ῥητορικὴ ὑπερβολή· πρβλ. κεφ. 24 «κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθεῖς». — λέγοντες, ὡς κτλ., περὶ τοῦ πράγματος πρβλ. κεφ. 34, § 1.— οὐκ ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν= οὐχὶ ἵνα κακοποιῶνται. — ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι=ἵνα καταφρονώμεθα ὑπὸ τούτων. — ἡμεῖς δὲ οὐδ' αὐτοὶ φαμεν... κατοικίσαι (δηλ. αὐτοὺς)=καὶ ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ λέγομεν ὅτι δὲν ἀπφκίσαμεν αὐτούς. — καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι = καὶ πρεπόντως (ὡς ἀρμόζει τῇ μητροπόλει) τιμᾶσθαι. Περὶ τῆς ἀμελείας τῶν Κερκ. ὁ Θουκ. εἶπεν (ἐν κεφ. 25, § 4), ὅτι οἱ Κερκ. οὔτε τὰ εἰθισμένα ἱερεῖα ἐπεμπον εἰς τὰς κοινὰς ἑορτὰς τῆς μητροπόλεως οὔτε τὰς ἀπαρχὰς τῶν θυσιῶν ἔδιδον εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῶν Κορινθ. — γοῦν = τοῦλάχιστον. — μάλιστα=κατ' ἐξοχὴν. — στεργόμεθα = ἀγαπώμεθα. — δῆλον, δηλ. ἐστίν. — τοῖς πλείοσιν, εἰς πάσας δηλ. τὰς ἀποικίας πλὴν τῆς Κερκύρας· ὥστε=ταῖς πλείοσιν (ἀποικίαις). — ἀρέσκοντές ἐσμεν, ἐμφαντικώτερον τοῦ ἀρέσκομεν. — ἂν... οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέσκοιμεν= οὐκ ἂν ὀρθῶς ἔχοι, εἰ ἀπαρέσκοιμεν. — ἐπεστρατεύομεν, δηλ. τοῖσδ' ἂν. — ἐκπρεπῶς= ἔξω τοῦ πρέποντος· τὸ πρέπον ἦτο νὰ διάγη ἢ μητρόπολις εἰρηνικῶς πρὸς τὰς ἀποικίας. — μὴ καὶ διαφερόντως τι ἀδικούμενοι= ἔὰν μὴ καὶ ὑπερβολικῶς κατὰ τι ἠδικούμεθα. — εἰ καὶ ἡμ.=καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐσφάλλομεν. — τοῖσδε μὲν εἶξα = εἰς τούτους μὲν νὰ ὑποχωρήσωσιν. — ἡμῖν δὲ αἰσχροὺν βιάσασθαι (=νὰ



παραδιδάσκωμεν), ἀντί: ἡμῖν δὲ μὴ βιάσασθαι· ἀλλ' ἐν καταστάσει ζωηροτέρῃ τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ καλὸν μετέβαλεν ὁ Θεουκιδ. τὴν σύνταξιν. —μετριότητα=ἐπιείκειαν.—ὑβρεὶ δὲ καὶ ἔξ. πλοῦτου = ἀλλ' ὁμως ἀπὸ ὑπεροψίας καὶ ἀδολειρεσίας, τὴν ὁποίαν γεννᾷ ὁ πλοῦτος.—πολλὰ . . . ἄλλα, σύστοιχον ἀντικμ. τοῦ ἡμαρτήκασι=πολλὰ ἄλλα σφάλματα ἔχουσι· κάμει.—ἡμετέραν οὔσαν, ἢ Ἐπίδαμνος ἦτο κυρίως ἀποικία τῶν Κερκ.· ἀλλ' ἐπειδὴ οἰκιστὴς ἦτο Κορίνθιος οἰκαιοποιοῦνται αὐτὴν οἱ Κορ.—κακουμένην=ὅτε ἐκακοποιεῖτο (ὑπὸ τῶν Ταυλαντίων βυρβάρων καὶ τῶν Ἐπίδαμνίων φυγάδων).—οὐ προσεποιοῦντο = δὲν ὠκειοποιοῦντο.—ἐλθόντων δ' ἡμῶν=ὅτε δὲ ἡμεῖς ἦλθομεν. — ἐπὶ τιμωρίᾳ=πρὸς βοήθειαν.—ἐλόντες βία ἔχουσιν=εἶλον βία καὶ (νῦν ἔτι) ἔχουσι.

## Κεφ. 39.

φασὶ δὴ = δισχυρίζοντα: δὲ (ἐν κεφ. 34, § 2). — ἦν γε . . . δοκεῖν δεῖ, ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ἦν γε προκαλούμενον τὸν προύχοντα καὶ (τὸν) ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς (ὄντα) οὐ δεῖ δοκεῖν λέγειν τι=ἀλλ' ὅταν προκαλῆ ταύτην (τὴν δίκην) ὁ ὑπερέχων καὶ ἐξ ἀσφαλοῦς θέσεως ὀρμώμενος, δὲν πρέπει· νὰ θεωρῆται ὅτι λέγει τι ἄξιον λόγου. Ἦσαν δὲ προύχοντες οἱ Κερκ., διότι κατεῖχον τὴν Ἐπίδαμνον.—ἀλλὰ τὸν . . . καθιστάντα=ἀλλὰ (δεῖ δοκεῖν λέγειν τι) τὸν καθιστάντα ἐς ἴσον (τῷ ἐναντίῳ) τὰ τε ἔργα ὁμοίως καὶ τοὺς λόγους πρὶν διαγωνίζεσθαι (=δικασθῆναι)=ἀλλὰ πρέπει νὰ θεωρῆται, ὅτι λέγει τι ἄξιον λόγου οὗτος, ὅστις ἐξίσουται καὶ διὰ τῶν ἔργων ὁμοίως καὶ διὰ τῶν λόγων πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του πρὸ τοῦ δικασθῆ. Ἡ ἔννοια: οἱ Κερκ. ἔλεγον μὲν ὅτι ἐπεθύμουν νὰ δικασθῶσι περὶ τῆς Ἐπιδάμνου, ἀλλὰ τὰ ἔργα αὐτῶν δὲν συμφώνουν πρὸς ὅ,τι ἔλεγον· διότι οὗτοι κατεῖχον τὴν Ἐπίδαμνον καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπλήρουν τοὺς ἔργους τοὺς ἀπαιτούμενους διὰ τὴν δίκην. Ὡφείλον λοιπὸν πρῶτον νὰ καταλίπωσι τὴν Ἐπίδαμνον καὶ εἶτα νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς δίκην.—πρὶν πολιορκεῖν, τὸ πρὶν συνετάχθη ἀπρμφ. καὶ μετὰ προηγουμένην ἄρνησιν, διότι =πρό.—τὸ χωρίον, δηλ. τὴν Ἐπίδαμνον.—ἠγήσαντο=ἤρχισαν νὰ νομίζωσιν.—οὐ περιοίψασθαι, δηλ. τὸ πολιορκεῖν ἢ αὐτοὺς πολιορκοῦντας τὸ χωρίον.—τὸ εὐπροεπὲς τῆς δίκης=τὴν εὐπρεπῆ δίκην· εἰρωνικῶς λέγει τοῦτο.—παρέσχοντο=προέτειναν.—δεῦρο,



δηλ. εἰς Ἀθήνας.—τάκει, δηλ. τὰ ἐν Ἐπιδάμνῳ.—ξυμμαχεῖν... ξυναδικεῖν, παρήχῃσις. — διαφόρους ὄντας ἡμῖν, συναπτέον τῷ σφᾶς=αὐτούς, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐχθροὶ ἡμῶν.—οὕς=ἀλλὰ τούτους.—προσιεῖναι, δηλ. ὑμῖν (πρὸς συμμαχίαν). — μή... μηδέ, δηλ. προσιεῖναι.—ἐν ᾧ=καθ' ἣν περίστασιν (στιγμῆν).—ἡδίκημεθα, διὰ τῆς κατοχῆς τῆς Ἐπιδάμνου.—τῆς δυνάμεως αὐτῶν... οὐ μεταλαβόντες=ἐν ᾧ δὲν μετέσχετε τῆς δυνάμεως αὐτῶν τότε (ὅτε δηλ. ἦσαν ἀσφκλέσττοι).—τῆς ὠφελίας = τῆς βοηθείας (ὑμῶν). — τῶν ἁμαρτημάτων ἀπογενόμενοι = ἐν ᾧ ἦσθε μακρὰν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν.—τῆς ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ἴσον ἔξετε=ἐξ Ἰσοῦ θὰ κατηγορηθῆτε ὑπ' ἡμῶν.—πάλαι δὲ κοιν. τὴν δ. κοινὰ καὶ τὰ ἀπ. ἔχειν = ἀλλ' ἂν πρὸ πολλοῦ ἦθελον καταστήσει κοινήν καὶ εἰς ὑμᾶς τὴν δύναμίν των, (ἔπρεπε) γῶν νὰ ἔχωσι κοινὰ καὶ τὰ ἐπακολουθήματα (δηλ. θὰ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσι τὴν συμμαχίαν σας).

## Κεφ. 40.

§ 1-3. ὡς μὲν οὖν... δεδήλωται, διὰ τούτων ὁ ῥήτωρ συγκεφαλαιοῖ τὰ ἐν τῷ A. μέρει τῆς πίστεως λεχθέντα· διὰ δὲ τοῦ ὡς δὲ οὐκ ἂν κτλ. δηλοῖ τὴν προθέσιν τοῦ B. μέρους τῆς πίστεως. Οὕτως ἐν τῇ § 1 ὁ ῥήτωρ ἀναφέρει καὶ πάλιν ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς προθέσεως τὰ δηλωθέντα ἐν κεφ. 37, § 1.—μετὰ προσηκόντων ἐγκλημάτων=μετὰ δικαίων παραπόνων.—ἐρχόμεθα=ἴκομεν (δεῦρο).—οὐκ ἂν... δέχοισθε, δηλ. εἰ δέχοισθε.—μαθεῖν χοή, δηλ. ὑμᾶς.—εἰ γὰρ εἴρηται κτλ., πρὸ βλ. κεφ. 35, § 2.—ἔξεῖναι... ἐλθεῖν = ἔξεῖναι τι (=ἐκάστη) τῶν ἀγρᾶφων πόλεων ἐλθεῖν παρ' ὁποτέρους βούλεται (ἐλθεῖν)=ἔτι: ἐπιτρέπεται εἰς ἐκάστην τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων ἐν ταῖς σπονδαῖς πόλεων νὰ προσέλθῃ εἰς ὅποιον ἐκ τῶν δύο μερῶν καὶ ἂν θέλῃ. — οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἐτέρων ἰοῦσιν (πρὸς ἐτέρους) ἢ ξ. ἐστίν=τὸ ἄρθρον τοῦτο τῆς συνθήκης (=ἡ ξυνθήκη) δὲν ἔχει κῦρος δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔρχονται εἰς ἄλλους, ἵνα βλάβῃσιν ἄλλους.—ἀλλ' ὅστις=ἀλλ' ἐκείνῳ (=δι' ἐκείνον), ὅστις.—μὴ ἄλλου αὐτὸν ἀποστερῶν=χωρὶς ν' ἀποστερῇ ἑαυτὸν ἀπὸ ἄλλου =χωρὶς ν' ἀποστατῇ ἀπὸ ἄλλου. — καὶ ὅστις μή... ποιήσει =καὶ δι' ἐκείνον, ὅστις δὲν θὰ προξενήσῃ πόλεμον ἀντὶ τῆς εἰρήνης εἰς τοὺς δεχθέντας αὐτὸν (οἱ ὅποιοι δὲν θὰ δεχθῶσιν αὐτόν, ἐὰν εἶναι φρόνιμοι ἄνθρωποι). — ὅ, δηλ. τὸ ἔχειν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης.—

μη πειθόμενοι ἡμῖν=εἰ μὴ πείθοισθε ἡμῖν. — οὐ γὰρ... ἂν γένοι-  
σθε=οὐ γὰρ γενήσεσθε. — ἐπίκουροι=βοηθοί. — ἀνάγκη γὰρ, δηλ.  
ἔστιν. — εἰ ἴτε μετ' αὐτῶν καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους,  
παρατηρητέα ἢ φεῖδῶ καὶ εὐλάβεια τῶν Κορινθίων ἀποφευγόντων  
ἐπίτηδες πᾶσαν τραχυτέραν διὰ τοὺς Ἀθ. ἔκφρασι· δὲν λέγουσιν  
ἴτε ἐφ' ἡμᾶς ἢ ἔπιτε, ἀλλ' ἀπλῶς ἴτε ὡσαύτως ἀποσιωπᾶται τὸ  
ὕκμ. τοῦ ἀμύνεσθαι τὸ ἡμᾶς καὶ διὰ τοῦ μὴ ἄνευ ὑμῶν συνυπο-  
δηλοῦται· ὅτι· οἱ Κορίνθ. δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ γίνῃ τοῦτο.

§ 4-6. δίκαιοί γ' ἔστε = δίκαιόν γε (= τοῦλάχιστον) ἔστιν  
ὑμᾶς. — μάλιστα=κατ' ἐξοχήν. — ἐκποδὸν στήναι ἀμφοτέροις=νὰ  
σταθῆτε μακρὰν ἀμφοτέρων (δηλ. ἡμῶν καὶ τῶν Κερκ.)=νὰ μεί-  
νητε οὐδέτεροι. — εἰ δὲ μή, δηλ. βούλεσθε ἐκποδὸν στήναι ἀμφο-  
τέροις. — ἵεναι, τὸ ἀπρμφ. πόθεν ἐξαρτᾶται; — γε=ὡς γνωστόν. —  
Κερκ... δι' ἀνοκωχῆς... ἐγένεσθε = ἀνοκωχὴν ἐποιήσατε μετὰ  
τῶν Κερκυραίων· ἀνοκωχὴ δὲ=πρόσκαιρος εἰρήνη, συνθηκολόγη-  
σις. — τὸν νόμον μὴ καθιστάναι=νὰ μὴ καθιερώνητε τὴν συνή-  
θειαν (=τὴν ἀρχήν). — ὥστε... δέχεσθαι=τοῦ δέχεσθαι· τὸ ὕκμ.  
τοῦ ἀπρμφ. εἶναι γενικὸν καὶ ἀόριστον (τινά). — Σαμίων ἀποστάν-  
των (δηλ. ἀφ' ὑμῶν) = ὅτε οἱ Σάμιοι ἀπεστάτησαν ἀφ' ὑμῶν (τῷ  
440 π. X). — τῶν ἄλλων Πελοπον. δίχα ἐψηφισμένων, εἰ χρῆ=  
ἂν καὶ οἱ ἄλλοι Πελοπον. ἦσαν διηρημένοι κατὰ τὰς ψήφους περὶ  
τοῦ ζητήματος, ἂν πρέπει. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Σαμίοις. — ἀμύνειν  
=βοηθεῖν. — ἀντίποιμον=ἐναντιωθέντες εἴπομεν. — τοὺς προσή-  
κοντας (=τοὺς ἑαυτῶν) ἕ. αὐτ. τ. κολάζειν=νὰ τιμωρῆ ἕκαστος  
ὁ ἴδιος τοὺς ἰδικούς του συμμάχους. — τοὺς κακόν τι δοῶντας,  
δηλ. τοὺς ἀφισταμένους ἐτέρων. — τιμωρήσετε (=βοηθήσετε),  
δηλ. αὐτοῖς (= τοῖς κακόν τι δοῶσι). — φανεῖτε καὶ ἃ (=οἱ  
[πρβλ. τὸ Ἑλληνικὸν=οἱ Ἕλληνες]) τῶν ὑμετέρων... πρόσεισι  
=φανεῖται οὐκ ἐλάσσω, ἃ τῶν ὑμετέρων ἡμῖν πρόσεισι=φانوῦν-  
ται καὶ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσους (δηλ. τῶν ὑμῖν προσιόντων)  
ἡμῖν προσιόντες=θὰ πρῶτοι καὶ ἐκ τῶν ἰδικῶν σας (συμμάχων)  
ἄχ· ὄλιγότεροι ὅτι· θὰ προσέλθωσι πρὸς ἡμᾶς. Ἡ ἔννοια· ἂν σεῖς  
δεχθῆτε τοὺς ἀποστατήσαντας ἀφ' ἡμῶν Κερκ., τότε καὶ ἡμεῖς θὰ  
δεχθῶμεν πλειότερους ἐκ τῶν ἰδικῶν σας συμμάχων ἀποστατούν-  
των. — τὸ ν νόμον... θήσετε = τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος συνήθειαν  
(δηλ. τοῦ δέχεσθαι τοὺς ἐτέρων ἀφισταμένους) θὰ καθιερώσητε. —  
ἐφ' ὑμῖν... ἐφ' ἡμῖν=καθ' ὑμῶν... καθ' ἡμῶν.

## Κεφ. 41.

δικαιώματα . . . ἔχομεν = τάδε (= ταῦτα) ἐστὶ τὰ δικαιώματα, ἃ πρὸς ὑμᾶς (= ἀπέναντι ὑμῶν) ἔχομεν· δικαιώματα δὲ = ἐπιχειρήματα στηριζόμενα ἐπὶ τοῦ δικαίου. — παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος τοιάνδε, δηλ. ἔχομεν = παραινοῦμεν δὲ καὶ ἀξιοῦμεν ὑμᾶς χάριν ἡμῖν ἀντιδοῦναι τοιάνδε (ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ νεῶν γὰρ μακρῶν κτλ.). — ἦν οὐκ ἐχθροὶ . . . χοῖναι = ἦν (χάριν) φαμέν χοῖναι ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι, οὐκ ἐχθροὶ ὄντες ὥστε βλάπτειν, οὐδ' αὖ φίλοι ὥστ' ἐπιχοῖσθαι = περὶ τῆς ὁποίας λέγομεν ὅτι πρέπει ν' ἀνταποδοθῆ εἰς ἡμᾶς κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, διότι δὲν εἴμεθα ἐχθροί, ὥστε νὰ σᾶς βλάπτωμεν, οὐδὲ πάλιν φίλοι, ὥστε νὰ κάμωμεν κατὰχρησιν αὐτῆς. Ἡ ἐννοία: ἀξιοῦμεν παρ' ὑμῶν ἀνταπόδοσιν χάριτος, διότι α') δὲν εἴμεθα ἐχθροί, ὥστε νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν χάριν πρὸς βλάβην σας, δηλ. τὴν δύναμιν, ἣν θὰ πορισθῶμεν ἐκ τῶν Κερκ., νὰ στρέψωμεν καθ' ὑμῶν, καὶ β') δὲν εἴμεθα φίλοι, ὥστε κατ' ἐπανάληψιν νὰ σᾶς ζητῶμεν χάριν. — νεῶν γὰρ μακρῶν, ὃ γὰρ διασαφητικός· νῆες δὲ μακροαὶ = πολεμικὰ πλοῖα (κατεσκευασμένα μακρὰ καὶ στενὰ κατὰ τὰ ἄκρα χάριν ταχύτητος· ἐν ᾧ τὰ ἐμπορικὰ ἦσαν στρογγύλα [νῆες στρογγύλαι, ὀλκάδες]). — σπανίσαντες = ὅτε ἔσχετε ἔλλειψιν. — πρὸς τὸν Αἴγιν. πόλεμον = πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ κατὰ τῶν Αἴγιν. πολέμου (ὅστις διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 505-491 π. X.). — ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ = πρὸ τῶν Μηδικῶν. — καὶ ἡ ἐς Σαμίους = καὶ ἡ γενομένη εἰς τὸν κατὰ τῶν Σαμίων πόλεμον (πρβλ. κεφ. 40, § 5). — τὸ . . . μὴ βοηθῆσαι, ἐπεξήγησις τοῦ: ἡ ἐς Σαμίους (εὐεργεσία) = τὸ νὰ μὴ βοηθῆσῃσι δηλ. οἱ Πελοπον. αὐτοὺς ἐξ αἰτίας ἡμῶν. — παρέσχεν ὑμῖν . . . ἐπικράτησιν . . . κόλασιν = κατέστησε δυνατόν εἰς ὑμᾶς (= συνετέλεσεν ὥστε) τοὺς μὲν Αἴγιν. νὰ νικήσητε, τοὺς δὲ Σαμίους νὰ τιμωρήσητε. — οἷς = ἐν οἷς. — τῶν πάντων ἀπεριόπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν = τὰ πάντα παραμελοῦσιν ἀπέναντι τῆς νίκης. — τὸν ὑπουργοῦντα = τὸν ὑπηρετοῦντα. — ἦν καὶ . . . ἦ, τὸ ἦ ἀντί παρατκ. ἦν = καὶ πρότερον ἐχθρὸς ἐὰν ἦτο. — τὰ οἰκεῖα = ἄτας ἰδίας των ὑποθέσεις. — χεῖρον τίθενται (= ἀπεριόπτοί εἰσι) = ἀμελοῦσι. — φιλονικίας ἕνεκα τῆς

αὐτίκα (= παρὰ τὸ νικᾶν) = ἕνεκα τοῦ στιγμιαίου πόθου τῆς νίκης. Ὁ ῥήτωρ ἐπαναλαμβάνει μετὰ πλείονος ἐμφράσεως τὴν ἔννοιαν, ἣν καὶ ἀνωτέρω ἐδήλωσε διὰ τῶν «τῶν πάντων ἀπερίο-  
πτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν».

## Κεφ. 42.

ὦν (δηλ. εὐεργεσιῶν) ἐνθυμηθέντες καὶ . . . αὐτὰ, μετὰ τὸ ὦν ἢ ἀντωνυμία αὐτὰ ἀντὶ τῆς ἀναφρξ. ἅ· τὸ δ' ἀνακόλουθον ἐνθυμηθέντες καὶ . . . αὐτὰ μαθῶν ἀξιούτω διὰ τὸν ἐξῆς λόγον : ὁ ῥήτωρ ἀποτείνεται τὸ πρῶτον πρὸς ἄλλους τοὺς Ἀθην., εἶτα ὅμως σκεφθεὶς ὅτι ἤτο δυνατόν οἱ νεώτεροι ν' ἀγνοῶσι τὰς χάρι-  
τας προσθέτει τό : καὶ νεώτερός τις . . . μαθῶν ἐν τῇ μεταφράσει ἄς ἀποδοθῆ, ὡσεὶ ἦτο : «ὦν ἐνθυμήθητε. Νεώτερος δέ τις...». — ἀξιούτω = ἄς θεωρῆ καθήκον. — τοῖς ὁμοίοις ἡμῶς ἀμύνεσθαι (= ἀμείβεσθαι) = ν' ἀνταποδίδῃ εἰς ἡμᾶς τὰ ὅμοια. — δίκαια μὲν τάδε . . . ξύμφορα δὲ κτλ., μετάβασις ἀπὸ τοῦ δικαίου εἰς τὸ συμφέρον· ἀλλὰ τοῦτο ὁ ῥήτωρ γενικῶς καὶ ἀορίστως ὑποδηλοῖ ἐξετάζων ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως ὡς συναίσθανόμενος ὅτι δὲν δύναται νὰ παρά-  
σχη συμφέρον ὑλικόν, ὡς οἱ Κερκ. — δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι = δίκαια μὲν τάδε (= ταῦτα) εἶναι, ἃ λέγεται. — εἰ πολεμήσει, δηλ. τις. — ἐν ᾧ ἂν = ἔπου ἂν. — ἀμαρτάνῃ = ἀδικῆ. — τὸ μέλλων τοῦ πολέμου = ὁ μέλλον πόλεμος. — ᾧ φοβούμεντες . . . ἀδικεῖν, πρὸβλ. κεφ. 33, § 3. — οὐκ ἄξιον, δηλ. ἔστιν. — ἐπαρθένας (δηλ. ὑμᾶς) αὐτῶ . . . κτήσασθαι = παρκαυνηθέντες ὑπ' αὐτοῦ ν' ἀναλάβητε. — ἤδη = τώρα πλέον. — τῆς δὲ ὑπαρχούσης . . . μᾶλλον, ἢ φυσικῆ σειρᾶ τῶν λέξεων : μᾶλλον δὲ σῶφρόν (ἔστιν) ὑφελεῖν (τι) τῆς ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγ. ὑποψίας = μᾶλλον δὲ φρόνιμον εἶναι νὰ ἐλαττώσῃτε τὴν ὑπάρχουσαν ἀπὸ πρότερον ἐξ αἰτίας τῶν Μεγαρ. δυσπιστίαν (ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς). — διὰ Μεγαρέας, μεταξὺ Ἀθ. καὶ Κορινθ. ὑπῆρχε δυσσέσκειά τις λόγφ τῆς διαγωγῆς τῶν τελευταίων πρὸς τοὺς Μεγαρεῖς, τοὺς συμμά-  
χους τῶν Ἀθ. οἱ Κορ. δηλ. ἐβόηθησαν τοὺς Μεγ. ἀπροστατήσαν-  
τας τῶν Ἀθην. — ἡ τελευταία χάρις κτλ., ἂν καὶ ἐκφέρηται ὡς πρό-  
τασις ἔχουσα γενικὸν κῶρος, ἰδίᾳ ὅμως ἀναφέρεται εἰς τὴν χάριν, ἣν ἔκαμαν οἱ Κορινθιοὶ εἰς τοὺς Ἀθ. κατὰ τὰ Σαμιακά. Τὸ δὲ μείζον ἔγκλημα ἀναφέρεται εἰς τὴν δυσπιστίαν, ἣν εἶχον οἱ Ἀθ.

πρὸς τοὺς Κορ. διὰ τοὺς Μεγαρεῖς. — καιρὸν ἔχουσα = γινομένη ἐν καταλλήλῳ περιστάσει. — ἐλάσσων, δηλ. τῶν προτέρων. — ἔγκλημα = παράπονον, δυσαρέσκεια. — λῦσαι = νὰ ἐξαλείψῃ. — μηδ' ὅτι... ἐφέλεσθε = μηδ' ἐφέλεσθε τούτῳ, ὅτι διδοῦσι μεγάλην ξυμ. ναυτικοῦ = μηδὲ ἀπατάσθε ὑπὸ τούτου, ὅτι δηλ. προσφέρουσι: μεγάλην συμμαχίαν ναυτικοῦ· τὸ δὲ «ξυμμαχίαν μεγάλην» μετ' εἰρωνείας λέγει· ὁ ῥήτωρ. — τοὺς ὁμοίους, δηλ. κατὰ τὴν δύναμιν. — ἢ τῷ αὐτίκα... ἔχειν = ἢ τὸ πλεόν ἔχειν διὰ κινδύνων ἐπαριθέντας τῷ αὐτίκα φανεροῦ = ἢ νὰ πλεονεκτῆτε μετὰ κινδύνων παρασυρθέντες ὑπὸ τῆς φανεραῆς νῦν ὠφελείας (δηλ. τῆς ὑπὸ τῶν Κορκ. προσφερομένης μεγάλης συμμαχίας ναυτικοῦ).

## Κεφ. 43.

πειπετωκότες = ἐπειδὴ ἔχομεν περιπέσει. — οἷς... προείπομεν = τούτοις, ἃ προείπομεν (= ἐκηρύξαμεν). — ἐν τῇ Λακ., ἔνθα ἐγένετο τὸ συνέδριον τῶν Πελοπον. περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς Σάμου (πρὸβλ. κεφ. 40, § 5). — τοὺς σφ. ξ. αὐτόν τινα κολάζειν, ἐπεξήγησις τοῦ οἷς... προείπομεν = δηλ. νὰ τιμωρῇ ἕκαστος ὁ ἴδιος τοὺς ἰδικούς του συμμαχοῦς. — σφετέρους, ἀναφέρεται εἰς τὸ τινά, ὅπερ περιληπτικόν. — τὸ αὐτό... κομίζεσθαι (= λαμβάνειν), δηλ. νὰ τιμωρήσωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ τοὺς ἀποστατήσαντας ἀφ' ἡμῶν Κορκ. — καὶ μὴ τῇ ἡμ. ψ. ὠφ. τῇ ὑ. ἡμᾶς βλάψαι = καὶ νὰ μὴ βλάψῃτε ἡμᾶς διὰ τῆς ἰδικῆς σας ψήφου, ἐν ᾧ ὠφελήθητε διὰ τῆς ἰδικῆς μας (κατὰ τὰ Σαμιακά). — γνόοντες = νομίσαντες· δι' αὐτὸ καὶ ἢ μετ' ἀπρμφ. (εἶναι) σύνταξις. — τοῦτον ἐκ. εἶναι τὸν καιρὸν = ὅτι αὐτὴ ἡ περίστασις εἶναι ἐκείνη. — ἐν ᾧ ὅ τε κτλ. (δηλ. ἐστίν), τὴν γενικὴν γνώμην τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐν κεφ. 41, § 3 ἐφαρμόζει ὁ ῥήτωρ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει. — μάλιστα, ἀποδοτέον καὶ εἰς τὸ φίλος καὶ εἰς τὸ ἐχθρός. — βία ἡμῶν = ἀκόντων ἡμῶν. — ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικουσί = βοηθεῖτε αὐτούς, ἐν ᾧ ἀδικουσί. — ποιῶντες, μετχ. ὑποθκ. — τὰ ἄριστα = τὰ ὠφελιμώτατα. — ὑμῖν αὐτοῖς = δι' ὑμᾶς αὐτούς.

## IV. Τὰ περαιτέρω συμβάντα.

(Κεφ. 44 - 55)

## Κεφ. 44.

τοιαῦτα δέ, ὁ δὲ ἀναφέρεται: εἰς τὸ ἐν κεφ. 37, § 1 «τοιαῦτα μὲν». — ἀκούσαντες... γενομένης ἐκ. — ἔτε ἀκούσαντες συνῆλθον εἰς ἐκκλησίαν. — καὶ (= καὶ μάλιστα) δις, ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τοῦ ζητήματος. — τῇ μὲν προτέρᾳ, δηλ. ἐκκλησίᾳ ἢ δοκ. χρονῶν. — οὐχ ἦσον (= μᾶλλον), ὁ β' ἕρος τῆς συγκρίσεως: ἢ τῶν Κερκ. τοὺς λόγους. — τῶν Κορ., ἢ γενκ. συναπτέα τῶ: «τοὺς λόγους». — ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ, δηλ. ἐκκλησίᾳ = κατὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν, ἢ ὅποια ἐγένετο τὴν ἐπομένην ἡμέραν. — μετέγνωσαν = μεταβαλόντες γνώμην ἔγνωσαν (= ἀπεφάσιζαν). — ξυμμαχίαν... ἐπιμαχίαν, τὸ μὲν α' = σύμπραξις πρὸς ἐπιθετικὸν καὶ ἀμυντικὸν πόλεμον, τὸ δὲ β' = σύμπραξις πρὸς ἀμυντικὸν πόλεμον μόνον. — ὥστε (= ἐφ' ᾧ)... νομίζειν = ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ νομίζωσιν. — τοὺς αὐτοὺς (ἀντικμν.), δηλ. τοῖς Κερκυραίοις. — ἐκέλευον, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους. — σφίσιν, δηλ. τοῖς Κερκυραίοις: ἢ δοκ. συναπτέα τῷ ξυμπλεῖν. — ἐλύοντο ἂν, οὐχὶ βεβαίως «εἰ ἐκέλευον... ξυμπλεῖν», ἀλλ' ἐὰν οἱ Ἀθ. ἐξετέλουν τὴν προτροπὴν αὐτὴν τῶν Κερκ.: ὀμαλώτερον θὰ ἦτο: εἰ κελευόντων τῶν Κερκ. ἐπὶ Κόρινθον ξυνέπλεον, ἐλύοντο ἂν κτλ. — αὐτοῖς = ὑπ' αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἀθ.). — ἐπιμαχίαν δ' ἐποίησαντο, τὸ κανονικὸν θὰ ἦτο: ἐπιμαχίαν δὲ ποιήσασθαι: ἀλλὰ διὰ τὸν παρενθετικὸν λόγον ἐλησμονήθη ἢ ἐκ τοῦ μετέγνωσαν ἐξάρτησις καὶ ἐγένετο ὁ λόγος ὀρθός. — τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν = ὥστε (= ἐφ' ᾧ) τῇ ἀλλήλων (γῆ) βοηθεῖν. — τούτων, δηλ. τῶν Κερκ. καὶ Ἀθην. — καὶ ὡς = καὶ οὕτως (δηλ. καὶ ἄνευ τῆς ἐπιμαχίας τῶν Κερκ.). — καὶ... ἐβούλοντο, ὁ καὶ = καὶ διὰ τοῦτο. — μὴ προσέσθαι Κορ. = νὰ μὴ ἀφήσωσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Κορινθίων. — ναυτικὸν ἔχουσαν (= ἐν ᾧ εἶχε) τοσοῦτον, δηλ. 120 πλοῖα (πρὸς κ. κεφ. 25, § 4). — ξυγκρούειν = νὰ παροξύνωσιν εἰς πόλεμον. — ὅτι μάλιστα = ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον. — αὐτοὺς, δηλ. τοὺς Κορ. καὶ Κερκ. — ἵνα ἀσθενεστεροῖς... καθιστῶνται = ἵνα ἔρχωνται εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Κορ. καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ναυτικοὺς ὄντας ἀσθενεστεροῦς (παρ'



ἔσον δηλ. θὰ ἦσαν μὴ συγκρουόμενοι πρὸς ἀλλήλους). — ἦν τι δέη, δηλ. πολεμῆν τοὺς Ἀθ. τοῖς Κορινθ: κατ' ἔνοιαν = ἐν περιπτώσει πολέμου πρὸς τοὺς Κορινθ. — τῆς τε Ἰταλίας... κείσθαι, ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ἡ νῆσος ἐφαίμετο (= ἐδόκει) αὐτοῖς κείσθαι καλῶς ἐν παράπλῳ (= παράπλου = ὡς πρὸς τὸν παράπλου) τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας (πρβλ. κεφ. 36, § 2).

## Κεφ. 45.

τοιαύτη γνώμη = με τοιαύτην σκέψιν. — τῶν Κορ. ἀπελθόντων, ἡ μετχ. χρονκ. — οὐ πολὺ ὕστερον (= ὀλίγῳ ὕστερον = μετ' ὀλίγον), προσδιορίζει τὸ ἀπελθόντων. — Λακεδ. ὁ Κίμωνος, ὁ Κίμων, ὁ ἐνδοξος νικητὴς τῶν Περσῶν, πρόξενος ὢν τῆς Σπάρτης εἶχε δώσει εἰς τὸν πρεσβύτερον υἱὸν του τὸ ὄνομα Λακεδαιμόνιος. — προεῖπον = ἔδωκαν διαταγὰς. — ἦν μὴ... πλέωσι, δηλ. εἰ Κορίνθιοι. — ἀποβαίνειν, δηλ. ἐς Κέρκυραν. — ἢ ἐς τῶν... χωρίων = ἢ ἐς τι τῶν χωρίων ἐκείνων (τῶν Κερκ.), δηλ. πλείοντες μέλλουσιν ἀποβαίνειν ὑπονοεῖται δὲ ἡ Ἐπίδαμνος καὶ ἄλλαι μικραὶ περὶ τὴν Κέρκ. νῆσοι. — οὕτω δὲ = ἐὰν δὲ οἱ Κορ. τοῦτο (ποιῶσι:) ποιήσωσι. — κωλύειν, ἐκ τοῦ προεῖπον = ἔδωκαν διαταγὰς (εἰς τοὺς στρατηγούς) νὰ ἐμποδίσωσι (τοὺς Κορινθίους). — κατὰ δύναμιν = ἔσον δύνανται.

## Κεφ. 46.

ἐπειδὴ, χρονκ. — αὐτοῖς, ποιητικὸν αἴτιον διατί κατὰ δεκτ.: — παρεσκευάστο = ἐγεγένητό ἡ παρασκευή. — Ἡλείων μὲν κτλ., οἱ μὲν Ἡλείοι: καὶ οἱ Μεγαρεῖς ἦσαν σύμμαχοι τῶν Κορ., οἱ δ' ἄλλοι ἄποικοι αὐτῶν (πρβλ. καὶ κεφ. 27, § 2). — Ἀνακτορίων, κατοίκων τοῦ Ἀνακτορίου, πόλεως τῆς Ἀκχρνανίας ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ. — ἦσαν μὲν... Κορινθίων δέ, διὰ τῆς ἀντιθέσεως καὶ ἀποσιωπήσεως τῶν ὀνομάτων τῶν στρατηγῶν ἐκάστης πόλεως ἐμφαίνεται ὅτι οἱ Κορ. στρατηγοὶ εἶχον τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν ὄλου τοῦ στόλου, ὢν ἐπιφανέστερος ἦτο ὁ Ξενοκλείδης. — κατὰ πόλεις = χωριστὰ κατὰ πόλεις. — πέμπτος αὐτὸς = αὐτὸς κατ' ἐξοχὴν μεταξὺ τεσσάρων ἄλλων. — προσέμειξαν τῇ κατὰ Κ. ἡπίερω = ἐπλησίασαν εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Κερκ. (κειμένην) ἡπειρον. — ἀπὸ Λευκιάδος, ἣτις εἶχεν ὀρισθῆ ὡς τόπος συναθροίσεως ὄλου τοῦ στόλου. — Χειμέριον, ἀκρωτήριον (πρβλ. κατωτέρω § 4) καὶ λιμῆν.



Σήμερον τὸ μὲν ἀκρωτήριον καλεῖται Βαροῦς, ὃ δὲ λιμὴν Σπλιάντζα. — ἔστι, δηλ. τὸ Χειμέριον. — ἀπὸ θαλάσσης = μακρὰν τῆς θαλάσσης. — Ἐλαιάτιδι, ὀνομασθείση οὕτως ἐκ τῆς πόλεως «Ἐλαίας». — ἔξιησι, ἀμετῶ. = ἐκβάλλει. — παρ' αὐτὴν = πρᾶλλήλως αὐτῆς (δηλ. τῆς Ἐφύρης). — Ἀχέρων, νῦν «ποτάμι τοῦ Σουλίου» ὡς διερχόμενος διὰ τοῦ ἱστορικοῦ Σουλίου. — ἐσβάλλει, ἀμετῶ. — ὄει δέ, δηλ. ἐνταῦθα. — Θύαμις, νῦν «Καλαμᾶς». — ὀρίζων = χωρίζων. — ὄν ἐντὸς = μετὰ τῶν ὁποίων (δηλ. τοῦ Θυάμιδος καὶ τοῦ Ἀχέροντος). — ἡ ἀκρα... τὸ Χειμέριον = τὸ ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Χειμέριον. — ἀνέχει = ἀνυψοῦται. — τῆς ἠπείρου, ἐκ τοῦ ἐνταῦθα = εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς ἠπείρου.

## Κεφ. 47.

προσπλέοντας = ἐπιπλέοντας· πόθεν ἐξαρτ. ἢ μετχ. ; — Σύβοτα, νησιδεὲς κείμεναι πρὸ τοῦ νοτίου πέρατος τῆς Κερκύρας, ἀπέναντι τῆς ἠπειρωτικῆς ἀκτῆς· καὶ σήμερον οὕτω καλοῦνται. — καὶ αἱ Ἄττ. δέκα (νῆες) παρήσαν = καὶ εὐθὺς ἔφθικαν (ἐκεῖ) καὶ τὰ 10 Ἄττικὰ πλοῖα (τὰ ὅποια ἤδη εἶχον ἀποστείλει οἱ Ἄθην. πρὸλ. κεφ. 45, § 1). — ἐπὶ τῇ Λευκ., πρὸλ. κεφ. 30, § 1. — αὐτοῖς... ὁ πεζὸς = ὁ πεζὸς (στρατὸς) αὐτῶν. — τῷ ἀκρωτηρίῳ, παράθεσις εἰς τὸ ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ. — ἦν, δηλ. βεβοηθηκῶς = ἐβεβοηθήκει = εἶχεν ἔλθει πρὸς βοήθειαν. — Ζακυνθίων, ὧν τὴν συμμαχίαν νεωστὶ ἐκτήσαντο οἱ Κερκ. — βεβοηθηκότες, δηλ. ἦσαν = ἐβεβοηθήκεσαν = εἶχον ἔλθει πρὸς βοήθειαν. — ἦσαν δὲ καὶ τοῖς Κορ. ... παραβεβοηθηκότες = παρεβεβοηθήκεσαν δὲ καὶ τοῖς Κορ. = εἶχον δ' ἔλθει πρὸς βοήθειαν καὶ τῶν Κορ. — ἐν τῇ ἠπείρῳ, γεωγραφικὴ ἀντίθεσις πρὸς τὸ «ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ». Ἡ ἔννοια: ὁ πεζὸς στρατὸς τῶν Κερκ. μετὰ τῶν χιλιῶν Ζακυνθίων εὗρίσκετο ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Λευκίμμης, ἐν ᾧ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων, οἱ ἐλθόντες πρὸς βοήθειαν τῶν Κορ., ἦσαν πρᾶκτετχμένοι ἐν τῇ πρᾶλίᾳ τῆς Θεσπρωτίδος, τῇ κειμένῃ ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Λευκίμμης. — ταύτη = ἐνταῦθα (δηλ. ἐν τοῖς πέριξ τοῦ λιμένος Χειμερίου). — αἶε ποτε = ἀνέκαθεν.

## Κεφ. 48.

παρεσκευάστο τοῖς Κορ., πρὸλ. κεφ. 46, § 1 «αὐτοῖς παρεσκευάστο». — τριῶν ἡμερῶν σιτία = τροφὰς τριῶν ἡμερῶν. — ἀνίγοντο,

κυρίως τὸ ἀνάγομαι=ἐκπλέω ἐκ τοῦ λιμένος εἰς τὸ πέλαγος· ποῖον τὸ ἀντίθετον:—ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν=ὡς ναυμαχίησόντες.—ἅμα ἔφ=κατὰ τὰ ἐξημερώματ' συναπτέον τῷ καθορῶσι=διακρίνουσιν κελῶς.—μετεώρους τ ε (δηλ. οὔσας) καὶ... πλεούσας=ἴτι οὐ μόνον ἦσαν ἐν ἀνοικτῷ πελάγει, ἀλλὰ καὶ ἔπλεον ἐν κέντρῳ αὐτῶν.—ἀντιπαρετάσσοντο, δηλ. οἱ Κερκ. καὶ οἱ Κορ.· ἡ δὲ ἀντι=ἀπέ- ναντι: (ἀλλήλων).—αἱ Ἄττ. νῆες, δηλ. παρετάσσοντο.—τὸ δὲ ἄλλο =τὸ δὲ λοιπὸν διάστημα (δηλ. οὐ μόνον τὸ κέντρον καὶ τὸ ἀρι- στερόν, ἀλλὰ καὶ μέρος τοῦ δεξιοῦ).—αὐτοί, δηλ. οἱ Κερκ.—ἐπεύ- γον=κατεῖχον.—τέλη=μοίρας, τμήματα.—ὧν ἦρχε... εἷς, ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ἐκάστου ὧν ἦρχεν εἷς τῶν τριῶν στρα- τηῶν (τῶν ὀνομασθέντων ἐν κεφ. 47, § 1).—Κορινθίους δὲ= Κορινθίων δὲ (πρόβλ. κεφ. 47, § 2 «αὐτοῖς... ὁ πεζός»).—κατὰ δὲ τὸ μέσον, δηλ. ἦσαν.—ὡς ἕκαστοι, δηλ. ἔτυχον.—εὐώνυμον δὲ κέρας=τὸ εὐώνυμον δὲ κέρας.—κατὰ τοὺς Ἄθ. καὶ (κατὰ) τὸ δεξιὸν=ἀπέναντι: τῶν Ἄθην. καὶ τοῦ δεξιοῦ.

## Κεφ. 49.

§ 1-3. ξυμμεΐξαντες... ἐπειδὴ... ἦρθη=ἐπειδὴ... ἦρθη, ξυνέ- μειξαν καὶ ἐναυμάχουν=ἔτε δὲ τὰ σημεῖα (τῆς μάχης) ὑπὸ ἐκτέρων ὑψώθησαν, συνεπλάκησαν καὶ ἐναυμάχουν (τίνες:).—τὰ σημεῖα, τὸ σημεῖον ἦτο εἶδος σημαίας, ἣτις ὑψούτο ἐπὶ τοῦ ἴστοῦ τοῦ πλοίου κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ναυμαχίας.—ἐκατέροις, ποιητικ. αἴτιον.— ἦρθη, τὸ ἀντίθετον κατεσπλάσθη (πρόβλ. κεφ. 63, § 2).—πολλοὺς μὲν... πολλοὺς δέ, ἐπικναφορὰ πρὸς ἔμφασιν τῆς ἐννοίας. Ὁ ἀρι- θμὸς τῶν ἐπιδατῶν ἡλαττοῦτο, ὅσῳ μᾶλλον προήγετο ἡ τέχνη τῆς ναυμαχίας: ἐν ᾧ ἐν ἀρχαιότεροις χρόνοις ἐκάστη ναὺς εἶχε 30 ἐπι- δάτας (πρόβλ. κεφ. 27, § 2), κατὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον ἐπὶ τῶν Ἄττικῶν τριήρων ὑπῆρχον μόνον 10.—ἀπειρότερον=καῖπως ἀπεί- ρως.—ἔτι (=τότε ἀκόμη), ἀποδοτέον τῷ παρεσκευασμένοι.—ἦν τε =καὶ οὕτως ἦτο.—καρτερά = περὶ σματώδης.—τῇ μὲν τέχνῃ οὐχ ὁμοίως (=ἦσσαν) πεζομαχία δὲ τὸ πλ. προσφ. οὔσα=ὄχι: τὸσον διὰ τὴν (ναυτικὴν) τέχνην, ὅσον διότι ὁμοίαζε μᾶλλον (=τὸ πλέον) πρὸς πεζομαχίαν.—ἐπειδὴ... προσβάλοιεν ἄλ.=ὁσάκις προσέδα- λον ἀλλήλους=ὁσάκις συνεπλέκοντο.—ἀπελύοντο=ἀπεχωρίζοντο.—ὑπὸ τε πλήθους... καὶ... πιστεύοντες, παρατηρητέα ἢ ἐκφορὰ

τῶν δύο αἰτίων κατὰ διάφορον τρόπον· τὸ μὲν α' ἐκφέρεται ἐμπροθέτως, τὸ δὲ β' κατὰ μετχ. = καὶ ἔνεκα τοῦ πλήθους καὶ τοῦ ὀθισμοῦ τῶν πλοίων καὶ διότι ἐπίστευον. — μᾶλλον τι (= πολὺ περισσότερο) τοῖς... ὀπλίταις, ὁ β' ὄρος τῆς συγκρίσεως: ἢ τῇ τῶν ναυτῶν τέχνῃ. — ἐς τὴν νίκην = ὡς πρὸς τὴν νίκην. — καταστάντες = λαθόντες στερεὰν θέσιν (ὡς ἐν πεζομαχίᾳ). — ἡσυχάζουσῶν τῶν νεῶν, ἢ μετχ. αἰτιολογ. = διότι τὰ πλοῖα ἔμενον ἀκίνητα. — διέκπλοι, ὁ διέκπλους ἦτο ναυτικὸν στρατήγημα, καθ' ὃ δισχιζῶν τις μεθ' ὀρμῆς διὰ τῆς νεῶς τὴν τάξιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐπληττε τὴν ἐχθρικήν ναῦν εἰς τὰ πλάγια διὰ τοῦ ἐμβόλου καὶ εἴτα ταχέως ἐπιστρέφων προσέβαλλεν αὐτήν ὀπισθεν. — θυμῶ = μετὰ θάρρους. — τὸ πλεόν = μᾶλλον. — ἐπιστήμη = τέχνη.

§ 4-6. πανταχῆ = πανταχοῦ. — θόρουβος, δηλ. ἦν (= ἐπεκράτει). — ἐν ἧ = κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας. — παραγιγνόμεναι τοῖς Κ. = παρευρισκόμεναι πλησίον τῶν Κερκ. — εἶ πη πιέζοντο = ὁσάκις που ἐπιέζοντο (οἱ Κερκ.). — οὐκ ἦρχον, δηλ. αἱ νῆες· τὸ δὲ δεδιότες οἱ στρατηγοὶ = δεδιότων τῶν στρατηγῶν = ἐπειδὴ ἐφοδούντο οἱ στρατηγοί. — τὴν πρόορσιν τῶν Ἀθ. = ὅ,τι προεἶπον οἱ Ἀθ. (πρβλ. κερ. 45, § 3: «προεἶπον δ' αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορ...») = τὴν προκηρυχθεῖσαν διαταγὴν τῶν Ἀθ. — μάλιστα δέ, ἀπόδοσις τοῦ «πανταχῆ μὲν». — ἐπόνει = μὲ πολὺν κόπον ἐμάχετο. — τρεψάμενοι καὶ καταδιώξαντες, προσδιρίζουσι χρονικῶς τὰς μετχ. πλεύσαντες καὶ ἐκβάντες· δι' αὐτὸ καὶ δὲν συνδέονται. — σποράδας = ὥστε αὐτοὺς διεσπαρμένους εἶναι. — αὐτῶν, συναπτέζ ἢ γενκ. τῷ «τοῦ στρατοπέδου». — ἐλεκβάντες = ἐκβάντες εἰς τὴν ξηρὰν μετὰ τοὺς φεύγοντας Κορ. — ἐρήμους, δηλ. οὔσας. — τὰ χοήματα = τὰ πράγματα. — ταύτη = ἐνταῦθα (δηλ. ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι). — οἱ Κορ. καὶ οἱ ξύμ., κτ' ἔννοια = τῶν Κορ. οἱ ξύμμαχοι. — ἢ δὲ = ἔπειθ' ὁμοῦς ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ «ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ». — αὐτοῖ = οἱ ἴδιοι. — τοῖς Κερκ. τῶν... οὐ παρουσῶν = ἐπειδὴ εἰς τοὺς Κερκ. δὲν παρευρίσκοντο ἔνεκα τῆς διώξεως τὰ εἰκοσι πλοῖα, τὰ ὅποια εἶχον ληφθῆ ἐκ μικροτέρου πλήθους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πλοίων τῶν Κερκ. ἐξ ἀρχῆς ἦτο κατώτερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοίων τῶν Κορ.· διότι οἱ μὲν Κερκ. εἶχον 110 πλοῖα (πρβλ. κερ. 47, § 1), οἱ δὲ Κορ. 150 (πρβλ. κερ. 46, § 1).

§ 7. μᾶλλον ἤδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν = τῶρ πλεόν μᾶλλον

λον (ἢ πρότερον § 4) ἀνενδοιάστως, ἄνευ δισταγμοῦ ἐδοθήθουν.—τὸ μὲν πρῶτον=κατ' ἀρχὰς μὲν.—ἀπεχόμενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινί=ἄπέχοντες (τόσον μόνον), ὥστε νὰ μὴ προσβάλλωσί τινα.—ἡ τροπὴ ἐγίγνετο λαμπρῶς=ἡ τροπὴ τῶν Κερκ. ἤρχισε νὰ γίνηται φανερά.—ἐνέκειντο=ἐστενοχώρουν.—τότε δὴ=τότε δά.—ἔργου πᾶς εἶχετο ἤδη=ἄπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς (=ἤδη) πᾶς ἐπελαμβάνετο τοῦ ἔργου (=τοῦ ἀγῶνος).—διεκέκριτο οὐδὲν ἔτι=οὐδεμία διάκρισις εἶχε γίνει πλέον.—ξυνέπεσε, δηλ. τὰ πράγματα=τὰ πράγματα κατήντησαν.—ἐς τοῦτο ἀνάγκης=εἰς ταύτην τὴν ἀνάγκην.—ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις=ὄστε νὰ συγκρουσθῶσι πρὸς ἀλλήλους.

## Κεφ. 50.

§ 1 - 2. τῆς τροπῆς γενομένης = ἀφ' οὗ ἐγένετο ἡ εἰς φυγὴν τροπὴ τῶν Κερκ.—τὰ σκάφη... τῶν νεῶν, κυρίως=τὰ κοιλώματα τῶν νεῶν· εἶτα=τὰς ναῦς.—οὐχ εἶλλον ἀναδούμενοι (δηλ. ἐκ τῶν ἑαυτῶν νεῶν = δένοντες ἐκ τῶν πλοίων των), ὡς συνήθως ἔπραττον.—ὡς καταδύσειαν=ὄσας καθίστων ἀχρήστους.—φονεύειν... ζωοφρεῖν, καθαρῶς τελκ. ἀπαρμυρ. ἐξαρτώμενα ἐκ τοῦ ἐτραίοντο=ἐτραπήσαν, ἵνα φονεύωσι· μαλλον ἢ ἵνα συλλαμβάνωσι ζῶντας.—διεκπλέοντες, προσδιόριζε: τροπικῶς τὸ φονεύειν· τὸ δὲ διεκπλέοντες δὲν σημαίνει: τοὺς τεχνικοὺς διέκπλους (διότι: τούτων δὲν ἐγένετο χρῆσις ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίᾳ [πρὸλ. κεφ. 49, § 3], ἀλλὰ = διατρέχοντες διὰ μέσου αὐτῶν (τῶν πλοίων).—τούς τε αὐτῶν φίλους, συναπτέον τῷ «ἀγνοοῦντες ἔκτεινον». Ἐννοοῦνται οἱ Μεγαρεῖς καὶ Ἀμπρκκίῳται, οἱ τεταγμένοι ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν Κορ. (πρὸλ. κεφ. 48, § 4).—ἀγνοοῦντες, τροπ. μετχ.=ἐξ ἀγνοίας.—πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων=διότι: ἐπειδὴ πολλὰ πλοῖα εἶχον ἀμφοτέροι.—καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς θ. ἐπεχουσῶν=καὶ ἐπειδὴ ἐξετείνοντο εἰς μέγα μέρος τῆς θαλάσσης.—ἐπειδὴ ξυνέμειξαν ἀλ.=εὐθύς ὡς συνεπλάκησαν πρὸς ἀλλήλους.—τὴν διάγνωσιν ἐποιῶντο=διεγίγνωσκον = διέκρινον.—ὅποιοι = ὁποίας ἰδιότητος ἄνθρωποι (δηλ. φίλοι ἢ ἐχθροί).—Ἐλλησι, ἀντί: Ἑλλήνων (πρὸλ. κεφ. 47, § 2 «αὐτοῖς... ὁ πεζὸς»—κεφ. 48, § 4 «Κορινθίοις... τὸ δ. κέρας»).—πρὸς Ἑλληνας, ἐτέθη ὁ προσδιορισμὸς οὗτος, ἵνα μὴ παραβάλη τις τὰς ναυμαχίας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ ἰδίᾳ τὴν ἐν Σπλαμίνι ναυμαχίαν, ἔνθα οἱ Ἑλλ. εἶχον μέζονα

ἀριθμὸν νεῶν (378 νεῶν).—νεῶν πλήθει, προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι, ἀποδοτέος τῷ μεγίστη=μεγίστη ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν νεῶν.—δὴ, ἐπιτείνει: τὸ ὑπερθκ. μεγίστη=ἐντελῶς μεγίστη.

§ 3-5. ἐς τὴν γῆν = μέχρι: τῆς ξηρᾶς (δηλ. τῆς Λευκίμμης· πρβλ. κεφ. 47, § 2 καὶ κεφ. 5<sub>1</sub>, § 4).—τὰ ναυάγια=τὰ βελοαμμένα πλοῖα καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἀνθρώπους. — τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους, οἱ ἀρχαῖοι ἐκ παντὸς τρόπου ἐφρόντιζον νὰ θάπτωσι τοὺς νεκροὺς· διότι ἐπίστευον ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀτάφων δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐπλανῶντο ταλαιπωρούμεναι.—τῶν πλείστων, διότι τινὰ ὁ ἄνεμος τῆ Κερκύρα προσέριψε.—ἐκράτησαν=ἐγένοντο κύριοι.—τὰ Σύβοτα, λιμὴν τῆς Θεσπρωτίδος γῆς ὁμώνυμος ταῖς πρὸ μικροῦ (ἐν κεφ. 47, § 1) λεχθείσαις νήσοις πρὸ τῆς Κερκύρας.—οἷ=ὄπου.—αὐτοῖς... προσεβεβοηθήκει, πρβλ. κεφ. 47, § 3.—τοῦτο ποιήσαντες, δηλ. προσκομίσαντες τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς. — ἀθροισθέντες, διατὶ ἢ μετχ. αὕτη δὲν συνδέεται μετὰ τῆς προηγουμένης (ποιήσαντες);—ταῖς πλοῖμοις, δηλ. ναυσὶ = μετὰ τὰς ναῦς τὰς ἰκανὰς (ἀκόμη) πρὸς πλοῦν.—καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ=καὶ ταύταις, ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ=καὶ μετὰ ταύτας, ὅσαι ὑπελείποντο εἰς αὐτούς. Ἐννοοῦνται αἱ νῆες ἐκεῖναι, αἵτινες δι' οἰανδήποτε αἰτίαν δὲν μετέσχον τῆς ναυμαχίας· διότι οἱ Κερκ. εἶχον 120 ναῦς (πρβλ. κεφ. 25, § 4), μετέσχον δὲ τῆς ναυμαχίας 110 (πρβλ. κεφ. 47, § 1)· ὥστε ὑπελείποντο νῆες μὴ μετασχοῦσαι τῆς ναυμαχίας 10.—ἀντεπέπλεον = ἐπέπλεον ὡσαύτως (=ἀντ-). — δείσαντες, μετχ. αἰτιλγκ. — πειρῶσιν = πειρῶνται. — ἤδη δὲ ἦν... καὶ οἱ Κορ., κατὰ πρᾶταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν: ἤδη δὲ ἦν... ὅτε οἱ Κορ., πρβλ. κεφ. 28, § 4. — ὄψε = ἀργά. — ἐπεπαιάνιστο αὐτοῖς, ὡς ὑποκμ. «ὁ παιάν»=εἶχε ψαλῆ ὑπ' αὐτῶν ὁ παιάν. Οἱ Ἕλλ. ἤδον δύο πκιᾶνας, πρὸ μὲν τοῦ πολέμου τῷ Ἄρει, μετὰ δὲ τὸν πόλεμον τῷ Ἀπόλλωνι. — ὡς ἐς ἐπίπλουν = ὡς δι' ἐπίπλουν.—ἐξαπίνης = ἐξαίφνης. — πρῦμναν κρούομαι ἢ ἀνακρούομαι = ὀπισθοχωρῶ χωρὶς νὰ στρέψω τὸ πλοῖον.—τῶν δέκα, ἐκ τοῦ ὕστερον=μετὰ τὰς (πρώτας) δέκα ναῦς. — βοηθούς, κατγρμ. — ἐξέλειψαν = ἐξέλεπόμμεσαν.—ὄπερ ἐγένετο, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπόμενον: μὴ νικηθῶσιν... ὄσιν.—ὀλίγαι ἀμύνειν=ὀλίγαι εἰς τὸ νὰ βοηθῶσιν (αὐτούς, δηλ. τοὺς Κερκ.).

## Κεφ. 51.

ταύτας, δηλ. τὰς 20 ναῦς τῶν Ἀθην.— προΐδόντες = ἰδόντες  
 μικρόθεν.— ὑποτοπήσαντες = ὑποπεύσαντες.— οὐχ ὅσας = οὐ  
 τοσαύτας, ὅσας.— ὑπανεχώρουν=δλίγον κατ'δλίγον ἀνεχώρουν.—  
 τοῖς Κερκ. (=ὑπὸ τῶν Κερκ.), ποιητικ. αἷτιον τοῦ οὐχ ἑωρῶντο.—  
 ἐπέπλεον, δηλ. αἱ 20 νῆες τῶν Ἀθηναίων.— μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς  
 (=ἀφανῶς)=περισσότερον ἀφανῶς (δηλ. τοῖς Κερκ. ἢ τοῖς Κο-  
 ρινθίοις)=δλιγώτερον ἐφαίνοντο εἰς τοὺς Κερκ. ἢ εἰς τοὺς Κορ.—  
 καὶ ἐθαύμαζον, δηλ. οἱ Κερκ.— πρύμναν κρουομένους = διότι  
 πρύμναν ἐκρούοντο (πρβλ. κεφ. 50, § 5).— πρὶν . . . εἶπον = ἔως,  
 μέχρις οὗτου εἶπον.— ἰδόντες, δηλ. τὰς Ἀττικὰς ναῦς.— νῆες ἐκεῖ-  
 ναι=νῆες ἐκεῖ.— καὶ αὐτοί, ὡς καὶ οἱ Κορ.— ξυνεσκόταξε=ἐσκο-  
 τεῖνιάζε.— ἀποτραπόμενοι = στραφέντες πρὸς τὰ ὀπίσω (ἐν ᾧ  
 πρότερον ἀνεχώρουν πρύμναν κρουόμενοι).— τὴν διάλυσιν ἐποιή-  
 σαντο=δέλυσαν τὴν ταξιν τῶν πλοίων. Τοῦτο ἔπραξαν, ἵνα εἰσέλ-  
 θωσιν εἰς τὸν λιμένα, οὗ καὶ εὐρίσκονται ἐν κεφ. 52, § 1.— ἡ  
 ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλ. = ἀπηλλάγησαν ἀλλήλων.— ἐτελεύτα ἐς  
 νύκτα = ἔληγε μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῆς νυκτός.— τοῖς δὲ Κερκ.,  
 συναπτόα ἢ δοτικ. τῷ προσκομισθεῖσαι=προσελθοῦσαι.— στρατο-  
 πεδευομένοις, ἢ μετχ. χρονικ.— διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων,  
 δηλ. τῶν Κερκυραϊκῶν διότι οἱ Κορ. τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς καὶ  
 ναυάγια εἶχον συλλέξει: (πρβλ. κεφ. 50, § 3).— οὐ πολλῶ ὕστερον  
 ἢ ὥφθ.=ὄχι πολὺ ὕστερον μετὰ τὴν ἐμφάνισιν των.— ἦν γὰρ νύξ,  
 ἐὰν ἦτο ἡμέρα, ἠδύναντο νὰ διακρίνωσιν, ὅτι αἱ νῆες ἦσαν συμ-  
 μαχίδες — ἔγνωσαν, δηλ. αὐτὰς (τὰς 20 Ἀττικὰς ναῦς).— ὥρμι-  
 σαντο, δηλ. αἱ εἴκοσι νῆες ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐταί.

## Κεφ. 52.

τῶν Κερκ. ὅσαι=τῶν Κερκ. τοσαῦται, ὅσαι.— πλοῖοι, πρβλ.  
 κεφ. 50, § 4.— ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβ. λιμένα = ἐπὶ τὰ Σύβοτα,  
 τὸν λιμένα (πρβλ. κεφ. 50, § 3).— ὥρμουσιν=ἦσαν προσωρμισμένοι:  
 —βουλόμενοι, ἀποδίδεται εἰς τὸ «αἱ Ἀττικαὶ νῆες καὶ τῶν Κερκ.  
 ὅσαι» κατὰ σύνεσιν.— εἰ ναυμαχήσουσι, δηλ. οἱ Κορίνθιοι.— τὰς  
 μὲν ναῦς, ἢ ἀντίθεσις: τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ.— τὰς ναῦς ἄραντες.  
 τὸ αἶρω συνηθέστατα τίθεται ἀπολύτως ἀνευ ἀντικμ. ἢ μετὰ δοτικ.



(πρβλ. κεφ. 29, § 1)· ἄπαξ δ' ἐνταῦθα παρὰ Θουκυδ. μετ' αἰτιατικ. = μετὰ τὰ πλοῖα ἀποπλεύσαντες. — παραταξάμενοι, νοητέα ἢ αἰτιατικ.: τὰς ναῦς, ἤς κατγρμ. τὸ: μετεώρους (= ἐν ἀνοικτῷ πελάγει). Συνήθως τὸ παρατάττομαι τίθεται ἄνευ ἀντικμ. — ναυμαχίας οὐ δ. ἄρχειν ἐκ. = οὐ διανοούμενοι ἄρχειν ἐκόντες (= ἐκουσίως) ναυμαχίας. — ὁρῶντες, μετχ. αἰτιλγκ. τοῦ οὐ διανοούμενοι. — προσγεγενημένας ναῦς = ὅτι εἶχον προστεθῆ νῆες. — ἀκραιφνεῖς = ἀδλαθεῖς (ὡς μὴ μετασχούσαι τῆς ναυμαχίας). — καὶ σφίσι πολ. . . ξυμβεβηκότα = καὶ τὰ ἄπορα (= αἱ δυσκολίαι), ἃ ξυμβεβήκει σφίσι, ὄντα (= ὅτι ἦσαν) πολλά: τούτου ἐπεξήγησις εἶναι τὰ ἐπόμενα: αἰχμαλώτων περὶ φ. . . καὶ (ὁρῶντες) ἐπισκευὴν οὐκ οὔσαν. . . ἐρήμῳ = δηλ. ὄχι: μόνον ἔνεκα τῆς φυλακῆς τῶν αἰχμαλώτων. . . ἀλλὰ καὶ διότι ἔδλεπον ὅτι: τὰ μέσα πρὸς ἐπισκευὴν τῶν πλοίων δὲν ὑπῆρχον ἐν τόπῳ ἐρήμῳ. — αἰχμαλώτων, 1050 τὸν ἀριθμὸν (πρβλ. κεφ. 54, § 2 καὶ κεφ. 55, § 1). — τοῦ οἴκαδε πλοῦ . . . διεσκόπουν = περὶ τοῦ οἴκαδε πλοῦ διενεοῦντο. — μᾶλλον, ε β' ὅρος τῆς συγκρίσεως: ἢ ἄρχειν ναυμαχίας. — ὅπη κομισθήσονται (δηλ. οἴκαδε), ἐπεξήγησις τοῦ: οἴκαδε πλοῦ = πῶς δηλ. θὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. — δεδιότες, μετχ. αἰτιλγκ. — τὰς σπονδάς, τὰς τριακοντούτεϊς (πρβλ. κεφ. 35, § 1). — ἐς χεῖρας ἦλθον = συνεπλάκησαν.

### Κεφ. 53.

κελήτιον = μικρὸν καὶ ταχὺ πλοῖον ὑποκοριστικὸν τοῦ κέλης. — ἐσπιβάσαντας, ἢ αἰτιατικ. μετὰ τὴν δοτικ. (αὐτοῖς), ὅπερ σὺνήθες (πρβλ. κεφ. 31, § 2 «ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλθούσι . . . ξυμμάχους γενέσθαι»). — ἄνευ κηρυκείου, τὸ κηρύκειον ἦτο ῥάβδος ἔχουσα ἐκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους κειμένους. Οἱ φέροντες τοῦτο δὲν ἠδικοῦντο καὶ ὑπὸ τῶν ἀσπονδοτέρων ἐχθρῶν. Οἱ Κορ. στέλλουσι τοὺς ἀνδράς ἄνευ κηρυκείου, διότι ἤθελον νὰ δείξωσιν εἰς τοὺς Ἀθην., ὅτι θεωροῦσιν αὐτοὺς ὡς φίλους καὶ οὐχὶ ὡς πολεμίους (ὅτε ἀναγκαῖον θὰ ἦτο τὸ κηρύκειον πρὸς προστασίαν αὐτῶν). — πείραν ποιήσασθαι = πειραθῆναι (αὐτῶν, δηλ. τῶν Ἀθ.) = νὰ δοκιμάσωσιν αὐτοὺς (δηλ. εἰ ἐῶσι σφᾶς ἀποπλεῖν ἢ μὴ). — ἔλεγον, δηλ. διὰ τῶν πεμφθέντων ἀνδρῶν ἐπομένως = διέτασσον νὰ λέγωσιν. — ἀδικεῖτε, ἀμτῶτ. = ἄδικον ποιεῖτε. — ἄρχοντες . . . λύοντες, μετχ. αἰτιολγκ. τὸ δὲ ἄρχω πολέμου =



κάμνω ἀρχὴν τοῦ πολέμου.— ἡμῖν, συναπτόν τῷ ὄπλι ἀνταιρό-  
 μνοι = σηκώνοντες ὄπλα ἐναντίον ἡμῶν.— ἐμποδῶν ἴστασθε =  
 ἐμπόδιον ἴστασθε = ὡς πρόσκομμα εἰσθε.— εἰ ὑμῖν γνώμη ἐστὶ,  
 ἀσυνήθης ἔκφρασις ἀντί: εἰ ὑμεῖς γνώμην ἔχετε.— ἢ ἄλλοσε, τὸ  
 σπουδαιότερον μέρος τοῦ λόγου των οἱ Κορ. λέγουσιν ἀορίστως,  
 ὅπως μὴ ὑποδηλώσωσι τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Ποῖος ὁ σκοπὸς τῶν  
 Κορ.:—καὶ (εἰ) λύετε, ἀλλαγὴ συντάξεως· μετὰ τὸ κωλύειν ἀνε-  
 μένετο ἀπαρμψ. (καὶ λύειν)· ἀλλ' ἢ εἰς ὀρθὴν ἔγκλισιν τροπὴ τοῦ  
 ἀπαρμψ. καθιστᾷ τὴν φράσιν ζωηροτέραν.— ἡμᾶς τοῦσδε = ἡμᾶς  
 ἐδῶ.— λαβόντες = συλλαβόντες.— χρήσασθε, δηλ. ἡμῖν. Ἦτο δυνα-  
 τὸν νὰ συλλάβωσιν οἱ Ἀθ. τοὺς Κορ. καὶ νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτοὺς  
 ὡς πολεμίους, διότι οὗτοι εἶχον ἔλθει ἀνευ κηρυκείου.— τῶν δὲ  
 Κερκ. (γενκ. δι:κιρτκ.), ἐννοεῖ οὐ μόνον τοὺς Κερκ., ἀλλὰ καὶ τοὺς  
 συμμαχοὺς αὐτῶν, τοὺς Ἀθην.— τὸ στρατόπεδον = τὸ στρατεύμα.  
 — ἐπήκουσεν = ἤκουσεν (ὅ,τι οἱ Κορ. εἶπον).— βοηθοί, κτηγρμ.—  
 ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων = ἐς τι τῶν χωρίων ἐκείνων (δηλ. τῶν  
 Κερκ.· πρβλ. κεφ. 45, § 3).— οὐ περιοριζόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν =  
 οὐκ ἐάσομεν κατὰ δύναμιν = θὰ ἐμποδίσωμεν ἕξον δυνάμεθα.

## Κεφ. 54.

§ 1. ἀποκριναμένων, ἀπόλυτος χρονκ. μετχ.— τὸν ἐπ' οἴκου =  
 τὸν οἶκαδε.— παρσκευάζοντο . . . ἔστησαν, διατί τὸ α' ῥ. κατὰ  
 παρτκ., τὸ δὲ β' κατ' ἀόριστον;— τροπαῖον, πρβλ. κεφ. 30, § 1.—  
 ἐν τοῖς ἐν τῇ ἡπείρῳ Συβότοις = ἐν τοῖς Συβότοις τοῖς οὖσιν ἐν  
 τῇ ἡπείρῳ. Ἐννοεῖται ὁ λιμὴν τῆς Θεσπρωτίδος, τὰ Σύβοτα (πρβλ.  
 κεφ. 50, § 3), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ: ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ Συβότοις,  
 δι' οὐ ἐννοοῦνται αἱ νησιδες, τὰ Σύβοτα, αἱ ἐναντι τοῦ λιμένος τού-  
 του (πρβλ. κεφ. 47, § 1).— τὰ τε ναυάγια καὶ νεκρούς, εἰς τὸν τε  
 ἀποδίδεται ὁ καὶ ὁ πρὸ τοῦ: τροπαῖον. Δὲν ἐπαναλαμβάνεται τὸ  
 ἄρθρον εἰς τὸ νεκρούς (τὰ τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκρούς), διότι ἀμφό-  
 τερα ἀποτελοῦσι μίαν ἕννοιαν = τὰ ναυάγια μετὰ τῶν νεκρῶν· διὰ  
 τοῦτο καὶ ὁ μετοχικός προσδιορισμὸς (ἔξενεχθέντα) ἐτέθη κατ' οὐδέ-  
 τερον γένος.— ἀνείλοντο, ἢ ἀναίρεσις τῶν νεκρῶν καὶ νευαγίαν  
 ἀνευ τῆς ἀδείας τῶν ἐχθρῶν ἦτο σημεῖον νίκης· ἐν ᾧ τὸ ἀνελεῖσθαι  
 τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἦτο σημεῖον ἤττης (πρβλ. καὶ κεφ. 50,  
 § 3).— τὰ κατὰ σφᾶς ἔξενεχθέντα = τὰ ῥιφθέντα εἰς τὸ μέρος των.

—γενόμενος=συμβάς. —διεσκέδασε=διεσκόρπισεν.—αυτά, δηλ. τὰ ναυάγια καὶ νεκρούς.—ἀντέστησαν = καὶ αὐτοὶ ἔστησαν.—ὡς νενικηότες=νομιζόντες ἑαυτοὺς νενικημένοι.

§ 2. γνώμη... τοιαῦδε=μὲ τὴν ἐξῆς σκέψιν· κατ' ἔννοιαν=διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.—προσεποίησαντο=ἠκειοποιήθησαν.—κρατήσαντες(=ὑπερισχύοντες)..ἔχοντες...καταδύσαντες, μετχ. αἰτιολγκ.—τῇ ναυμαχίᾳ=ἐν τῇ ναυμαχίᾳ.—μέχρι νυκτός, πρβλ. κεφ. 50, § 5 «ἦδη δὲ ἦν ὄψε».—προσκομίσασθαι = προσκομίσει πρὸς ἑαυτοὺς.—οὐκ ἐλάσσους (=πλείους) χιλίων, ἀκριδέστερον 1.050 (πρβλ. κεφ. 55, § 1).—τριακόνα... μάλιστα, τὸ μάλιστα=περίπου—διαφθείραντες καὶ... ἀνελόμενοι... καὶ ὅτι(=διότι), παρατηρητέα ἢ σύνδεσις αἰτιολγκ. μετοχῶν μετὰ αἰτιολγκ. προτάσεως.—ἐπειδή, χρονκ.—αὐτοῖς=δηλ. τοῖς Κερκ.·συνκπτέα ἢ δοτκ. τῷ ὑπεχώρησαν.—πρῦμναν κρουόμενοι, πρβλ. κεφ. 50, § 5.—ἰδόντες, μετχ. χρονκ.· διατί δὲν συνδέεται τῇ μετοχῇ: κρουόμενοι;—καὶ... οὐκ ἀντεπέπλεον=καὶ ὅτι(=διότι) οὐκ ἀντεπέπλεον.—διὰ ταῦτα=διὰ ταύτας τὰς αἰτίας.—νικᾶν=εἶναι νικηταί.

### Κεφ. 55.

ἀποπλέοντες, μετχ. χρονκ.—'Ανακτόριον, πόλις κειμένη κατὰ τὰ βόρεια τῆς 'Ακαρναντίας περὶ τὴν μίαν ὥραν πρὸς δυσμὰς τῆς σημερινῆς Βονίτσης. Ταύτην ᾤκισαν οἱ Κορ. κοινῇ μετὰ τῶν Κερκ.—ἐπὶ τῷ σι. τοῦ 'Αμπρ. κόλπου, πρβλ. κεφ. 29, § 3.—ἀπάτη=δι' ἀπάτης.—κοινόν, δηλ. κτῆμα. Λοιπὸν οἱ Κορ. κατέλαβον τὸ 'Ανακτόριον ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς 'Επιδήμου.—οἰκίτορας, κτγρμ.—δοῦλοι, οὗτοι ἦσαν ὡς ἐρέται τῶν ληφθεισῶν Κερκυραϊκῶν νεῶν οἱ δὲ 250 ἐπιφρνεῖς Κερκ., οὓς δῆσαντες οἱ Κορ. ἐφύλασσαν, ἦσαν ἐπιβάται.—ἀπέδοντο = ἐπώλησαν.—δ. ἐφύλασσαν, δηλ. ἐν Κορίνθῳ.—ἐν θεραλείᾳ εἶχον πολλῇ=πολὺ ἐθεράπευον (=περιεποιούντο). — ὅπως αὐτοῖς... προσποιήσασθαι = ὅπως εἰς αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Κορ.) παραχωρήσωσιν.—ἀναχωρήσαντες (δηλ. οἴκαδε)=ὅταν ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα τῶν.—ἐτύγχανον δὲ... πόλεως, ἢ σύνταξις: οὐ πλείους δὲ αὐτῶν ἐτύγχανον ὄντες πρῶτοι τῆς πόλεως (δηλ. τῆς Κερκ.) καὶ δυνάμει (= καὶ κατὰ τὴν δύναμιν, τὴν πολιτικὴν δηλ.).—περιγίνεται τῷ π. τῶν Κορ. = ὑπερισχύει τῶν Κορ. ἐν τῷ πολέμῳ (καθ' ὅσον ἢ

Κέρκ. κατέχει τὴν Ἐπίδακμον, δι' ἣν ἐγένετο ὁ πόλεμος).—αἰτία δὲ αὕτη πο. ἐγένετο = αὕτη (= τοῦτο) δὲ πρώτη αἰτία ἐγένετο.— τοῦ πολέμου, ὃν μέλλει ἔ. Θουκυδ. νὰ περιγράψῃ.—ἐς τοὺς Ἀθ. = κατὰ τῶν Ἀθηναίων.— τοῖς Κορ., συναπτόεν τῷ ἐγένετο.— ὅτι σφίσιν κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ αὕτη (= τοῦτο).— σφίσιν (δηλ. τοῖς Κορ.). . . ἐναυμάχουν (δηλ. οἱ Ἀθην.) = ἐναυμάχουν πρὸς αὐτούς.— ἐν σπονδαῖς = ἐν ᾧ ὑπῆρχον σπονδαί (τίνας;).

## 2. Ἡ ἀποστασία ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων τῆς Ποτειδαίας καὶ ἡ ὑποστήριξις αὐτῆς ὑπὸ τῶν Κορινθίων.

(Κεφ. 56 66)

### Κεφ. 56.

καὶ τάδε ξυν. γενέσθαι . . . διάφορα ἐς τὸ π. = καὶ τὰ ἐπόμενα (γεγονότα) συνέδη νὰ γίνωσι διαφοραί, ἵνα προδῶσιν εἰς πόλεμον.— τῶν γὰρ Κορ. πρᾶσσόντων = ἐν ᾧ δηλ. οἱ Κορ. ἐνήργουν.— ὅπως τιμωρήσονται αὐτούς = πῶς νὰ ἐκδικηθῶσιν αὐτούς (τίνας;).— ὑποτοπήσαντες = ὑποπτεύσαντες.— αὐτῶν, δηλ. τῶν Κορινθίων.— Ποτειδαίατας = κατοίκους τῆς Ποτειδαίας (πόλεως τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ Χαλκιδικῇ ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἰσθμοῦ τοῦ συνδέοντος τὴν χερσόνησον Παλλήνην μετὰ τῆς Μακεδονικῆς ἡπείρου).— τῆς Παλλήνης, χερσογῆσου τῆς Μακεδονίας μετὰ τὸν Θερματικὸν κόλπον καὶ Τορωναίου.— φόρου ὑποτελεῖς = ὑποκειμένους εἰς πληρωμὴν φόρου.— τὸ ἐς Παλλήνην τεῖχος καθελεῖν = τὸ τεῖχος τὸ βλέπον εἰς τὴν Παλλήνην νὰ κατακρημνίσωσιν (ἵνα ἐν ἀνάγκῃ δύνανται οἱ Ἀθ. νὰ προσβάλωσιν εὐκόλως τὴν πόλιν ἐκ τῆς θαλάσσης). Ἡ Ποτειδ. ἐκτὸς τοῦ ἐς Παλλήνην τεύχους εἶχε καὶ ἕτερον πρὸς Β., ἐστραμμένον εἰς τὸν ἰσθμὸν (πρὸλ. κεφ. 64, § 1 «τὸ δ' ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος»), ὅπερ προεφύλαττεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν Θρακῶν.— ὁμήρους δοῦναι, ὡς ἐχέγγυον τῆς πίστεώς των.— τοὺς ἐπιδημιουργούς, οἱ ἐπιδημιουργοὶ ἦσαν ἄρχοντες κατ' ἔτος ἀποστελλόμενοι: ὑπὸ τῶν Δωρικῶν πολιτειῶν εἰς τὰς ἀποικίας αὐτῶν.— ἐκπέμπειν = ν' ἀποστέλλωσιν ὀπίσω (δηλ. εἰς τὴν Κόριν-

θον).— τὸ λοιπὸν = εἰς τὸ ἐξῆς.— οὓς = τούτους (δηλ. τοὺς ἐπιδημιουργούς), οὓς.— δεισαντες, μετχ. αἰτιλγκ. τοῦ ἐκέλευον (οἱ Ἄθ.).— ὑπὸ Περδίκκου, τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων (πρβλ. κεφ. 57, § 1).— ἐπὶ Θράκης (= πλησίον τῆς Θράκης), συνήθης ὀνομασία τῶν παραλίων τῆς Θράκης, ἐφ' ὅσον αὕτη κατείχετο ὑπὸ Ἑλ. ἀποικιῶν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἑβροῦ πρὸς Α. μέχρι τοῦ Θερμικίου κόλπου πρὸς Δ., ἰδίως δὲ ἡ Χαλκιδική χερσόνησος μέχρι τῆς Ἀμφιπόλεως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ταῖς φράσεσι: τὰ ἐπὶ Θράκης καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης ξύμμαχοι.— ξυναποστήσωσι = διὰ τοῦ ἑαυτῶν παραδείγματος παρακινήσωσιν εἰς ἀποστασίαν.

## Κεφ. 57.

§ 1-5. ταῦτα . . . παρεσκευάζοντο = ταῦτα (τὰ μέτρα) ἤδη πρότερον ἐλάμβανον (ἐν ἀντιθέσει: πρὸς ζ, τι νῦν οἱ Ἄθ. πράττουσι: § 6).— εὐθύς μετὰ . . . , ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς προθέσεως προ-τῆς ὑπαρχούσης ἐν τῷ ρ. π ρ ο παρεσκευάζοντο.— μετὰ τὴν ἐν Κ. ναυμ., δηλ. τὴν πρὸς τὰ Σύβοτα.— διάφοροι (= ἐχθροί), δηλ. τοῖς Ἀθηναίοις.— ὁ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Φιλέλληνος ἐπικαλούμενου.— Μακεδ. βασιλεύς, ὁ Περδίκκας ἐβασίλευε μόνον τῆς παραθαλασίου Μακεδονίας· διότι τῆς ὑπεράνω Μακ. ἤρχεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Φίλιππος.— ἐπεπολέμητο (δηλ. τοῖς Ἀθην.), ὑπερσυντλ. τοῦ ρ. πολεμοῦμαι = γίνομαι πολέμιος.— ὦν, μετχ. ἐνδοτική.— ὅτι = διότι.— Δέρδα, ὁ Δέρδας ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀριδαίου, ἐξ ἀδελφοῦ τοῦ Περδίκκου καὶ Φιλίππου.— πρὸς αὐτόν, ἀντὶ τῆς συνηθετέρας δοτκ. αὐτῷ, ἦν ἀπέφυγεν ὁ Θουκυδ. ἕνεκα τῶν προηγουμένων δοτικῶν.— δεδιώς, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους.— ἔπρασεν = ἐνήργει.— ἔς τε . . . πέμπων . . . καὶ . . . προσεποιεῖτο, παρατηρητέα ἢ μεταβολὴ τῆς συντάξεως· μετὰ τὴν μετχ. πέμπων ἀνεμένετο ἢ μετχ. προσποιούμενος.— αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Ἀθηναίοις.— τοὺς Κ. προσεποιεῖτο = προσεπάθει νὰ κερδήσῃ μὲ τὸ μέρος του τοὺς Κορ.— τῆς Ποτ. ἕνεκα ἀποστάσεως = ἕνεκα ἀποστάσεως τῆς Ποτ. = ἵνα διεγείρωσιν οὗτοι (οἱ Κορ.) εἰς ἀποστασίαν τὴν Ποτειδαίαν.— προσέφερε λόγους = προέτεινεν.— τοῖς ἐπὶ Θράκης Χαλκ., τοῖς ἀποίκιοις τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδέων.— Βοττιαίοις, κατοίκιοις τῆς Βοττιαίας ἢ Βοττίκῃς (πρβλ. κεφ. 65, § 3), χώρας τῆς Μακεδονίας.— ταῦτα . . . χωρία, δηλ. τοὺς ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς καὶ Βοττιαίους.

— ὄψον ἄν... ποιῆσθαι=ἔτι εὐκολώτερον ἤθελε κάμει. — τὸν πόλεμον = τὸν πόλεμον, ὃν διενοεῖτο (δηλ. τὸν κατὰ Φιλίππου καὶ τῶν Ἀθηναίων).—μετ' αὐτῶν, δηλ. τῶν ὁμόρων χωρίων.

§ 6. ὧν (=τούτων) αἰσθόμενοι=ταῦτα μνησθέντες.—ἔτυχον γάρ, ὃ γὰρ ἐνταῦθα=ἐπεὶ=ἐπειδὴ (πρβλ. κεφ. 31, § 2).—ἔτυχον... ἀποστέλλοντες = κατὰ τύχην ἦσαν ἔτοιμοι ν' ἀποστείλωσιν.—αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Περδίκκου.—ἐπιστέλλουσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν = διατάττουσι τοὺς ἄρχοντας τῶν νεῶν (δηλ. τὸν Ἀρχέστρατον καὶ τοὺς συστρατήγους αὐτοῦ).—Ποτ. ὁμήρους λαβεῖν, ὥστε οἱ Ἀθ. δὲν περιέμειναν νὰ ἴδωσι τὴν εὐπέθειαν τῶν Ποτ. εἰς ὅ,τι οὗτοι ἐκέλευσαν αὐτοὺς (πρβλ. κεφ. 46, § 2).—τὸ τεῖχος καθελεῖν, δηλ. τὸ ἐς Παλλήνην (πρβλ. κεφ. 56, § 2).—τῶν... πόλεων... ὅπως μὴ ἀποστήσονται, κατὰ πρόληψιν ἀντί: φυλακὴν τε ἔχειν (=φυλάττειν) ὅπως μὴ αἱ πλησίον πόλεις ἀποστήσονται = καὶ νὰ προσέχῃσι: πῶς νὰ μὴ ἀποστειλῶσιν αἱ πλησίον πόλεις.

## Κεφ. 58.

§ 1. εἴ πως πείσειαν=(ἴνα ἴδωσιν) ἄν ἴσως πείσωσιν (αὐτούς).—μὴ σφῶν πέρι (=περὶ σφῶν) νεωτερίζειν μηδὲν = νὰ μὴ λαμβάνωσι βία:ια μέτρα κατ' αὐτῶν (πρβλ. κεφ. 56, § 5).—ὅπως ἐτοιμάσαιντο τιμωρίαν=ἴνα ἐτοιμάσωσι δι' ἑαυτοὺς βοήθειαν.—ἦν δέη= ἄν πρκαστῆ ἀνάγκη (βοηθείας).—ἐπειδὴ, χρονικ.—ἐκ τε Ἀθην... οὐδὲν ἠῦροντο ἐπιτήδειον=καὶ ἐκ μέρους τῶν Ἀθ. οὐδὲν ὠφέλιμον εὔρον. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ τε κατωτέρω: καὶ τὰ τέλη.—ἐκ πολλοῦ (δηλ. χρόνου) πράσσοντες=ἄν καὶ ἀπὸ μικροῦ χρόνου ἐνήργουν.—αἱ ἐπὶ Μακ., δηλ. πεμφθεῖσαι. Νοοῦνται αἱ ἐν κεφ. 57, § 6 μνημονευθεῖσαι 30 νῆες.—καὶ ἐπὶ σφῶς ὁμοίως, ὡς δηλ. καὶ ἐπὶ Μακεδονίαν.—καὶ τὰ τέλη, ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἐπειδὴ: τὰ τέλη δὲ = οἱ ἄρχοντες (δηλ. οἱ ἔμποροι).—ἐσβαλεῖν, μέλλοντος χρόνου: τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ὑπέσχετο.—τότε δὴ, ἢ ἀπόδοσις τοῦ ἐπειδὴ.—κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, προσδιορίζει ἀκριβέστερον τὸ τότε δὴ = κατὰ ταύτην τὴν εὐνοϊκὴν περίστασιν.—Χαλκ. καὶ Βοττ., περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν κεφ. 55, § 5.

§ 2. ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας = ἐπὰν (=ἄφ' οὗ) ἐκλίπωσι καὶ καταβάλωσι (= κρημνίσωσιν).—ἀνοικίσασθαι=νὰ μετοικήσωσιν.—Ὀλυνθον, πόλιν ἐπὶ τῆς Χαλκιδικῆς τῆς Μακεδονίας.—

μίαν πόλιν . . . ἰσχυράν, κτγρμ.— ταύτην, δηλ. τὴν Ὀλυμπον.— τοῖς ἐκλιποῦσι τούτοις, δηλ. τὰς ἐπὶ θαλάσση πόλεις.— τῆς ἑαυτοῦ γῆς, γενκ. διαίρετικ. τῆς ἐννοουμένης αἰτιατικ. «μέρος τι» (πρβλ. κεφ. 30, § 2 «τῆς γῆς ἔτεμον»).— τῆς Μυγδονίας, χώρας ἐν τῇ ἀνατολικῇ μέρει τῆς Μακεδονίας.— περὶ τὴν Βόλβην λ.=πλησίον τῆς Βόλβης λίμνης (κειμένης πρὸς Β. τῆς Χαλκιδικῆς).— νέμεσθαι, καθαρῶς τελκ. ἀπαρμφ.=ἵνα καρπῶνται.— ἕως ἂν . . . ἦ=ἐφ' ὅσον διαρκεῖ.— καθαιροῦντες=κρημνίζοντες.

## Κεφ. 59.

τὰ ἐπὶ Θοράκης, τί ἐννοεῖται: διὰ τῆς φράσεως ταύτης βλ. κεφ. 56, § 2, ἐν σελ. 104.— καταλαμβάνουσι τὴν Π. καὶ τὰλλα ἀφροστηκῶτα =εὐρίσκουσιν ὅτι: ἡ Ποτείδαία καὶ τὰ ἄλλα μέρη εἶχον ἀποστατήσαι.— νομίσαντες, μετχ. αἰτλγκ.— ἀδύνατα εἶναι=ἀδύνατον εἶναι.— καὶ (πρὸς) τὰ ξυναφροστώτα χωρία = καὶ κατὰ τῶν μερῶν, τὰ ὅποια ὁμοῦ (δηλ. μετὰ τῆς Ποτείδαίας πρβλ. κεφ. 58, § 1) εἶχον ἀποστατήσαι.— ἐφ' ὅπερ=δι' ὃν ἀκριβῶς σκοπὸν (δηλ. πρὸς πόλεμον κατὰ τῆς Μακεδονίας).— τὸ πρότερον (=πρότερον) ἐξεπέμποντο, πρβλ. κεφ. 57, § 6 («ἔτυχον . . . ἀποστέλλοντες . . . ἐπιστέλλουσι»), ἐνθὺ καταφρίνεται: ὅτι: ἡ περὶ Ποτείδαίας ἐντολή κατόπιν ἐδόθη.— καταστάντες=φθάσαντες (δηλ. εἰς Μακεδονίαν).— ἐπολέμου, δηλ. πρὸς Περδίκκην.— μετὰ Φ. καὶ τῶν Δ. ἀδελ. =ἔχοντες συμμάχους τὸν Φίλιπ. καὶ τοὺς ἀδελφούς τοῦ Δέρδου· ὥστε οὐ μόνον ὁ Φίλιπ. καὶ ὁ Δέρ. ἠγναντιοῦντο τῇ Περδίκκῃ (ὡς ἐλέχθη ἐν κεφ. 57, § 3), ἀλλὰ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Δέρδου, ὧν εἰς πιθανῶς εἰναι ὁ ἐν κεφ. 61, § 4 μνημονεύομενος Πausanίας.— ἄνωθεν στρατιᾷ ἐσβεβληκῶτων=οἱ ὅποιοι εἶχον εἰσβάλλει (εἰς τὴν Μακεδονίαν) μετὰ στρατοῦ ἄνωθεν (δηλ. ἐκ τῆς μεσογαίας). Κατὰ ταῦτα οἱ μὲν Ἀθ. ἐπολέμου κατὰ τοῦ Περδ. διὰ θαλάσσης, ὁ δὲ Φίλιπ. καὶ οἱ Δέρδου ἀδελφοὶ ἐκ τῆς μεσογαίας.

## Κεφ. 60.

ἐν τούτῳ, δηλ. τῷ χρόνῳ.— τῆς Π. ἀφροστηκῶτας καὶ . . . οὐσῶν, ἐπεξήγησις τοῦ ἐν τούτῳ=ὅτε δηλ. ἡ Ποτ. εἶχον ἀποστατήσαι καὶ αἱ Ἀττικαὶ νῆες εὐρίσκοντο περὶ τὴν Μ.— δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ =ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο περὶ τοῦ χωρίου (δηλ. τῆς Ποτ.).— καὶ οἰκειὸν τὸν κ. ἠγοῦμενοι=καὶ ἐπειδὴ ἐνόμιζον τὸν κίνδυνον (αὐτῆς, δηλ.



τῆς Ποτειδ.) ἰδικόν των.—ἐαυτῶν, γενκ. διαιρητική, ὡς καὶ ἡ ἐπομένη τῶν... Πελοπόν.—μισθῶ πείσαντες, ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἐθελοντάς· ὥστε=μισθῶ πεπεισμένους=μισθοφόρους.—τοὺς πάντας (=ἐν ὄλῳ), ἀποδοτέον καὶ εἰς τὸ : καὶ φιλοὺς τετρακοσίους.—ὁ Ἄδειμάντου, τοῦ γνωστοῦ στρατηγοῦ τῶν Κορινθ. τοῦ ἐρίσαντος πρὸς τὸν Θεμιστοκλ. ἐν Σαλαμῖνι.—κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ=καὶ ἕνεκα τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας.—οὐχ ἥκιστα = μάλιστα=πρὸ πάντων.—ἐθελονταὶ=ὡς ἐθελονταὶ (καὶ οὐχὶ ὡς μισθοφόροι).—ξυνέσποντο=συνηκολούθησαν.—ἦν γάρ, ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐστρατήγει· τὸ δὲ κατὰ φιλίαν... ξυνέσποντο ἐτέθη παρενθετικῶς.—τοῖς Ποτ. αἶε ποτε ἐπιτήδειος = ἀνέκαθεν φίλος τῶν Ποτειδ.—ὑστερον... ἢ Ποτ. ἀπέστη=μετὰ τὴν ἀπροσποίησιν τῆς Ποτειδικίας.—ἐπὶ Θοράκης=ἐς τὰ ἐπὶ Θοράκης χωρία (πρὸλ. κεφ. 56, § 2).

## Κεφ. 61.

§ 1 - 2. ἦλθε... καὶ πέμπουσι, κατὰ πικράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν : ἐλθοῦσης (=ἐπειδὴ ἦλθε)... πέμπουσι.—τῶν πόλεων, ὅτι ἀφροσῆσαι, κατὰ πρόληψιν=ὅτι αἱ πόλεις ἀφροσῆσαι (πρὸλ. κεφ. 26, § 2 : «δέει τῶν Κερκ. μὴ κωλύονται ὑπ' αὐτῶν»). — καὶ τοὺς μετ' Ἀρ. ἐπιπαριόντας=ἵτι καὶ οἱ μετὰ τοῦ Ἄριστ. πορεύονται πρὸς βροθήθειαν αὐτῶν (τῶν πόλεων δηλ., καὶ ὁποῖα εἰχον ἀποστατήσει). —ἐαυτῶν, δηλ. τῶν Ἀθ. ἢ γενκ. διαιρητκ.—πέμπτον αὐτὸν=αὐτὸν κατ' ἐξοχὴν μετὰ τῶν τεσσάρων ἄλλων (πρὸλ. κεφ. 46, § 2).—οἷ=οὔτοι δέ.—ἀφικόμενοι... πρῶτον, πρὶν δηλ. φθίσωσι πρὸς τὰ ἀφροσῆματα (§ 1).—καταλαμβάνουσι=ἐβρίσκουσι.—τοὺς προτέρους (=τοὺς πρότερον πεμφθέντας) χιλίους, τὴν ἀπροστολήν αὐτῶν ἀνέφερον ὁ Θουκ. ἐν κεφ. 57, § 6, τὴν δ' ἄφιξιν αὐτῶν εἰς Μακεδονίαν ἐν κεφ. 59, § 2.—Θέρμη, τὴν νῦν Θεσσαλονίκην.—ἠρηκότας... πολιορκοῦντας, κατ' ἄρμτ. μετχ.· πόθεν ἐξαρτῶνται;—Πύδναν, πόλιν ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ παρὰ τὸν Θερμικὸν κόλπον.

§ 3 - 5. καὶ αὐτοί, ὡς δηλ. καὶ οἱ πρότεροι χίλιοι.—ἐπολιόρησαν, ὅπουκμ. τούτου καὶ τῶν ἐπομένων ῥ. οὐχὶ τὸ καὶ αὐτοί, ἀλλὰ οἱ συνηνωμένοι στρατοί, οἱ δισχίλιοι δηλ. μετὰ τῶν προτέρων χιλίων.—ἀναγκαίαν = ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. — ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν κτλ., αἰτιολογεῖ τὸ ἀναγκαίαν=διότι ἠνάγκαζεν αὐτοὺς σφόδρα (νὰ σπεύσωσιν).—ἢ Ποτ. καὶ ὁ Ἄριστεὺς παρεληλυθὼς=



ἡ κατάστασις τῆς Ποτ. καὶ ἡ ἀφίξις τοῦ Ἀριστέως.—ἀπανίστανται=ἀποχωροῦσιν.—Στρέφαν, πόλιν ἐν τῇ Μυγδονίᾳ πρὸς Β. τῆς Θέρμης.—πειράσαντες τοῦ χωρίου=δοκιμάσαντες νὰ ἐκπορθήσωσι τὸ χωρίον (δηλ. τὴν Στρέφαν).—οὐχ ἐλόντες, δηλ. αὐτὸ (τὸ χωρίον).—ἑαυτῶν, γενκ. διαιρτικ.—χωρὶς δὲ=πρὸς τούτοις δέ.—τῶν ξυμμάχων (δηλ. τῶν μεινάντων πιστῶν τοῖς Ἀθ.), γενκ. διαιρτικ. τοῦ πολλοῖς (δηλ. ὀπλίταις).—Πανσανίου, ἀδελφοῦ τοῦ Δέρδου (πρὸβλ. κεφ. 59, § 2).—νῆες... ἑβδομήκοντα, δηλ. αἱ 40 τοῦ Κελλίου (§ 1) καὶ αἱ 30 τοῦ Ἀρχεστράτου (κεφ. 57, § 6).—κατ' ὀλίγον = βραδέως. — τριταῖοι = κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν.—Γίγωνον, λιμένα τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου.

## Κεφ. 62.

§ 1-3. προσδεχόμενοι = περιμένοντες. — πρὸς Ὀλύνθου = πρὸς τὸ μέρος τῆς Ὀλύνθου.—ἐν τῷ Ἴσθμῳ, ἔνθα ἔκειτο ἡ Ποτειδαία.—ἀγορὰν... ἐπεποιήντο, πρὸς εὐκολίαν τῶν στρατιωτῶν, ἵνα οὗτοι ἔχωσι πρόχειρα τὰ τρόφιμα καὶ μὴ πλανῶνται: ἀνὰ τὴν πόλιν πρὸς προμήθειαν αὐτῶν. — τῆς πόλεως, δηλ. τῆς Ποτειδαίας.—στρατηγὸν μὲν, προετάχθη ὁ μὲν ἀντὶ νὰ τεθῆ μετὰ τοῦ: τοῦ καὶ πεζοῦ, ἀπ' οὗ ἡ ἀπόδοσις τούτου κεῖται ἐν τῷ: τῆς δὲ ἵππου (=τοῦ δὲ ἵππου).—ἤρηντο, ὑπερσυντλ. τοῦ αἰροῦμαι=ἐκλέγω.—ἀπέστη=ἀφειστήκει=εἶχεν ἀποστατήσει (πρὸβλ. κεφ. 61, § 3).—ἄρχοντα, δηλ. τῆς Μακεδονίας.—τό... στρατόπεδον=τὸ στρατευμα.—ἔχοντι, ἡ δοτικ. μετὰ προηγουμένην γενκ. (Ἀριστέως), διότι τὸ ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀρ.=ἔδοξε τῷ Ἀριστεῖ.—ἦν ἐπίωσι = ἄν ἐπέλθωσι.—Χαλκιδέας δὲ κτλ., ἐξακολουθεῖ ἡ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἦν ἡ γνώμη τοῦ Ἀρ.—καὶ τοὺς ἔξω Ἴσθμοῦ ξυμμάχους, ἐννοοῦνται οἱ σύμμαχοι, οἱ μένοντες (οὐχὶ καὶ οἱ κατοικοῦντες) ἔξω τοῦ Ἴσθμοῦ μέρος αὐτῶν ἦσαν καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν ἀναφερόμενοι Χαλκιδεῖς. Παρατηρητέα ἡ διὰ τοῦ καὶ σύνδεσις τοῦ μέρους μετὰ τοῦ βλου: διὰ τοῦτο ὁ καὶ = καὶ ἐν γένει. — τὴν... διακοσίαν ἵππων=τοὺς διακοσίους ἵππείας.—ἐπὶ σφᾶς, δηλ. ἐπ' αὐτὸν (τὸν Ἀριστέα) καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ.—κατὰ νότου β... τοὺς πολεμίους=ἐρχόμενοι εἰς βοήθειαν (τοῦ Ἀριστέως) ὄπισθεν αὐτῶν (τῶν Ἀθ.) νὰ θέσωσι τοὺς πολεμίους (δηλ. τοὺς Ἀθ.) ἐν μέσῳ αὐτῶν (διότι ὄπισθεν μὲν θᾶ ἦτο ὁ Περδίκκας μετὰ τῶν Χαλκιδέων καὶ

ἄλλων συμμάχων, ἔμπροσθεν δὲ ὁ Ἄριστεὺς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ).

§ 4 - 6. τοὺς μὲν Μακεδόνας ἱππέας, δηλ. τοὺς 600 τοῦ Φιλίππου καὶ Πυρρῶν (πρὸλ. κεφ. 61, § 4) τὸ Μακεδόνας κεῖται ἐπιθετικῶς, ὡς καὶ ἐν κεφ. 63, § 2. — ἐπὶ Ὀλύμπου=ἔς Ὀλυμπον. — εἰργασίαι=κωλύσεις.— τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν, βραχυλογικῶς ἀντί: τοὺς ἐκεῖ ὄντας (δηλ. Χαλκιδεῖς καὶ λοιποὺς) ἐπιβοηθεῖν (=βοηθεῖν) ἐκεῖθεν.—αὐτοὶ δέ, δηλ. ὁ Καλλίας καὶ οἱ ξυνάρχοντες· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τό: τοὺς μὲν Μακ. ἱππέας.— ἀναστήσαντες=σηκώσαντες (ἀπὸ τὴν Γίγνωνον δηλ., ἐνθα [κατὰ τὸ κεφ. 61, § 4] εἶχον στρατοπεδεύσει). — ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ ἐγ.=ἄφ' οὗ ἐφθασεν πλησίον τοῦ ἰσθμοῦ.—ἀντικαθίσταντο=παρετάσσοντο ὡσαύτως (=ἀντί).— ξυνέμισγον (=συνεπλέκοντο), δηλ. οἱ Ἄθην. καὶ οἱ ἐναντίοι αὐτῶν. — καὶ ὅσοι κτλ., ἡ φυσικὴ σειρά τῶν λέξεων: καὶ οἱ λογάδες (=οἱ ἐκλεκτοὶ) Κορινθίων τε καὶ τῶν ἄλλων, οἱ περὶ ἐκεῖνον ἦσαν. — τὸ καθ' ἑαυτοὺς=τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν.—ἐπεξῆλθον=ἐξῆλθον τῆς τάξεως αὐτῶν πρὸς ἐπιθεσίαν=προεχώρησαν.—ἐπὶ πολὺ = πολὺ μακράν.—ἔς τὸ τεῖχος, δηλ. τῆς Ποτειδαίας.—Ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ πικρὰ τὴν Ποτειδαίαν, τῇ γενομένῃ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 432, ὁ φιλόσοφος Σωκράτης ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ νεαροῦ Ἀλκιδιδάδου κινδυνεύσαντος.

### Κεφ. 63.

§ 1. ἐπαναχωρῶν = ἐν ᾧ ἐπέστρεψεν. — ὡς = ὅτε. — τὸ ἄλλο στρατεύμα, δηλ. τὸ ἐκ τῶν Ποτειδ. καὶ Πελοπον. συγκείμενον.— ἠσσημένον, μετχ. κτγρμκ. ἐξαρτωμένη πόθεν; Περὶ τοῦ πράγματος βλ. κεφ. 62, § 6. — ὀποτέρωσε διακινδ. χωρήσας = ὀποτέρωσε χωρήσας διακινδυνεύση = εἰς ὀποῖον ἐκ τῶν δύο μερῶν προχωρήσας νὰ κάμῃ ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν. — ἢ ἐπὶ τῆς Ὀλ. (=ἔς Ὀλυμπον) ἢ ἐς τὴν Π., ἐπεξήγησις τοῦ ὀποτέρωσε.—ἔδοξε, δηλ. αὐτῷ (τίνοι:). — ξυναγαρόντι=ἄφ' οὗ συμπυκνώση.—ὡς ἐς ἐλάχιστον χωρίον = ἐς ὡς (ἐπιτατικόν)ἐλάχιστον χ.=εἰς ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον τόπον. Ἡ πυκνὴ παράταξις τοῦ στρατοῦ θὰ διηυκόλυε πολὺ τὴν διάσπασιν τῆς ἐχθρικῆς γραμμῆς. — δρόμω=δρομαίως.—βιάσασθαι=βία εἰσελθεῖν. — καὶ παρήλθε παρὰ τὴν χηλὴν=καὶ ἐπέρασε πλησίον τῆς χηλῆς· χηλὴ δὲ=οἱ ἔμπροσθεν τοῦ πρὸς θάλασσαν τεῖχους προβεβλημένοι λίθοι. Ὁ Ἄριστεὺς

προὔτιμησε νὰ ἔλθῃ εἰς Ποτ. δι' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ, διότι τὸ ἀνοιγμα τῶν πυλῶν ἦτο ἐπικίνδυνον, καθ' ὅσον πρὸ αὐτῶν ἦσαν οἱ Ἄθ. καὶ ἠδύνατο καὶ οὗτοι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, εὐθὺς ὡς ἠναίγοντο αἱ πύλαι. —βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς, παρατηρητέα ἢ σύνδεσις μετοχῆς μετὰ ἐπιρρ. = ὄχι μόνον (= τε) προσβαλλόμενος (ὑπὸ τῶν ἐπικλυζόντων τὴν χηλὴν κυμάτων καὶ τῶν τοξευμάτων τοῦ πολιορκούντος τὴν Ποτ. Ἀττικοῦ στόλου), ἀλλὰ καὶ (= καὶ) μετὰ μεγίστης δυσκολίας (δηλ. παρῆλθε).

§ 2-3. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ὀλ... βοηθοί, πρβλ. κεφ. 62, § 4. — ἀπεῖχε (= ἀπέχει), δηλ. ἡ Ὀλυνθος τῆς Ποτειδαίας. — μάλιστα = περίπου. — ἔστι καταφανές, δηλ. τὸ μετξὺ τῆς Ὀλύνθου καὶ Ποτ. διάστημι. — τὰ σημεῖα ἦρθη (= ὑψώθησαν), πρβλ. κεφ. 49, § 1. τὸ ἀντίθετον κατωτέρω: τὰ σημεῖα κατεσπίασθη (= κατεδιβάσθησαν). — βραχύ τι = εἰς μικρὰν ἀπόστασιν. — ὡς βοηθήσοντες, τελικ. μετχ. — ἀντιπαρετάξαντο, δηλ. τοῖς ἀπὸ τῆς Ὀλύνθου τοῖς Π. βοηθοῖς. — ὡς κωλύσοντες, κατὰ τὴν ἐντολήν, ἣν εἶχον λάβει παρὰ τοῦ Καλλίου (πρβλ. κεφ. 62, § 4). — διὰ τάχους = ταχέως. — τῶν Ἄθ., γενκ. κατγρτκ. κητικῆ. — πάλιν = ὀπίσω. — ἐς τὸ τεῖχος δηλ. τῆς Ὀλύνθου. — οὐδέτεροις = οὔτε εἰς τοὺς μὲνοὔτε εἰς τοὺς δέ. — παρεγένοντο, δηλ. ἐν τῇ μάχῃ. — τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους (= μετὰ σπονδῶν) ἀπέδοσαν, οἱ Ποτ. ζητήσαντες σπονδὰς πρὸς ταφὴν τῶν νεκρῶν ὡμολόγησαν τὴν ἑαυτῶν ἦτταν. — τροπαῖον ἔστησαν, πρβλ. κεφ. 54, § 1. — Ἄθ. δὲ αὐτῶν, ἐξαιρέσει δηλ. τῶν συμμάχων, ὧν αἱ ἀπώλειαι δὲν ἐγένοντο γνωσταὶ τῷ Θεουκῷ. — Πρὸς τιμὴν τῶν πεσόντων ἐνταῦθα ἀνηγέρθη ὑπὸ τῶν Ἄθ. ἐν τῇ Κεραμεικῇ μνημεῖον καὶ ἐχαράχθη ἐπιγραφὴ διατηρηθεῖσα μέχρις ἡμῶν καὶ ὑπάρχουσα ἐν τῷ Βρεττανικῷ μουσεῖῳ.

#### Κεφ. 64.

τὸ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος = τὸ ἐς τὸν ἰσθμὸν τ. = τὸ ἀποβλέπον πρὸς τὸν ἰσθμὸν τεῖχος. Ἡ Ποτείδ. εἶχε δύο τείχη· ἐν πρὸς Β. ἀποβλέπον πρὸς τὸν ἰσθμὸν καὶ ἕτερον πρὸς Ν. ἐστραμμένον εἰς τὴν Παλλήνην (πρβλ. κεφ. 56, § 2). — ἀποτείχισαντες = ἀποκλείσαντες διὰ τείχους (νέου, ὅπερ ἀνήγειραν οἱ Ἄθ. ὀλίγον μακρὰν τοῦ πρώτου τείχους τῆς Ποτείδ. ἕνεκα στενῆς πολιορκίας). — τὸ δ' ἐς τὴν Παλ. = τὸ δ' ἐστραμμένον πρὸς τὴν Παλλήνην. — ἀτείχιστον ἦν =

οὐκ ἀπετετείχιστο (ὕπὸ τῶν Ἀθ.)=δὲν εἶχεν ἀποκλεισθῆ ὑπὸ τῶν Ἀθ. διὰ (νέου) τεύχους (ὡς τὸ πρὸς τὸν ἰσθμὸν βλέπον). ἡ ἀποτειχίσαις τοῦ ἐς Παλλήνην τεύχους γίνεται τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Φορμίλωνος (βλ. κατωτέρω § 3).—διαβάντες, δηλ. διὰ τῶν νεῶν, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἔκειτο ἡ Ποτειδαία.—τειχίζειν=ἀποτειχίζειν.—δεδιότες =ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο.—σφίσιν. . . γιγνομένοις δίχα = κατ' αὐτῶν, ἐὰν δ.ηροῦντο εἰς δύο (ἐὰν δηλ. οἱ μὲν εἰργαζόντο πρὸς Β., οἱ δὲ πρὸς Ν. τῆς Ποτειδαίας).—οἱ ἐν τῇ πόλει = οἱ ἐν Ἀθήναις.—τὴν Παλλήνην, βραχυλογικῶς ἀντί: τὸ ἐς τὴν Παλλήνην (§ 1).—χρόνω ὕστερον=μετ' ὀλίγον.—ἐαυτῶν, γενκ. διακριτ.—Φορμίωνα, ὅστις ἀνέλαθε τὴν ἀρχιστρατηγίαν ἀντί τοῦ πεσόντος Καλλίου.—ἔξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος = ἔχων τὴν Ἀφυτιν ὡς ὁρμητήριον. Ἡ Ἀφυτις ἦτο πόλις τῆς Παλλήνης παρὰ τὸν Ἰωνναῖον κόλπον· ἡ κατάληξις τῆς γενκ. -ιος Ἰωνική.—προσῆγαγε τῇ Ποτ.=ἐπλησίασεν εἰς τὴν Ποτειδ.—κατὰ βραχὺ=κατ' ὀλίγον. (κεφ. 61, § 4).—κείρων=δηῶν=λεηλατῶν.—ἐπεξῆει=ἐξῆρχετο ἐκ τῆς πόλεως.—τὸ ἐκ τῆς Παλ. τεύχος=τὸ ἐς τὴν Παλ. τεύχος.—κατὰ κράτος = μὲ ἔλην τὴν δύναμιν = ἰσχυρῶς. — ἀμφοτέρωθεν = ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ (ὕπὸ τίνων;) καὶ ἐκ τῆς Παλλήνης (ὕπὸ τίνων;).—καὶ ἐκ θαλάσσης. . . ἅμα = συγχρόνως καὶ ἐκ θαλάσσης.—ναυσὶν ἐφορμούσαις=μὲ (Ἀττικὰς) ναῦς προσωρμισμένας (ἐν αὐτῇ).

## Κεφ. 65.

ἀποτειχισθείσης αὐτῆς (δηλ. τῆς Ποτειδαίας) καὶ...ἔχων, αἱ μετχ. αἰτιολογικ. παρατηρητέα ἢ σύνδεσις ἀπολύτου μετοχῆς μετὰ μετοχῆς κατ' ὄνομαστ. πτώσιν.—σωτηρίας, δηλ. τῆς Ποτειδαίας.—ἦν μή τι. . . γίγνηται = ἐὰν δὲν συμβαίῃ τι (δηλ. βοήθεια) ἐκ μέρους τῆς Πελοπον.—ἢ ἄλλο, δηλ. τι.—παρὰ λόγον=παρὰ προσδοκίαν.—πλὴν πεντακοσίων, συναπτέον τῷ τοῖς ἄλλοις, ὅπερ ἀντικμ. τοῦ ξυμβούλειε=ξυμβούλευε τοῖς ἄλλοις πλὴν πεντακοσίων.—ἄνεμον (δηλ. οὔριον) τηρήσασι ἐκπλεῦσαι = ἀφ' οὗ περιμείνωσιν εὐνοϊκὸν ἄνεμον ἢ ἀποπλεύσωσι (δηλ. τῆς Ποτειδαίας).—ὅπως... ἀντίσχη=ἕπως διαρκέση.—ἐπὶ πλέον=πλείονα (=περισσότερον) χρόνον.—ἠθέλεν = ἦτο πρόθυμος.—τῶν μενόντων εἶναι = νὰ εἶναι (εἰς) ἐκ τῶν μενόντων = ἢ ἀνήκη εἰς τοὺς μένοντας (δηλ. εἰς τοὺς πεντακοσίους).—ὡς, χρονκ.—οὐκ ἔπειθε, δηλ. τοὺς Ποτει-

δαιάτας. — βουλόμενος, μετχ. αἰτιολογ. — τὰ ἐπὶ τούτοις = τὰ ἀπαιτούμενα ἐν ταιαύταις περιστάσεσι. — καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν (= ἔξω) ἔξει ὡς ἄριστα, ἔξαρι. ἐκ τοῦ παρασκευάζειν (= ἐπιμελεῖσθαι) = καὶ νὰ φροντίζη πῶς τὰ ἔξω (τῆς πόλεως) νὰ ἔχωσιν ὅσον τὸ δυνατόν ἄριστα· ἢ ἔννοια: νὰ φροντίσῃ τίνι τρόπῳ νὰ πορισθῇ ἔξω τῆς πόλεως βοήθεια. — ἐκπλουν ποιεῖται = ἐκπλεῖ. — λαθῶν, μετχ. τροπκ. — τὰ τε ἄλλα ξυνεπολέμει, δηλ. τοῖς Χαλκιδεῦσι = καὶ ἄλλας πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ἔκαμνε μετὰ τῶν Χαλκ. — Σερμυλιῶν, συναπτέον τῷ πολλούς· ἢ γενν. νοητέκ καὶ εἰς τὸ τῆ πόλει· Σερμυλιεῖς δὲ = οἱ κάτοικοι τῆς Σερμύλης, πθλεως ἐπὶ τῆς Χερσονήσου Σιθωνίας ἀντικρὺ τῆς Ποτειδαίας ἐπὶ τῆς ἄλλης ἀκτῆς τοῦ Ἰορωνίου κόλπου· αὕτη ἦτο σύμμαχος τῶν Ἀθην. — λοχήσας πρὸς τῆ πόλει = ἐνεδρεύσας πλησίον τῆς πόλεως. — καὶ Σερμυλιῶν . . . διέφθειρεν, ἢ φυσικῆ σειρὰ τῶν λέξεων : καὶ πολλούς (τῶν) Σερμυλιῶν διέφθειρε λοχήσας πρὸς τῆ πόλει (τῶν Σερμυλιῶν). — ἔς τε τὴν Πελ. ἔπρασεν, βραχυλογία: ἔς τε τὴν Πελ. ἔπεμπε (ἀγγέλους) καὶ ἔπρασε (= ἐνήργει). — ὅπη (= ὅπως) . . . γενήσεται = πῶς νὰ γείνη. — μετὰ δὲ τῆς Ποτ. τὴν ἀποτειχίσιν, ὑπερβατὸν σχῆμα = μετὰ δὲ τὴν ἀποτειχίσιν τῆς Ποτειδ. — τοὺς ἔξ καὶ χιλίους, τοὺς ἀναφερομένους ἐν κεφ. 64, § 2· οἱ δὲ λοιποὶ τρισχίλιοι ἐξηκολούθουν πολιορκοῦντες τὴν Ποτειδ., ἧτις ἐπὶ τέλους συνθηκολογεῖ τὸν χειμῶνα τοῦ 430/429. — Βοττικὴν, πρβλ. κεφ. 57, § 5. — ἔστιν ἄ = τινά. — πολίσματα = μικρὰς πόλεις.

### Κεφ. 66.

αἰτίαι μὲν αὐται. . . ἔς ἀλλήλους = ὡς αἰτίαι μὲν τοῦ πολέμου ἐναντίον ἀλλήλων ταῦτα (δηλ. τὰ ἐπόμενα : ὅτι τὴν Ποτειδαίαν κτλ.)· ἢ ἀπόδοσις τοῦ μὲν ἐν τέλει τοῦ κεφ. οὐ μὲν τοι . . . ξυνερωῶγει. — προσεγεγένητο = εἶχον προστεθῆ (δηλ. εἰς τὴν αἰτίαν τὴν ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου, περὶ ἧς πρβλ. κεφ. 55, § 2). — τοῖς μὲν Κορ., δηλ. ἔς τοὺς Ἀθηναίους (= ἐναντίον τῶν Ἀθ.). — ἑαυτῶν, δηλ. τῶν Κορινθίων. — οὔσαν . . . ὄντας, μετχ. ἐνδοτικαί. — καὶ Πελοπον., διότι οἱ Κορ. εἶχον πέμψει καὶ Πελοπον. μισθοφόρους· πρβλ. κεφ. 60. — τοῖς δ' Ἀθ. ἔς τοὺς Πελ., δηλ. αἰτίαι προσεγεγένητο. — ἔς τοὺς Πελ., ἐπεκτείνει: τὰς ἐχθροπραξίας εἰς ὄλους τοὺς Πελοπ., διότι ὁ Ἄριστεὺς ἐν κεφ. 60, § 1 καὶ ἐν κεφ. 62, § 1 εἶχεν οὐ μόνον Κορ.,

ἀλλὰ καὶ Πελοπ. πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Ποτειδαίας.—ἐαυτῶν, δηλ. τῶν Ἀθην.—ἀπέστησαν=ἐκίνησαν εἰς ἀποστασίαν.—ἐλθόντες=ἐκστρατεύσαντες.—σφίσιν... ἐμάχοντο=ἐμάχοντο κατ' αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἀθην.).—ἀπὸ τοῦ προφανοῦς=φανερὰ (οὐχὶ πλέον μὲ μυστικὰς ὑποκινήσεις πρὸς ἀπόστασιν). — οὐ... πῶ ξυνερωγῶει (ὑπερσυντλ. τοῦ ῥ. ξυρωγῶνμαι) = δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐκραγῆ.—ὁ πόλεμος, δηλ. ὁ Πελοποννησιακός.—ἀνοκοχή, πρὸλ. κεφ. 40, § 4.—ἰδίᾳ=ἰδιαιτέρως (ἄνευ δηλ. τῆς ἐγκρίσεως τῶν συμμάχων αὐτῶν).



**B. ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ  
ΕΝ Τῇ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ**

(Κεφ. 67 - 87)



**1. Αἱ ἐνέργειαι τῶν Κορινθίων πρὸς σύγκλησιν  
ἐν Σπάρτῃ ἐκκλησίας καὶ δημηγορία αὐτῶν.**

(Κεφ. 67 - 71)



Κεφ. 67.

§ 1-2. πολιορκουμένης τῆς Ποτειδ. = ἐν ᾧ ἐπολιορκεῖτο ἡ Ποτειδαία.—οὐχ ἡσύχαζον, οἱ Κορίνθιοι.—ἀνδρῶν σφίσιν ἐνότων καὶ ἅμα περὶ τῷ χ. δεδιότες=διότι ἐνυπῆρχον (ἐν τῇ Ποτειδ.) ἄνδρες αὐτῶν (τῶν Κορ.) καὶ συγχρόνως διότι ἐφοδοῦντο περὶ τοῦ χωρίου (δηλ. τῆς Ποτειδ.). Περὶ τῆς συνδέσεως τῶν μετχ. (ἐνότων καί... δεδιότες) πρὸλ. κεφ. 65, § 1.—παρεκάλουν τε=διὰ τοῦτο (=τε) προσεκάλουν (οἱ Κορ.).—τοὺς συμμάχους, τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν Πελοπον. συμμαχίαν.—κατεβῶν... τῶν Ἀθ.=βοῶντες κατηγοροῦν τῶν Ἀθ.—τὴν Πελοπόν., καὶ οὐχὶ μόνον τὴν Κόρινθον, ἵνα ἐξεγείρωσιν ἐτι μᾶλλον τὴν ἀγανάκτησιν τῶν συμμάχων.—Αἰγινήται τε=πρὸς τοῦτοις καὶ οἱ Αἰγ. (οὐχὶ ὡς σύμμαχοι, διότι οὗτοι ἀπὸ τοῦ 456 π. Χ. ἦσαν ὑποτελεῖς τῶν Ἀθην.). — πρεσβευόμενοι = πέμποντες πρέσβεις.—δεδιότες, μετχ. αἰτιολογοῦσα τὸ οὐ φανε-



ρῶς.—κρούφα δέ, δηλ. πρεσβευόμενοι.—οὐχ ἥκιστα = μάλιστα = κατ' ἐξοχήν.—μετ' αὐτῶν, τῶν Κορινθ.—ἐνήγον τὸν πόλεμον = ἠρέθιζον τοὺς συμμάχους εἰς τὸν πόλεμον.—κατὰ τὰς σπονδάς, τὰς τριακοντούτεις τὰς συνομιλογηθείσας τῷ 445 π. Χ.

§ 3-5. προσπααρακαλέσαντες = πρὸς τούτοις (ἐκτὸς δηλ. τῶν ὑπὸ τῶν Κορινθ. προσκληθέντων) προσκαλέσαντες.—τῶν ξυμμάχων, γενν. διαίρετικ. τοῦ εἶ τις = ἐκ τῶν συμμάχων (πάντα) ὅστις.—τι ἄλλο ἔφη ἠδίκησθαι = ἔλεγον ὅτι ἔχει ἀδικηθῆ κατὰ τι ἄλλο.—ξύλλογον σφῶν αὐτῶν π. τὸν εἰωθότα = συγκαλέσαντες τὴν συνήθη ἐκκλησίαν αὐτῶν (ἧς μετείχον πάντες οἱ ἔχοντες ἡλικίαν ἀνωτέραν τῶν 30 ἐτῶν).—ἐκέλευον, δηλ. τὸν βουλούμενον τῶν παρόντων.—παριόντες = ἀναδύνοντες εἰς τὸ βῆμα.—ἐγκλήματα ἐποιοῦντο, δηλ. πρὸς τοὺς Ἀθ. = κατηγοροῦν τοὺς Ἀθ.—ὡς ἕκαστοι = κατὰ σειράν.—καὶ ἕτερα οὐκ ὄλ. διάφορα = καὶ ἄλλας ὅχι ὀλίγας διαφοράς.—μάλιστα δέ = κατ' ἐξοχήν δέ.—λιμένων τε εἴργεσθαι... καὶ... ἀγορᾶς, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ δηλοῦντες = ὅτι ἀπεκλείοντο τῶν λιμένων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθ. καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς. Εἰς τὸ ψήφισμα τοῦτο προέβησαν οἱ Ἀθ. πιθανῶς τὸ θέρος τοῦ 432 π. Χ. ἀμέσως μετὰ τὴν περὰ τὰ Σύβοτα μάχην, εἰσηγουμένου αὐτοῦ τοῦ Περικλέους, ὅστις μετὰ τὴν φανεράν μετὰ τῶν Κορινθίων σύμπραξιν τῶν Μεγαρέων ἐθεώρει προσήκουσαν τὴν τιμωρίαν καὶ ταπεινώσιν αὐτῶν.—παρελθόντες = ἀνδάντες εἰς τὸ βῆμα.—καὶ... ἐάσαντες, ὁ καὶ συνδέει τὸ τελευταῖο μετὰ τῆς μετχ. ἐάσαντες = τελευταῖο καὶ ἀφ' οὗ ἀφῆκαν.—τοὺς ἄλλους, δηλ. συμμάχους.—ἐπεῖπον = κατόπιν (μετὰ τοὺς ἄλλους) εἶπον.—τοιαυτε = τοιαῦτα περίπου.

### Κεφ. 68.

§ 1-2. τὸ πιστόν, τὸ οὐδέτ. ἀντὶ τοῦ ἀφηρημένου = ἡ πίστις = ἡ εἰλικρίνεια. Οἱ Κορ. ἐπανοῦντες τοὺς Λακεδ. θηρεύουσι τὴν εὔνοιαν αὐτῶν (captatio benevolentiae).—ὑμᾶς, ὑπερβατόν.—τῆς καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς (= τῆς ὑμετέρας) πολιτείας καὶ ὁμιλίας, ἐκ τοῦ τὸ πιστόν = ἡ εἰλικρίνεια τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ σας βίου· κατ' ἔνοιαν = ἡ εἰλικρίνεια, ἣν ἔχετε εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς σχέσεις σας.—ἀπιστοτέρους = ὀλίγον δυσπίστους· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τὸ πιστόν.—ἐς τοὺς ἄλλους ἦν τι λέγωμεν = ἐὰν λέγωμεν κακόν τι κατὰ τῶν ἄλλων (δηλ. τῶν Ἀθ.). Ἡ ἔννοια τῶν ἡγου-



μένων ἢ ἐξῆς: ἐπειδὴ σεις εἴσθε εἰλικρινεῖς εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ κοινῶν: καὶ σχέσεις ὑμῶν, νομίζετε ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι εἶναι τοιοῦτοι (ὡς καὶ ὑμεῖς) καὶ δὲν πιστεύετε εἰς τὰς κατ' αὐτῶν κατηγορίας ἡμῶν.—καὶ ἀπ' αὐτοῦ = καὶ ἕνεκα αὐτοῦ (δηλ. τοῦ πιστοῦ καὶ ἀπίστου).—σωφροσύνην=σύνεσιν (διότι: δὲν παραδέχεσθε ἀνεξέ-τάστως καὶ ἀπερισκέπτως τὰς γνώμας τῶν ἄλλων).—ἀμαθία δὲ πλεονί (δηλ. ἢ σωφροσύνη)... χοῆσθε=ἀπερίαν ὅμως ἔχετε μεγα-λυτέραν.—πρὸς τὰ ἔξω πράγματα=πρὸς τὰ ἔξω τῆς Λακωνικῆς συμβαίνοντα=πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν.—προαγορευόντων ἡμῶν=ἐν ᾧ ἡμεῖς προελέγομεν.—περὶ ὧν=περὶ τούτων, ἄ.—τὴν μάθησιν ἐποιεῖσθε=ἐμανθάνετε· ἢ περίφρασις καθιστᾷ τὴν ἔννοιαν ἐντονωτέραν.—τῶν λεγόντων... ὑπενοεῖτε, ὡς, πρόληψις=ὑπενοεῖτε ὡς οἱ λέγοντες.—ἕνεκα τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων=ἕνεκα τῶν ἰδιο-τικῶν αὐτῶν συμφερόντων· τὰ διάφορα, ἐνταῦθα=συμφέροντα (ἐκ τοῦ ἐνεργητ. διαφέρειν): ἀλλαχοῦ (πρὸβλ. κεφ. 56, § 1—κεφ. 67, § 4) =αἱ διαφοραὶ (ἐκ τοῦ μέσου διαφέρεσθαι).—καὶ δι' αὐτό, ἐπειδὴ δηλ. οὕτω ὑπενοεῖτε.—πάσχειν, δηλ. ἡμᾶς.—ἐπειδή, χρονκ.—ἐν τῷ ἔργῳ=ἐν τῷ πάσχειν αὐτῷ.—παρεκαλέσατε=προσεκαλέσατε· περὶ τοῦ πράγμ. πρὸβλ. κεφ. 67, § 3.—ἐν οἷς, συνκπτέον τῷ οὐχ ἦκιστα (=μάλιστα)=μεταξὺ τῶν ὁποίων κατ' ἐξοχὴν.—ὄσφ καὶ . . . ἀμελούμενοι, ἐν αὐτοῖς κεῖται: ἢ πρόθεσις τοῦ λόγου.—ὄσφ=καθ' ὅσον.—ἐγκλήματα=παράπτωνα.—ὑπὸ μὲν Ἀθ. ὑβριζόμενοι... ἀμε-λούμενοι=διότι: ὑπὸ μὲν τῶν Ἀθ. ἀδικούμεθα, ὑπ' ὑμῶν δὲ ἀμε-λούμεθα. Παρατηρητέα ἐν τῷ προομίῳ ἢ ῥητορικῇ τέχνῃ, μετ' ἧς ὁ Κορ. ῥήτωρ ἐλέγχει: πικρῶς, ἀλλὰ καὶ περιποιεῖται: τὸν ἐλεγχό-μενον (πιστὸν—ἀπίστους, σωφροσύνην—ἀμαθία, ἀμελούμενοι).

§ 3-4. ἀφανεῖς που=καῖπου ἐν κρυπτῷ.—ὄντες, οἱ Ἀθηναῖοι.—ὡς οὐκ εἰδόσι, δηλ. ὑμῖν, ὕπερ ἐκ τοῦ προοέδει=ἵα εἴχετε σεις ἀνάγκην καὶ ἄλλης (=προσ) διδασκαλίας ὡς ἀγνοοῦντες.—νῦν δέ, διὰ τοῦ δὲ γίνεται: ἀντίθεσις τοῦ ἀπραγματοποιήτου πρὸς τὸ πραγματικόν.—τί δεῖ=τίς ἢ ἀνάγκη.—μακρογορεῖν, δηλ. ἡμᾶς τοὺς συμμαχοὺς, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται: ἢ γενκ. ὧν = νὰ μακρογορῶμεν ἡμεῖς οἱ σύμμαχοι: ἐκ τῶν ὁποίων.—τοὺς μὲν δεδουλωμένους ὁράτε =ἄλλους μὲν βλέπετε ὅτι ἔχουσιν ὑποδουλωθῆ. Ἐννοοῦνται: οἱ Αἰγυνηταί, εἰς οὓς οἱ Ἀθ. δὲν παρεῖχον τὴν διὰ τῶν σπονδῶν ἐπηγ-γελέμενην αὐτονομίαν (πρὸβλ. κεφ. 67, § 2).—τοῖς δ' ἐπιβουλευόντας

αυτούς, ἡ μετχ. ἐκ τοῦ ὁράτε = κατ' ἄλλων δὲ (βλέπετε) αὐτούς (τοὺς ἸΑθ.) ἔχοντας ἐχθρικούς σκοπούς. Ἐννοοῦνται οἱ Μεγαρεῖς, οὓς οἱ ἸΑθ. ἐκώλυον τῶν λιμένων τῶν ἐν τῇ ἸΑθην. ἀρχῇ καὶ τῆς ἸΑττικῆς ἀγορᾶς (πρβλ. κεφ. 67, § 4).—δεδουλωμένους. . . ἐπιβουλεύοντας, παρατηρητέα ἢ μετάδασις ἐκ τοῦ παθητ. β. εἰς τὸ ἐνεργητικόν.—οὐχ ἤκιστα = μάλιστα. — τοῖς ἡμετ. ξυμ., ἢ δοτκ. ἐκ τοῦ ἐπιβουλεύοντας. Ἐννοοῦνται ἰδίᾳ οἱ Κερκυραῖοι καὶ οἱ Ποτειδαῖται, οἵτινες ὡς ἄποικοι τῶν Κορ. ἦσαν οἱ φυσικοὶ συγγενεῖς καὶ σύμμαχοι αὐτῶν. — καὶ ἐκ πολλοῦ (δηλ. χρόνου) προπαρασκευασμένους=καὶ ὅτι πρὸ πολλοῦ αὐτοὶ (οἱ ἸΑθ.) εἶναι προπαρασκευασμένοι· ἡ μετχ. ἂν καὶ συνδέεται ταῖς ἡγουμέναις μετχ. οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μετὰ τοῦ ὄν.—εἰ ποτε πολεμήσονται(=πολεμηθήσονται)=ἂν ποτε πολεμηθῶσι· κατ' ἔννοιαν = διὰ τὸν ἐνδεχόμενον πόλεμον (κατὰ τῶν Πελοπ.).—οὐ γὰρ ἂν... εἶχον... καὶ... ἐπολιόρκουν, δηλ. εἰ μὴ προπαρασκευασμένοι ἦσαν = διότι ἄλλως δὲν θὰ κατεῖχον καὶ δὲν θὰ ἐπολιόρκουν.—ὑπολαβόντες=λάθρα (=ὑπο) καταλαβόντες.—βία ἡμῶν = παρὰ τὴν θέλησιν ἡμῶν.—τὸ μὲν, καθ' ἑλξινιπρὸς τὸ ἐπικαιρότατον, ἀντί: ἡ μὲν, δηλ. ἡ Ποτείδαία.—ἐπικ. χωρίον, δηλ. ἐστὶ=εἶναι καταλληλοτάτη θέσις.—πρὸς τὰ ἐπὶ Θράκης ἀποχοῖσθαι, δηλ. αὐτῷ (τῷ χωρίῳ) = ὥστε νὰ ὠφελῆται τις ἐξ αὐτῆς (τῆς θέσεως) ὡς πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ κατὰ τῶν παρζλίων τῆς Θράκης. Ἡ ἔννοια: Ἡ Ποτείδαία κεῖται ἐν οὕτω καταλλήλῳ θέσει, ὥστε ἔχων τις αὐτὴν ὡς ὀρμητήριον δύναται νὰ ὠφελῆθῃ εἰς μέλλοντα πόλεμον κατὰ τῶν παραλίων τῆς Θράκης.—ἡ δέ, δηλ. ἡ Κέρκυρα.—ἂν . . . παρέσχε, δηλ. ἂν δὲν ἐδοῖθον αὐτὴν οἱ ἸΑθ.—τοῖς Πελοπον., οὐχὶ μόνον τοῖς Κορ. Τοῦτο ἐπιτηδες λέγει ὁ ῥήτωρ, ἵνα διεγείρῃ τὴν εὐνοίαν τῶν Πελοπον.

## Κεφ. 69.

§ 1. τῶνδε=τούτων (δηλ. τῶν εἰρημένων κακῶν).—ὁμεῖς, δηλ. ἐστέ.—τό τε πρῶτον ἔασαντες=διότι καὶ κατ' ἀρχὰς ἀφήκατε.—αὐτούς, δηλ. τοὺς ἸΑθην.—μετὰ τὰ Μηδικὰ = μετὰ τοὺς Περσικούς πολέμους. — κρατῦναι = νὰ ὀχυρώσωσιν. Ἡ ὀχύρωσις τῶν ἸΑθηνῶν ἐγένετο τῷ 479 π. Χ. — στήσαι = νὰ ἀνεγείρωσιν. Ἡ ἀνέγερσις τῶν μακρῶν τειχῶν ἐγένετο τῷ 459 π. Χ.—ἐς τότε τε αἰεὶ ἀποστεροῦντες=καὶ διότι μέχρι τοῦδε ἀδιαλείπτως ἀποστε-

ρεῖτε. — τοὺς ὑπ' ἐκείνων δεδουλωμένους, εἰρωνικῶς ἀντί : τοὺς ἐκείνων ξυμμάχους. — τοὺς ὑμετέρους. . . ξυμ., δηλ. τοὺς Αἰγινήτας, Μεγαρεῖς καὶ Ποτειδαίατας. — ἤδη = τώρα πλέον. — οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος κτλ., ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ διατί εἶπεν ὁ ῥήτωρ ἀποστεροῦντες καὶ οὐχὶ ἐῶντες ἀποστερεῖν, ἕπερ ἀνέμενέ τις. — παῦσαι, δηλ. τινὰ τοῦ δουλοῦσθαι. — περιορῶν δὲ = ἀδιαφορῶν δέ. — αὐτό, δηλ. τὸ δουλοῦσθαι. — εἶπερ καὶ τὴν ἀξ. τῆς ἀρ. ὡς ἐλ. τὴν Ἑλ. φέρεται = καὶ μάλιστα ἐὰν ἔχη τὸν ἔπαινον τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθερωτῆς τῆς Ἑλλάδος. Ταῦτα λέγων ὑπονοεῖ τοὺς Λακεδ., οἵτινες συνήθιζον νὰ κωχῶνται ὅτι εἶναι ἐλευθερωταὶ τῆς Ἑλλάδος.

§ 2 - 3. νῦν γε = τώρα τέλος πάντων. — ξυνήλιθμεν, εἰς ἐκκλησίαν πρὸς σύσκεψιν. — ἐπὶ φανεροῖς = διὰ φανερὸν σκοπόν. — χρῆν γὰρ κτλ., δηλ. εἰ ἐπὶ φανεροῖς ξυνήλιθμεν = διότι ἄλλως ἔπρεπε κτλ. — οὐκ εἰ ἀδ. ἔτι σκοπεῖν = νὰ σκεπτώμεθα ὅχι πλέον ἐὰν ἀδικούμεθα. — καθ' ὅτι ἀμυνόμεθα, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς Ἀθ.) = τίνι τρόπῳ θὰ ἀποκρούσωμεν αὐτούς. — δρῶντες . . . οὐ μέλλοντες, βεβουλευμένοι πρὸς οὐ διεγν. ἤδη, ἀντιθέσεις = ἐνεργοῦντες . . . καὶ οὐχὶ βραδύνοντες, ἀποφασισμένοι πρὸς μὴ ἀποφασίσαντας ἀκόμη. — οἷα ὁδῶ (= τίνι τρόπῳ) οἱ Ἀθην., δηλ. χωροῦσιν. — κατ' ὀλίγον = ὀλίγον κατ' ὀλίγον. — ἐπὶ τοὺς πέλας = ἐναντίον τῶν ἄλλων. — λανθάνειν μὲν οἰόμενοι = ἐν ὄσῳ μὲν νομίζουσιν ὅτι μένουσιν ἀπαράτρητοι. — διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν = διὰ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι ὑμᾶς = διότι σεῖς δὲν ἐννοεῖτε (τοὺς κρυφίους σκοποὺς αὐτῶν). — ἦσσαν θαρσοῦσι = ὀλιγώτερον θάρρος ἔχουσι (διὰ τὸν φόβον μὴ νοηθῶσιν) ὁ δ' ἕρος : εἰ ἔγνωσαν ὑμᾶς εἰδότας περιορᾶν. — γνόντες δὲ (δηλ. ὑμᾶς) εἰδότας περιορᾶν = ὅταν ἕμῳ νομίσωσιν ὅτι σεῖς ἐν ᾧ γνωρίζετε (τοὺς σκοποὺς αὐτῶν) ἀδιαφορεῖτε. — ἰσχυρῶς ἐγκείσονται = μετὰ δυνάμεως θὰ ἐπιτεθῶσιν.

§ 4-6. οὐ τῇ δυνάμει . . . ἀλλὰ τῇ μελλήσει = οὐχὶ διὰ τῆς (στρατιωτικῆς) δυνάμεως . . . ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπειλῆς ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἐνεργήσητε. — ἀμυνόμενοι . . . καταλύοντες (= πειρώμενοι καταλύειν), μετχ. τροπκ. = ἀποκρούοντες . . . προσπαθοῦντες νὰ καταλύητε. — οὐκ ἀρχομένην . . . διπλασιουμένην (= διπλασιαζομένην) δὲ = ὅχι ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῆς, ἀλλ' ὅταν διπλασιάζεται. — τὴν αὔξησιν τῶν ἐχθρῶν, δηλ. τῶν Ἀθ. τοῦτο λέγει, ἵνα μάλλον ἐξερεθίσῃ τοὺς Λακ. κατ' αὐτῶν. — διπλασιουμένην, κατὰ ζεύγμα νοητέον ἐκ τοῦ

αὔξησιν τὸ δύναμιν.—καίτοι= καὶ ἕμωσ.—ἀσφαλεῖς, ἐνταῦθα= προνοητικοί.—ὦν (=ἀλλ' ὑμῶν) ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει =ἀλλ' ἢ περὶ ὑμῶν φήμη, ὡς ἐφάνη ἐκ τῶν ὑστέρων (=ἄρα), ἦτο ἀνωτέρα τῆς πραγματικότητος. Ἡ ἔννοια: ἐφημιζέσθε ὡς προνοητικοί, ὅσον πράγματι δὲν εἴσθε. Ὁ παρακτ. μετὰ τοῦ ἄρα σημαίνει ὅτι ἡ νῦν ἀναγνωριζομένη ἀλήθεια πρότερον ἠγνοεῖτο.—τὸν Μῆδον=τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, δηλ. τὸν Ξέρξην· οὕτω καὶ κατωτέρω τὸν βάρβαρον.—ἐπὶ τὴν Πελ. ἐλθόντα=ὅτι ἦλθε μέχρι τῶν ὀρίων τῆς Πελ.—πρότερον ... ἢ... προαπαντῆσαι=πρὶν προαπαντῆσαι (δηλ. αὐτῷ)=προτοῦ ἐξέλθωσιν εἰς προὑπάντησιν αὐτοῦ.—τὰ παρ' ὑμῶν, δηλ. ἐλθόντα = τοὺς ὑμετέρους στρατιώτας· ἢ αἰτιακτ. ὑποκείμε. τοῦ ἀπρμφ. προαπαντῆσαι. Ἴσως ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὸν Λεωνίδα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.—ἀξίως, δηλ. ὑμῶν.—οὐχ ἑκάς... ἀλλ' ἐγγὺς ὄντας=ἐν ᾧ δὲν εἶναι μακράν... ἀλλὰ πλησίον.—ὡσπερ ἐκεῖνον, ἢ αἰτιακτ. καθ' ἕλξιν ἀντιὸνομοστ.: ὡσπερ ἐκεῖνός (ἔστι).—περιορᾶτε=παραδλέπετε.—ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοῖ =ἀντὶ τοῦ νὰ ἐπέλθῃτε σεις αὐτοὶ (κατὰ τῶν Ἀθ.).—ἀμύνεσθαι βούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας = προτιμάτε νὰ ἀποκρούητε αὐτοὺς ἐπερχομένους.—καὶ ἐς τύχας... καταστῆναι=καὶ νὰ περιέλθῃτε εἰς τὰς ἀδύηλους περιπετείας τοῦ πολέμου.—πρὸς πολλῶν δυνατωτέρους, σκοπίμως ὑπερβάλλει τὴν τῶν Ἀθ. δύναμιν, ἵνα ἐρεθίσῃ τοὺς Λακεδ.—ἀγωνιζόμενοι, μετχ. τροπκ.—ἐπιστάμενοι=ἄν καὶ γνωρίζητε.—καὶ τὸν βάρβαρον αὐτόν... τὰ πλείω σφαλέντα καὶ... ἡμᾶς περιγεγενημένους=ὅτι καὶ ὁ βάρβαρος αὐτὸς περιέπεσεν εἰς πλεῖστα σφάλματα καὶ... ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν δειχθῆ ὑπέρτεροι.—περὶ αὐτῷ=ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Τοιοῦτον σφάλμα ἦτο τὸ ναυμαχῆσαι ἐν τῷ στενῷ τῆς Σαλαμίνας.—πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθ.=ἀπέναντι αὐτῶν τῶν Ἀθ.—πολλὰ ἤδη=πολλάκις μέχρι τοῦδε.—τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν=ἕνεκ τῶν ἁμαρτημάτων αὐτῶν.—ἢ τῇ ἀπ' ὑμῶν τιμωρία=παρὰ ἕνεκ τῆς ἐκ μέρους ὑμῶν βοηθείας.—αἱ γε ὑμέτεραι (=ὑμῶν) ἐλπίδες=αἱ πρὸς ὑμᾶς ἐλπίδες τοῦλάχιστον.—που=δήπου=βεβαίως.—τινας, ἐννοεῖ τοὺς Θασίους καὶ Εὐδοεῖς.—καὶ ἀπαρασκευάτους διὰ τὸ πιστεῦσαι, δηλ. ὑμῖν=οἵτινες ἀκόμη καὶ ἀπκράσκειοι ἔμειναν, διότι ἐπίστευσαν (εἰς ὑμᾶς). Δεινώνει ἐπίτηδες τὰ σφάλματα τῶν Λακ., ἵνα ἐξερεθίσῃ ἔτι μᾶλλον αὐτούς.—καὶ μηδεὶς κτλ., ἀναγκάζει ἢ παρατήρησις αὕτη, ἵνα μὴ

διεγερθῆ ἢ ἀγανάκτησις τῶν Λακ. διὰ τὴν τραχύτητα τῶν φράσεων.  
— ἐπ' ἔχθρα τὸ πλεόν (= μᾶλλον) ἢ (ἐπ') αἰτία = ἀπὸ ἔχθραν μάλ-  
λον παρὰ ἀπὸ φιλικόν παράπονον. — τάδε = ταῦτα. — αἰτία . . . φί-  
λων . . . ἁμαρτανόντων, κατηγορία . . . ἀδικησάντων (δηλ. ἐστί) = τὸ  
μὲν φιλικόν παράπονον ἀπευθύνεται κατὰ ἀνδρῶν φίλων οὐχὶ ὀρθῶς  
σκεπτομένων, ἢ δὲ κατηγορία κατ' ἀνδρῶν ἐχθρῶν ἀδικησάντων.

## Κεφ. 70.

§ 1. καὶ ἅμα (= καὶ συγχρόνως). ἐκτὸς τοῦ ὅτι δηλ. ὡς φίλοι  
παραπονούμεθα καθ' ὁμῶν· εἶναι δευτέρα αἰτιολογία τῆς τῆραχίας  
αὐτῶν ἐκφράσεως. — εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, δηλ. ἄξιοί εἰσιν =  
ἡμεῖς ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους. — ἄξιοι . . . εἶναι . . . τοῖς π. ψόγον  
ἐπενεγκεῖν = ὅτι δικαιοσύμεθα νὰ ἐκφράσωμεν μομφὴν κατὰ τῶν  
ἄλλων (δηλ. τῶν Λακ.). — ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφερ-  
καθεστώτων (= ὄντων) = καὶ μάλιστα ἐπειδὴ μεγάλα· εἶναι αἱ ὑπάρ-  
χουσαι διαφοραὶ (τοῦ χαρκτηῆρος ὁμῶν καὶ τῶν Ἀθ.). — ἡμῖν γε δο-  
κεῖτε = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον φαίνεται· ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπρμφ.  
οὐκ αἰσθάνεσθαι οὐδ' ἐκλογίσασθαι (= καλῶς σκέψασθαι) = ὅτι δὲν  
ἔχετε γνώσιν οὐδὲ ἐσκέφθητε καλῶς. — πώποτε = ποτὲ ἕως τῶρα.  
— πρὸς οἴους . . . καὶ ὅσον . . . καὶ ὡς πᾶν . . . ἔσται = οἳ εἰσιν οἱ  
Ἀθ., πρὸς οὓς ὁ ἀγὼν ὑμῖν ἔσται, καὶ ὅσον διαφέρουσιν ὑμῶν καὶ  
ὡς πᾶν (διαφέρουσιν ὑμῶν) = ποῖοι εἶναι οἱ Ἀθ., πρὸς οὓς σεῖς  
θ' ἀγωνισθῆτε, καὶ πόσον διαφέρουσιν ὑμῶν καὶ ὅτι παντελῶς δια-  
φέρουσιν ὑμῶν· πρκατηρητέα ἢ σύνδεσις πλαγίων ἐρωτηματ. προ-  
τάσεων (οἳοι . . . καὶ . . . ὅσον) μετὰ εἰδικῆς προτάσεως (ὡς πᾶν  
διαφ.)· πρβλ. καὶ κεφ. 69, § 3 «οἷα ὁδῶ καὶ ὅτι . . . χωροῦσιν».  
§ 2-5. οἱ μὲν γε κτλ. = οὗτο: μὲν βεβαίως ἀσύνδετον ὡς ἐπεξή-  
γησις· τὰ διαφέροντα (§ 1 = αἱ διαφοραὶ) ἀπκριθμῶνται διὰ τῶν:  
οἱ μὲν γε κτλ. (§ 2), αὐθις δὲ (§ 3), καὶ μὴν (§ 4), ἔτι δὲ (§ 6).  
— νεωτεροποιοί, δηλ. εἰσὶ = εἶναι νεωτερισταί = ἐπιθυμηταὶ νέων  
πραγμάτων. — ἐπινοῆσαι ὄξεῖς = ταχεῖς εἰς τὸ νὰ ἐφεύρωσι σχέδια.  
— καὶ ἐπιτελέσαι ἔργα = καὶ δι' ἔργου νὰ ἐκτελέσωσιν. — ὁ ἂν γνῶ-  
σιν = ὅτι ἂν ἀποφασίσωσιν. — ἡμεῖς δέ, ἐκ τοῦ ὄξεῖς νοητέον τὸ οἳοί  
τ' ἐστέ (= εἴσθε ἱκανοί). — ἐπιγνώσιναι = ἐπινοῆσαι. — ἐξικέσθαι =  
ἐπιτελέσαι. Πρκατηρητέα: αἱ ἀντιθέσεις: νεωτεροποιοί — τὰ ὑπάρ-  
χοντα σφῆξιν, ἐπινοῆσαι ὄξεῖς — ἐπιγνώσιναι μηδέν, ἐπιτελέσαι ἔργα,

ὁ ἂν γνῶσιν—ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέσθαι.—αὐθις δέ, ἐνταῦθα = πρὸς τούτοις δέ.—παρὰ δύναμιν=παρ' ὅσον δύνανται.—τολμηταί. . . κινδυνευταί, περὶ τῶν εἰς -της οὐσιαστ. πρὰ Θουκυδ., καθὼς καὶ περὶ τοῦ ὁμοιοτελεύτου βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 64.—παρὰ γνώμην κινδ.=ῥιψοκίνδυνοι παρὰ τὴν ἀρχικὴν τῶν ἀπόφασιν.—ἐπὶ τοῖς δεινοῖς=ἐν ταῖς φοβεραῖς=πρὸ τῶν κινδύνων.—τὸ δ' ὑμέτερον, δηλ. ἐστὶ=συνήθεια δ' ὑμῶν εἶναι· ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπαρμυ. πρᾶξαι, πιστεῦσαι, οἴεσθαι.—τῆς δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι = νὰ πράξῃτε κατώτερα τῆς δυνάμεώς σας· τοῦτο εἶναι· τὸ ἀντίθετον τοῦ\* παρὰ δύναμιν τολμηταί.—τῆς γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι = μηδὲ εἰς τὰ ἀσφαλῆ τῆς ἀποφάσεώς σας νὰ ἔχητε πεποῖθησιν· τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τό· παρὰ γνώμην κινδυνευταί.—τῶν τε δεινῶν μηδ. οἴεσθαι ἀπολ.=καὶ νὰ νομίζητε ὅτι οὐδέποτε θ' ἀπαλλαγῆτε τῶν δεινῶν· τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τό· ἐπὶ τοῖς δεινοῖς ἐδέλπιδες.—καὶ μὴν=πρὸς τούτοις δέ.—ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς μελλητάς=προθυμότητα (παραβαλλόμενοι) πρὸς ὑμᾶς ὄντας βραδεῖς.—τῇ ἀπουσίᾳ=διὰ τῆς ἀπομακρυνσεῶς τῶν ἐκ τῆς πατρίδος.—ἂν τι κτᾶσθαι=ὅτι δύνανται ν' ἀποκτήσωσιν τι.—τῷ ἐξελεῖν = διὰ τῶν ἀποδημιῶν σας εἰς ἐκστρατείας.—τὰ ἐτοῖμα=τὰ ὑπάρχοντα.—κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν=καὶ ὅταν νικῶσι τοὺς ἐχθρούς.—ἐπὶ πλείστον, δηλ. χρόνον.—ἐξέρχονται=κἀμνουσιν ἐκστρατείαν.—ἐπ' ἐλάχιστον, δηλ. χρόνον.—ἀναπίπτουσιν=ἄθυμοῦσιν.

§ 6-9. τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις (δηλ. οὔσι τῆς πόλεως) χρῶνται = τὰ μὲν σώματα, ἐν ᾧ εἶναι ὅλως ξένα τῆς πόλεως, μεταχειρίζονται ὑπὲρ αὐτῆς.—τῇ γνώμῃ δὲ οἰκειοτάτῃ (δηλ. οὔσῃ ἑαυτοῖς) χρῶνται ἔς τὸ πρᾶσ. τι ὑπὲρ αὐτῆς = τὴν δὲ διάνοιαν, ἐν ᾧ εἶναι ἰδική των, μεταχειρίζονται, ἵνα πράττωσιν τι ὑπὲρ αὐτῆς (δηλ. τῆς πόλεως). Ἡ ἔννοια· οἱ Ἄθ. καὶ τὰ σώματα καὶ τὴν διάνοιαν προθύμως διαθέτουσιν ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἂν καὶ δὲν ἔχουσι τοὺς νόμους τῶν Σπαρτιατῶν, οἵτινες ὄφειλον ν' ἀνήκωσι γνώμῃ (= ψυχῇ) τε καὶ σώμασιν εἰς τὴν πολιτείαν.—ἃ μὲν ἂν . . . μὴ ἐξέλθωσιν = ἂν μὲν τίνα μὴ ἐξέλθωσιν (= ἐκτελέσωσιν).—οἰκεῖα στέρεσθαι=ὅτι ἰδοκά των στεροῦνται.—ἃ δ' ἂν . . . κτήσονται = ἂν δὲ τίνα κτήσονται.—ἐπελθόντες, δηλ. τοῖς πολεμίοις.—ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα = ὀλίγα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ μέλλοντα (= πρὸς τὰς ἐκ τοῦ μέλλοντος προσδοκίας των).—τυχεῖν πράξαντες=πρᾶξαι·



ἐκ τοῦ ἡγοῦνται. — ἦν δ' ἄρα του (= τινός) καὶ πείρα σφαλ. =  
 ἔάν δὲ τυχόν καὶ ἀποπειρώμενοί τινος ἀποτύχωσιν (ζυτοῦ). —  
 ἀντελπίσαντες = ἀντί αὐτῶν (τὰ ἑποῖα δὲν κατώρθωσαν) ἐλπίσαν-  
 τες. — ἐπλήρωσαν, γνωμικὸς ἄορ. = ἀναπληροῦσι. — τὴν χρεῖαν  
 = τὴν ἔλλειψιν. — μόνοι ἔχουσι . . . καὶ ἐλπίζουσι, πρωθύστερον. —  
 μόνοι ἔχουσι . . . γινῶσι, ἡ ἔννοια: ἐλπίς καὶ κτήσις διὰ τοὺς Ἄθ.  
 ἦσαν ἐν καὶ τὸ αὐτό, διότι καὶ πρόθεσις καὶ ἐκτέλεσις συνέπιπτον  
 εἰς ἓν. — διὰ τὸ . . . ποιῆσθαι ὧν ἂν γινῶσι = διότι ταχέως ἐπι-  
 χειροῦσιν ἑσαδέηποτε ἀποφασίσωσιν. — τοῦ αἰῶνος = τοῦ βίου. —  
 καὶ (διὰ τὸ) μήτε ἐορτήν ἄλλο τι ἡγεῖσθαι = καὶ διότι οὐδὲν ἄλλο  
 θεωροῦσιν ὡς ἐορτήν. Ῥητορικὴ ὑπερβολή. — ξυμφοράν, κατγρμ.  
 = ὡς δυστυχίαν. — οὐχ ἦσσαν = μάλλον. — εἰ . . . φαίη = ἔάν ἤθε-  
 λεν εἶπει. — ξυνελών = τὸ πᾶν ἐν ὀλίγοις συγκεφαλαιώσας = ἐν  
 συντόμῳ. — πεφυκέναι ἐπὶ τῷ κτλ. = ὅτι ἐκ φύσεως ἔχουσι πλα-  
 σθῆ ἐπὶ τῷ σκοπῷ μήτε αὐτοὶ νὰ ἔχωσιν ἡσυχίαν μήτε τοὺς  
 ἄλλους ἀνθρώπους ν' ἀφίνωσι. (δηλ. νὰ ἔχωσιν ἡσυχίαν).

## Κεφ. 71.

§ 1-3. ταύτης... τοιαύτης ἀντικ. πόλεως = ἂν καὶ αὕτη, τοιαύτη  
 (δηλ. ἐπικίνδυνος) οὕσα πόλις, εἶναι ἀντίπαλος. — διαμέλλετε = πάν-  
 τοτε βραδύνετε. — οἴεσθε . . . οὐ = οὐκ οἴεσθε. — τὴν ἡσυχίαν τού-  
 τοις τῶν ἀνθ... ἀρκεῖν = ἕτι ἡ ἡσυχία διακμένει ἐπὶ πλεῖστον χρό-  
 νον εἰς τούτους ἐκ τῶν ἀνθρώπων. — οἱ ἂν τῇ μὲν π. δ. πράσσωσι =  
 οἵτινες κατὰ μὲν τὴν παρασκευὴν δίκαια πράττουσι· κατ' ἔννοιαν·  
 οἵτινες δὲν πράκνουσιν ὑπὸ τῶν προετοιμασιῶν νὰ ἀδικῶσι. — τῇ  
 δὲ γνώμῃ, ἦν ἀδ., δηλοῖ ὧσι μὴ ἐπιτρέφοντες = κατὰ δὲ τὴν ἀπό-  
 φασιν εἶναι φανεροὶ ὅτι, ἂν ἀδικῶνται, δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι τοῦτο  
 (δηλ. τὸ ἀδικεῖσθαι). — ἄλλ' ἐπὶ τῷ μὴ κτλ. = ἀλλὰ θεωρεῖτε ὅτι  
 τὸ δίκαιον ἔγκειται εἰς τοῦτο, εἰς τὸ νὰ μὴ λυπῆτε τοὺς ἄλλους καὶ  
 σεῖς αὐτοὶ νὰ μὴ βλάβησθε ἀμυνόμενοι. — πόλει ὁμοίᾳ παροικοῦν-  
 τες = ἔάν κτωφκεῖτε πλησίον πόλεως ὁμόφρονος. — ἂν... ἐτυγχάνετε  
 τούτου = ἡθέλετε τυγχάνει τούτου (δηλ. τοῦ μὴ λυπεῖν καὶ βλά-  
 πτεσθαι). — ἄρτι = πρὸ ὀλίγου (ἐν κεφ. 70, § 2). — ἀρχαιότροπα =  
 ἀρχαϊκά. — τὰ ἐπιτηδεύματα = αἱ συνήθειαι, ἡ πολιτικὴ (πρὸβλ.  
 κεφ. 32, § 3). — πρὸς αὐτούς, βραχυλογ. ἀντί: πρὸς τὰ ἐπιτηδεύ-  
 ματα αὐτῶν (τῶν Ἄθ.) ἢ πρὸς = ἐν συγκρίσει. — ἀνάγκη δὲ . . .



κρατεῖν, τὸ πλήρες: ἀνάγκη δ' (ἔστι) (καὶ) τὰ ἐπιγιγνόμενα (τῶν ἐπιτηδευμάτων) αἰεὶ κρατεῖν (τῶν ἀρχαιοτρόπων), ὥσπερ καὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα τέχνης αἰεὶ κρατεῖ=εἶναι: δὲ ἀνάγκη καὶ οἱ νεωτερισμοὶ (ἐν τῇ πολιτικῇ) πάντοτε νὰ ἐπικρατῶσι, καθὼς οἱ νεωτερισμοὶ ἐν πάσῃ τέχνῃ ἐπικρατοῦσι. — νόμιμα = ἐπιτηδεύματα = ἔθιμα, πολιτικά ἀρχαί. — ἄριστα, δηλ. ἔστιν. — ἀναγκαζομένοις, δηλ. ἀνθρώποις: ἐκ τούτου τό: εἶναι πρὸς πολλὰ (=πολλοῖς ἐπιχειρεῖν)=εἰς ἀνθρώπους ἀναγκαζομένους νὰ ἐπιχειρῶσι πολλά. — πολλῆς, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πολλὰ μετ' ἐμφράσεως προτάσσεται: τοῦ καὶ ἀντὶ νὰ ἐπιταχθῇ τούτου (καὶ πολλῆς). — ἐπιτεχνήσεως = ἐπινοήσεως, καινοτομίας. — δεῖ=εἶναι: ἀνάγκη. — διόπερ=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. — τὰ τῶν Ἀθ. (δηλ. νόμιμα) . . . ἐπὶ πλεόν ὑμῶν (=μᾶλλον ἢ τὰ ὑμέτερα [δηλ. νόμιμα]) κεκαίνονται=ἡ πολιτικῇ τῶν Ἀθ. μᾶλλον ἢ ἡ ἰδική σας ἔχει νεωτερισμούς. — ἀπὸ τῆς πολυπειρίας=ἔνεκα τῆς πολλῆς (κυτῶν) πείρας.

§ 4-7. μέχρι τοῦδε . . . =μέχρι: τούτου τοῦ σημείου. — ὠρίσθη ὑμῶν ἡ βρ.=ἄς περιορισθῇ, ἄς στοματήσῃ ἡ βραδύτης ὑμῶν. — ὥσπερ ὑπεδέξασθε (=ὑπεσχέθητε), πρβλ. κεφ. 58, § 1. — κατὰ τάχος=ταχέως: συναπτόεν τῷ βοηθήσατε. — ἵνα μὴ... τοῖς ἐχθίστοις προῆσθε=ἵνα μὴ καταλίπητε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐχθίστων. — ξυγγενεῖς=ὁμοφύλους (καθ' ὅσον οἱ Ποτ. ὡς ἄποικοι τῶν Κορ. ἦσαν Δωριεῖς). — ἀθυμία=ἔνεκα δυσαρσεκείας (διὰ τὴν ἀδράνειάν σας). — πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμ., δηλ. τὴν τῶν Ἀργείων, αἵτινες ἦσαν ἐχθροὶ τῶν Λακ. — δοῶμεν δ' ἂν=ἠθέλομεν δὲ πράττει: (ἐὰν δηλ. ἠθέλομεν τραπῆ πρὸς ἄλλην τινὰ συμμαχίαν). — πρὸς θεῶν τῶν... ἀνθρώπων τῶν..., ἡ τοιαύτη θέσις τῶν οὐσιαστ. πρὸ τῶν ἐνάρθρων ἐπιθέτων (ἀντί: πρὸς τῶν ὀρκίων θεῶν... πρὸς τῶν αἰσθ. ἀνθρώπων) χάριν ἐμφράσεως τῶν οὐσιαστ. — πρὸς θεῶν τῶν ὀρκίων=κατὰ τὴν κρίσιν τῶν θεῶν τῶν ἐφόρων τῶν ὀρκων. — πρὸς ἀνθ. τῶν αἰσθ.=κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀνθρώπων τῶν φρονίμων. — δι' ἐρημίαν=δι' ἐγκατάλειψιν (παρὰ τῶν συμμάχων των) = διότι αὐτοὶ δὲν τυγχάνουσι βοηθείας πρὸς τῶν συμμάχων των. — οἷς (=τούτοις, οἷς) ἂν ξυνομόσωσι=τούτους, μεθ' ὧν δ' ὀρκου ἔχουσι συνδεθῇ. — βουλομένων δὲ ὑμῶν προθύμων εἶναι = ἐὰν δὲ σεῖς θέλητε νὰ εἰσθε πρόθυμοι (δηλ. εἰς τὸ νὰ βοηθῆτε ἡμᾶς). — μενοῦμεν, δηλ. παρ' ὑμῖν. — μεταβαλλόμενοι = εἰ μεταβαλλοί-

μεθα=εάν ἠθέλομεν μετὰ δάλε: (δηλ. συμμαχίαν).— ξινηθεστέ-  
ρους (= οἰκειοτέρους), δηλ. ἢ ὑμᾶς.— πρὸς τάδε = ἀναφορικῶς  
πρὸς ταῦτα.— μὴ ἐλάσσω ἐξηγηῆσθαι = νὰ μὴ καταστήσητε διὰ  
τῆς ἡγεμονίας σας ἀσθενεστέραν.— παρέδοσαν, δηλ. αὐτήν.

## 2. Ἀπόφαισι τῶν Ἀθηναίων πρέσβειων καὶ δημηγορία αὐτῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σπάρτης.

(Κεφ. 72 - 78)

### Κεφ. 72.

τῶν δὲ Ἀθ., ἡ γενκ. ἐκ τοῦ πρεσβεία.— ἔτυχε γὰρ (= ἐπεὶ) . . .  
παρουσα = ἐπειδὴ κατὰ τύχην παρευρίσκετο.— πρότερον, πρὶν  
δηλ. συγκληθῆναι ἢ ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ ὁποία ὠμίλησαν οἱ Κορ.— περὶ  
ἄλλων, δηλ. ὑποθέσεων (καὶ οὐχὶ περὶ τῶν ὑποθέσεων, περὶ ὧν  
ἐπραγματεύοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ).— ὡς ἴσθοντο (δηλ. οἱ πρέσβεις)  
τῶν λόγων (δηλ. τῶν Κορ.)= ὅτε ἔμαθον τοὺς λόγους τῶν Κορ. Οἱ  
Ἀθ. πρέσβεις δὲν παρευρίσκοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· τὰ κατ' αὐτῶν  
παρὰ τῶν συμμάχων λεχθέντα ἐξωδίκως ἤκουσαν.— παριτητέα . . .  
εἶναι, ὁ πληθ. τῶν εἰς -τέον ῥημ. ἐπιθ. ἀντὶ τοῦ ἐνκ. συνήθης παρὰ  
Θουκυδ.= δεῖν σφᾶς παριέναι= ὅτι ἔπρεπεν αὐτοὶ νὰ προσέλθωσι  
πρὸ τῶν Λακ.— τῶν μὲν ἐγκλ. περὶ, ἀναστροφή = περὶ μὲν τῶν  
ἐγκλημάτων (= αἰτιάσεων). — μηδὲν ἀπολογησομένους (= ἐν  
μηδὲ ὡς ἀπολογηθῶσιν), ἢ μετχ. κατ' αἰτιατικ. καὶ οὐχὶ κατὰ  
δοτικ., ὡς ἀνεμένετο μετὰ τὴν προηγουμένην δοτικ. (αὐτοῖς), διότι  
συνεφώνησε πρὸς τὴν αἰτιατικ. σφᾶς, τὸ ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. τοῦ  
ἀναφαινομένου ἐν τῇ ἀναλύσει τοῦ ῥημτικ. ἐπιθ. (παριτητέα . . . εἶναι  
= δεῖν σφᾶς παριέναι).— ὧν . . . ἐνεκάλουν, καθ' ἑλξιν ἀντί: ἄ . . .  
ἐνεκάλουν (= κατηγοροῦν)· περὶ τοῦ πράγματος πρὸλ. κεφ. 67, § 4.  
— δηλώσαι, ἀντὶ τελκ. μετχ. (δηλώσοντας), ἥτις ἀνεμένετο μετὰ τὴν  
προηγουμένην (ἀπολογησομένους), ἐτέθη τελικὸν ἀπρμφ. Τὰ κινή-  
σεως σημεντικὰ ῥ. συντάσσονται πρὸς τὴν τελικὴν μετχ. καὶ μετὰ  
τελικῶν ἀπρμφ.— περὶ τοῦ παντός= καθ' ὅλου.— οὐ ταχ. αὐτοῖς  
βουλ. εἶναι= ὅτι αὐτοὶ (οἱ Λακ.) δὲν πρέπει νὰ σκέπτονται ταχέως·

— ἐν πλείονι, δηλ. χρόνῳ = ἐν μικροτέρῳ χρόνῳ. — σκεπτέον (= βουλευτέον), δηλ. αὐτοῖς εἶη. — τὴν σφ. πόλιν . . . σημεῖναι, ὅση εἶη, πρόληψις: σημεῖναι, ὅση ἡ σφ. πόλις εἶη = νὰ δηλώσωσι: πόση ἦτο ἡ ἰδική των πόλις. — δύναμιν, αἰτ. τοῦ κατὰ τι = κατὰ τὴν δύναμιν. — ὑπόμνησιν ποιήσασθαι = ὑπομνησαι = νὰ ὑπενθυμίσωσιν. — τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ τοῖς νεωτέροις, ἢ γραμματικὴ συμμετρία ἀπῆται τὸ ὑπόμνησιν νὰ ἦτο μετὰ τὸ πρεσβυτέροις (= τοῖς τε πρεσβυτέροις ὑπόμνησιν). — ὧν (= τούτων, ἃ) ἤδεσαν = ταῦτα, τὰ ὅποια ἐγνώριζον. Ἐννοεῖ τὰ ἐν τοῖς Μηδικοῖς κατορθώματα τῶν Ἀθην. — ἐξήγησιν, δηλ. ποιήσασθαι (= ἐξηγήσασθαι) = νὰ ἐξιστορήσωσι. — ὧν ἄπειροι ἦσαν = ὅσα δὲν ἐγνώριζον (ἐνεκα τῆς νεανικῆς των ἡλικίας). — νομίζοντες, μετχ. αἰτιολγκ. — ἂν αὐτοὺς . . . τραπέσθαι = ὅτι αὐτοὶ (οἱ Λακ.) ἤθελον τραπῆ. — ἐκ τῶν λόγων = ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν λόγων των. — νομίζοντες . . . πολεμεῖν, ἢ ἔννοια: οἱ Ἀθ. πρέσβεις ἐνόμιζον ὅτι οἱ λόγοι των ἠδύναντο νὰ συντελέσωσιν, ὥστε οἱ Λακ. νὰ μὴ ἀποφασίσωσι τὸν πόλεμον. — τοῖς Λακεδ., ἐνταῦθα = τοῖς ἄρχουσι τῶν Λακ., δηλ. τοῖς ἐφόροις. — ἐς τὸ πλῆθος = πρὸ τῆς ἐκκλησίας. — εἴ τι μὴ ἀποκωλύει = ἂν δὲν ὑπάρχη κώλυμά τι. — οἱ δέ, δηλ. οἱ ἔφοροι. — ἐπιέναι = νὰ παρουσιασθῶσιν (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ). — παρελθόντες = ἀναβάντες εἰς τὸ βῆμα. — οἱ Ἀθ. ἔλεγον, οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μεμνημένοι τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ προγράμματος τοῦ Περικλέους καὶ θεωρήσαντες τότε καθήκον των νὰ λαλήσωσιν εὐθαρσῶς καὶ σοβαρῶς.

## Κεφ. 73.

§ 1. πρέσβευσις = ἀποστολή. — οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ὑμ. ξυμμαχοῖς = ὅχι: ἵνα ἀντιέπωμεν πρὸς τοὺς ἰδικούς σας συμμαχοὺς. — περὶ ὧν (= περὶ τούτων, περὶ ὧν) ἡ πόλις ἔπεμψε, περὶ τίνων ὑποθέσεων ἀπέστειλαν αἱ Ἀθηναὶ τοὺς πρέσβεις εἰς Λακ. δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως ὅμως οὐχὶ περὶ τῶν ὑποθέσεων, περὶ ὧν ἐπραγματεύοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (πρβλ. κεφ. 72, § 1 «περὶ ἄλλων»). — αἰσθόμενοι = ἐπεὶ δὴ ἐμάθομεν. — καταβολήν . . . οὔσαν ἡμῶν = ὅτι πολλὴ κατακραυγὴ ὑπάρχει καθ' ἡμῶν. — παρήλθομεν = παρεληλύθαμεν. Περὶ τοῦ παριέναι πρβλ. κεφ. 72, § 2 «παραελθόντες». — οὐ . . . ἀντεροῦντες . . . ἀλλ' ὅπως . . . καὶ ἅμα βουλόμενοι κτλ., ἐν τούτοις ἢ πρόθεσις τοῦ λόγου· αὕτη δηλοῦται ἀρνητικῶς (οὐ . . . ἀντε-

ροῦντες) καὶ θετικῶς: 1) ἀλλ' ὅπως... βουλευθήσθε καὶ 2) καὶ ἅμα βουλόμενοι κτλ. Τὸ 2) περιλαμβάνει δύο τινά: α') ὡς οὔτε... κεκτήμεθα καὶ β') ἢ τε πόλις... ἐστίν. Καὶ τὸ μὲν α') ἀναπτύσσεται ἐν τοῖς κεφ. 75-77 καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ κεφ. 78, τὸ δὲ β') ἐν τοῖς κεφ. 73, § 2-5 καὶ 74.— οὐ τοῖς ἐγκλ. τῶν πόλεων ἀντεροῦντες=ὄχι ἔνθα ἀντείπωμεν εἰς τὰς (καθ' ἡμῶν) κατηγορίας τῶν πόλεων (δηλ. τῶν συμμαχικῶν [πρὸβλ. κεφ. 67]).— οὐ γάρ... ἂν γίνωντο=διότι δὲν ἠθέλομεν ὁμιλήσει: ἐνώπιον ὑμῶν ὡς δικαστῶν ἡμῶν καὶ τούτων (δηλ. τῶν πόλεων). Ἡ ἔννοια: δὲν ἀναγνωρίζομεν ὑμᾶς ὡς ἀρμοδίους νὰ κρίνητε τὰς μετὰ τῶν ἡμῶν καὶ τῶν συμμαχικῶν διαφορὰς. Ἐνταῦθα ὁμιλεῖ ὁ ῥήτωρ μετὰ τινος ἀλαζονικοῦ φρονήματος, ὅπερ κολάζεται πῶς διὰ τῆς δυνητικῆς ἐγκλίσεως.— ὅπως μή...βουλευθήσθε (=σκεφθῆτε), παρατηρητέα ἢ μεταβολὴ τῆς συντάξεως· μετὰ τὴν τελικ. μετχ. (ἀντεροῦντες) ἔπεται τελικ. πρότασις (ὅπως μή...): καὶ κατωτέρω πάλιν μετχ.: καὶ ἅμα βουλόμενοι. Τοιαύτης μεταβολᾶς συντάξεων ἐπιδιδώκει ὁ Θουκυδ.— ὁμοίως, συναπτόν τῶν πειθόμενοι. — περὶ μεγάλων πραγμάτων, ἐννοεῖ τὸν πόλεμον, εἰς ὃν παρακινουσι τοὺς Λακ. οἱ Κορίνθιοι.— χειρόν, ἐνταῦθα = κακῶς.— καὶ ἅμα βουλόμενοι = καὶ συγχρόνως· διότι θέλομεν.—περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ... καθ' = ἀναφορικῶς πρὸς τὴν καθολικὴν κρίσιν, ἣτις πρὸ πολλοῦ ἐπικρατεῖ καθ' ἡμῶν.— ὡς = ὅτι.—οὔτε ἀπεικότης, λιτότης = πάνυ κατὰ τὸ εἶδος=δικαιότητα.— ἃ κεκτήμεθα, δηλ. ἡγεμονίαν.

§ 2-3: τὰ...πάνυ παλαιά, δηλ. ἔργα τῶν Ἀθηναίων. Νοοῦνται τὰ κατὰ Ἀμυζόνας καὶ Θρακίας καὶ Ἡρακλείδας, ἅτινα συνέβησαν ἐν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις.—τί δεῖ λέγειν = τίς ἢ ἀνάγκη νὰ λέγωμεν.— ὦν ἀκοαί... μάρτυρες..., ἢ σύνταξις: ὦν μάρτυρες μᾶλλον ἀκοαὶ λόγων (δηλ. εἰσὶν) ἢ ὄψις τῶν ἀκουσομένων= τῶν ὁποίων μάρτυρες εἶναι μᾶλλον ἀκουσθέντες λόγοι: (=παραδόσεις, φῆμαι) ἢ αὐτοψία τῶν ἀκρατῶν. Ἡ ἔννοια: τὰ πολὺ παλαιὰ ἔργα εἶναι γνωστὰ ἐκ φήμης μόνον καὶ οὐχὶ ἐξ αὐτοψίας.— τὰ Μηδικὰ=τοὺς Περσικοὺς πολέμους.— καὶ ὅσα αὐτοὶ ξύνιστε= καὶ (πάντα) ὅσα οἱ ἴδιοι ἐκ πείρας γνωρίζετε. Οἱ Ἀθ. καὶ μετὰ τὰ Μηδικὰ ἔπραξαν γενναῖα ἔργα, τὰ ὅποια καὶ οἱ ἀκραταὶ ὡς σύγχρονοι γνωρίζουσιν.— εἰ καὶ δι' ὄχλου μᾶλλον ἔσται (δηλ. ἡμῖν) ἀεὶ προβαλλομένοις=ἂν καὶ μᾶλλον ὀχληρὸν (παρὰ εὐχάριστον) θὰ εἶναι εἰς

ἡμᾶς προβάλλοντας πάντοτε τὰυτα (δηλ. τὰ Μηδικὰ καὶ τὰ ἄλλα κατορθώματα ἡμῶν) πρὸς ὑποστήριξιν. Ἡ ἐνόχλησις κεῖται ἐν τῇ ἀνάγκῃ τοῦ νὰ περιαιτολογῶσιν οἱ Ἄθ.—ἀνάγκῃ, δηλ. ἐστί.— καὶ γὰρ, ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀνάγκῃ λέγειν.—ὅτε ἐδρῶμεν=ὅτε ἡμεῖθα ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις = ὅτε ἐπολεμοῦμεν κατὰ τῶν Περσῶν.—ἐπ' ὠφελίᾳ=πρὸς ὠφέλειαν (δηλ. πάσης τῆς Ἑλλάδος). — ἐκινδυνεύετο (ἀπρόσ. παθητ.), δηλ. ὑφ' ἡμῶν = ἐκινδυνεύετο κίνδυνος ὑφ' ἡμῶν=διετρέχομεν κίνδυνον.—ἧς τοῦ μὲν ἔργου μέρος μετέσχετε=τῆς ὁποίας (δηλ. ὠφελείας) μέρος τῶν κερπῶν μετέσχετε.—(ἧς...) τοῦ δὲ λόγου μὴ παντὸς... στερισκώμεθα (=τῆς ὁποίας) τὴν μνείαν ὅμως ἄς μὴ στερώμεθα ἔλως διόλου. Ἡ ἔννοια: ἐν ᾧ ὠφελήθητε ἐκ τῶν κινδύνων ἡμῶν ἐν τοῖς Μηδικοῖς, δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίξητε ἡμᾶς νὰ κάμνωμεν λόγον περὶ αὐτῶν. Παρατηρητέαι αἱ ἀντιθέσεις τοῦ μὲν ἔργου—τοῦ δὲ λόγου, μέρος—παντός.—εἴ τι ὠφελεῖ=ἐὰν κατὰ τι ὠφελῇ (δηλ. ὁ περὶ αὐτῶν λόγος).—ῥηθήσεται, δηλ. τὰ Μηδικὰ.—οὐ... μᾶλλον... ἢ = ὅχι: τόσον... ὅσον.—παραίτησεως ἕνεκα= ἵνα δικαιολογηθῶμεν (πρὸς τὰς καθ' ἡμῶν κατηγορίας τῶν συμμάχων). Παρατηρητέον τὸ φρόνημα καὶ ἡ ἀξιοπρέπεις, μεθ' ἧς ὁμιλοῦσιν οἱ πρέσβεις τῶν Ἄθην. (πρὸβλ. κεφ. 72, § 2—κεφ. 73, § 1).—μαρτυρίου καὶ δηλώσεως, δηλ. ἕνεκα = ἵνα ἀποδείξωμεν καὶ δηλώσωμεν.—πρὸς οἴαν... πόλιν=οἴα (=ποῖα) ἐστὶν ἡ πόλις, πρὸς ἣν (πρὸβλ. κεφ. 70, § 1).—ὑμῖν... ὁ ἀγὼν καταστήσεται (=ἔσται)=ὁμεις θ' ἀγωνισθῆτε.—μὴ εὖ βουλευομένοις=ἐὰν δὲν σκέπησθε καλῶς.

§ 4-5. γὰρ, διασαφητικός. — Μαραθῶνι τε = καὶ ἐν Μαραθῶνι ἢ ἀπόδοσις τοῦ τε κατωτέρω καί, ὅτε τὸ ὕστερον...—μόνοι προκινδυνεύσαι τῷ βαρβάρῳ = ὅτι: μόνοι: πρὸ τῶν ἄλλων ἀνελάθομεν τὸν κατὰ βρβάρου (δηλ. τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν) κίνδυνον. Ἐν Μαραθῶνι ἐπολέμησαν μετὰ τῶν Ἄθ. καὶ 1,000 Πλαταιεῖς δὲν ἀναφέρονται ὅμως οὗτοι διὰ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ διὰ τὸ μὴ αὐτοτελές.—ὅτε τὸ ὕστερον, μετὰ 10 ἔτη.—ἦλθεν, ὁ βάρβαρος (=ὁ Ξέρξης).—ὄντες, μετχ. αἰτιολογκ.—κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι=ν' ἀποκρούωμεν αὐτὸν κατὰ ξηράν.—ἐοβάντες, μετχ. χρονκ.: μετὰ τούτου συναπτόεν τὸ πανδημεί.—ξυμμαχῆσαι, δηλ. τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι τὸ ἀπριμ. ἐκ τοῦ φαμέν = ὅτι: ἐναυμαχῆσαμεν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.—ὅπερ ἔσχε (=ἐκώ-

λυσε) μὴ . . . πορθεῖν=καὶ τοῦτο ἀκριδῶς (δηλ. τὸ ἐν Σαλ. ναυμαχῆσαι) ἠμπόδιζε νὰ λεηλατήσῃ.— αὐτόν, τὸν βάρβαρον.— ἀδυνάτων ἂν ὄντων(δηλ. τῶν Πελοποννησίων)=ὁπότε (ἂν δηλ. ὁ βάρβαρος ἐπέπλεεν) δὲν θὰ ἠδύναντο οἱ Πελ.—πρὸς ναῦς πολλὰς=ἐναντίον πολλῶν πλοίων.—ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν=νὰ βοηθῶσιν ἀλλήλους.—τεκμήριον=ἀπόδειξις (τούτου, ὅτι δηλ. ἢ ἐν Σαλ. ναυμαχία ἠμπόδιεν αὐτὸν ἐπιπλέοντα εἰς τὰς Πελ. πόλεις νὰ λεηλατήσῃ αὐτάς).—αὐτός, δηλ. ὁ βάρβαρος.—νικηθεὶς, μετὰ χρόνου.—ταῖς ναυσὶ=ἐν τῇ ναυμαχίᾳ.—ὡς οὐκέτι . . . τῆς δυνάμεως=ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι ἡ δυνάμις τοῦ δὲν ἦτο πλέον ἀξιόμαχος.—κατὰ τάχος=ταχέως.—τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ = μὲ τὸ περισσότερον μέρος τοῦ στρατοῦ του. Μετὰ τοῦ ὀλιγωτέρου μέρους τοῦ στρατοῦ κατελείφθη ὁ Μαρδόνιος ἐν τῇ Ἑλλάδι.

## Κεφ. 74.

§ 1 - 2. τοιοῦτου (κτγρμ.) . . . ἔμβάντος τούτου (ὕπκμ.)=ἄφ' οὗ τοῦτο (δηλ. τὸ νὰ ναυμαχήσωμεν ἐν Σαλ.) συνέδη τοιοῦτον κατ' ἔννοιαν: ἄφ' οὗ τοῦτο τσιαύτας συνεπέας ἔσχε.—μέντοι, ἐνταῦθα =λοιπόν.—καὶ σαφῶς δηλωθέντος=καὶ ἄφ' οὗ σαφῶς ἐδηλώθη. ὡς ὕπκμ. ἢ ἐπομένη πρότασις: ὅτι κτλ.—ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλ. τὰ πράγματα ἐγένετο = ἢ σωτηρία τῶν Ἑλ. ἐξηρητήθη ἐκ τῶν πλοίων.—τρία τὰ ὄφελ. κτλ., πρὸ τούτου νοητέα ἢ πρότασις: μάθετε ὅτι.—ἐς αὐτό, δηλ. πρὸς ἐπίτευξιν τούτου τοῦ ἀποτελέσματος.—ἀριθμόν τε . . . ἀοκνοτάτην, ἐπεξήγησις τοῦ τρία.—ἄνδρα, δηλ. τὸν Θεμιστοκλέα· πρὸλ. κατωτέρω.—ἀοκνοτάτην=ἐνεργητικωτάτην.—ναῦς μὲν . . . οὐ προετιμωθήσατε, ἐπεξήγησις τοῦ ἀριθμόν τε . . . ἀοκνοτάτην.—ναῦς, δηλ. παρεσχόμεθα: νοητέον τὸ αὐτὸ ῥ. καὶ εἰς τό: Θεμ. ἄρχοντα.—μὲν γε ὁ γε=ὡς γνωστόν.—ἐς τὰς τετρακοσίας = ἐκ τῶν τετρακοσίων· αἱ νῆες ἀκριδῶς ἦσαν 378, ἐξ ὧν οἱ Ἄθην. παρέσχον 200· δι' αὐτὸ καὶ ἡ δήλωσις: ὀλίγω ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν ἀκριδῆς· καθ' ἕσπον αἱ δύο μοῖραι (=2/3) τοῦ ἔλου ἀριθμοῦ τῶν πλοίων=260 περίπου.—ἐν τῷ στενῷ, δηλ. τῆς Σαλκινίδος.—ναυμαχῆσαι=τοῦ ναυμαχῆσαι· ἐκ τοῦ αἰτιώτατος.—ὄπερ, δηλ. τὸ ναυμαχῆσαι ἐν τῷ στενῷ.—τὰ πράγματα, κατ' ἔννοιαν = ἡμᾶς.—καὶ αὐτοί, νοητέον ἐκ τοῦ προηγουμένου ὅς τὸ ὄν=καὶ ὄν αὐτοί=καὶ τὸν ὅποιον ὑμεῖς



αὐτοί.—δη=ἀκριδῶς.—ἐτιμήσατε, οἱ Λακ. μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἀπέδωκαν πολλὰς τιμὰς τῷ Θεμ. ἔδωκαν αὐτῷ στέφανον ἐλαίας, πολυτελῆ ἄμαξον καὶ τριακόσιοι ἵπποις τῆς Σπάρτης ἠκολούθησαν αὐτὸν ἐπισήμως μέχρι τῶν συνόρων τῆς χώρας. Τοιοῦτων τιμῶν οὐδέποτε εἶχε τύχει ξένος ἐν Σπάρτῃ.—ἄνδρα ξένον=καίπερ ἄνδρα ξένον ὄντα=ἄν καὶ ἦτο ξένος (οὐχὶ Σπικριάτης).—ὡς ὑμᾶς=πρὸς ὑμᾶς.—ἐλθόντων, δηλ. ξένων.—καὶ πολύ, ἐπιτείνει τὸ ὑπερβτικ. τολμηροτάτην.—οἱ γε=διότι ἡμεῖς ὡς γνωστόν.—τῶν ἄλλων ἤδη...δουλευόντων=ἐνῷ οἱ ἄλλοι τότε πλεόν ἦσαν ὑπόδουλοι (τῷ βαρδάρῳ).—μέχρι ἡμῶν, κυρίως =μέχρι τῶν ὀρίων ἡμῶν· εἶτα=πάντες πλὴν ἡμῶν.—ἠξιώσαμεν =ἐθεωρήσαμεν κατῆκον ἡμῶν· ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπρμφ. προλιπεῖν, γενέσθαι, κινδυνεῦσαι καὶ μὴ ὀργισθῆναι.—τὰ οἰκεία=τὰ ὑπάρχοντα ἡμῶν.—διαφθείραντες=ἔρῃσαντες νὰ καταστραφῶσιν (ὑπὸ τῶν βαρδάρων)=ἴυσάσαντες.—μηδ' ὡς=μηδὲ οὕτως, δηλ. ὑπὸ τόσῃ δυσχερεῖς περιστάσεις.—τό...κοινὸν=τὴν κοινὴν σωτηρίαν.—τῶν περιλοιπῶν=τῶν λοιπῶν (τῶν μὴ δεδουλωμένων τῷ βαρδάρῳ).—προλιπεῖν=καταλιπεῖν.—μηδὲ σκεδασιέντες ἀχο. αὐτ. γενέσθαι=μηδὲ διασπκρέντες νὰ γίνωμεν ἀχρηστοὶ εἰς αὐτοὺς (τοὺς συμμάχους).—μὴ ὀργισθῆναι = μὴ μνησικακῆσαι.—ὅτι ἡμῖν οὐ προετιμωρήσατε = διότι δὲν ἐδοθηθήσατε προηγουμένως (πρὸ τοῦ δηλ. ἐισβάλλῃ ὁ βάρβαρος εἰς τὴν Ἀττικὴν) ἡμᾶς.

§ 3 - 4. οὐχ ἴσσον=μᾶλλον.—αὐτοὶ ὠφελῆσαι = ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ὠφελήσαμεν.—ἢ τυχεῖν=ἢ ὅτι ἐτύχομεν.—τούτου, δηλ. τῆς ἐκ μέρους ὑμῶν ὠφελείας.—ἀπὸ οἰκουμένων τῶν πόλεων=(ὀρμώμενοι) ἀπὸ πόλεων, αἵτινες κατφκοῦντο.—ἐπὶ τῷ τὸ λοιπὸν νέμεσθαι (=οἰκεῖν), δηλ. τὰς πόλεις=ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ κατοικήτε τὰς πόλεις καὶ εἰς τὸ ἐξῆς.—ὑπὲρ ὑμῶν καὶ οὐχ ἡμῶν τὸ πλεόν =μᾶλλον ὑπὲρ ὑμῶν ἢ ἡμῶν.—ὅτε γοῦν (=τοῦλάχιστον) κτλ., ἢ παρενθετικὴ πρότασις χρησιμεύει ὡς αἰτιολογία τοῦ: οὐχ ἡμῶν τὸ πλεόν=(λέγομεν τοῦτο, διότι) ὅτε κτλ.—σῶοι, ὡς κατέχοντες ἐτ τὴν πόλιν ἡμῶν.—παρεγένεσθε=ἐδοθηθήσατε.—ἀπὸ τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὀρμώμενοι=ὀρμώμενοι ἀπὸ πόλεως μὴ ὑπάρχούσης πλεόν· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ: ἀπὸ τε οἰκουμένων τῶν πόλεων.—καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν βρ. ἐλ. οὔσης κινδυνεύοντες=καὶ κινδυνεύοντες ὑπὲρ πόλεως, ἧς ἢ ἀνέκτησις ἐστηρίζετο ἐπὶ μικρᾶς ἐλπίδος· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ:



ἐπὶ τῷ τὸ λ. νέμεσθαι. — ξυνεσώσαμεν ἡμᾶς τε τὸ μέρος καὶ ἡ. αὐτοὺς = συνετελέσαμεν κατὰ τὰς δυνάμεις ἡμῶν εἰς σωτηρίαν ὑμῶν καὶ ἡμῶν αὐτῶν. — εἰ δὲ προσεχωρήσαμεν = ἐὰν δὲ ἠθέλομεν προσχωρήσει. — δεισαντες . . . περὶ τῆ χώρα = φοβηθέντες διὰ τὴν χώραν μας. — ὡσπερ καὶ οἱ ἄλλοι, δηλ. προσεχώρησαν. — ἢ μὴ ἐτολμ. = ἢ εἰ μὴ ἐτολμ. = ἢ ἐὰν δὲν ἠθέλομεν τολμήσει. — ὕστερον, δηλ. μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβολὴν τοῦ βαρβάρου. — ὡς διεφθαμένοι = θεωροῦντες ἡμᾶς αὐτοὺς ὡς κατεστραμμένους. — οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει (= οὐδεμία πλέον ἀνάγκη θὰ ἦτο) . . . ναυμαχεῖν, εἰρωνικῶς, διότι κατὰ θάλασσαν ἢ Σπάρτη ἦτο ἀσθενής. — καθ' ἡσυχίαν = ἡσύχως. — ἂν . . . προσχώρησε τὰ πρ. = ἢ θελὼν προχωρήσει τὰ πράγματα. — αὐτῷ, δηλ. τῷ βαρβάρῳ. — ἢ = ὡς = ὅπως.

## Κεφ. 75.

ἄρ' = ἄρ' οὐ = ἄρα γε δέν. — τότε, δηλ. κατὰ τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον, ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν. — γνώμης ξυνέσεως, δηλ. ἔνεκα = ἔνεκα τῆς συνέσεως τῆς ἀποφάσεως = ἔνεκα τῆς συνετῆς ἀποφάσεως (δηλ. τοῦ νὰ καταλίπωμεν τὴν πόλιν καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς νᾶς). — ἀρχῆς γε ἡς (= ἦν) ἔχομεν . . . τοῖς Ἑ. μὴ οὕτως ἄγαν ἐπ. διακεῖσθαι = νὰ μὴ φθονώμεθα τόσον πολὺ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διατήρησιμον τὸν ἀχίστον, ἦν ἔχομεν. — αὐτὴν τήνδε, δηλ. τὴν ἡγεμονίαν. — οὐ βιασάμενοι = οὐ βία. — ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθελήσαντων = ἐπειδὴ ὑμεῖς μὲν δέν ἠθελήσατε. — παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ β. = νὰ μείνητε μέχρι τέλους πρὸς καταπολέμησιν τῶν λειψάνων τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ. Ἐνοοῦνται αἱ φρουραὶ, αἵτινες εἶχον καταλειπθῆ ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐν Θράκη καὶ Ἑλλησπόντῳ. — ἡμῖν δέ, προτάσσεται ἐμφαντικῶς, ὡς καὶ ἡ γενε. αὐτῶν. — προσελθόντων τῶν ξυμ. καὶ αὐτῶν δεηθέντων (δηλ. ἡμῶν) = ἐπειδὴ προσήλθον οἱ σύμμαχοι καὶ αὐτοὶ μόνοι τῶν παρεκάλεσαν ἡμᾶς. — ἡγεμόνας, δηλ. αὐτῶν. — ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου = ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος. — τὸ πρῶτον, ἢ ἀντίθεσις κατωτέρω: καὶ οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει κτλ. Ἐννοια: πρῶτον μὲν νὰ προαγάγωμεν τὴν ἡγεμονίαν, ἔπειτα δὲ νὰ μὴ καταλίπωμεν αὐτήν. — προαγαγεῖν αὐτήν = ν' ἀναπτύξωμεν αὐτήν (δηλ. τὴν ἡγεμονίαν). — ἐς τότε = μέχρις αὐτοῦ τοῦ

σημείου (εἰς ὃ εἶναι νῦν).— μάλιστα=κατ' ἐξοχήν.— ὑπὸ δέουσι  
 =ἕνεκα φόβου (δηλ. πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν  
 συμμάχων). Ἐπεξηγείται διὰ τῶν ἐπομένων: οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι  
 κτλ.— τιμῆς, νοητέα ἢ ὑπὸ = ἕνεκα τιμῆς (ἧς ἀπελαύομεν ὡς  
 ἡγεμόνες).— ὠφελίας, καὶ ἐνταῦθα νοητέα: ἢ ὑπὸ=ἕνεκα ὠφε-  
 λείας (ἣν εἶχομεν ὡς ἀναπτύσσοντες τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον  
 τῆς πόλεως).— ἔτι, συναπτόεν τῷ οὐκ = οὐκέτι.— τοῖς πολλοῖς  
 ἀπηχθημένους=ἐπειδὴ εἴμεθα μισητοὶ εἰς τοὺς πολλοὺς (τῶν συμ-  
 μάχων).— καὶ τινῶν καὶ ἤδη ἀπ.κατεστραμμένων=καὶ ἐπειδὴ τινες  
 (σύμμαχοι) ἕνεκα τῆς ἀποστασίας αὐτῶν εἶχον ἤδη ὑποδουλωθῆ.  
 — ὑμῶν τε . . . φίλων, ἀλλ' ὑπόπτων . . . ὄντων=καὶ ἐπειδὴ ὑμεῖς  
 δὲν εἴσθε πλέον ὁμοίως (ὡς πρότερον) φίλοι ἡμῶν, ἀλλ' ὑποπτεύο-  
 μεν ὑμᾶς καὶ εἴσθε ἐναντίοι.— ἀνέντας (δηλ. τὴν ἀρχὴν) κινδυ-  
 νεύειν, ἐκ τοῦ οὐκ ἀσφαλὲς . . . εἶναι (δηλ. ἡμᾶς) = δὲν ἐφαίνετο  
 πλέον ὅτι ἦτο ἀσφαλὲς χαλαρώσαντες (=παραιτήσαντες) τὴν  
 ἡγεμονίαν νὰ κινδυνεύωμεν.— καὶ γὰρ ἂν . . , δηλ. εἰ ἀνεῖμεν  
 ἐπομένως=διότι ἄλλως αἱ ἀπ' ἡμῶν ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς θὰ  
 ἐγίνοντο.— πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον (δηλ. ἐστὶ) . . . εὖ τίθεσθαι, γνο-  
 μικὸν=εἰς ὅλους δὲ εἶναι ἄμεμπτον νὰ διευθετῶσι καλῶς τὰ συμ-  
 φερόντά των προκειμένου περὶ τῶν μεγίστων κινδύνων. Ἡ ἔννοια:  
 οὐδεὶς πρέπει νὰ φθονῇ τινα, διότι διευθετεῖ καλῶς τὰ συμφέ-  
 ροντά του, ὅταν διατρέχῃ τὸν μέγιστον κίνδυνον. Μέγιστος δὲ  
 κίνδυνος διὰ τοὺς Ἀθην. ἀναγκάζων αὐτοὺς νὰ λαμβάνωσι τὰ  
 κατάλληλα μέτρα ἦτο αἱ ἀποστάσεις τῶν συμμάχων.

## Κεφ. 76.

§ 1-2. ὑμεῖς γοῦν (= παραδείγματος χάριν), ταῦτα ἐπιφέ-  
 ρονται πρὸς διασάφησιν τοῦ λεχθέντος ἐν τέλει τοῦ κεφ. 75, § 4  
 «πᾶσι ἀνεπίφθονον τὰ ξυμφ. εὖ...τίθεσθαι».— ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέ-  
 λιμον καταστησάμενοι=πρὸς τὸ συμφέρον σας τακτοποιήσαντες  
 (δι' ἰδρύσεως δηλ. ἐν ταῖς πόλεσιν ὀλιγαρχιῶν).— ἐξηγεῖσθε=  
 εἴσθε ἡγεμόνες.— τότε, δηλ. κατὰ τὰ Μηδικά.— ὑπομείναντες  
 διὰ παντὸς (δηλ. τοῦ χρόνου)= παραμείναντες μέχρι τέλους· ἢ  
 ἀντίθεσις ἐν κεφ. 75, § 2: «ὑμῶν οὐκ ἐθέλησάντων παραμείναι».  
 — εἰ . . . ἀπήχθησθε = ἂν . . . ἠθέλετε γίνεαι μισητοί.— ἐν τῇ ἡγε-

μονία=κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡγεμονίας ὑμῶν.—ὥσπερ ἡμεῖς, δηλ. ἀπηχθήμεθα νῦν.—εὖ ἴσμεν μὴ (=οὐκ) ἄν... τοῖς ξυμ.=καλῶς γνωρίζομεν ὅτι σεῖς ἔχει ὀλιγώτερον (ἡμῶν) ἤθέλετε γίνεαι ὀχληροὶ εἰς τοὺς συμμάχους (διὰ τῶν βελίων μέτρων, ἃ θὰ ἔλαμβάνετε κατ' αὐτῶν).—καὶ ἀναγκασθέντας ἄν=καὶ ἔτι ἤθέλετε ἀναγκασθῆ. —ἢ ἄρχεῖν ἐγκρατῶς=ἢ νὰ ἀρχητε ἰσχυρῶς (ὅπως συγκρατήσητε τοὺς συμμάχους ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν).—ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν=ἢ σεῖς αὐτοὶ νὰ κινδυνεύητε (ἐκ μέρους τῶν συμμάχων.) — οὕτως = κατὰ ταῦτα.—ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου = παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.—εἰ... ἐδεξάμεθα καὶ μὴ ἀνεῖμεν=διότι ἐδέχθημεν καὶ δὲν ἀφήσομεν.—νικηθέντες, μτρрк.=ἀναγκασθέντες· ἢ μετχ. αἰτιολογικ.—τιμῆς καὶ δέους καὶ ὠφελ., ἐπὶ νάληψις τῶν αἰτίων τῶν δηλωθέντων ἐν κεφ. 75, § 3. — αὐ = ἀφ' ἐτέρου. — τοῦ τοιούτου, δηλ. τοῦ ἄρχεῖν. — ὑπάρξαντες = ἐπειδὴ ἐκάμαμεν ἀρχήν.—ἀλλ'... καθεστῶτος, γενκ. ἀπόλυτος· ὑποκμ. ταύτης τό: τὸν ἥσσω... κατείργεσθαι=ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀνέκαθεν εἶναι καθιερωμένη συνήθεια ὁ κατώτερος νὰ καταπιέζηται ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου.—ἄξιοί τε ἅμα νομίζοντες εἶναι, διὰ τοῦτε ἐπιφέρεται νέα αἰτία, δι' ἣν οἱ Ἀθ. ἀπεδέχθησαν καὶ διετήρησαν τὴν ἀρχήν=καὶ ἐπειδὴ συγχρόνως ἐνομίζομεν ὅτι εἴμεθα ἄξιοι (τοῦ ἄρχεῖν).—καὶ ὑμῖν δοκοῦντες, δηλ. ἄξιοι εἶναι.—μέχρι οὗ... νῦν =μέχρι τοῦ νῦν, ὅτε.—τὰ ξυμφ. λογιζόμενοι=λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα ὑμῶν.—τῷ δικαίῳ λόγῳ... χοῖσθε=προβάλλετε τὸ δίκαιον (ὅτι δηλ. οἱ Ἕλλ. πρέπει νὰ μὴ ἡγεμονεύωνται, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι).—ὄν=ἀλλὰ τοῦτον, δηλ. τὸν δίκαιον λόγον =ἀλλὰ τοῦτο τὸ δίκαιον. — πω = ἕως τώρα ἀκόμη.—παρατυχὸν (αἰτικ. ἀπόλυτος) ἰσχύι τι κτήσασθαι=ἂν ἔτυχε περίστασις ν' ἀποκτήσῃ τις δι' ἰσχύος.—προθεῖς (=προτιμήσας), δηλ. τῆς ἰσχύος.—τοῦ μὴ πλέον ἔχειν ἀπειράπετο, ὁ μὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀντίληψιν περιττεύει=ἀπετράπη ἀπὸ τοῦ νὰ πλεονεκτῇ.

§ 3 - 4. ἐπαινέσθαι τε ἄξιοι, δηλ. εἰσὶ=καὶ διὰ τοῦτο (=τε) εἶναι ἄξι:ἐπαινοῖ ἐκεῖνοι (δηλ. οἱ Ἀθην.).—χορησάμενοι τῇ ἀνθ. φύσει = ἀκολουθήσαντες τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν. — ὥστε ἐτέρων ἄρχεῖν (=ἐτέρων ἄρχεῖν), ἐπεξήγησις=δηλ. νὰ ἀρχωσιν ἄλλων.—δικαιότεροι... γεγένηται=ἔχουσι δειχθῆ (πρὸς τοὺς ὑπηκόους) δικαιότεροι.—ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν=παρ' ὅσον ἀπῆ-

τει ἡ ὑπάρχουσα (εἰς αὐτοὺς) δύναμις. — ἄλλους γ' ἂ ν οὔν (= γοῦν ἂν) . . . δεῖξαι ἂ ν = ἄλλοι τοῦλάχιστον νομίζομεν . . . ὅτι ἤθελον δεῖξει. Ὑπαινίσσεται ὁ ῥήτωρ τοὺς Λακ. Περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ δυνητικοῦ ἂν πρὸς κ. 36, § 3. — τὰ ἡμέτερα λαβόντες = ἐὰν εἶχον τὴν ἡμετέραν ἀρχήν. — μάλιστα = κατ' ἐξοχήν. — εἴ τι μετριάζομεν (= ἂν κατὰ τι εἴμεθα ἐπεικεῖς), λιτότης ἀντί: ὡς μετριάζομεν = πόσον εἴμεθα ἐπεικεῖς. — καὶ ἐκ τοῦ ἐπεικούς = καὶ διὰ τὴν ἐπεικείαν ἡμῶν. — ἀδοξία = δυσφήμησις. — τὸ πλεόν = μᾶλλον. — οὐκ εἰκότως = ἀδίκως. — περιέστη = ἐπηκολούθησεν.

## Κεφ. 77.

§ 1 - 3. καὶ (= καίπερ) ἐλασσοῦμενοι = ἂν καὶ καταδικαζόμεθα (καθ' ὅσον οὐδόλως ποιούμεθα χρῆσιν τῆς ἡμετέρας δυνάμεως πρὸς κ. 76, § 3). — ἐν ταῖς ξυμβολαίαις . . . δίκαις = ἐν ταῖς δίκαις ταῖς προερχομέναις ἐξ ἰδ.ωτικῶν συμβολαίων (καὶ δικαζομένας ἐν δικαστηρίοις τῶν συμμαχίδων πόλεων). — καὶ παρ' ἡμῶν αὐτοῖς . . . ποιήσαντες τὰς κρίσεις = καὶ ἂν καὶ διετάξαμεν νὰ γίνωνται αἱ δίκαι παρ' ἡμῶν αὐτοῖς (δηλ. εἰς τὰ παρ' ἡμῶν δικαστήρια). — ἐν τοῖς ὁμοίοις νόμοις = κατὰ τοὺς ὁμοίους (ἡμῶν τε καὶ τοῖς συμμαχῶν) νόμους, χωρὶς δηλ. ἡμεῖς ὡς ἡγεμόνες νὰ ἔχωμεν προνόμιά τινα. — φιλοδικεῖν δοκοῦμεν = θεωρούμεθα (παρὰ τῶν συμμαχῶν) ὅτι εἴμεθα φιλόδικοι (= ὅτι ἀγαπῶμεν τὰς δίκαις). — αὐτῶν, δηλ. τῶν συμμαχῶν. — σκοπεῖ = ἐξετάζει. ἐκ τούτου ἐξαρτ. ἡ πλαγία ἐρωτηματ. πρότασις: διότι τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται = διατὶ τοῦτο τὸ ὀνειδος (δηλ. τὸ φιλοδικεῖν) δὲν ἀποδίδεται. — τοῖς καὶ ἄλλοιθι που ἀρχὴν ἔχουσι = εἰς τοὺς ἔχοντας ἀρχὴν καὶ εἰς ἄλλα μέρη. — καὶ ἦσαν ἡμ. πρὸς τοὺς ὑπ. μετρο. οὔσι = καὶ εἰς τοὺς ὄντας πρὸς τοὺς ὑπερκόους τῶν ἐπεικείας ὀλιγώτερον ἡμῶν. — βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἂν ἐξῆ, δικάζεσθαι οὐδὲν προσδέονται = διότι εἰς ὅσους εἶναι δυνατὸν νὰ μεταχειρίζονται τὴν βίαν, οὗτοι οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχουσι νὰ δικάζονται. Ἡ πρότασις αὕτη αἰτιολογεῖ τὴν νοουμένην πρότασιν: εἰκότως τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται αὐτοῖς διὰ τὸ ὁμοιοτέλευτον δὲ (βιάζεσθαι - δικάζεσθαι) λαμβάνει χαρακτήρα παροιμιώδη. — οἱ δὲ = οὗτοι ὁμοῦ (δηλ. οἱ σύμμαχοι ἡμῶν). — πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου

ὀμιλεῖν=ν'ἀναστρέφονται πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Ἰσοῦ (ὡς Ἰσοὶ δηλ. πρὸς Ἰσοὺς, οὐχὶ ὡς ὑπῆκοοι πρὸς ἄρχοντας).—ἦν τι... καὶ ὀπωσοῦν ἐλασσωθῶσιν = ἐὰν κατὰ τι... καὶ ἐλάχιστον ζημιωθῶσιν. — παρὰ τὸ μὴ οἶσθαι χοῖναι = παρὰ τὸ οἶσθαι μὴ χοῖναι (δηλ. ἐλαττωθῆναι) = παρὰ τὴν δοξασίαν αὐτῶν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ζημιωθῶσιν. — ἡ γνώμη ἡ δυνάμει τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν= ἡ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἡ διὰ βιαίου μέτρου ἀπορρέοντος ἐκ τῆς ἀρχῆς ἡμῶν· οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι ἀποδοτέοι τῷ ἐλασσωθῶσιν.— οὐ. . . χάριν ἔχουσι = δὲν χρεωστοῦσι χάριν. — τοῦ πλέονος μὴ στερισκόμενοι=διότι δὲν στεροῦνται τοῦ περισσοτέρου (δηλ. τῆς ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐξίσωσης).— τοῦ ἐνδεοῦς χαλεπώτερον φέρουσιν = ἀγανακτοῦσι περισσότερο διὰ τὸ ἐλλεῖπον (δηλ. τὴν μὴ τελείαν ἐξίσωσιν).— ἡ εἰ...φανερῶς ἐπλεον. = παρὰ ἐὰν φανερώς ἐπλεονεκτοῦμεν.— ἀπὸ πρώτης (δηλ. ἀρχῆς) ἀποθέμενοι τὸν νόμον = εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀφῆσαντες κατὰ μέρος πᾶσαν νόμιμον διάταξιν.— ἐκείνως δ' (= γὰρ)=κατ' ἐκεῖνον δηλ. τὸν τρόπον (ἂν δηλ. φανερώς ἐπλεονεκτοῦμεν).— οὐδ' ἂν αὐτοὶ ἀντέλεγον=οὐδὲ αὐτοὶ θὰ ἀντέλεγον.— ὡς οὐ χρεῶν, δηλ. ἐστὶ = ὅτι δὲν πρέπει. — τὸν ἦσσω τῷ κρατοῦντι ὑποχωρεῖν = ὁ ἀσθενέστερος νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὸν ἔχοντα δύναμιν.

§ 4-6. ἀδικούμενοί τε (=οὔν)... μᾶλλον ἢ βιαζόμενοι = κατὰ ταῦτα ἔταν ἀδικῶνται μᾶλλον παρὰ ἔταν ὑπείκωσιν εἰς τὴν βίαν. — ὡς ἔοικεν = καθὼς φαίνεται.— τὸ μὲν = ἐκεῖνο μὲν, δηλ. τὸ ἀδικεῖσθαι. — ἀπὸ τοῦ Ἰσοῦ (ἀρσενκ.) δοκεῖ πλεον. = φαίνεται πλεονεξία προερχομένη ἀπὸ τοῦ ἴμοιοῦ.— τὸ δ' = τοῦτο δέ, δηλ. τὸ βιάζεσθαι.— ἀπὸ τοῦ κρείσσονος (ἀρσενκ.) καταναγκάζ.=ἀνάγκη ἐπιδαλλομένη ὑπὸ τοῦ ἰσχυροτέρου. — γοῦν = παραδείγματος χάριν.— τούτων, ἅ δηλ. πάσχουσι σήμερον ὑφ' ἡμῶν. — πάσχοντες = εἰ καὶ ἔπασχον. — ἠνείχοντο = ὑπέμενον (ταῦτα). — χαλεπὴ = ἀφόρητος.—δοκεῖ, δηλ. αὐτοῖς.— εἰκότως = εὐλόγως· ἢ ἐν τέλει θέσις τοῦ ἐπιρρήμ. χάριν ἐμπάσεως. — τὸ παρὸν γὰρ . . . τοῖς ὑπηκόοις (δηλ. ἐστί), γνωμικὸν = διότι ἡ παρούσα ἐξουσία πάντοτε εἶναι βραεῖα εἰς τοὺς ὑπηκόους. Ἐνταῦθα ἀφίνων ὁ ῥήτωρ τὸ φιλοδίκαιον καὶ τὴν ἐπιεικειαν τῶν Ἀθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν τῆς δυσχρεσκειᾶς τῶν ὑπηκόων. — ὑμεῖς γ' ἂ ν οὔν (=γοῦν ἂ ν). . . τάχα ἂ ν τὴν εὔνοιαν μεταβάλοιτε=ὑμεῖς παρ-

δειγμ. χάριν ταχέως ἠθέλετε μεταβάλει τὴν εὐνοίαν (εἰς δυσμένειν).  
 Περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ἄν. πρβλ. κεφ. 76, § 4.—εἰ... ἄρξαιτε =  
 ἐὰν ἠθέλετε ἄρξει. — καθελόντες ἡμῶς = καταδιβάσαντες ἡμᾶς  
 (ἀπὸ τῆς ἀρχῆς). — ἦν διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφατε = τὴν  
 ὁπίαν (εὐνοίαν) ἔχετε λάβει διὰ τὸν πρὸς ἡμᾶς φόβον (τῶν συμ-  
 μάχων).—εἶπερ. . . ὁμοῖα καὶ νῦν γνώσεσθε = ἐὰν βεβαίως καὶ  
 τώρα θὰ ἔχητε τὰ αὐτὰ φρονήματα. — οἶα καὶ τότε. . . ὑπεδεί-  
 ξατε = τὰ ὅποια καὶ τότε ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐδείξατε.—πρὸς τὸν  
 Μ. δι' ὀλίγου (δηλ. χρόνου) ἠγησάμενοι = ὅτε ἐλάβετε πρὸς κερὸν  
 τὴν ἡγεμονίαν κατὰ τοῦ Μήδου (δηλ. ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν  
 Περσῶν μέχρι τῆς ἐκδιώξεως τοῦ Πausανίου ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου).  
 — ἄμεικτα γὰρ τὰ τε = ἄμεικτά τε γὰρ τὰ κτλ. τὸ δὲ ἄμεικτα =  
 ἀσύμφωνα, ἐπομένως ἀκκτάλληλα πρὸς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν  
 ἄλλων.—τὰ καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νόμιμα = τὰ ἔθιμα ὑμῶν αὐτῶν. —  
 τοῖς ἄλλοις = τοῖς νομίμοις τῶν ἄλλων = πρὸς τὰ ἔθιμα τῶν ἄλλων.  
 — εἷς ἕκαστος, ὁ ῥήτωρ ὑπαινίσσεται ἰδίᾳ τὸν Πausανίαν.— εἷς  
 ἕκαστος, δηλ. ὑμῶν.—ἐξιῶν, δηλ. πρὸς πόλεμον.—τούτοις, δηλ.  
 τοῖς νομίμοις.—οὐθ' οἷς (= τούτοις, οἷς). . . νομίζει (= χοῖται) =  
 οὔτε ὅσα ἢ ἄλλη Ἑλλάς μεταχειρίζεται. — ὑμεῖς γ' ἄν οὖν . . .  
 Ἑλλάς νομίζει, ἢ ἔννοια : ἐὰν ἀνελαμβάνετε σεις τὴν ἡγεμονίαν  
 ἀντὶ ἡμῶν, θὰ ἦσθε ὡσαύτως ὀχληροὶ πρὸς τοὺς ὑπηκόους καὶ  
 ἔτι μᾶλλον ἢ ἡμεῖς· διότι τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ὑμῶν δὲν συμβιβά-  
 ζονται πρὸς τὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

## Κεφ. 78.

ὡς οὐ περὶ βραχέων = ὡς (βουλευόμενοι) περὶ οὐ βραχέων =  
 διότι σκέπτεσθε περὶ σπουδαιωτάτων πραγμάτων. — βραδέως . . .  
 βραχέων, παρήχησις.— καὶ μὴ . . . προσθῆσθε = καὶ μὴ ἀναλά-  
 θητε. — ἀλλοτριαῖς γνώμας καὶ ἐγκλήμασι = εἰς ξένας γνώμας  
 καὶ εἰς (ξένας) παράπονα (δηλ. τῶν Κορινθίων καὶ τῶν ἄλλων  
 συμμάχων).—οἰκτεῖον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἀλλοτριαῖς.— πόνον  
 = κακόν.—τοῦ δὲ πολέμου τὸν παράλογον, ὅσος ἐστί, πρόλη-  
 ψις = ὅσος δ' ἐστὶν ὁ παράλογος (= ὁ παραλογισμὸς) τοῦ πολέ-  
 μου = πόσον δὲ εἶναι τὸ ἀνυπολόγιστον τοῦ πολέμου. — πρὶν ἐν  
 αὐτῷ (δηλ. τῷ πολέμῳ) γενέσθαι = προτοῦ νὰ ἔλθῃτε εἰς αὐτόν.—

προδιάγνωτε=σκεφθῆτε προηγουμένως.— ἐς τύχας... περιίστασθαι  
 =νὰ καταντᾶεῖς περιπετείας.— φιλεῖ=(συνηθίζει), δηλ. ὁ πόλεμος.  
 — τὰ πολλὰ=ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.— ὦν (δηλ. τυχῶν) ἴσον τε ἀπέ-  
 χομεν=ἕκ τῶν ὁποίων περιπετειῶν ἐξ ἴσου εἴμεθα μκκρὰν (δηλ.  
 ἡμεῖς οἱ Ἀθην. καὶ σεῖς οἱ Λακ.).— καὶ ὁποτέρως ἔσται (=γενήσε-  
 ται), δηλ. ὁ πόλεμος=καὶ κατὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο τρόπων (εὐτυ-  
 χῶς ἢ δυστυχῶς) θ' ἀποδῆ· παρατηρητέα ἢ ἐξάρτησις καὶ τοῦ β'  
 τούτου μέλους ἐκ τοῦ ὦν.— ἐν ἀδήλω κινδυνεύεται = ἐν ἀδήλω  
 ἔσθι καὶ κινδυνεύεται = ἀδηλον εἶναι καὶ ἀμφίβολον (τοῦτο, δηλ.  
 τό: ὁποτέρως ἔσται).— ἰόντες... ἐς τοὺς πολέμους=ὅταν ἀναλαμ-  
 βάνωσι πολέμους.— τῶν ἔργων... ἔχονται=ἀπὸ τὰ ἔργα πιά-  
 νονται = ἐπιχειροῦσι τὰς ἐχθροπραξίας.— κακοπαθοῦντες δὲ ἤδη  
 =ὅταν δὲ πλέον περιπίπτωσιν εἰς τὴν δυστυχίαν.— τῶν λόγων  
 ἀπτονται=(τότε) πιάνονται ἀπὸ τὴν σκέψιν = ἀρχίζουσι: νὰ σκέ-  
 πτωνται.— ἐν οὐδεμιᾷ πω... ὄντες= ἐπειδὴ εἰς οὐδὲν τοιοῦτον  
 λάθος περιπέσαμεν μέχρι τοῦδε.— οὔτ' αὐτοὶ=οὔτε ἡμεῖς αὐτοί.—  
 οὔθ' ὑμᾶς ὀρῶντες, δηλ. ἐν τοιαύτῃ ἀμαρτία ὄντες.— λέγομεν,  
 ἐνταῦθα = κελεύομεν δι' αὐτὸ καὶ ἡ σύνταξις τοῦ β. μετὰ τελκ.  
 ἀπρμρ.: μὴ λύειν μηδὲ παραβαίνειν... λύεσθαι.— ἕως... , δηλ.  
 ἔσθι=ἐν ὅσῳ εἶναι.— αὐθαίρετος = ἐλευθέρα, μὴ ἐπιβυλλομένη  
 ἐκ τῶν περιστάσεων.— ἡ εὐθυβουλία = ἡ ὀρθοφροσύνη.— σπον-  
 δάς, δηλ. τὰς τριακοντούτεις.— τὰ δὲ διάφορα δίκη λύεσθαι=τὰς  
 δὲ πρὸς ἡμᾶς διαφοράς σας νὰ ἐξομαλύνητε διὰ δικαστικῆς ὁδοῦ.  
 — κατὰ τὴν ξυνθήκην, τὴν τριακονταετῆ, ἐν ἣ ἐγγράπτο: «δίκας  
 τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι (πρβλ. κεφ. 140,  
 § 2) καὶ «ὄπλα μὴ ἐπιφέρειν, ἣν δίκας θέλωσι διδόναι». — εἰ  
 δὲ μὴ=ἄλλως.— τοὺς ὀρκίους, πρβλ. κεφ. 71, § 5.— ἀμύνεσθαι,  
 δηλ. ὑμᾶς, ἕπερ παρελείφθη ἐπίτηδες διὰ νὰ καταστῆ ἡ πρό-  
 τασις ὅσον τὸ δυνατόν γενική.— πολέμου ἄρχοντας=κάννοντας  
 ἀρχὴν τοῦ πολέμου.— ταύτη, ἣ ἂν ὑφηγῆσθε = οὕτως, ὅπως ἂν  
 ὑποδείξητε (εἰς ἡμᾶς).



3. Δημηγορίαι τοῦ Ἀρχιδάμου καὶ Σθενελαΐδου  
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σπάρτης καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἀπόφασις  
τῶν Λακεδαιμονίων.

(Κεφ. 79 - 87)

Κεφ. 79.

ἐπειδή, χρον. — τῶν συμμάχων . . . τὰ ἐγκλήματα = τὰ πρά-  
πωνα τῶν συμμάχων. — τὰ ἐς τοὺς Ἀθ. = τὰ κατὰ τῶν Ἀθην. —  
τῶν Ἀθ. ἃ ἔλεξαν = τὸν λόγον τῶν Ἀθ. — μεταστησάμενοι πάν-  
τας = κελύσαντες πάντας (δηλ. τοὺς συμμάχους καὶ τοὺς Ἀθ.)  
ν' ἀπέλθωσι (τῆς ἐκκλησίας). — κατὰ σαφῆς αὐτοὺς = καθ' ἑαυτοὺς,  
μόνοι. — περὶ τῶν παρόντων, δηλ. πραγμάτων = περὶ τῆς παρού-  
σης καταστάσεως. — ἐπὶ τὸ αὐτό . . . ἔφερον, κατὰ μεταφορὰν ἐκ  
τῆς ὁδοῦ = εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα κατέληγον. — ἀδικεῖν τε . . .  
καὶ πολεμητέα (= πολεμητέον) εἶναι, ἐπεξήγησις τοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ  
= ὅτι δηλ. οἱ Ἀθ. ἀδικοῦσι πλέον καὶ ὅτι πρέπει νὰ πολεμῶσι  
κατ' αὐτῶν. — ἐν τάχει = ταχέως. — παρελθὼν = ἀναβάς εἰς τὸ  
βῆμα. — Ἀρχίδαμος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἀπὸ τοῦ 469 - 427  
π. Χ. — δοκῶν = ὅστις ἐθεωρεῖτο.

Κεφ. 80.

§ 1 - 2. καὶ αὐτὸς = καὶ ἐγὼ αὐτός. — ἤδη = μέχρι τοῦδε. —  
ἔμπειρος, ὁ Ἀρχιδ. ἦτο βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ 469· ἐπομένως δὲν ἦτο  
πλέον νέος. — τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ, δηλ. ἐν ἡπερ ἐγὼ εἰμι =  
τοὺς συνηλικιώτας μου. — ὁρῶ, δηλ. ὁμοίως ἐμπείρους ὄντας =  
βλέπω ὅτι ὁμοίως εἶναι ἔμπειροι. — μήτε ἀπειρία... μήτε... νομί-  
σαντα, παρκτηρητέα ἢ ἔκφρασις δύο αἰτίων κατὰ διάφορον τρό-  
πον: τοῦ α' κατὰ δοκ. (ἀπειρία), τοῦ β' διὰ μετχ. αἰτιολογκ.  
(νομίσαντα) = μήτε ἔνεκα ἀπειρίας . . . μήτε διότι ἐνόμισε (πρβλ.  
κεφ. 63, § 1: βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς). — τινα, δηλ. τῶν συνη-  
λικιωτῶν μου. — τοῦ ἔργου = τοῦ πολέμου. — ὅπερ, δηλ. τὸ ἐπι-  
θυμῆσαι τοῦ πολέμου. — ἄν . . . πάθοιεν = ἤθελον πάθει. — οἱ πολ-  
λοί, ἐννοοῦνται οἱ νεώτεροι καὶ ἀπειρότεροι. — ἀγαθὸν καὶ ἀσφα-

λὲς (= ἀκίνδυνον), δηλ. εἶναι.— εὐροῖτε δ' ἂν κτλ., ἐν τούτῳ περιέχεται ἡ πρόθεσις· διὰ δὲ τοῦ πρὸς μὲν γὰρ κτλ. (§ 3) μεταβαίνει ὁ ῥήτωρ εἰς τὴν πίστιν.—τόνδε (δηλ. τὸν πόλεμον), μεταβάσις ἐκ τοῦ γενικοῦ εἰς τὸ μερικόν· ἦτοι ἐκ παντὸς πολέμου εἰς τὸν προκειμένον πρὸς τοὺς Ἄθ.—οὐκ ἂν ἔλ. γενόμενον=ὅτι οὐκ ἂν γένοιτο ἐλάχιστος = ἔτι μέγιστος ἤθελε γίνεαι.—εἰ...τις (δηλ. ὑμῶν) ἐκλογίζοιτο=εἰ ἐκλογίζοισθε=εἰ ἂν ἠθέλετε ἐξετάζει.—σωφρόνως=ἀπλοῶς.

§ 3-4. πρὸς τοὺς Πελοπ. καὶ ἀστυγείτονας = πρὸς τοὺς Πελ. καὶ μάλιστα (ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς μακρὰν ἀικοῦντας Ἄθ.) ὡς γείτονας.— παρόμοιος, δηλ. ἐστὶ τὸ δὲ παρόμοιος = ἐν παραβολῇ ὁμοία.— ἡ ἀλκίη=ἡ πολεμικὴ δύναμις.—διὰ ταχέων=ταχέως (πρὸλ. κεφ. 63, § 2: διὰ τάχους).—οἶόν τε (δηλ. ἐστὶ) ἐφ' ἕκαστα (=εἰς πάντα τὰ σημεῖα) ἐλθεῖν=εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλθωμεν πανταχοῦ (διότι ὁ ἐχθρὸς δὲν ἀπέχει πολὺ).—πρὸς δὲ ἄνδρας, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους.—ἐκὰς=μακρὰν.—τοῖς ἄλλοις ἅπασι=καθ' ἕνα τὰ ἄλλα.—ἐξήρτωνται=ἔχουσι παρασκευασθῆ.—πλούτῳ τε ἰδίῳ... ὄχλῳ, ἐπεξήγησις τοῦ: τοῖς ἄλλοις ἅπασι. Παρατηρητέον τὸ πολυσύνδετον σχῆμα.—ὄπλοις=κατὰ τὰ ὄπλα (παντὸς εἶδους),—ὄχλῳ=κατὰ τὸ πλῆθος.—οὐκ ἐν ἄλλῳ ἐνὶ γε χωρίῳ Ἑλ.=ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ τοῦλάχιστον Ἑλλ. χωρίῳ. Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι αἱ Ἀθηναὶ ἦσαν ἡ μέγιστη πόλις τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ Πελοπ. πολέμου.—πῶς χοῖ πρὸς τούτους, ἔντονος ῥητορικῆ ἐπανάληψις τῆς ἀρχῆς τῆς περιόδου (πρὸς δὲ ἄνδρας) διακοπίσης ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ἀναφρκ. προτάσεως: οἱ γῆν... ἔχουσι.—ὀραδίως, ἐνταῦθα = ἀπερισκέπτως.—πόλεμον ἄρασθαι = ν' ἀναλάβωμεν πόλεμον.—τίνι πιστεύσαντας (δηλ. ἡμᾶς) ἀπαρ. ἐπειχθῆναι (δηλ. χοῖ)=εἰς τί πιστεύοντες ἡμεῖς πρέπει νὰ σπεύσωμεν ἀπαράσκευοι.—πότερον... ἄλλά... ἄλλά... ἄλλά..., ὑποφορά.—ταῖς ναυσί, δηλ. πιστεύσαντας χοῖ ἐπειχθῆναι.—ἥσσους=κατώτεροι (δηλ. ἐκείνων ὡς πρὸς τὰ πλοῖα).—εἰ δὲ μελετήσομεν καὶ ἀντιπαρ.=εἰ δὲ ἀσκηθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐπίσης παρασκευασθῶμεν.—χρόνος ἐνέσται=θὰ μεσολαβήσῃ χρόνος.—ἀλλὰ τοῖς χοῖμασι, δηλ. πιστεύσαντας χοῖ ἐπειχθῆναι.—πολλῶ ἔτι πλέον = ἔτι πολλῶ πλέον = ἀκόμη πολὺ περισσότερον.—τούτου = τούτων (δηλ. τῶν χρημάτων).—ἐλλείπομεν=ἔχομεν ἔλλειψιν.—ἐν κοινῶ

(=ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ)... ἐκ τῶν ἰδίων, ὡς ἐν § 3: πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ.—ἔχομεν, δηλ. χρήματα· τοῦτο νοητέον καὶ εἰς τὸ φέρομεν (=συνεισφέρομεν).—ἐτοίμως=προθύμως.

## Κεφ. 81.

§ 1-3. τάχ' ἂν τις θαρσοίη=ἴσως τις ἐκ τούτου ἤθελεν ἀντλήσει· θάρρος· ὑποφορά.—τοῖς ὄπλοις (= τοῖς ὀπλίταις) .. καὶ τῷ πλήθει, ἐν δια' δυοῖν = κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀπλιτῶν. — αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἀθ.)... ὑπερφέρομεν=ὑπερέχομεν αὐτῶν. — ἐπιφοιτῶντες=διὰ συχνῶν ἐπιδρομῶν (εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀθ.). — τοῖς δέ=τούτοις δέ (δηλ. τοῖς Ἀθ.).— ἄλλη γῆ, δηλ. ἡ Ἰωνία καὶ ἡ Θράκη. — ὧν = ταῦτα ὧν. — ἐπὶ θαλάσσης=διὰ θαλάσσης.— ἐπάξονται=θὰ εἰσάγωσιν ἔξωθεν.—εἰ δ' αὖ, διὰ τούτου εἰσάγεται νέον τι. — τοὺς ξυμμάχους, δηλ. τῶν Ἀθ.— δεήσει=θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη.—τούτοις (δηλ. τοῖς ξυμμάχοις), ἀντιμ. τοῦ βοηθεῖν.— ναυσί, δοτκ. ὀργγκ.—τὸ πλεόν οὐσι νησιώταις=διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι νησιῶται.

· § 4-6. τίς (=ποῖος) οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλ.;=λοιπὸν πῶς θὰ πολεμήσωμεν ἡμεῖς;—εἰ μὴ γὰρ... κρατήσομεν ἢ... ἀφαιρήσομεν (δηλ. αὐτούς)=διότι: ἐὰν δὲν νικήσωμεν αὐτούς ἢ ἐὰν δὲν ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτούς.—ναυσί, δοτκ. ὀργγκ.—τὰς προσόδους, τὰς προερχομένας ἀπὸ τῶν συμμάχων τῶν φόρου ὑποτελῶν. — ἀφ' ὧν = διὰ τῶν ὀπείων. — τρέφουσι=συντηροῦσι.—βλαψόμεθα τὰ πλείω (=πλείονας βλάβας [ἢ οἱ Ἀθηναῖοι])=θὰ ὑποστῶμεν περισσοτέρας βλάβας ἢ οἱ Ἀθην. — κὰν (=καὶ ἐν) τούτῳ=καὶ ἐν τριαύτῃ περιπτώσει, καὶ ἂν δηλ. περισσότερον βλαβῶμεν.—οὐδὲ καταλύεσθαι=οὐδὲ νὰ διαλλαττώμεθα.—ἔτι καλόν, δηλ. ἔστι=εἶναι πλεόν ἔντιμον.—ἄλλως τε καὶ=καὶ μάλιστα.—εἰ δόξομεν=ἐὰν φανῶμεν.—ἄρξαι... τῆς διαφορᾶς=ὅτι ἐγενόμεθα πρωταίτιοι τῶν ἐχθροπραξιῶν.—μᾶλλον, δηλ. τῶν Ἀθηναίων.—μὴ... δὴ... ἐπαιρώμεθα=ὡς μὴ παρακινώμεθα βεβαίως.—ἐκείνη γε τῇ ἐλπίδι=ὕπ' ἐκείνης τοῦλάχιστον τῆς ἐλπίδος.—ὡς κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ ἐκείνη τῇ ἐλπίδι.—ἦν... τέμωμεν=ἀνλεηλατῶμεν.—δέδοικα δέ=τοῦναντίον φοβοῦμαι.—μὴ... ὑπολίπωμεν = μὴπως ἀφήσωμεν κληρονομίαν. — αὐτόν, δηλ. τὸν

πόλεμον.—οὕτως εἰκός=τόσον πιθανόν εἶναι.—φρονήματι=διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν.—μήτε τῆ γῆ δουλεῦσαι=μήτε νὰ γίνωσι δουλοὶ (νὰ ἐξαρτηθῶσιν ἐκ) τῆς πατρῖου τῶν χωρᾶς· κατ' ἔννοιαν: μήτε νὰ ὑποκύψωσιν εἰς ἡμᾶς, ἵνα σώσωσι τὴν πατρίδα τῶν ἀπὸ τῆς δρώσεως ἡμῶν.—μήτε ὥσπερ ἀπ. κατ. τῷ πολέμῳ=μήτε ὡς ἀπειροὶ νὰ καταπλαγῶσιν ὑπὸ τοῦ πολέμου.

## Κεφ. 82.

§ 1-3. οὐ μὴν οὐδὲ=ἀλλ' ἔμωσ οὐδὲ· συναπτεόν τῷ κελεύῳ.—ἀναισθητῶς=ἀπαθῶς· ἀποδοτέον τῷ εἶν καὶ μὴ καταφορᾶν.—αὐτοὺς κελεύω... βλάπτειν, ἢ σύνταξις: κελεύω (ἡμᾶς) εἶν αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἀθην.) βλάπτειν τοὺς ξυμ. ἡμῶν = συμβουλεύω νὰ ἀφήνωμεν ἡμεῖς αὐτοὺς νὰ βλάπτωσι τοὺς συμμάχους ἡμῶν.—καὶ ἐπιβουλεύοντας (δηλ. ἡμῖν) μὴ καταφορᾶν = καὶ νὰ μὴ ἐξελέγχωμεν (αὐτοὺς) ὅτι ἐπιβουλεύουσιν ἡμᾶς (=ὅτι ἔχουσιν ἐχθρικοὺς σκοποὺς καθ' ἡμῶν).—ἀλλά, δηλ. κελεύω ἡμᾶς.—ὄπλα μὲν μήπω κινεῖν = πόλεμον μὲν νὰ μὴ κινῶμεν ἀκόμη.—πέμπειν, δηλ. πρέσβεις πρὸς τοὺς Ἀθ.—καὶ αἰτιᾶσθαι μήτε πόλ. ἄγαν δηλοῦντας = καὶ νὰ παραπονώμεθα (κατὰ τῶν Ἀθ.) μήτε φανερώως κηρύττοντες πόλεμον.—μὴθ' ὡς ἐπιτρέψομεν=μήτε δηλοῦντας ὡς ἐπιτρέψομεν (δηλ. τοῖς Ἀθ. βλάπτειν τοὺς ξυμμάχους ἡμῶν)=μήτε δηλοῦντες ὅτι θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς αὐτοὺς (τοὺς Ἀθ.) νὰ βλάπτωσι τοὺς συμμάχους ἡμῶν.—κἂν (=καὶ ἐν) τούτῳ (δηλ. τῷ χρόνῳ)=καὶ ἐν τῷ μεταξύ (καθ' ὃν δηλ. χρόνον κάμνομεν τὰς διαπραγματεύσεις).—καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαορτίεσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ κελεύω=συμβουλεύω καὶ τὰς ἰδικὰς μας δυνάμεις νὰ παρασκευάζωμεν.—προσαγωγῆ =διὰ τῆς προσελκύσεως.—εἰ... προσληψόμεθα = εἰ... δυνησόμεθα προσλαβεῖν.—ἀνεπίφθονον (=ἄμεμπτον) δὲ κτλ., διὰ τούτου ζητεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν αἰσχρὰν πράξιν τῆς προσφυγῆς τῶν Λακ. εἰς τοὺς βαρβάρους.—ὄσοι, δηλ. ἐπιβουλεύονται.—προσλαβόντας διασωθῆναι, δηλ. πάντας αὐτοὺς=πάντες αὐτοὶ (ὄσοι κτλ.) νὰ διασωθῶσιν ἀφ' οὗ προσλάβωσι.—καὶ τὰ αὐτῶν (δηλ. τῶν ξυμμάχων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: τὰ ἡμέτερα αὐτῶν) ἅμα ἐκποριζόμεθα=καὶ τὰς δυνάμεις τῶν συμμάχων ἅς προσπαθῶμεν νὰ ἐτοιμάζωμεν· ἐνταῦθα

ἀνεμένετο ἀντί ὑποτακτικ. (ἐκπορίζόμεθα) ἀπαρμφ. ἐκπορίζεσθα. ἐξαρτώμ. ἐκ τοῦ κελεύω (τὰ ἡμέτερα ἐξαορτέσθαι . . . καὶ τὰ αὐτῶν ἐκπορίζεσθαι). ἀλλὰ ἡ σύνταξις μετεβλήθη ἔνεκα τῆς μακρῆς ἐν τῷ μεταξύ πικρηνθέσεως. — ἔσακούσῃ τι προσβ. ἡμῶν = διδῶσιν ἀκρόασιν τινα εἰς ἡμᾶς πέμποντας πρέσβεις, δηλ. πικραδέχωνται τὰ διὰ τῶν πρεσβειῶν προτεινόμενα εἰς αὐτούς. — ταῦτα ἄριστα, δηλ. ἐπι=τοῦτο εἶναι ἄριστον = ἔχει καλῶς. — ἦν δὲ μὴ, δηλ. ἔσακούσῃ τι. — διελθόντων ἐτῶν καὶ δύο καὶ τριῶν = μετὰ πάροδον ἐτῶν καὶ μάλιστα δύο ἢ τριῶν. — ἄμεινον ἦδη (=καλύτερον τότε πλέον), συναπτέον τῷ πεφραγμένοι, ὅπερ κυρίως=ὠχυρωμένοι· εἶτα μεταφρκ.=παρεσκευασμένοι. — ἦν δοκῆ, δηλ. ἡμῖν εἶναι ἐπ' αὐτούς. — ἴμεν = θὰ ἐπέλθωμεν. — καὶ ἴσως, συναπτέον τῷ μᾶλλον ἂν εἴκοιεν = καὶ ἴσως εὐκολώτερον (ἢ νῦν) ἤθελον ὑποχωρήσει. — ἡμῶν, προσδιορίζει τὴν παρασκευὴν καὶ τοὺς λόγους· προετάχθη δι' ἔμφρασιν. — ἦδη τὴν παρασκευὴν = τὴν παρασκευὴν, τὴν ἦδη γεγενημένην. — καὶ τοὺς λόγους, δηλ. ἀκούοντες, ὅπερ νοητέον ἐκ τοῦ ὀρῶντες. — αὐτῇ ὁμοίᾳ ὑποσημαίνοντας = ὅτι ὑποδεικνύουσι σύμφωνα μὲ αὐτὴν (δηλ. τὴν παρασκευὴν). Ἡ ἔννοια: ἐὰν οἱ Ἀθ. βλέπωσι τὰς πολεμικὰς ἡμῶν παρασκευὰς καὶ ἀκούωσιν ἡμᾶς ἀπειλοῦντας πόλεμον (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν προηγούμενην διαγωγὴν ἡμῶν: μὴτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας), ἴσως ἤθελον ὑποχωρήσει. — ἔχοντες καὶ . . . βουλευόμενοι, αἱ μετχ. προσδιορίζουσι τὸ μᾶλλον ἂν εἴκοιεν αἰτιολογικῶς. — ἄτιμητον = ἀλεηλάτητον. — περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὐπω ἐφθαρμένων, ἡ αὐτὴ ἔννοια καταφρατικῶς καὶ ἀποφατικῶς: ἀντιθετικῶς πικραλληλισμὸς πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἔννοιᾶς.

§ 4-6. ἄλλο τι . . . ἢ ὄμηρον, κτηρμ. τοῦ τὴν γῆν = ὡς ἄλλο τι παρὰ ὡς ἐνέχυρον (παρεχόμενον ὑπὲρ εἰρήνης). — καὶ οὐχ ἦσσον, ὄσφ = καὶ μάλιστα τοσούτῳ μᾶλλον, ὄσφ. — ἄμεινον ἐξείωγασται = καλύτερον εἶναι καλλιεργημένη. — ἦς = διὰ τοῦτο αὐτῆς. — ὡς ἐπὶ πλεῖστον, δηλ. χρόνον. — καὶ μὴ ἐξ ἀπόνοιαν κατ. αὐτούς ἄλ. ἔχειν = καὶ νὰ μὴ ἔχωσιν αὐτούς ἀπροσβλητοτέρους, ἀφ' οὗ καταστήσωμεν εἰς ἀπόγνωσιν. Ἡ ἔννοια: Δὲν πρέπει δηροῦντες τὴν χώραν τῶν Ἀθ. νὰ φέρωμεν αὐτούς εἰς ἀπόγνωσιν, διότι τότε θὰ ἔχωμεν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν μᾶλλον ἐπικινδύνους. — τοῖς τῶν ξ. ἐγκλήμασι = ὑπὸ τῶν παραπόνων τῶν συμμάχων. — ἐπειχθέντες = πικρακνηθέντες.

—δραῖτε=προσέχετε.—ὅπως μή... πράξομεν=πῶς νὰ μὴ φέρω-  
 μεν τὴν Πελοπ. εἰς θέσιν αἰσχροτέραν καὶ ἀπορωτέραν (τῆς  
 νῦν). Ἐπιπορευθῆναι θὰ εἶναι ἡ θέσις τῆς Πελοπ., διότι οἱ Ἄθ. διὰ τοῦ  
 στόλου των ἤθελον κωλύσει τὰ ἀναγκαῖα τοῖς Πελ., αἰσχροὶ δέ,  
 διότι οἱ Πελ. ἤθελον αἰτήσαι εἰρήνην.—οἷόν τε, δηλ. ἔστι.—κατα-  
 λῦσαι=διαλύσαι.—πόλεμον δὲ ξύμ. ἀραμένους=πόλεμον ὅμως  
 ὅταν ἔλοι ὁμοῦ ἀντλάδωμεν.—τῶν ἰδίων, δηλ. τῶν συμφερόντων  
 (τῶν Κορινθ. καὶ Μεγαρέων [κεφ. 97, § 4]).—ὄν οὐκ ὑπάρχει  
 (=ἔξεστι)... καθ' ὅτι χωρήσει, πρόληψις=ὅς καθ' ὅτι χωρήσει  
 οὐκ ὑπάρχει εἰδέναι = ὅστις πῶς θὰ ἀποδῇ (=τὴν ἔκδοσιν τοῦ  
 ὁποῦ) δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίζωμεν.—εὐπρεπῶς θέσθαι=  
 ἀξιοπρεπῶς νὰ καταπαύσωμεν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: ἐγκλήματα  
 καταλύσαι.

## Κεφ. 83.

καὶ ἀνανδρία κτλ., διὰ τούτου ὁ Ἄρχ. ἀνασκευάζει τὴν κατη-  
 γορίαν τῆς ἀνανδρίας, ἣν ἠδύνατό τις νὰ ἐπιρρίψῃ εὐτῷ τὰ νωτέρω  
 συμβουλευόντι. Ἡ σύνταξις τῆς προτ: καὶ μηδενὶ δοκίτω ἀναν-  
 δρία εἶναι πολλοὺς μὴ ταχῶς ἐπελθεῖν μιᾷ πόλει=καὶ κανεὶς ἄς  
 μὴ νομίζῃ ὅτι εἶναι ἀνανδρία τὸ νὰ μὴ ἐπέλθωσι ταχέως πολλοὶ  
 (δηλ. ἡμεῖς) ἐναντίον μιᾶς πόλεως (δηλ. τῶν Ἀθηναίων).—καὶ ἐκεί-  
 νοις, δηλ. τοῖς Ἀθην.—οὐκ ἐλάσσους, δηλ. ἡμῶν.—χρήματα  
 φέροντες=καὶ μάλιστα εἰσφέροντες χρήματα ἐν ἀντιθέσει πρὸς  
 τοὺς Λακ., οἳτινες δὲν εἶχον συμμάχους φόρου ὑποτελεῖς.—  
 ὅπλων τὸ πλεόν, ἀλλὰ δαπάνης, αἱ γενκ. κατηγορηματκ. κτητικαὶ  
 τοῦ ἔστιν=ὁ πόλεμος εἶναι ἔργον ὅχι τόσον τῶν ὅπλων, ὅσον δαπά-  
 νης=ὁ πόλεμος ἐξαρτᾶται ὅχι τόσον ἀπὸ ὅπλα (=ὀπλίτας), ὅσον  
 ἀπὸ δαπάνην (= χρηματικούς πόρους).—δι' ἣν=δι' ἣς.—τὰ  
 ὅπλα ὠφέλει=τὰ ὅπλα καθίστανται ὠφέλιμα.—ἄλλως τε καί, δηλ.  
 ὅν ὁ πόλεμος=καὶ μάλιστα ἐὰν ὁ πόλεμος εἶναι.—πρὸς θαλασ-  
 σίους, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους.—πορισώμεθα=ἄς προμηθευθῶμεν.—  
 αὐτήν, δηλ. τὴν δαπάνην (= τοὺς χρηματικούς πόρους). Ἡ ἐν  
 τέλει τῆς προτάσεως θέσις τῆς λέξεως χάριν ἐμπάσεως.—καὶ μή...  
 ἐπαιρώμεθα = καὶ ἄς μὴ πικρακινώμεθα.—πρότερον, δηλ. πρὶν  
 ἂν πορισώμεθα δαπάνην.—οἵπερ δέ... οὔτοι καὶ... προῖδωμεν,  
 ἡ σύνταξις: ἀλλὰ ἡμεῖς, οἵπερ καὶ τὸ πλεόν τῆς αἰτίας τῶν ἀπο-

βαινόντων ἐπ' ἀμφοτέρω ἔξομεν, οὗτοι (=ἡμεῖς· τὸ ὅλον=ὥσπερ ἡμεῖς—οὕτως ἡμεῖς) καὶ καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν (δηλ. τῶν ἀποβαινόντων) προΐδωμεν=ἀλλὰ καθὼς ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν τὴν μεγαλύτεραν εὐθύνην διὰ τὴν ἔκβασιν, τὴν εὐτυχῆ ἢ τὴν δυστυχῆ, οὕτως ἡμεῖς ἄς σκεφθῶμεν ἡσύχως τι περὶ αὐτῆς τῆς ἐκβάσεως.

## Κεφ. 84.

§ 1. τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, τὰ οὐδ. τῶν μετχ. καὶ ἐπιθέτων συνήθως παρὰ Θεουκιδ. ἀντὶ ἀρηρημένων οὐσα:αστ.=τὴν βραδύτητα καὶ μέλλησιν (πρβλ. κεφ. 36, § 1 — κεφ. 42, § 3).—μέμφονται μάλιστα=κατηγοροῦσι· κατ' ἔξοχὴν (οἱ σύμμαχοι· πρβλ. περὶ τοῦ πράγματος κεφ. 69, § 4 — κεφ. 70, § 2—κεφ. 71, § 4).—ἡμῶν, γενκ. κτητικ. τοῦ ὄ=τὸ ὅποιον (ἐλάττωμα) ἡμῶν.—σπεύδοντες τε γὰρ... καὶ ἅμα... , τὰ δύο αἷτια, δι' ἃ δὲν πρέπει οἱ Λακ. νὰ ἀισχύωνται διὰ τὴν βραδύτητα καὶ μέλλησιν.—σπεύδοντες=ἐὰν σπεύδητε.—σχολαίτερον ἂν παύσαισθε =βραδύτερον δύνασθε νὰ παύσητε. — διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν = διότι ἀπαράσκευοι ἐπιχειρεῖτε (τὸν πόλεμον). — καὶ ἅμα... νεμόμεθα, ἐλλιπῆς ἢ φράσις=καὶ συγχρόνως δὲν πρέπει νὰ ἀισχύνησθε τὴν βραδύτητα καὶ μέλλησιν, διότι (δι' αὐτὴν) κατοικοῦμεν πόλιν ἐλευθέραν καὶ ἐνδοξοτάτην καθ' ὅλον τὸν χρόνον. "Αν δηλ. οἱ Λακ. δὲν ἦσαν βραδεῖς καὶ μελληταί, δὲν θὰ εἶχον οὗτοι τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν καὶ τὴν δόξαν.

§ 2-3. δύναται... εἶναι, κυρίως = ἔχει τὴν δύναμιν νὰ εἴναι· εἶτα=οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ. — μάλιστα = ἀκριβῶς. — σωφροσύνη ἔμφρων = φρόνησις λελογισμένη (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄλογον, τὴν οὐχὶ μετὰ λόγου, φρόνησιν).—τοῦτο (δηλ. τὸ βραδὺ καὶ μέλλον), ὑποκμ. τοῦ δύναται.—δι' αὐτό, δηλ. τὸ βραδὺ καὶ μέλλον.—εὐπραγίαις οὐκ ἐξυβρίζομεν=διὰ τὰς εὐτυχίας δὲν ὑπερηφανεύομεθα.—ξυμφοραῖς ἦσον ἐτέρων εἴχομεν=εἰς τὰς δυστυχίας ὀλιγώτερον ἀπὸ ἄλλους ὑποχωροῦμεν.—τῶν ξὺν ἐπαίνῳ ἔξοτρυνόντων ἡμᾶς, γενκ. ὑποκειμνκ. τοῦ ἠδονῆ = ἕνεκα τῆς ἠδονῆς (=τῶν ἠδονικῶν λόγων), ἣν παρέχουσιν οἱ μετ' ἐπαίνου προτρέποντες ἡμᾶς.—ἐπὶ τὰ δεινά, δηλ. τοῦ πολέμου.—παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν=παρὰ τὴν δοξασίαν ἡμῶν.—ἦν τις ἄρα ξὺν κατη-



γορία παροξύνῃ = ἂν τυχόν τις κατηγορῶν ἡμᾶς ἐρεθίζῃ· ὑπαινίσσεται τὰς κατηγορίας τῶν Κορινθ. ἐν κεφ. 67-71. — οὐδὲν μᾶλλον. . . ἀνεπίσθημεν (ἐμπειρικός ἀόριστος) = οὐδόλως περισσότερον μεταβάλλομεν γνώμην. — ἀχθεσθέντες = δυσαρεστηθέντες (διὰ τὰς καθ' ἡμῶν κατηγορίας). — πολεμικοί τε, ὁ τε = καὶ οὕτω. — διὰ τὸ εὐκοσμον = διὰ τὴν σωφροσύνην. — τὸ μὲν = πολεμικοί μὲν (δηλ. γιγνόμεθα)· ἢ ἀπόδοσις: εὐβουλοὶ δέ. — ὅτι αἰδώς . . . εὐψυχία = διότι ἢ αἰδώς πλείστον μετέχει τῆς σωφροσύνης, ἢ δ' εὐτολμία τῆς αἰσχύνῃς (= αἰδοῦς). Ἡ ἔννοια: ἐκ τῆς σωφροσύνης προέρχεται ἢ αἰδώς καὶ ἐξ αὐτῆς ἢ εὐτολμία. — εὐβουλοὶ δέ, δηλ. γιγνόμεθα. — ἀμαθέστερον. . . παιδευόμενοι = ὅτι παιδεύομεθα ἀμαθέστερον τῆς ὑπεροψίας τῶν νόμων (= ἢ ὥστε ὑπερορᾶν τοὺς νόμους) = διότι παιδεύομεθα ἀμαθέστερον ἢ ὥστε νὰ καταφρονῶμεν τοὺς νόμους. Ὁ ῥήτωρ εἰρωνεύεται ἐνταῦθα τὴν φράσιν τῶν Κορινθ. ἐν κεφ. 68, § 1 «ἀμαθία δὲ πλεονί πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε». — καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρονέστερον, δηλ. παιδευόμενοι = καὶ διότι παιδεύομεθα μετ' αὐστηρότητος σωφρονέστερον. — ἢ ὥστε αὐτῶν (δηλ. τῶν νόμων) ἀνηκουστῆν = ἢ ὥστε νὰ μὴ ὑπακούωμεν εἰς αὐτούς. — καὶ μὴ κτλ., δηλ. παιδευόμενοι, ἐξ οὗ ἔξαρτ. τὰ ἀπρμφ. ἐπεξιέναι καὶ νομίζειν· κατ' ἔννοιαν: καὶ ὅτι (= διότι) οὐχ οὕτως παιδεύομεθα, ὥστε κτλ. — τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες = ὡς ὄντες λίαν συνετοὶ εἰς τὰ ἀνωφελῆ πράγματα· διὰ τοῦ τὰ ἀχρεῖα ὑπαινίσσεται· ὁ ῥήτωρ πρὸ πάντων τὴν ἐν τοῖς λόγοις εὐστροφίαν καὶ δεξιότητα. — λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι = μὲ κομφοὺς λόγους μεμφόμενοι. Ἐννοεῖ τοὺς Κορ., οἵτινες διὰ κομφῶν λόγων κατηγορήσαν τὰς παρασκευὰς τῶν Ἀθ. — ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι, δηλ. τοῖς πολεμίοις = δι' ἔργου νὰ ἐπεξερχώμεθα κατὰ τῶν πολεμίων ἀνομοίως, δηλ. νὰ πράττωμεν ἔργα ἀνόμοια τοῖς λόγοις. — τὰς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους (δηλ. ταῖς ἡμετέραις διανοίαις) εἶναι = ὅτι τὰ διανοήματα τῶν ἄλλων εἶναι ὅμοια (πρὸς τὰ ἡμέτερα). — καὶ τὰς προσπ. τύχας οὐ λ. διαιρετάς, δηλ. εἶναι = καὶ ὅτι αἱ συμβαίνουσι μεταβολαὶ τῆς τύχης δὲν δύνανται νὰ ὀρισθῶσι διὰ λόγου (ἂν δηλ. θὰ εἶναι κακαὶ ἢ καλαί).

§ 4. ὡς πρὸς εὐ βουλ. τοὺς ἐναντίους = πρὸς τοὺς ἐναντίους ὡς πρὸς (ἀνθρώπους) εὐ βουλευομένους = κατὰ τῶν ἐναντίων ὡς

κατ' ἀνθρώπων ὀρθῶς σκεπτομένων. — παρασκευαζόμεθα = ἄς παρασκευαζώμεθα. — οὐκ ἔξ ἐκείνων (δηλ. τῶν ἐναντίων) . . . τὰς ἐλπίδας = δὲν πρέπει νὰ στηρίζωμεν τὰς ἐλπίδας μας εἰς τὰ μέλλοντα σφάλματα ἐκείνων. — ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν . . . προνοουμένων = ἀλλ' ἔξ ἡμῶν αὐτῶν ὡς ἀσφ. προνοουμένων = ἀλλ' εἰς τὴν ἀσφαλῆ πρόνοιαν ἡμῶν αὐτῶν. — πολὺ τε διαφέρειν κτλ., διὰ τούτου ἀποκρούει ὁ ῥήτωρ τὴν διαφορὰν τῶν Λακ. πρὸς τοὺς Ἰθ., ἣν ἐποίησαν οἱ Κορ. ἐν κεφ. 70. — κράτιστον δ' εἶναι = ἀλλὰ (πρέπει νὰ νομίζωμεν) ὅτι ἰσχυρότατος εἶναι ἐκεῖνος. — ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις = εἰς τὰ κατ' ἐξοχὴν ἀναγκαῖα (δηλ. τὰ τοῦ πολέμου, καὶ οὐχὶ εἰς τὰ ἀχρεῖα, εἰς ἃ ἐπαιδεύοντο οἱ Ἰθ.).

## Κεφ. 85.

§ 1. ταύτας . . . ἄς . . . μελέτας = ταύτας τὰς μελέτας, ἄς μελέται δὲ = ἀξιώματα, ἀρχαὶ (στηριζόμενα: εἰς τὸ ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεσθαι). — διὰ παντός, δηλ. τοῦ χρόνου = διαρκῶς. — ὠφελούμενοι = πρὸς ὄφελος ἡμῶν. — ἔχομεν = τηροῦμεν. — μὴ παρῶμεν = ἄς μὴ ἀφήσωμεν. — ἐπειθίντες, τοῦ ῥ. ἐπίγομαι = βιάζομαι. — μορίφ = χρόνφ. — βουλευόμεν = βουλευσόμεθα = ἄς ἀποφασίσωμεν. — καθ' ἡσυχίαν = ἡσύχως. — ἔξεστι, δηλ. καθ' ἡσυχίαν βουλεύεσθαι. — μᾶλλον ἐτέρων = μᾶλλον ἢ ἐτέροις. — διὰ ἰσχύν, δηλ. ἣν ἔχομεν.

§ 2. πέμπετε μὲν (δηλ. πρέσβεις) . . . πέμπετε δέ, ἐπαναφορά. — περὶ ὧν = περὶ τούτων, ἄ. — ἄλλως τε καὶ ἐτοιμῶν ὄντων αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἰθ.) = καὶ μάλιστα ἐπειδὴ αὐτοὶ εἶναι ἔτοιμοι. — δίκας δοῦναι = νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς δίκην. — ἐπὶ τὸν διδόντα (δηλ. δίκας) = ἐπὶ τὸν βουλόμενον δοῦναι δίκας. — οὐ, συναπτέον τῷ νόμιμον (δηλ. ἐστι). — πρότερον, δηλ. πρὶν ἂν αἱ δίκαι δικασθῶσιν. — ὡς ἐπ' ἀδικοῦντα = καθὼς ἐναντίον ἀνθρώπου ἀδικοῦντος. — ἵεναι = νὰ ἐπέρχηται τις. — κράτιστα . . . καὶ . . . φοβερότατα, κτηγμ. τοῦ ταῦτα = διότι οὕτω (= ἐὰν ταῦτα πράξητε) θὰ λάβητε οὐ μόνον τὰς ἀρίστους (δι' ἡμᾶς αὐτούς), ἀλλὰ καὶ τὰς φοβερωτάτας διὰ τοὺς ἐναντίους ἀποφάσεις.

§ 3. ὁ Ἄρχ. τοιαῦτα εἶπε, ὁ συνετὸς λόγος τοῦ Ἄρχ., τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὴν συντηρητικὴν ἀρχὴν τῶν βασιλέων, ἐνεποίησε

τὴν προσήκουσαν αἰσθησιν τοῖς ἀχροαταῖς (πρβλ. κεφ. 87)· ἀλλὰ μετὰ μεγάλης ὀρμῆς ἀναστὰς ὁ ἔφορος Σθενελάδας, ὁ ἐκπροσωπῶν τοὺς πολεμικοὺς ἐν Σπάρτῃ, διὰ βιαίου λόγου διαμαρτύρεται κατὰ πάσης ἀναβολῆς τοῦ πολέμου.—τελευταῖος, κατγρμ. τοῦ παρελθόντος.—τῶν ἐφόρων, οἱ ἔφοροι ἐν Σπάρτῃ ἦσαν πέντε ἔχοντες μεγίστην δύναμιν.—ἐν τοῖς Λακ., ἢ ἐν=πρό.—ὧδε=ὡς ἐξῆς.

## Κεφ. 86.

§ 1. τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς = τὴν μὲν πολυλογίαν· ἢ θέσις τοῦ ἐπιθ.(πολλοὺς)μετὰ τὸ οὐσιαστ. (λόγους) πρὸς ἔμφασιν.—οὐ γινώσκω=δὲν ἐννοῶ. Οἱ Λακ. ἐθήρευον πάντοτε τὴν βραχυλογίαν.—ἐπαινέσαντες πολλὰ (σύστοιχ. ἀντικμ.=μᾶλα)=ἐν ᾧ πολὺ ἐπήνεσαν.—οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οὐκ ἀδικοῦσι, τοῦτο ἀπέφυγον οἱ Ἄθ., διότι δὲν ἤθελον ν' ἀναγνωρίσωσι τοὺς Λακ. ὡς δικαστὰς (πρβλ. κεφ. 73, § 1).—καίτοι=καὶ ἔμωζ.—ἐγένοντο ἀγαθοί, ὡς συντελέσαντες πολὺ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος (πρβλ. κεφ. 73, § 2-5).—πρὸς ἡμᾶς κακοὶ νῦν (δηλ. γίνονται), ὡς δουλοῦντες τοὺς Ἑλληνας.—διπλασίας ζημίας, ἂν οἱ Ἄθ. ἦσαν φύσει κακοί, ἦσαν ἄξιοι μιᾶς τιμωρίας, νῦν ἔμωζ εἶναι διπλῆς, διότι ἔγειναν τοιοῦτοι, ἐν ᾧ δὲν ἦσαν φύσει.—ὅτι=διότι.

§ 2-4. καὶ τότε, δηλ. ἤμεν.—καὶ τοὺς ξυμ.=καὶ διὰ τοῦτο τοὺς συμμάχους.—οὐ περιοψόμεθα ἀδικ.=δὲν θὰ παραβλέψωμεν ν' ἀδικῶντι.—οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν, δηλ. τοῖς ξυμμάχοις=οὐδὲ θὰ βραδύνωμεν νὰ βοηθῶμεν τοὺς συμμάχους. Ὑπαινίσσεται τοὺς λόγους τοῦ Ἀρχ. ἐν κεφ. 82 καὶ 85, § 1 («μηδ' ἐπειχθέντες...βουλευόμεν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν»).—οἱ γ' οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν = ἐπειδὴ οὗτοι τοῦλάχιστον δὲν μέλλουσι πλέον νὰ βλάπτωνται. Ἡ ἐννοια: Δὲν πρέπει ν' ἀναβάλωμεν τὴν βοήθειαν τῶν συμμάχων, διότι καὶ τὰ πηθήματα αὐτῶν γίνονται, δὲν ἔχουσιν ἀναβολήν. Παρατηρητέον τὸ λογοπαίγνιον ἐν τοῖς: μελλήσομεν—μέλλουσι.—ἄλλοις (δηλ. τοῖς Ἄθ.) μὲν γὰρ κτλ., ἀνασκευῆ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀρχ. ἐν κεφ. 80, § 3-4.—παραδοτέα, ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικῶν = παραδοτέον· ὡς καὶ κατωτέρω διακριτέα, τιμωρητέα (πρβλ. καὶ κεφ. 72, § 1).—οὐδὲ δίκαις... διακριτέα, ἄνευ γραμματικῆς συνδέσεως μετὰ τοῦ οὗς=οὐδὲ πρέπει

ἡμεῖς νὰ λύωμεν τὰς πρὸς τοὺς Ἀθ. διαφορὰς διὰ δικῶν καὶ λόγων. Καὶ ἐνταῦθα ὑπαινιγμὸς κατὰ τῶν λόγων τοῦ Ἀρχ. ἐν κεφ. 85, § 2. — μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλαπτ. = ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν βλαπτόμεθα διὰ λόγου. Παρατηρητέον τὸ λογοπαίγιον: λόγοις... λόγῳ. — ἀλλὰ τιμωρητέα (ῥήμ. ἐπίθ. τοῦ τιμωρεῖσθαι, οὐχὶ τοῦ τιμωρεῖν) = ἀλλὰ πρέπει νὰ τιμωρῶμεν αὐτοὺς (τοὺς Ἀθ.). — παντὶ σθένει = πάσῃ δυνάμει. — καὶ ὡς ἡμᾶς κτλ., ἡ σύνταξις: καὶ μηδεὶς διδασκέτω ὡς κτλ. Ἀπευθύνεται κατὰ τῶν λεχθέντων ἐν κεφ. 85, § 1 - 2. — ἀδικουμένους = ἐν ᾧ ἀδικούμεθα.

§ 5. ἀξίως τῆς Σπ. = καθὼς ἀξίζει: εἰς τὴν Σπάρτην. — τὸν πόλεμον = τὸν προκείμενον πόλεμον. — μήτε ἑᾶτε... μήτε καταπροδιδῶμεν, ἀλλὰ... ἐπίωμεν, παρατηρητέα ἢ ἐναλλαγὴ τῶν προσώπων. — μήτε... καταπροδιδῶμεν, ἢ κατὰ ἐν τῷ ῥ. πρὸς ἐπίτασιν = καὶ ἄς μὴ προδίδωμεν ἐντελῶς = καὶ ἄς μὴ ἀφίνωμεν ἐντελῶς εἰς τὴν τύχην των. — ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδ. = ἄς ἐπερχώμεθα κατὰ τῶν ἀδικούντων.

### Κεφ. 87.

§ 1 - 2. ἐπειρήφιζεν = προέτεινε ψηφοφορίαν. — ἔφορος ὢν, ἢ μετχ. αἰτιλγκ. τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιψηφίζειν ἐν Σπάρτῃ εἶχον οἱ ἔφοροι, ἐν Ἀθήναις εἶχον τίνες; — ἐς τὴν ἐκκλ. τῶν Λακ., συναπτόεν τῷ ἐπειρήφιζεν. — ὁ δέ. ἂν καὶ τὸ ὑποκμ. εἶναι τὸ αὐτό, ἐτέθη τὸ ὁ δέ, διότι: ἐν τῷ ἐπειρήφιζεν... ἐς τὴν ἐκκλ. τῶν Λακ. κεῖται ἡ ἔννοια τοῦ: καὶ ἡ μὲν ἐκκλησία τῶν Λακ. ἐψηφίσατο. — κρίνουσι γὰρ = ἐπειδὴ (οἱ Λακ.) ἐκφράζουσι τὴν γνώμην των. — βοῆ καὶ οὐ ψήφῳ = διὰ βοῆς καὶ οὐχὶ διὰ ψήφου (οὐδὲ διὰ χειροτονίας, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι). — οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν = ἔφη οὐ διαγιγνώσκειν = εἶπεν ὅτι δὲν διακρίνει. — τὴν βοήν, ὁποτέρᾳ μείζων (ἔστί), πρόληψις = ὁποτέρᾳ βοῆ μείζων ἔστί = ποία ἐκ τῶν δύο φωνῶν εἶναι μεγαλυτέρα (ἢ τῶν ἀποδεχομένων ὅτι ἔχουσι λυθῆ αἰ σπονδαὶ ἢ ἢ τῶν ἀποκρουόντων τοῦτο). — βουλόμενος, μετχ. αἰτιλγκ. — αὐτούς, ἀντικμ. τοῦ ὀριῆσαι = νὰ παρορμήσῃ αὐτούς. — φανερῶς ἀποδεικνυμένους (μετχ. τροπκ.) τὴν γνώμην = φανερῶς ἐκφράζοντες τὴν γνώμην των. Ἡ ἔννοια: Οἱ φιλοπόλεμοι Λακ. βλέποντες, πρῶτον πολλοὶ εἶναι, θὰ ἐλάβανον θάρρος, ἐν ᾧ οἱ ἀποκρούοντες τὸν πόλεμον θὰ κατεπτοῦντο ἐκ τῆς πλειονότητος

αὐτῆς τῶν ἀντιπάλων.—ὄφρ...δοκοῦσι=εἰς ὃν τινα φαίνονται= ὅστις νομίζει. — λελύσθαι αἱ σπονδαὶ καὶ οἱ Ἄθ. ἀδικεῖν, κατὰ τοὺς διισχυρισμοὺς τῶν Κορινθίων (ἐν κεφ. 67, § 1).—ἀναστήτω ἔς, βραχυλογία = ἀναστὰς ἴτω ἔς. — τὸ χωρίον = τὸν τόπον.—δείξας, προσδιορίζει χρονικῶς τὸ ῥ. ἔλεξε. — ὄφρ δὲ μὴ δοκοῦσι, δηλ. λελύσθαι αἱ σπονδαὶ = ὅστις δὲ νομίζει: ὅτι αἱ σπονδαὶ δὲν ἔχουσι λυθῆ.—ἔς τὰ ἐπὶ θάτερα=εἰς τὸν ἄλλον (=τὸν ἀπέναντι) τόπον (δηλ. σηκωθεὶς ἄς πορευθῆ).

§ 3-6. διέστησαν=διεχωρίσθησαν.—οἷς = οὔτοι, οἷς.—προσκαλέσαντάς τε (=οὖν) τοὺς ξυμμάχους, οὓς (καθὼς ἀναφέρεται ἐν κεφ. 79, § 1) οἱ Λακ. εἶχον διατάξει ν' ἀπέλθωσι: τῆς ἐκκλησίας, ἵνα μόνοι συγκερθῶσι.—βούλεσθαι δὲ (=ἀλλ' ὅτι ἤθελον), παρατηρητέα ἢ μετάδασις ἀπὸ τοῦ ἐδικοῦ λόγου (ὅτι σφίσι δοκοῖεν...) εἰς ἀπρμφ. (βούλεσθαι).—καὶ τοὺς πάντας ξυμ.=καὶ ἔλους ἑμοῦ τοὺς συμμάχους (διότι μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν Λακ. καὶ Κορινθίων εἶχον προσκληθῆ εἰς Σπάρτην τινὲς μόνον σύμμαχοι: [κεφ.67]).—παρακαλέσαντες = ἀφ' οὗ προσκαλέσωσι.—ψῆφον ἔπαγαγεῖν = ἐπίσημηφίσαι.—κοινῆ = ἀπὸ κοινοῦ· ἀποδοτέον τῷ βουλευσάμενοι καὶ τῷ τὸν πόλεμον ποιῶνται.—ἦν δοκῆ, δηλ. τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι.—οἱ μὲν = οὔτοι μὲν (δηλ. οἱ σύμμαχοι). — ἐπ' οἴκου = εἰς τὰς πατρίδας των.—διαπραξάμενοι = ἀφ' οὗ κτώρθωσαν.—καὶ οἱ Ἄθ. πρόσβεις, ὁ καὶ= ὡσαύτως καὶ.—ὑστερον, δηλ. ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου.—ἐφ' ἄπερ = ταῦτα, ἐφ' ἄπερ.—χορημάτισαντες = ἀφ' οὗ διεπραγματεύθησαν. — διαγνώμη = ἀπόφασις — τοῦ... λελύσθαι, ἐπεξήγησις τοῦ: ἢ διαγν. αὕτη = τοῦ ὅτι δηλ. αἱ σπονδαὶ ἔχουσι λυθῆ.—ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει καὶ δεκ., συναπτέον τῷ: τῶν τριακ. σπονδῶν προκεχωρηκυῶν, ἀντὶ τοῦ: ἔς τὸ τέταρτον ἔτος καὶ δέκατον προκεχωρηκυῶν καὶ ἐν τούτῳ (τῷ ἔτει) οὐσῶν= ὅτε αἱ τριακοντούτεις σπονδαὶ εἶχον προχωρήσει εἰς τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος καὶ ἦσαν ἐν αὐτῷ. Κατ' ἔννοιαν: κατὰ τὸ 14 ἔτος ἀπὸ τῆς συνομολογήσεως τῶν τριακοντούτιδων σπονδῶν (ἦτοι κατὰ τὸ 432 π. X.).—μετὰ τὰ Εὐβοϊκά, ἦτοι ἐν ἔτει 445 π. X.

Γ. ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ  
ΕΝ ΣΠΑΡΤΗ, ΚΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ  
ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΚΡΗΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

(Κεφ. 119-128, 139-146)



1. Συνέλευσις τῶν συμμάχων ἐν Σπάρτῃ  
καὶ ἀποτελέσματα αὐτῆς.

(Κεφ. 119 - 128)

Κεφ. 119.

αὔθις, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐν κεφ. 67, § 1-3 καὶ κεφ. 87, § 4  
λεχθέντα. — παρακαλέσαντες = προσκαλέσαντες. — ψῆφον... ἐπαγα-  
γεῖν (= ἐπιψηφίσει) = νὰ προτείνωσι ψηφοφορίαν. — πολεμεῖν, δηλ.  
τοῖς Ἀθηναίοις. — ἐλθόντων... γενομένης, μετχ. χρον. = ὅτε ἐπα-  
νῆλθον οἱ πρέσβεις... καὶ ἐγένετο συνέλευσις. — ἀπὸ τῆς ξυμμα-  
χίας = ἀπὸ τῶν συμμάχων. — οἱ τε ἄλλοι, ἢ ἀπόδοσις: καὶ οἱ  
Κορίνθιοι. — οἱ πλείους, παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τό: οἱ ἄλλοι.  
— ἀξιοῦντες = κελεύοντες. — δεηθέντες μὲν... ἰδίᾳ = παρακαλέ-  
σαντες μὲν καὶ πρότερον ἰδιαιτέρως (διὰ πρέσβειων δηλ., οὓς ἀπέ-  
στειλαν πρὸς αὐτοὺς) ἐκάστους χωριστὰ κατὰ πόλεις. — ὥστε  
ψηφ. τὸν πόλεμον, ἀντὶ ἁπλοῦ ἀπρμφ. = ψηφ. τὸν πόλεμον. —  
δεδιότες, προσδιορίζει αἰτιολγκ. τὸ δεηθέντες. — περὶ τῆ Ποτειδ.  
= περὶ τῆς Ποτειδαίας. — μὴ προδιαφθορῆ = μήπως (αὐτῇ) κατα-  
στραφῆ πρότερον (πρὸ τοῦ δηλ. ἔλθῃ παρὰ τῶν Πελοπ. βοήθεια).  
— παρόντες (= ἦκοντες) δὲ καὶ τότε, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ δεη-  
θέντες μὲν καὶ πρότερον = ἐλθόντες δὲ (δηλ. εἰς Λακεδαίμονα)  
καὶ τότε. Ἡ ἔννοια: οἱ Κορίνθιοι καὶ πρότερον ἤδη εἶχον παρα-  
καλέσει διὰ πρέσβειων ἰδιαιτέρως ἕνα ἕκαστον τῶν συμμάχων νὰ

ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ πολέμου καὶ τῶρα οὗτοι ἦλθον εἰς τὴν Λακεδ., ἔνθα πάντας ὁμοῦ τοὺς συμμάχους παρακκλέσωσι νὰ ψηφίσωσιν ὑπὲρ τοῦ πολέμου.—τελευταῖοι ἐπελθόντες (=παρελθόντες), πρβλ. κεφ. 67, § 5.

### Κεφ. 120.

§ 1-2. οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα = δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ κατηγορήσωμεν (καθὼς δηλ. κατηγορήσαμεν αὐτοὺς ἐν τῇ προτέρῃ λόγῳ ἡμῶν ἐν κεφ. 68 καὶ ἐξ.).—ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ... εἰσὶ= ὅτι καὶ αὐτοὶ δὲν ἔχουσιν ἀποφασίσει: τὸν πόλεμον. Οἱ Κορίνθ. ἐγνώριζον ὅτι οἱ Λακ. εἶχον ἤδη ἀποφανθῆ ὅτι αἰσπονδαὶ ἔχουσι λυθῆ παρὰ τῶν Ἀθην. (πρβλ. κεφ. 87, § 3).—καὶ ἡμᾶς... ξυνήγαγον, νοητέον καὶ ἐν ταύτῃ τῇ προτάσει τὸ οὐ=καὶ (ὅτι) δὲν συνεκάλεσαν ἡμᾶς.—ἐς τοῦτο = πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν (δηλ. ἔνθα ψηφίσωμεν τὸν πόλεμον).—χορὴ γὰρ... προσκοπεῖν, αἰτιολογεῖ  
1) τό: καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμον εἰσὶ διὰ τοῦ: τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας, 2) τό: καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον διὰ τοῦ: τὰ κοινὰ προσκοπεῖν=διότι: πρέπει οἱ ἡγεμόνες διαχειριζόμενοι ἀμερολήπτως τὰ ἰδιαιτέρα συμφέροντα (ἐκάστου μέλους τῆς συμμαχίας) νὰ προνοῶσι περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων (τῆς ὅλης συμμαχίας).—ἐν ἄλλοις=ἐν ἄλλαις περιστάσεσιν (ὡς ἐν ταῖς συνελεύσεσι, ἐν ταῖς ἐορταῖς, ἐν τῇ διοικήσει τοῦ στρατοῦ κτλ.).—ἐκ πάντων=ὑπὲρ πάντα (τὰ ἄλλα μέλη τῆς συμμαχίας).—ἡμῶν, δηλ. τῶν ξυμμάχων ἢ γενικ. προετάχθη τοῦ: ὅσοι κτλ. δι' ἔμφρασιν οὔτω καὶ κατωτέρω τό: τοῖς κάτω τοῦ: ἦν κτλ.—Ἀθην... ἐνηλλάγησαν=ἔσχον ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῶν Ἀθηναίων.—οὐχὶ δέονται = δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην.—ὥστε φυλ. αὐτοὺς = ὥστε νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπ' αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἀθ.).—τοὺς δέ... κατοικημένους (=κατοικοῦντας), ὕποκμ. τοῦ εἰδέναι, ὅπερ ἐξερτ. ἐκ τοῦ χορῆ=οἱ δὲ κατοικοῦντες τὰ μεσόγεια μᾶλλον καὶ οὐχὶ ἐν παραλλοῖς τόποις (=ἐν πόρῳ) πρέπει νὰ γνωρίζωσιν.—τοῖς κάτω ἦν μὴ ἀμύνωσι=ἐὰν δὲν βοηθῶσι τοὺς παραθαλασσίους.—χαλεπωτέραν... δίδωσι=χαλεπωτέρα ἔσται αὐτοῖς ἢ κατακομιδὴ... καὶ (ἢ) πάλιν ἀντίληψις ὧν (=τούτων, ἄ) ἢ θάλλ... δίδωσι=δυσκολωτέρα εἶναι: εἰς αὐτοὺς ἢ καταβίβασις ἐκ τῶν μεσογείων εἰς τὰ πκράλια (δηλ. πρὸς ἐξαγωγὴν) τῶν προϊόντων τῆς χώρας καὶ ἢ



ἀντὶ τῶν προϊόντων πάλιν παραλαβὴ τούτων, τὰ ὅποια τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπόριον δίδει εἰς (τοὺς κατοικοῦντας) τὰ μεσόγεια. Ἡ ἔννοια: θὰ εἶναι δυσκολωτέρα ἢ εἰσχωγῆ καὶ ἢ ἐξαγωγῆ τῶν προϊόντων τῆς χώρας.—καὶ τῶν νῦν λεγ. μὴ κακ. κοιτάς... εἶναι, τὸ ἀπρμφ. εἶναι, καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα προσδέχονται... βουλεύεσθαι, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ χοῖ=καὶ πρέπει: νὰ μὴ εἶναι κακοὶ κοιτάς τῶν νῦν (ὕφ' ἡμῶν) λεγομένων.—ὡς μὴ προσηκόντων=νομίζοντες ὅτι (τὰ νῦν λεγόμενα) δὲν ἐνδιαφέρουσιν αὐτοὺς.—ποτε... κἂν μέχρι σφῶν τὸ δ. προσελθεῖν, ἐκ τοῦ προσδέχονται=νὰ προσδοκῶσιν ὅτι ὁ κίνδυνος καὶ μέχρις αὐτῶν δύναται: νὰ προχωρήσῃ πρῶτε. — εἰ τὰ κάτω προοῖντο = ἐὰν ἤθελον ἀδιαφορήσει διὰ τὰ παράλια.—οὐχ ἦσσαν, δηλ. ἢ περὶ τῶν κάτω.

§ 3-5. διόπερ=διὰ τοῦτο δὲ ἀκριδῶς.—μὴ ὀκνεῖν δεῖ αὐτοὺς =πρέπει: νὰ μὴ δισταῶσιν αὐτοί.—τὸν πόλεμον ἀντ' εἶρ. μεταλαμβάνειν=ν' ἀνταλλάττωσι: τὸν πόλεμον μὲ τὴν εἰρήνην.—ἀνδρῶν γάρ... ὅ τε γάρ... πολλὰ γάρ... ἐνθυμεῖται γάρ... ἢ μακρὰ σειρὰ αὕτη τῶν ἐνθυμημάτων εἰς τὸ στόμα τῶν Κορινθίων, οἵτινες προτίθενται: νὰ παροξύνωσι τοὺς συμμάχους εἰς πόλεμον καὶ οὐχὶ νὰ διεγείρωσι σκέψεις περὶ αὐτοῦ προξενεῖ ἐκπληξιν· θὰ ἤρκει μόνον ἢ ὑπ' αὐτῶν ὑπόδειξις τῶν ὄρων, ὕφ' οὓς συνετοὶ καὶ γενναῖοι: ἄνδρες ἀνταλλάττωσι: τὴν εἰρήνην μὲ τὸν πόλεμον.—ἀνδρῶν σωφρόνων... ἐστὶ=ἴδιον ἀνδρῶν φρονίμων εἶναι.—εἰ μὴ ἀδικοῖντο = ἐὰν μὴ ἀδικῶνται. — ἀγαθῶν=ἐνδρείων. — ἀδικουμένους = ἐὰν ἀδικῶνται. — ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν = νὰ μεταπίπτωσιν ἐκ τῆς εἰρήνης εἰς τὸν πόλεμον· κατ' ἔννοιαν: ν' ἀνταλλάττωσι τὴν εἰρήνην μὲ τὸν πόλεμον.—εὐ δὲ παρασχόν, αἰτιατικ. ἀπόλυτος=ὅταν δὲ παρουσιασθῇ κατάλληλος περίστασις.—ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι=ἐκ τοῦ πολέμου νὰ μεταπίπτωσι πάλιν εἰς συμβιβασμόν· κατ' ἔννοιαν=ν' ἀνταλλάττωσι πάλιν τὸν πόλεμον μὲ τὴν εἰρήνην. — μήτε... ἐπαίρεσθαι = μήτε νὰ ὑπερηφανεύωνται.—τῇ κατὰ πόλ. εὐτυχία=διὰ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ εὐτυχίαν.—μήτε... ἀδικεῖσθαι = μήτε ν' ἀνέχηται τις ν' ἀδικηται. — τῷ ἡσυχίῳ τῆς εἰρήνης ἠδόμενον = εὐχαριστούμενος διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰρήνης. Παρατηρητέα ἢ μετάβασις ἐκ τοῦ πληθ. ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους κτλ. εἰς τὸν ἐνικὸν ἠδόμενόν (τινα).—ὅ τε... ὀκνῶν... ὅ τε... πλεονάζων, αἰτιολογία τοῦ ἐπαίρεσθαι—

ἀδικεῖσθαι, ἐν χιαστῷ σχήματι.—ὁ ὀκνῶν = ὁ δισταζών (δηλ. ἐξ εἰρομένης πολεμεῖν).—τάχιστ' ἄν... τὸ τεροννόν=τάχιστα δύναται ν' ἀφαιρεθῆ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ἀτράρχου βίου.—δι' ὄπερ ὀκνεῖ=διὰ τὴν ὁποῖαν εὐχαρίστησιν ἴσια ἴσια διστάζει.—εἰ ἡσυχάζει=ἐὰν δικτελῆ ἡσυχάζων.—ὁ... πλεονάζων=ὁ ἐπαιρούμενος.—ἐν πολέμῳ εὐτυχία=διὰ τὴν ἐν πολέμῳ εὐτυχίαν.—οὐκ ἐντεθύμηται=δὲν ἔχει λογαριάσει.—θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρούμενος=ὅτι ὑπερηφανεύεται δι' ἀνξιόπιστον πεποιθήσιν (εἰς ἀθέβαιόν τι, οἷον εἶναι ἢ ἐν πολέμῳ εὐτυχία).—πολλά... κατορθώθη (γνωμκ. ἀόριστος) = πολλά... κατορθοῦται (= ἐπιτυχῶνουςι, εὐδοοῦνται).—κακῶς γνωσθέντα=ἂν καὶ κκῶς ἀπεφασίσθησιν.—ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντων (= ὄντων) = ἐπειδὴ οἱ ἐναντίοι ἦσαν ἀπερὶσκεπτότεροι (δηλ. ἀπὸ τούτων ἄλλοιους τούτων κακῶς ἀποφασίσαντας).—ἔτι πλείω, δηλ. ἔστιν.—καλῶς δοκ. βουλευθῆναι = ἂν καὶ ἐφάνησαν ὅτι καλῶς ἀπεφασίσθησιν.—ἐς τοῦναντίον αἰσχροῦς περιέστη (γνωμκ. ἀόριστ.) = κταντῶσι τοῦναντίον εἰς αἰσχροῦς τέλος (= λαμβάνουσι κακὴν ἔκβασιν).—ἐνθυμεῖται (= σχεδιάζει) γὰρ κτλ., αἰτιολογεῖ μόνον τὴν τελευταίαν πρότασιν: καὶ ἔτι πλείω... περιέστη.—ὁμοία τῇ πίστει (= μετὰ τῆς αὐτῆς πεποιθήσεως), συναπτέον καὶ τῷ: ἐνθυμεῖται καὶ τῷ: ἔργῳ ἐπεξέρχεται (= ἐμπράκτως ἐκτελεῖ). Ἡ ἔννοια: οὐδεὶς ἄνθρωπος συλλαμβάνει τὰ σχέδιά του καὶ τὰ ἐκτελεῖ μετὰ τῆς αὐτῆς πεποιθήσεως διότι ἢ πεποιθήσεως του κατὰ τὴν σύλληψιν τῶν σχεδίων εἶναι μεγαλυτέρα ἢ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν.—μετ' ἀσφαλείας = μετὰ σταθερᾶς πεποιθήσεως (εἰς τὴν βεβαίαν ἐπιτυχίαν).—δοξάζομεν=ἐνθυμούμεθα=σχεδιάζομεν.—μετὰ δέους δὲ=ἐνεκα δὲ φόβου.—ἐν τῷ ἔργῳ=ἐν τῇ ἐκτελέσει (τῶν σχεδίων).—ἐλλείπομεν=φρονόμεθα ἐλλείπεις=ἀποτυγχάνομεν.

## Κεφ. 121.

§ 1. ἡμεῖς δὲ κτλ., διὰ τοῦ δὲ (= οὖν) ὁ ῥήτωρ τὰς ἐν κεφ. 120, § 3 κ. ἐξ. ἐκφρασθείας γενικᾶς ἀρχᾶς ἐφαρμόζει νῦν εἰς τοὺς Πελοπον. (πρὸβλ. κεφ. 32, § 2). Ἐν τῇ § ταύτῃ περιέχεται ἢ πρόθεσις τοῦ λόγου.—καὶ ἀδικούμενοι, ὁ καὶ ἀνήκει τῷ ἐγειρόμεν' ἢ ἀπόδοσις δὲ τούτου κατωτέρω: καὶ... καταθησόμεθα.—καὶ ἱκανά, ὁ καὶ συνδέει τὴν μετχ. ἔχοντες μετὰ τῆς μετχ. ἀδικούμενοι.

ἀμρότεραι αἰ μετχ. αἰτλγκ. = ἐπειδὴ ἀδικούμεθα καὶ (ἐπειδὴ) ἔχομεν. — ἐγκλήματα = παράπονα. — ὅταν ἀμυνόμεθα (ἀόριστ.) Ἄθ. = ἔτι ἀποκρούσωμεν τοὺς Ἄθ. — καταθησόμεθα = θὰ καταπάσωμεν. — ἐν καιρῷ = ἐν καταλλήλῳ περιστάσει (= εὖ παρὰ σχόν [κεφ. 120, § 3]).

§ 2-4. κατὰ πολλὰ = διὰ πολλὰς αἰτίας· ἐπεξηγεῖται: διὰ τοῦ 1) πρῶτον μὲν, 2) ἔπειτα, 3) τε (ὡς καὶ ἐν κεφ. 33, § 1). — ἡμᾶς εἰκὸς (δηλ. ἔστι) ἐπικρατῆσαι = εἶναι: πιθανὸν ἡμεῖς νὰ νικήσωμεν. — πλήθει πρὸνχοντας καὶ ἐμ. πολεμ. = διότι: ὑπερέχομεν κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν (δηλ. τὴν πεζικὴν). — ὁμοίως πάντας ἔς τὰ παρ. ἴοντας = διότι: πάντες ἀνεξαιρέτως ἐκτελοῦμεν τὰς διαταγὰς (τῶν ἀνωτέρων). Διὰ τούτων ἐξαίρεται ἡ Σπικρτ:ατικὴ πε:θαρχία. — ναυτικόν τε... ἔξαυτυσόμεθα (= θὰ ἐξοπλίσωμεν), παρκτηρητέα ἢ μετ:δολῆ τῆς συντάξεως (πρὸνχοντας... ἴοντας... ἔξαυτυσόμεθα). — ᾧ ἰσχύουσι = κατὰ τὸ ὅποιον ὑπερ:σχούουσι: (οἱ Ἄθην.). — ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε .. οὐσίας, ἄλλην γνώμην ἔχει ὁ Ἀρχίδαμος ἐν κεφ. 80, § 4 καὶ ὁ Περικλῆς ἐν κεφ. 141, § 3. — δάνεισμα... ποιησάμενοι = ἂν οὐ δανε:σθῶμεν (δηλ. τὰ ἐν Δελφοῖς καὶ Ὀλυμπία χρήματα). — ὑπολαβεῖν = νὰ προσελκύσωμεν εἰς τὸ μέρος μας. — οἷοί τ' ἐσμέν = δυνάμεθα. — τοὺς ξένους αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἄθην.) ναυβάτας = τοὺς ἐπὶ μισθῷ ὑπηρετοῦντας ναύτας αὐτῶν. Νοσῶνται: οἱ ἐπὶ τῶν Ἀτ:ικῶν πλοίων ἐπὶ μισθῷ ὑπηρετοῦντες ἐκ τῶν συμμικχίδων πόλεων καὶ νήσων ναῦται. — ὦνητή = ἡγορασμένη· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ: οἰκεία (= ἰδική των). Ἡ ἔννοια: ἡ δύναμις τῶν Ἄθην. στηρίζεται: ἐπὶ τῶν χρημάτων· ὡς ἐκ τούτου διὰ τῶν χρημάτων δύναται αὕτη νὰ ἐνικηθῆ. — τοῦτο, δηλ. τὸ ὦνητή εἶναι. — τοῖς σώμασι τὸ πλεόν (= μᾶλλον)... χοήμασι, ἢ ἔννοια: ἡ δύναμις τῶν Ἀκκ. στηρίζεται: ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων τῶν διαθεμένων πρὸς πρόσκτησιν αὐτῶν· κατὰ ταῦτα τὸ: τοῖς σώμασιν ἰσχύουσα ἀντιστοιχεῖ τῷ: οἰκεία, τὸ δέ: τοῖς χοήμασιν ἰσχύουσα τῷ: ὦνητή. — μᾶ τε νίκη ναυμαχίας = καὶ οὕτω (= τε) διὰ μιᾶς (μόνης) κατὰ θάλασσαν νίκης (ἡμῶν)· κατ' ἔννοιαν = ἐὰν ἀπαξ ἐν ναυμαχίᾳ νικήθωσιν (οἱ Ἄθην.). — κατὰ τὸ εἰκὸς = κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. — ἀλίσκονται = ἀπολοῦνται = θὰ καταστραφῶσι. — εἰ δ' ἀντίσχοιεν... (= ἂν ὅμως ἤθελον δεῖξει ἀντοχήν), ἂν οὐ ἢ ἀπόδοσις (μελετήσομεν) εἶναι κατὰ μέλλ. χρόνον,

τὸ ἡγούμενον ἀνεμένετο καθ' ὑποτακτ. μετὰ τοῦ εἶν (εἶν δ' ἀντί-  
 σχωμεν) ἐτέθη ὅμως κατ' εὐκτικὴν πρὸς δῆλωσιν τοῦ προβληματώ-  
 δους. — μελετήσομεν. . . τὰ ναυτικά = θ' ἀσκηθῶμεν εἰς τὰ ναυτικά.  
 — ὅταν τὴν ἐπιστήμην ἕς τὸ ἴσον καταστήσωμεν = ὅταν ἐξισώσωμεν  
 τὴν ἐπιστήμην (δηλ. τὴν τῶν ναυτικῶν ἐμπειρίαν) πρὸς τὴν ἐκεί-  
 νων (δηλ. τῶν Ἀθην.). Κατ' ἔννοιαν: ὅταν ἐξισωθῶμεν πρὸς τοὺς  
 Ἀθ. κατὰ τὴν ναυτικὴν ἐμπειρίαν. — τῇ γεῦψυχίᾳ = διὰ τῆς γεν-  
 νικιότητος τοῦ λάχιστον. — δῆπου = βεβχίως. — περιεσόμεθα = θὰ  
 ὑπερτερήσωμεν (αὐτούς). — ὅ γὰρ κτλ., δηλ. ἡ εὐψυχία. — ὁ δ' ἐκεῖ-  
 νοι . . . προύχουσι (δηλ. ἡμῶν, τοῦτο) = τοῦτο δέ, εἰς τὸ ὅποιον  
 ἐκεῖνοι ὑπερέχουσιν ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστήμης των. — καθαιρετέον  
 ἡμῖν ἐστι μελέτη = πρέπει ν' ἀποκτήσωμεν διὰ τῆς ἀσκήσεως.

§ 5. ἐς αὐτὰ = πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν (δηλ. διὰ τὴν μακρὰν  
 ἐξακολούθησιν τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέμου). Ἡ ἔννοια: πρὸς κάλυ-  
 ψιν τῶν δαπανῶν τῶν ἀπικιτουμένων διὰ τὴν μακρὰν ἐξακολούθη-  
 σιν τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέμου θὰ συνεισφέρωμεν ἡμεῖς χρήματα,  
 ἐν ᾧ ἡ προσέλκυσις πρὸς τὸ μέρος ἡμῶν τῶν ναυτῶν τῶν Ἀθ.  
 θὰ γίνῃ διὰ τοῦ δανείσματος τῶν ἱερῶν χρημάτων (§ 3). — ἡ =  
 εἰ δὲ μὴ (πρβλ. κεφ. 140, § 1). — οἴσομεν = θὰ συνεισφέρωμεν. —  
 ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὐτῶν = ἵνα αὐτοὶ εἶναι δοῦλοι τῶν Ἀθ. (διότι  
 οἱ φόροι αὐτῶν ἐχρησίμευσαν πρὸς αὔξησιν τῶν δυνάμεων τῶν  
 Ἀθην., δι' ὧν αὐτοὶ ἐδουλοῦντο). — φέροντες οὐκ (ἀντὶ μὴ μετὰ τὸ  
 εἰ) = δὲν θ' ἀποκάμωσι: νὰ συνεισφέρωσι (χρήματα). — ἐπὶ τῷ  
 τιμῶν . . . σφίσεσθαι = ἵνα καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ συγχρόνως σωζώμεθα  
 τιμωροῦντες τοὺς ἐχθρούς. — οὐκ (καὶ ἐνταῦθα ἀντὶ μὴ) ἄρα (εἰρω-  
 νικῶς) δαπανήσομεν = ἴσως δὲν θὰ δαπανήσωμεν. — ἐπὶ τῷ . . .  
 μὴ κακῶς πάσχειν = ἵνα μὴ κακοποιώμεθα. — αὐτὰ (δηλ. τὰ χρή-  
 ματα) ἀφαιρεθέντες = στερηθέντες αὐτῶν. — αὐτοῖς τούτοις =  
 δι' αὐτῶν τούτων (τῶν χρημάτων). Ἡ ἔννοια: ἐὰν ἡμεῖς τὰ ἰδικὰ  
 μας χρήματα δὲν χρησιμοποιοῦμεν πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν αὐτῶν,  
 οἱ Ἀθην. θ' ἀπαρέσωσιν ἀπ' ἡμῶν τὰ χρήματα ταῦτα καὶ θὰ  
 μεταχειρισθῶσιν ὡς μέσα πρὸς κακοποίησιν ἡμῶν.

### Κεφ. 122.

§ 1. ὁδοὶ πολέμου = τρόποι πολέμου (= πρὸς ἐπιτυχὴ διεξα-  
 γωγὴν τοῦ πολέμου). — ξυμμάχων τε ἀπόστασις, ἐπεξήγησις τοῦ

ὁδοί=δηλαδή καὶ παρκλίνησις τῶν συμμάχων πρὸς ἀποστασίαν (ἀπὸ τῶν Ἀθην.).—μάλιστα παραίρεσις... τῶν προσόδων=ἤτις (ἀποστασία) κατ' ἐξοχὴν εἶναι ἀφαίρεσις (=μέσον ἀφαιρέσεως) τῶν ἐσοδημάτων.—αἷς = δι' ὧν.—ἰσχύουσι, δηλ. οἱ Ἀθην.—ἐπιτειχισμὸς τῆ χώρα=ἀνέγερσις ὀχυρωμάτων πρὸς βλάβην τῆς χώρας (αὐτῶν).—οὐκ ἂν τις νῦν προΐδοι=δὲν δύναται τις τώρα νὰ προΐδῃ.—πόλεμος... χωρεῖ (=προδκίνει), προσωποποιία, ἤτις ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους τῆς περιόδου.—ἐπὶ ὀητοῖς=κατὰ ὄρισμένους κανόνας.—τὰ πολλὰ, ἐπιρρηματικῶς = ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.—τεχνᾶται = ἐπινοεῖ σχέδια.—πρὸς τὸ παρατυγχάνον=κατὰ τὴν ἐκάστοτε παρουσιαζομένην περίστικιν.—ἐν ᾧ = ἐν τούτῳ δὲ (δηλ. τῷ πολέμῳ).—ὁ μὲν εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας=ὁ μὲν μετριοπαθῶς(=οὐχὶ ἐμπικθῶς) συνναστραφεὶς μετ' αὐτοῦ (δηλ. τοῦ πολέμου).—βεβαιότερος (=ἀσφαλέστερος) δηλ. ἐστι.—ὁ δὲ ὀργισθεὶς περὶ αὐτὸν=ὁ δὲ μετὰ πάθους προσενεχθεὶς πρὸς αὐτὸν (δηλ. τὸν πόλεμον).—οὐκ ἐλάσσω (=πλείω [πταίσματα]) πταίει = περιπίπτει εἰς περισσότερα σφάλματα ὡς β' ὄρος τῆς συγκρίσεως νοητέος: ἢ ὁ εὐοργήτως τῷ πολέμῳ προσομιλήσας.

§ 2-4. ἐνθυμώμεθα = ἄς σκεπτώμεθα.—ἀντιπάλους=ἰσοπάλους, ἰσοδυνάμους.—περὶ γῆς ὄρων=περὶ συνόρων γῆς.—οἰστὸν ἂν ἦν=(τοῦτο) θὰ ἦτο ὑποφερτόν.—νῦν δέ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ: εἰ μὲν ἦσαν κτλ.—ξύμπαντας= ὅλους ἑμοῦ.—ἱκανοί, δηλ. εἰσὶ.—καὶ κατὰ πόλιν=καὶ πρὸς ἐκάστην χωριστὰ πόλιν.—ἐτι δυνατώτεροι, δηλ. ἢ πρὸς ξύμπαντας.—εἰ μὴ... ἀμυνούμεθα=ἐὰν δὲν θὰ ἀποκρούσωμεν.—καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἕκαστον ἄστν, ἐπεξήγησις τοῦ ἀθροῦσι=ὅλοι ἑμοῦ, δηλ. καὶ ἐκάστη φυλὴ χωριστὰ καὶ ἐκάστη πόλις.—μᾶ γνώμη=ἑμοφώνως.—δίχα γε ὄντας (δηλ. τῆ γνώμῃ), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ: μᾶ γνώμη=διχονοοῦντας βεβαίως.—ἀπόνως= ἄνευ κόπου.—χειρώσονται= θὰ κταθάλωσι.—τὴν ἦσαν... ἴστω (τις) οὐκ ἄλλο τι φ.= ἄς γνωρίζῃ (τις) ὅτι ἡ ἕτα δὲν φέρει ἄλλο τι.—εἰ καὶ δεινὸν (ἐστι) τῷ ἀκούσαι=ἂν καὶ δεινὸν εἶναι εἰς τινα ν' ἀκούσῃ (τοῦτο).—ἀντικρὺς δουλείαν, τὸ ἐπίρρ. μὲ σημασ. ἐπιθέτου=πραγματικὴν δουλείαν. Ἡ ἔννοια τῆς § 2: ἐὰν ἐπολεμοῦμεν πρὸς ἀντιπάλους ἴσους περὶ συνόρων γῆς, ὁ πόλεμος θὰ ἦτο ὑποφερτός: διότι οἱ ἀντίπλοιοι

ἡμῶν θὰ ἦσαν ἴσοι καί, ἐὰν ἐνικώμεθα, θὰ ἐχάνομεν ὀλίγον ἔδα-  
 φος ἐκ τῶν ἕρων τῆς γῆς· ἀλλὰ τῶρα θὰ πολεμήσωμεν πρὸς τοὺς  
 Ἄθην., οἵτινες εἶναι πολὺ ὑπέρτεροι ἡμῶν, καί, ἐὰν νικηθῶμεν,  
 δὲν θὰ ἀπολέσωμεν ὀλίγον ἔδαφος, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν.—  
 ὁ = τοῦτο δὲ (δηλ. τὸ δουλεύειν). — καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι =  
 καὶ μὲ λέξεις (μόνον) νὰ θεωρηθῆ ὡς δυνατόν (καὶ νὰ μὴ συμβῆ  
 πράγματι). — αἰσχροὺν (δηλ. ἐστι) τῇ Πελ. = εἶναι ἐπρονειδίστον  
 διὰ τὴν Πελ.— καὶ πόλεις... κακοπαθεῖν, ὁ καὶ συνδέει τό : ὁ  
 καὶ τό : πόλεις... κακοπαθεῖν· ἀμφότερα ὑποκμ. εἰς τὸ ἐνδοια-  
 σθῆναι = τοῦτο δὲ (δηλ. τὸ δουλεύειν) καὶ τὸ νὰ κακοπαθῶσι  
 τόσαι πόλεις (αἱ ἐν Πελ.) ὑπὸ μιᾶς (δηλ. τῶν Ἀθηνῶν). — ἐν ᾧ =  
 καὶ ἐν τούτῳ = καὶ ἐν τούτῳ τῇ περιπτώσει· κατ' ἐννοίαν = καὶ  
 ἐὰν τοῦτο συμβῆ.— ἡ δικ. δοκοῖμεν ἂν πάσχειν = ἠθέλωμεν φανῆ  
 ἢ ὅτι δικαίως πάσχομεν.— ἡ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι = ἡ ὅτι διὰ  
 δειλίαν ἀνεχόμεθα (δηλ. τὴν δούλωσιν καὶ τὴν κακοπάθειαν). — καὶ  
 ... φαίνεσθαι (= δείκνυσθαι), ἐκ τοῦ δοκοῖμεν ἂν = καὶ ὅτι δει-  
 κνύμεθα κατώτεροι τῶν πτερόων.— ἠλευθέρωσαν, δηλ. ἀπὸ τῶν  
 Περσῶν.— ἡμεῖς δὲ κτλ., ἐν ζῳηρᾷ ἀντιθέσει πρὸς τό : πατέρων...  
 οἱ τὴν Ἑλ. ἠλευθέρωσαν.— οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς βεβαιουῖμεν = οὐδὲ  
 εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς (οὐχὶ πλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα πᾶσιν) ἐξασφαλίζο-  
 μεν.— αὐτό, δηλ. τὴν ἐλευθερίαν.— τύραννον δὲ ἐῷμεν ἐγκαθε-  
 στάναι πόλιν = ἀλλ' ἀφίνομεν νὰ ἐγκατασταθῆ (ἐν τῇ Ἑλλάδι)  
 πόλις (δηλ. αἱ Ἀθῆναι) τύραννος.— τοὺς δ' ἐν μιᾷ (δηλ. πόλει)  
 μονάρχους ἀξιουῖμεν καταλύειν, κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπότα-  
 ξιν : εἰ καὶ τοὺς ἐν... ἀξιουῖμεν κατ. = ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν  
 νὰ καταλύωμεν τοὺς ἐν μιᾷ πόλει τυράννους.— οὐκ ἴσμεν, δηλ.  
 ἡμεῖς (οἱ ἀγορεύοντες Κορίνθ.). — ὅπως τάδε... ἀπήλλακται =  
 πῶς ἢ τοιαύτη διαγωγὴ ἡμῶν (τὸ ν' ἀφίνομεν δηλ. πόλιν τύραννον  
 ἐν τῇ Ἑλλάδι) εἶναι ἀπηλλαγμένη.— τριῶν τῶν μ. ξυμφορῶν =  
 ἐνὸς τῶν τριῶν μεγίστων ἐλαττωμάτων· ἡ ἐπεξήγησις ἀκολουθεῖ:  
 ἀξυνεσίας ἢ μαλακίας (= δειλίας) ἢ ἀμελείας.— οὐ γὰρ διὴ πεφευ-  
 γότες ταῦτα... κευωρήκατε = διότι βεβλίως δὲν ἔχετε προβῆ,  
 ἀφ' οὗ ἀπεφύγετε ταῦτα (δηλ. τὰ εἰρημένα ἐλαττώματα). — ἐπὶ  
 τὴν... καταφρόνησιν, δηλ. τῶν Ἀθην.— ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν  
 = ἐπειδὴ ῥίπτει πολλοὺς εἰς σφάλματα.— τὸ ἐναντίον ὄνομα...  
 μετωνόμασται = ἔχει μετονομασθῆ (δηλ. ὑπὸ τῶν ὀρθῶς κρινόντων)



μὲ τὸ ἐναντίον ὄνομα. Ἡ ἔννοια τῆς § 4: τὸ ν' ἀφίνωμεν πόλιν τύραννον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐλέγχει ἢ ἀσυνεσίαν ἢ δειλίαν ἢ ἀμέλειαν· διότι ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἔχετε ἀποφύγει τὰ εἰρημμένα ἐλαττώματα καὶ ὅτι ἀφίνετε τὰς Ἀθήνας τύραννον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀπὸ καταφρόνησιν πρὸς τοὺς Ἀθ.· διότι αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα—ἢ καταφρόνησις—εἶναι χειρότερον τῶν τριῶν προειρημένων καθ' ὅσον καταφρόνησις=ἀφροσύνη.

## Κεφ. 123.

τὰ... προγεγ... τί δεῖ μακρότερον... αἰτιᾶσθαι; = τίς ἢ ἀνάγκη νὰ κατηγορῶμεν διὰ περισσοτέρων (λόγων) τὰ προγενέστερα; κατ' ἔννοιαν=τίς ἢ ἀνάγκη νὰ ἐνδιατρίβωμεν περισσότερο περὶ τὰ προγενέστερα κατηγοροῦντες αὐτά:— ἢ ἕξ ὅσον... ξυμφέροι = παρ' ὅσον συμφέρει.— τοῖς νῦν (=εἰς τὰ παρόντα), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: τὰ προγεγενημένα καὶ πρὸς τό: περὶ τῶν μελλόντων. Ἡ ἔννοια: κατηγορία διὰ τὰ πρότερα γενόμενα ἐπιτρέπονται μόνον, ἐφ' ὅσον αὐταὶ συντελοῦσι πρὸς βελτίωσιν τῶν παρόντων.— περὶ (=ὑπὲρ) τῶν ἔπειτα μελλόντων, πλεονασμός· ἤρκει μόνον τό: περὶ τῶν ἔπειτα ἢ τό: περὶ τῶν μελλόντων· ἐτέθησαν ὁμοῦς ἀμφοτέρω πρὸς ἰσχυροτέραν ἔξαρσιν τῆς ἐννοίας.— τοῖς παρ. βοηθοῦντας χρῆ ἐπιταλαιπωρεῖν = διαφυλάττοντες τὰ παρόντα πρέπει πρὸς ταῖς ὑπαρχούσας τιλαιπωρίας νὰ ὑπιστάμεθα καὶ ἄλλας νέας.— πάτριον (=πατροπαράδοτον), δηλ. ἐστί.— ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι = ν' ἀποκτήτε διὰ τῶν κόπων τοὺς ἐπαίνους.— τὸ ἔθος, δηλ. τοῦ ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι.— εἰ ἄρα... νῦν... ὀλίγον προφέρετε=ἐὰν τυχὸν τώρα ὀλίγον ὑπερέχετε (δηλ. τῶν πατέρων).— πλοῦτω καὶ ἐξουσίᾳ, ἐν διὰ δυοῖν = ἐξουσία πλοῦτου=κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐκ τοῦ πλοῦτου προερχομένην.— δίκαιον, δηλ. ἐστί.— ἃ... ἐκτήθη... ἀπολέσθαι=ὅσα ἀπεκτήθησαν ἐν τῇ ἐνδείᾳ (= ὅτε ἦσθε ἐνδεεῖς) νὰ χληθῶσι (τώρα).— ἀλλὰ θαρσοῦντας... ἰέναι... ἕξ τὸν π., τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ δεῖ=ἀλλὰ (πρέπει) μετὰ θάρρους νὰ πορευόμεθα εἰς τὸν πόλεμον.— κατὰ πολλὰ = διὰ πολλὰς αἰτίας (ὡς καὶ ἐν κεφ. 121, § 2) ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: 1) τοῦ τε... χρῆσαντος καὶ... ξυλλήψεσθαι, 2) καὶ τῆς... ξυναγωνιουμένης, 3) σπονδίας τε κτλ.— τοῦ θεοῦ... χρῆσαντος= διότι ὁ θεὸς ἐχρησιμοδότησε. Οἱ Λακ. προτοῦ ἐπιχειρήσῃσι τὸν παρόντα πόλεμον



εἶχον ἐρωτήσῃ διὰ πρέσβων τὸν ἐν Δελφοῖς θεόν, ἂν ὁ πόλεμος ἤθελεν ἀποβῆ ὑπὲρ αὐτῶν· ὁ δὲ θεὸς εἶχεν ἀποκριθῆ αὐτοῖς ὅτι θὰ νικήσωσι καὶ ὅτι αὐτὸς θὰ βοηθήσῃ αὐτούς καὶ προσκαλούμενος καὶ ἀπρόσκλητος. — καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψεσθαι (=βοηθήσειν)=καὶ διότι ὑπεσχέθη ὅτι αὐτὸς θὰ βοηθήσῃ (αὐτούς). — καὶ τῆς ἄλλ. Ἐλ. πάσης ξυναγωνιουμένης (δηλ. ὑμῖν)=καὶ διότι πᾶσα ἢ ἄλλη Ἑλλάς (καὶ ἡ δούλη τοῖς Ἀθην. καὶ ἡ ἐλευθέρα) θὰ συναγωνισθῆ μεθ' ὑμῶν. — τὰ μὲν φόβῳ=ἐν μέρει μὲν ἕνεκα φόβου (μὴ δηλ. ὑποδουλωθῆ ὑπὸ τῶν Ἀθην.). Τοῦτο λέγεται ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα. — τὸ δὲ ὠφελίᾳ (=ἐπ' ὠφελίᾳ)=ἐν μέρει δὲ ἕνεκα ὠφελείας (ἴνα δηλ. ἐλευθερωθῆ). Τοῦτο λέγεται ἀναφορικῶς πρὸς τὴν δούλην Ἑλλάδα. — ἅς γε καὶ ὁ θεὸς... νομίζει παραβεβῆσθαι = τὰς ὁποίας βεβαίως καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς νομίζει ὅτι ἔχουσι παραδῆθῆ. — κελύων, μετχ. τροπκ. — ἠδικημέναις (δηλ. ταῖς σπονδαῖς)... βοηθήσετε=θὰ διαφυλάξῃτε τὰς σπονδάς, αἵτινες ἀδίκως ἔχουσι παραδαθῆ. — μᾶλλον, ἔ β' ἕρος· ἢ λύσετε.—λύουσι (δηλ. σπονδάς) γὰρ κτλ., αἰτιολογεῖ τὴν πρότασιν : σπονδάς τε οὐ λύσετε πρότεροι.

#### Κεφ. 124.

πανταχόθεν καλῶς ὑπάροχον (αἰτιτικ. ἀπόλυτος) ὑμῖν = ἐπειδὴ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν παρέχεται εἰς ὑμᾶς εὐκαιρία εὐνοϊκή. — καὶ ἡμῶν τάδε (=ταῦτα)... παραινούτων=καὶ ἐπειδὴ ἡμεῖς συμβουλεύομεν τοῦτο (δηλ. τὸ πολεμεῖν). — κοινῇ = πρὸς τὸ συμφέρον πάντων τῶν συμμάχων. — εἴπερ βεβαίωτατον (δηλ. ἐστὶ) κτλ.=ἐὰν βεβαίως ἢ ταυτότης τῶν συμφερόντων εἶναι ἀσφαλέστατος δεσμὸς καὶ διὰ τὰς πόλεις καὶ διὰ τοὺς ἰδιώτας.—μὴ μέλλετε = μὴ βραδύνετε.—Ποτ. ποιεῖσθαι τιμωρίαν (=βοηθεῖν)= νὰ βοηθήτε τοὺς Ποτειδικιάτας.—οὔσι Δωριεῦσι, οἱ Πατειδ. ἦσαν ἄποικοι τῶν Κορινθίων καὶ ἐπομένως ὁμόφυλοι τοῖς πλείστοις τῶν Πελοπ.—οὐ (δηλ. τοῦ Δωριέας ὑπὸ Ἴωνων πολιορκεῖσθαι) πρότερον ἦν τοῦναντίον, ἢ ἔννοια: πρότερον μόνον Ἴωνες ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ Δωριέων. Ῥητορικὴ ὑπερβολή.—τῶν ἄλλων, μετ' ἐμφάσεως προτάσσεται τοῦ: τὴν ἐλευθερίαν.—μετελθεῖν,= νὰ ἐπιδιώξῃτε.—ὥς οὐκέτι ἐνδέχεται=διότι δὲν εἶναι πλέον δίκαιον.—περιμένοντα (δηλ. ἡμᾶς) τοὺς μὲν ... βλάπτεσθαι, τοὺς δὲ... μὴ

πολύ ὕστερον τὸ αὐτὸ πάσχειν = ἐν ᾧ ἡμεῖς ἀναδύομεν (καὶ δὲν κηρύττομεν τὸν πόλεμον), ἄλλοι μὲν ἐξ ἡμῶν (δηλ. οἱ Ποτειδαῖαι) νὰ βλάπτωνται ἤδη, ἄλλοι δὲ μετ' ὀλίγον νὰ πάσχωσι τὸ αὐτὸ (δηλ. νὰ βλάπτωνται). — εἰ γνωσθῆσόμεθα = ἐὰν γνωσθῶμεν (δηλ. ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων). — ξυνελθόντες μὲν, ἀμ. δὲ οὐ τολμῶντες = ὅτι συνήλθομεν μὲν (εἰς σύνοδον ἐν Σπάρτῃ), δὲν τολμῶμεν δὲ νὰ ὑπερασπισθῶμεν (τοὺς βλαπτομένους). — ἀλλὰ κτλ., ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ μέλλετε κτλ. — ἀφίχθαι, δηλ. ὑμεῖς = ὅτι ἔχετε φθάσει. — τάδε ἄριστα λέγεσθαι = τάδε (= ταῦτα), ἃ λέγεται (δηλ. ὑφ' ἡμῶν), ἄριστα (= συμπερώτατα) εἶναι. — τὸ αὐτίκα δ. = τὸν στιγμιαῖον κίνδυνον. — τῆς δ' ἀπ' αὐτοῦ (δηλ. τοῦ πολέμου) διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθ. = ἀλλ' ἐπιθυμήσαντες τὴν ἐξ αὐτοῦ (δηλ. τοῦ πολέμου) διὰ μακρότερον χρόνον προερχομένην εἰρήνην. — ἐκ πολέμου = δια τοῦ πολέμου. — μᾶλλον βεβαιοῦται = ἀσφαλεστέρα γίνεται. — ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμήσαι = τὸ δὲ νὰ μὴ ἀναλάβητε τὸν πόλεμον ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν ἡσυχίαν (τῆς εἰρήνης· πρβλ. κεφ. 120, § 3). — οὐχ ὁμοίως, ὡς τὸ ἐκ πολέμου τὴν εἰρήνην βεβαιοῦσθαι. — καὶ τὴν καθ... καθεστάναι = καὶ νομίσαντες ὅτι ἡ πόλις (δηλ. αἱ Ἀθηναίαι), ἣτις ἔχει κατασταθῆ ἐν τῇ Ἑλλάδι τύραννος, ἔχει κατασταθῆ τοιαύτη ἐναντίον πάντων ὁμοίως. — τῶν μὲν . . . τῶν δὲ = ἄλλων μὲν . . . ἄλλων δέ. — διανοεῖσθαι, δηλ. ἄρχειν. — παρασθῆσόμεθα = ἃς ὑποτάξωμεν. — καὶ αὐτοὶ τε = καὶ οὕτω (= καὶ) καὶ ἡμεῖς αὐτοί. — τὸ λοιπὸν = εἰς τὸ ἐξῆς.

## Κεφ. 125.

ἐπειδή, χρονκ. — ἀφ' ἀπάντων, συναπτεόν τῷ : γνώμην = τὴν ἀφ' ἀπάντων (= ἐκ μέρους ὄλων [= ὑπὲρ ὄλων] ἐκφρασθεῖσαν) γνώμην· ἀντὶ ἀπλῆς γενκ. = τὴν γνώμην ἀπάντων. — ψῆφον ἐπήγαγον = ἐπεψήφισαν (πρβλ. κεφ. 87, § 4). — ἐξῆς = κατὰ σειράν. — καὶ μείζονι... πόλει, ἐπεξήγησις τοῦ: ἅπασιν ἐξῆς. — τὸ πληθος = ἡ πλειοψηφία. — ἐψηφίσαντο, κατὰ πληθυντ., διότι τὸ ὑποκμ. (τὸ πληθος) περιληπτικόν (= οἱ πολλοί). Σχῆμα κατὰ σύνεσιν. — δεδομένον αὐτοῖς, αἰτιατκ. ἀπόλυτος = ἂν καὶ αὐτοὶ εἶχον ἀποφασίσει (δηλ. τὸν πόλεμον). — ἀδύνατα = ἀδύνατον. — ἐπιχειρεῖν, δηλ. τῷ πολέμῳ. — ἀπαρασκευαίως οὕσιν = διότι ἦσαν ἀπρωτοίμα-

στοι.—ἐκπορίζεσθαι... ἐκάστους=να παρασκευάζωσιν ἑκαστοι.—  
 ἐδόκει, δηλ. ἅπασιν=ἐφρίνετο καλὸν εἰς ἔλους.—πρόσφορα, δηλ.  
 τῷ πολέμῳ=χρήσιμα διὰ τὸν πόλεμον.—καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν=  
 καὶ νὰ μὴ βραδύνωσιν.—ὁμως δὲ=ἀλλ' ὅμως (παρὰ τὴν ἀπόφασιν  
 δηλ. νὰ μὴ βραδύνωσι).—καθισταμένοις, ὧν ἔδει=παρασκευαζομέ-  
 νοις τὰ δέοντα=ἐν ᾧ αὐτοὶ παρεσκευάζον τὰ ἀναγκαῖα.—ἐνιαυ-  
 τὸς μὲν οὐ διετρίβη, ἔλασσον δὲ=ὀλόκληρον μὲν ἔτος δὲν κατη-  
 ναλώθη, ἀλλ' ὀλιγώτερον (τοῦ ἔτους, ἦτοι 7-8 μῆνες).—πρὶν  
 ἐσβαλεῖν (δηλ. αὐτοὺς) ἐς τὴν Ἄττ. καὶ τὸν πόλ. ἄρασθαι φανε-  
 ρῶς=πρὸ τῆς (πρώτης) εἰσβολῆς (αὐτῶν) εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ  
 τῆς ἐπισήμου ἐνάρξεως τοῦ πολέμου.

## Κεφ. 126.

§ 1-2. ἐν τούτῳ... τῷ χρόνῳ = κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον  
 (καθ' ὃν δηλ. ἐγίνοντο αἱ πολεμικαὶ παρασκευαί).—ἐπροσβεύοντο  
 (=ἔπεμπον πρέσβεις), δηλ. οἱ Λακ. καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν.—  
 ἐγκλ. ποιούμενοι = παραπονούμενοι (κατὰ τῶν Ἀθην.).—ὅπως  
 σφίσις ὅτι μ. πρόφ. εἴη τοῦ π. = ἵνα ἔχωσιν ὅσον τὸ δυνατόν  
 (=ὅτι) μεγίστην πρόφασιν τοῦ πολέμου.—ἦν μὴ τι ἐσακούωσι=  
 ἐὰν (οἱ Ἀθ.) δὲν δίδωσιν ἀκρόασίν τινα (εἰς τὰ παράπονά των).—  
 πρῶτον μὲν, ἢ ἀπόδοσις κατωτέρω ἐν κεφ. 139, § 1.—ἐκέλευον  
 τοὺς Ἀθ.=ἀπήτουν παρὰ τῶν Ἀθ.—τὸ ἄγος... τῆς θεοῦ, βραχυ-  
 λογία ἀντί: τοὺς ἐκγόνους τῶν δρασάντων τὸ ἄγος τῆς θεοῦ (δηλ.  
 τῆς Ἀθηνᾶς)=τοὺς ἀπογόνους ἐκείνων, οἵτινες ἔπραξαν τὸ μίasma  
 πρὸς τὴν θεάν.—ἐλαύνειν (=ἐξελαύνειν)=να ἐκδιώκωσιν.—τὸ  
 ἄγος=τὸ μίσμα, ἢ μιὰρὰ πράξις.—τοιόνδε=τοιούτῳ τι.

§ 3-6. Ὀλυμπιονίκης, νικήσας τῷ 640 π. X.—τῶν πάλοι,  
 συναπτέον τῷ ἀνήρ.—ἐγεγαμῖκει=εἶχε νυμφευθῆ.—κατ' ἐκεῖ-  
 νον τὸν χρόνον, δηλ. περὶ τὸ 620 π. X.—ἐτυράννει=ἦτο τύραν-  
 νος.—χρωμένῳ τῷ Κύλωνι=εἰς τὸν Κύλωνα, ὅτε ἠρώτα τὸ μαν-  
 τεῖον.—ἀνεῖλεν=ἐχρησιμοδότησεν.—ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῆ μ. ἑορτῇ=  
 κατὰ τὴν μεγίστην ἑορτὴν τοῦ Διός.—δύναμιν, δηλ. στρατιωτικὴν.  
 —ἀναπεύσας=πέσας δι' ἐπανειληγμένων παρκαλήσεων.—ἐπειδή,  
 χρονκ.—ἐπῆλθον=ἦλθον κατόπιν (μετὰ τὸν χρησιμὸν δηλ.).  
 Παρατηρητέον ὅτι ἐνταῦθα τὸ ῥ. ἐτέθη κατὰ πληθυντ. ἀριθμὸν,  
 ἂν καὶ τὸ ὑποκμ. (Ὀλύμπια) εἶναι οὐδέτερον πληθ. ἀριθμοῦ. Πῶς

ἔπρεπε νὰ τεθῆ τὸ β. ;—τὰ ἐν Πελοπον. (δηλ. τελούμενα), ὁ προσδιορισμὸς οὗτος προσετέθη, ἐπειδὴ καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐτελοῦντο Ὀλύμπια. — κατέλαβε τὴν ἀκρ., ἐν ἔτει 612 π. X. — ὡς ἐπὶ τυραννίδι=ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ γίνῃ τύραννος.—νομίσας, μετχ. τροπκ. — ἑορτὴν τε τοῦ Διὸς μεγίστην εἶναι, ὡς ὑποκμ. νοητέον τό: τὰ Ὀλύμπια = ὅτι τὰ Ὀλύμπια ἦτο καὶ μεγίστη ἑορτὴ τοῦ Διός. — καὶ ἑαυτῷ τι προσήκειν Ὀλ. νενικηκότι=καὶ (ὅτι ἡ ἑορτὴ αὕτη τῶν Ὀλυμπίων) εἶχε σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτόν, διότι εἶχε νικήσει· εἰς τὰ Ὀλύμπια. — εἰ δὲ... εἴρητο=εἰ δὲ ἡ μεγίστη (αὕτη) ἑορτὴ εἴρητο (δηλ. ὑπὸ τοῦ θεοῦ) ἐν τῇ Ἀττ. ἢ ἄλλοθί που = ἐὰν δὲ ἡ μεγίστη αὕτη ἑορτὴ ὑπεννοεῖτο ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἢ ἀλλαχοῦ κάπου.—ἔτι=περαιτέρω.—τε . . . οὐκ=οὔτε. — Διάσια, μεγάλη ἑορτὴ ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις, πρὸς τιμὴν τοῦ Μειλιχίου Διός, τελούμενη κατὰ τὸν Ἀνθεστηριῶνα μῆνα παρὰ τὸν Ἰλισσὸν δι' ἀναϊμάκτων θυσιῶν.—ἄ . . . μεγίστη = ἄ (Διάσια) καλεῖται μεγίστη ἑορτὴ Διὸς Μειλιχίου.—ἔξω τῆς πόλεως (δηλ. τελούμενα), συναπτέον τῷ: ἔστι . . . Ἀθηναίοις.—ἐν ἧ, δηλ. ἑορτῇ.—πανδημεῖ=ἀπικχάπαντες (οἱ Ἀθ.).—θύουσι=προσφέρουσι· θυσίαν.—ἱερεῖα=σφάγις.—θύματα=πλακούντια ἢ ζυμαρικά (ἀπεικονίζοντα ζῷα).—ἐπιχώρια=συνήθη εἰς τὸν τόπον. — δοκῶν δὲ ὀρθῶς γινώσκειν = νομιζῶν δὲ ὅτι ὀρθῶς κατενόει (τὸν χρησμόν).—ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ, κατ' ἔννοιαν = κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν.

§ 7-8. αἰσθόμενοι=ἄφ' οὗ ἔμαθον (τοῦτο, ὅτι δηλ. ὁ Κύλων κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν).—ἐβοήθησαν . . . ἐπ' αὐτοὺς=ἔτρεξαν ἐναντίον αὐτῶν (δηλ. τοῦ Κύλωνος καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ).—προσκαθεζόμενοι, μετὰ σημασίας ἀρίστου=ἄφ' οὗ ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως.—χρόνου ἐπιγιννομένου=ἐπειδὴ παρήρχετο χρόνος (ἐν τῇ πολιορκίᾳ).—τρυχόμενοι τῇ προσ.=ταλαιπωρούμενοι ἐκ τῆς πολιορκίας.—οἱ πολλοί, παράθεσις εἰς τό: οἱ Ἀθηναῖοι ἀντί: τῶν Ἀθηναίων . . . οἱ πολλοί.—τοῖς ἐννέα ἄρχουσι, ὧν προῖστατο ὁ Μεγακλής.—τὴν φυλακὴν, δηλ. τοῦ Κύλωνος καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ.—καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορσι διαθεῖναι=καὶ μετ' ἀπεριορίστου ἐξουσίας (χωρὶς νὰ συμβουλευθῶσι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ λαοῦ) νὰ κανονίσωσι τὰ πάντα.—ἢ ἂν ἄριστα διαγιγν.=ὅπως ἤθελον κρίνει· ταῦτα ἄριστα.—τότε δὲ κτλ., ἐν

ἀντιθέσει πρὸς τὸν ὕστερον χρόνον, καθ' ὃν ἡ ἐξουσία τῶν ἐννέων ἀρχόντων περιωρίσθη ὑπὸ τοῦ Σόλωνος. — τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν . . . ἔπρασον = τὰς πλείστας τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων διενήργουν.

§ 9 - 12. φλαύως (=κακῶς) εἶχον=εὕρισκοντο ἐν κακῇ καταστάσει. — σίτου τε καὶ ὕδ. ἀπορία=δι' ἔλλειψιν τροφῆς καὶ ὕδατος. — ἐκδιδράσκουσι = δραπετεύουσιν. — ὡς =ἐπειδή. — καθίζουσι=κάθηνται. — ἐπὶ τὸν βομόν, δηλ. τῆς Ἀθηνᾶς. — ἀναστήσαντες αὐτοὺς=παρακινήσαντες αὐτοὺς νὰ καταλίπωσι τὸν βωμὸν (ἵνα μὴ οὗτος μολυνθῇ ἐκ τοῦ θανάτου αὐτῶν). — οἱ τῶν Ἀθην. ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν=ἐκεῖνοι ἐκ τῶν Ἀθην., εἰς οὓς εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ φύλαξις (τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει). — ὡς=ὅτε. — ἀποθνήσκοντας=ὅτε ἐμελλον ν' ἀποθάνωσιν. — ἐφ' ᾧ μηδὲν κ. ποιήσουσι, συναπτέον τῷ: ἀναστήσαντες αὐτοὺς=ἐπὶ τῷ ὄρω ὅτι: δὲν θὰ κακοποιήσωσιν αὐτοὺς (=ὅτι δὲν θὰ φρονέωσιν αὐτούς). — καθεζομένους δέ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σ. θεῶν ἐν τῇ π. διεχρήσαντο = ἀλλὰ καὶ (ἄλλους) τινας, οἵτινες ἐκάθισαν ἰκέται, ἐν ᾧ περήρχοντο (=ἐν τῇ παρόδῳ), ἐπὶ τῶν βωμῶν τῶν σεμνῶν θεῶν, ἐφρονέουσιν. Σεμναὶ θεαὶ ἐννοοῦνται αἱ Εὐμενίδες, ὧν τὸ ἱερὸν ἔκειτο μεταξὺ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου. — ἀπὸ τούτου = ἔνεκα τούτου. — ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ=μισροὶ καὶ ἀσεβεῖς πρὸς τὴν θεάν. — τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνων=οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων, ἰδίᾳ οἱ Ἀλκμειωνίδαι, ὧν ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Μεγακλῆς. — ἤλασαν μὲν . . . ἤλασε δέ, ἀναφορά: τὸ ἐλαύνειν=ἐξελαύνειν. — Κλειομένης . . . ὕστερον (ἐν ἔτει 508), ἀπ' οὗ τῷ 510 οἱ φυγάδες Ἀλκμειωνίδαι βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Κλειομένους ἐξεδιώξαν τοὺς Πεισιστρατίδας καὶ οὕτως ἐπικνήθηον εἰς Ἀθήνας, ἐξεδιώχθησαν ἐκ νέου οὗτοι (τῷ 508) ὑπὸ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Ἰσαγόρου, τοῦ πολιτικοῦ ἀντιπάλου τοῦ Κλειοθένους, τῇ βοηθείᾳ πάλιν τοῦ Λακεδ. Κλειομένου. — μετὰ Ἀθην. στασιαζόντων=τῇ συμπράξει τῶν στασιαζόντων (μόνον) Ἀθηναίων (δηλ. τῆς πολιτικῆς φατρίας τοῦ Ἰσαγόρου). — ἀνελόντες = ἀνορύξαντες. — ἐξέβαλον=ἐξώρισαν. — κατήθηον = ἐπικνήθηον εἰς τὴν πατρίδα. — ὕστερον, δηλ. κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (508). ὅτε ἀνεκλήθη καὶ ὁ Κλειοθένης. — ἔτι = ἔτι καὶ νῦν (δηλ. κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Θουκυδίδου).

## Κεφ. 127.

δῆ=λοιπόν.—ἐκέλευον, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους.—δῆθεν, συναπτόεν τῷ: τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες = κατὰ τὸ φρινόμενον πρὸ παντός ἐπιθυμοῦντες νὰ ἱκανοποιήσωσι τοὺς θεοὺς (ὡν τὰ ἱερὰ ἐμιάνθησαν πρὸλ. κεφ. 126, § 11).—εἰδότες δέ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ δῆθεν = πράγματι ὅμως ἐπειδὴ ἐγνωρίζον.—Περικλ. τὸν Ξ. προσεχόμενον αὐτῷ (δηλ. τῷ ἄγει)=ᾧτι ὁ Περικλ., ὁ υἱὸς τοῦ Ξανθίππου, ἦτο ἔνοχος εἰς αὐτὸ (τὸ ἄγος).—κατὰ τὴν μητέρα= πρὸς μητρός· ἢ μήτηρ τοῦ Περικλέους Ἀγαρίστη ἦτο ἔγγονος τοῦ Κλεισθένης, ἐγγόνου τοῦ Μεγακλέους τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλκμέωνος.—νομίζοντες, μετχ. αἰτλγκ.—ἐκπεσόντος αὐτοῦ = ἐὰν αὐτὸς (ὁ Περικλ.) ἐξορισθῇ.—ὄσον ἂν σφ. προχωρεῖν = ὅτι εὐκολώτερον ἤθελον προχωρεῖ εἰς αὐτούς = ὅτι εὐκολώτερον ἤθελον ἐπιτύχει αὐτοί.—τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων = ὅσα ἀπήτουν παρὰ τῶν Ἀθηναίων.—παθεῖν ἂν αὐτὸν τοῦτο = ὅτι αὐτὸς ἤθελε πάθει τοῦτο (δηλ. τὸ ἐκπεσεῖν=τὴν ἐξορίαν).—ὅσον, δηλ. ἤλιπζον.—διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. νοητέον τὸ: τοῦτο τὸ πρᾶγμα, δηλ. ἡ ἀξίωσις τῶν Λακ.—ἐλαύνειν τὸ ἄγος=ὅτι τοῦτο θὰ διαβάλλῃ αὐτὸν πρὸς τοὺς πολίτας.—ὡς=διότι.—διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφορὰν=ἐνεκα τῆς ἀτυχίας ἐκείνου (τοῦ Περικλ.). Οἱ Λακ. τὴν μετὰ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν συγγένειαν τοῦ Περικλ. θεωροῦσι δυστοχίαν τοῦ Περικλ.—τὸ μέρος=ἐν μέρει.—ἔσται = θὰ συμβῇ.—τῶν καθ' ἑαυτὸν=τῶν συγχρόνων του.—ἄγων=διευθύνων.—πάντα=κατὰ πάντα.—οὐκ εἶα, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους.—ὑπέικειν=νὰ ὑποχωρήσωσιν.—ὄραμα=παρώξυνε.

## Κεφ. 128.

ἀντεκέλευον . . . τοὺς Λακ.=ἀνταπήτουν παρὰ τῶν Λακεδ.—τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος=τὸ ἐν Ταινάρφ—ἀκρωτηρίφ τῆς Λακωνικῆς—διαπραχθὲν μίασμα.—ἀναστήσαντες ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Π. ἀπὸ Τάιν. τῶν Εἰλώτων ἰκέτας=πρακινήσαντες τοὺς Εἰλωτας ἰκέτας νὰ καταλίπωσι τὸ ἐν Ταινάρφ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος (ἐπὶ τῷ ὄρφ δηλ. ὅτι δὲν θὰ φρονεύσωσιν αὐτούς).—διέφθειραν=ἐφόνευσαν.—δι' ὃ δῆ=καὶ διὰ τοῦτο ἀκριθῶς (διότι δηλ. ἐφόνευσαν τοὺς Εἰλωτας ἰκέτας).—τὸ ν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι = ὅτι συνέβη ὁ γνωστὸς μέγας σει-

σμὸς (ἐν ἔτει 466). Τοῦτον ἀπέδιδον εἰς τὸν Ποσειδῶνα ὀργισθέντα διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀσέβειαν τῶν Λακεδ.—τὸ τῆς Χαλκιοῖκου ἄγος = τὸ πρὸς τὴν Χαλκιοῖκον (Ἀθηναῖν) μίσμα (τὸ συνδεόμενον δηλ. πρὸς τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Πausανίου). Ἡ Ἀθηναῖ ἐκαλεῖτο σῶτω (Χαλκιοῖκος), διότι ὁ ἐν Σπάρτῃ ναὸς αὐτῆς ἦτο χαλκοῦς (εἶχε δηλ. χαλκοῦς κίονας καὶ πύλας). — ἐλαύνειν αὐτοὺς = νὰ ἐκδιώκωσιν αὐτοὶ (δηλ. οἱ Λακεδ.).

## 2. Νέαι ἀξιώσεις τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἀπόφασις περὶ αὐτῶν ἐν Ἀθήναις.

(Κεφ. 139 - 146)

### Κεφ. 139.

§ 1-2. ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης προσβ. = κατὰ μὲν τὴν πρώτην πρεσβείαν (τὴν μνημονευθεῖσαν ἐν κεφ. 126, § 2).—τοιαῦτα ἐπέταξαν καὶ ἀντεκελεύσθησαν = τοιαῦτα διέτρεξαν καὶ διετέθησαν καὶ αὐτοὶ (πρὸς τῶν Ἀθηναίων) πρὸς κεφ. 126, § 2 καὶ κεφ. 128, 1. — περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς ἐλάσεως = περὶ τῆς ἐλάσεως (= ἐκδιώξεως) τῶν ἐναγῶν.—ὕστερον, ἐν ἔτει 432 π. X.—φοιτῶντες = συχνὰ ἐρχόμενοι.—Ποτειδαίας ἀπανίστασθαι = νὰ ἀπέρχονται ἀπὸ τῆς Ποτειδ. (ἦν ἐπολιόρκουν οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὰ ἐν κεφ. 64, § 3 ἐξιστορηθέντα).—Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι = νὰ ἀφίνωσι τὴν Αἴγινα αὐτόνομον (πρὸς κεφ. 67, § 2).—ἐνδηλότατα = σαφέστατα.—προὔλεγον, δηλ. τοῖς Ἀθηναίοις = δημοσίᾳ (= πρὸ) ἔλεγον εἰς τοὺς Ἀθηναίους.—τὸ περὶ Μεγαρο. ψήφισμα, περὶ τούτου βλ. ἐν κεφ. 67, § 4.—καθελοῦσι (δηλ. τοῖς Ἀθηναίοις) μὴ (= οὐκ) ἂν γενέσθαι πόλεμον = ὅτι ἐὰν ἤθελον καταργῆσαι τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα δὲν ἤθελε γίνεαι πόλεμος.—ἐν ᾧ, δηλ. ψήφισματι.—εἰρητο αὐτοῖς μὴ χοῖσθαι... ἀγορᾶ = ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ κάμωσιν αὐτοὶ (οἱ Μεγαρεῖς) χρῆσιν τῶν λιμένων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς.—τᾶλλα ὑπῆκουον = εἰς τὰ ἄλλα (δηλ. εἰς τὴν λύσιν τῆς πολιορκίας τῆς Ποτειδαίας



καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτονομίας εἰς τοὺς Αἰγινήτας) ὑπήκουον (πρὸ βλ. κεφ. 29, § 1).— τὸ ψήφισμα, δηλ. τὸ περὶ Μεγαρέων.— καθήρουν=κατήργουν.— ἐπικαλοῦντες ἐπεργασίαν Μεγαρ.=κατηγοροῦντες τοὺς Μεγαρεῖς διὰ καλλιέργειαν.— τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἀορίστου=τῆς γῆς τῆς ἀφιερωμένης εἰς τὰς Ἐλευσινίας θεὰς Δήμητρην καὶ Περσεφόνην καὶ τῆς μὴ ἐχούσης ὄρια (ὡς ἀμφισβητουμένης εἰσέτι: μεταξὺ Ἀθην. καὶ Μεγαρέων).— καὶ ἀνδρ. ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων (=ἀποδιδρασκόντων)= καὶ διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν δραπετευόντων δούλων=καὶ ὅτι ὑπεδέχοντο (οἱ Μεγαρεῖς) τοὺς δραπετευόντας δούλους (τῶν Ἀθηναίων).

§ 3-4. ἀφικομένων τῶν τελ. πρ. . . Ῥαμφίου τε καὶ Μ. καὶ Ἀγ. =ὅτε ἔφθασαν οἱ τελευταῖοι πρέσβεις, ὁ Ῥαμφίας καὶ ὁ Μελήσιππος καὶ ὁ Ἀγήσανδρος.— καὶ λεγόντων=καὶ ὅτε ἔλεγον.— οὐδὲν ὄν (=τούτων ἃ) πρ. εἰδότεσαν (δηλ. λέγειν)=οὐδὲν ἐκ τούτων, τὰ ὅποια πρότερον συνήθιζον νὰ λέγωσι.— αὐτὰ δὲ τάδε=ἀλλὰ μόνον τὰ ἐπόμενα.— ὅτι, τοῦτο ἐνταῦθα ἐλέχθη πλεοναστικῶς πρὸ τοῦ αὐτολεξεῖ ἀναφερομένου λόγου.— εἶη δ' ἄν, δηλ. ἡ εἰρήνη=ἤθελε δὲ διαμένει ἡ εἰρήνη.— εἰ . . . ἀφεῖτε=ἐὰν ἡθέλετε ἀφήσει.— ποιήσαντες ἐκ. οἱ Ἀθ., τὸ ποιεῖν ἐκκλησίαν ὡς καὶ τὸ προτιθέσθαι γνώμας ἦτο καθήκον κυρίως τῶν ἐν τέλει ἢ τῶν πρυτάνεων.— γνώμας σφίσι αὐτοῖς προτιθέσαν=ἐπέτρεπον εἰς ἑκυτοὺς νὰ ἐκφράσωσι τὴν γνώμην των. — ἐδόκει, δηλ. αὐτοῖς = ἐφαίνετο καλὸν εἰς αὐτούς. — ἅπαξ = ἅπαξ διὰ παντός. — περὶ πάντων βουλ.=ἄφ' οὗ σκεφθῶσι περὶ ὅλων.— παριόντες=ἀναβαίνοντες εἰς τὸ βῆμα (πρὸ βλ. κεφ. 67, § 4).— ἐπ' ἀμφοτέρω γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις=δι:χαζόμενοι κατὰ τὰς γνώμας ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: καὶ ὡς χρῆ π. κτλ.— καὶ ὡς μ. κτλ., ἢ σύνταξις: καὶ ὡς χρῆ τὸ ψήφισμα μὴ εἶναι ἐμπόδιον εἰρήνης, ἀλλὰ ὡς χρῆ καθελεῖν αὐτό.— καὶ παρελθόν, ὁ καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν τε τὸν ἐν τῷ: ἄλλοι τε πολλοί.— λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, ἐπεξήγησις τοῦ: πρῶτος Ἀθην. = δηλ. ἱκανώτατος καὶ εἰς τὸ λέγειν καὶ εἰς τὸ πράττειν.— τοιαῦδε=τοιαῦτα περίπου (πρὸ βλ. κεφ. 31, § 3).

### Κεφ. 140.

§ 1. τῆς μὲν γνώμης . . . αἰεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι=εἰς τὴν αὐτὴν μὲν γνώμην πάντοτε ἐμμένω ἢ ἀπόδοσις τοῦ μὲν κεῖται ἐν τῷ ὄρῳ

δέ.—μὴ εἶκειν Πελοπ., ἐπεξήγησις τοῦ: τῆς γνώμης τῆς αὐτῆς= δηλ. νὰ μὴ ὑποχωρῶμεν εἰς τοὺς Πελοπ. ἐν τούτῳ κείται ἡ πρόθεσις τοῦ λόγου.—καίπερ εἰδὼς = ἂν καὶ γνωρίζω.—τοὺς ἀνθ. οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθ... πρᾶσσοντας=ἔτι οἱ ἄνθρωποι οὐχὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου καὶ πείθονται νὰ πολεμῶσι καὶ ἐν τῇ πράξει (δηλ. ἐν τῇ πολεμείν) ἐνεργοῦσιν. Ἡ ἔννοια: ὁ ζήλος, ὃν δεικνύουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅταν ἀποφασίζωσι τὸν πόλεμον, εἶναι μεγαλύτερος ἐκείνου, ὃν δεικνύουσι κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου (πρβλ. τὸ αὐτὸ νόημα καὶ ἐν κεφ. 120, § 5 «ἐνθυμείται γὰρ...»).—πρὸς δὲ τὰς ξυμφ. καὶ τὰς γνώμας τροπομένους = ἀλλ' ὅτι συμφῶνως πρὸς τὰς ἐκδόσεις μεταβάλλονται καὶ κατὰ τὰς γνώμας.—καὶ νῦν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφ. αἰί.—ὁμοῖα καὶ παραπλήσια, τὰ συνώνυμα ἐτέθησαν πρὸς ἐντονωτέραν ἔμφρασιν τῆς ἐννοίας =ἐντελῶς παρόμοια.—ξυμβουλευτέα μοι ὄντα=ὅτι δεῖ με ξυμβουλεύειν=ἔτι πρέπει νὰ συμβουλεύω.—καὶ τοὺς ἀναπειθ. ὑμῶν (δηλ. πολεμείν) δικαίῳ τοῖς κοινῇ δόξασιν (δηλ. ἡμῖν)... βοθηεῖν=καὶ κρίνω δίκαιον ὅσοι ἐξ ὑμῶν πείθονται (δηλ. νὰ πολεμῶσι) νὰ ὑποστηρίξωσι τὰ κοινῶς ἀποφασισθέντα (=τὰς κοινὰς ἡμῶν ἀποφάσεις).—ἦν ἄρα τι καὶ σφαλλόμεθα=ἂν τυχὸν κατὰ τι καὶ ἀποτυχάνωμεν.—ἦ=εἰ δὲ μή.—μηδὲ κατορθοῦντας(=κατορθούντων ἡμῶν) τῆς ξυν. μεταποιεῖσθαι=μηδέ, ἐὰν ἡμεῖς ἐπιτυχάνωμεν, νὰ οὐκαιοποιῶνται τὴν σύνεσιν (ἧτις δηλ. ἐπέφερε τὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν).—ἐνδέχεται γὰρ κτλ., αἰτιολογεῖ τό: ἦν σφαλλόμεθα.—ἐνδέχεται γὰρ τὰς ξυμφορὰς... τοῦ ἀνθρώπου=διότι: εἶναι δυνατόν αἰ ἐκδόσεις τῶν ἐπιχειρήσεων ν' ἀποθῶσιν ὄχι: ὀλιγώτερον ἀπροσδοκῆτως (=ἀμαθῶς) πρ' ὅσον (=ἐπίσης ἀπροσδοκῆτως, καθὼς) αἰ σκέψεις (=τὰ σχέδια) τοῦ ἀνθρώπου.—διόπερ=καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς.—ὅσα(=ἐν πᾶσι, ὅσα) ἂν παρὰ λόγον ξυμβῆ=εἰς ὅσα, ὅσα ἂν συμβῶσιν ἀπροσδοκῆτως.—ἐλώθαμεν αἰτιασθαι = συνειθίζομεν νὰ κατηγορῶμεν.

§ 2-3. Λακ. δέ, μετάδοσις εἰς τὴν πίστιν διὰ τοῦ συμπερασματικοῦ δέ (=οὖν· πρβλ. κεφ. 32, § 2), διὰ τοῦ ὁποῖου εἰσάγεται μερικὴ περίπτωσις ὑπαγομένη εἰς τὴν γενικὴν.—πρότερον, ὅτε δηλ. ἐκώλυσον τὴν τείχεσιν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων.—ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν=ἔτι: εἶχον ἐχθρικοὺς σκοποὺς καθ' ἡμῶν.—οὐχ ἦιστα, λιτότης=μάλιστα=πρὸ πάντων.—εἰρημένον, αἰτιατικ. ἀπόλυτος=εἰ καὶ εἴρηται, δηλ. ἐν ταῖς τριακοντούτισι σπονδαῖς = ἂν

καὶ εἶναι γεγραμμένον ἐν ταῖς τριακοντ. σπονδαῖς (ταῖς γενομέναις τῷ 445). Περὶ τοῦ πράγματος πρβλ. κεφ. 78, § 4.—δικας μὲν τῶν διαφορῶν ἀλλήλοις διδ. καὶ δέχεσθαι (δηλ. παρ' ἀλλήλων) = νὰ ὑπεβῆλλωμεν τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφοράς εἰς δικαστικὴν κρίσιν (πρβλ. κεφ. 28, § 2).—ἔχειν δὲ κτλ., ἐκ τοῦ εἰρημνόμενον = νὰ ἔχωμεν δ' ἑκάτεροι.—πῶ = ἀκόμη μέχρι τοῦδε.—ἡμῶν διδόντων = ἐν ᾧ ἡμεῖς προτεινομεν (δηλ. δικας) = ἐν ᾧ ἡμεῖς προσφερόμεθα νὰ δικασθῶμεν (ὡς τοῦτο ἀναφέρεται ἐν κεφ. 78, § 4).—πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλ. διαλύεσθαι = διὰ πολέμου μᾶλλον ἢ διὰ λόγων τὰ (πρὸς ἡμᾶς) παράπονά των νὰ διαλύωσι.—καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη, ὡς ἄρχοντες.—οὐκέτι αἰτιώμενοι, ὡς ἴσοι καὶ ὅμοιοι.—πάρεισι = παρευρίσκονται.—Ποτειδαίαις κτλ., περὶ τῶν ἀξιώσεων τούτων τῶν Λακ. πρβλ. κεφ. 139, § 1.—τὸ Μεγαρ. ψήφισμα = τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα.—οἱ δὲ τελευταῖοι (κτγρμ.) οἷδε ἦγοντες = οὗτοι δὲ οἱ τελευταῖον ἐλθόντες.—καὶ τοὺς Ἑλλ. προαγορεύουσι (= φανερὰ λέγουσι) κτλ., περὶ τοῦ πράγματος πρβλ. κεφ. 139, § 3.

§ 4-5. ὑμῶν δὲ μηδεὶς νομίση... μηδ' ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κτλ., ὑποφορά.—περὶ βραχέος ἂν πολεμεῖν = ὅτι ἠθέλωμεν πολεμεῖν δι' ἀσήμαντον αἰτίαν.—εἰ... μὴ καθέλουμεν = ἐὰν δὲν ἠθέλωμεν καταργῆσει.—ὅπερ μάλιστα... εἰ καθαιρεθεῖη, τὸ ὅπερ κατὰ πρόληψιν ἐτέθη ὡς ἀντικμ. τοῦ προύχοντα, ἐν ᾧ κυρίως τοῦτο εἶναι ὑποκμ. τοῦ καθαιρεθεῖη = ὅπερ (ψήφισμα) εἰ καθαιρεθεῖη, μάλιστα προύχονται = τὸ ὅποιον ἀκριδῶς ἐὰν καταργηθῇ, κατ' ἐξοχὴν προφασίζονται.—μὴ (= οὐκ) ἂν γίν. τὸν πόλεμον = ὅτι δὲν ἠθελε γίνεαι ὁ πόλεμος.—μηδ'... ὑπολίπησθε ὡς κτλ. = μηδὲ ἀφήσητε εἰς τὴν συνειδησίην σας κατηγορίαν, ὅτι δι' ἀσήμαντον αἰτίαν ἀνελάβετε τὸν πόλεμον. Ἐπανάληψις τῆς αὐτῆς ἐννοίας (διὰ μικρὸν = περὶ βραχέος) ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν συνειδησίην τῶν ἀκροατῶν, ὡς πρότερον (μηδεὶς νομίση κτλ.) εἰς τὸν λογισμὸν αὐτῶν.—τὸ γὰρ βραχὺ τι τοῦτο = διότι τοῦτο τὸ ὡς ἀσήμαντόν τι θεωρούμενον.—πᾶσαν ὑμῶν... τὴν γνώμην, πρωθυστερον = ἔχει τὴν πεῖραν καὶ πᾶσαν τὴν βεβαίωσιν τῆς γνώμης ὑμῶν = ἐνέχει: ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξέλεγεξιν καὶ τὴν πλήρη ἐπιβεβαίωσιν τῆς γνώμης (= τῶν φρονημάτων) ὑμῶν. Ἡ ἐννοία: δι' αὐτοῦ τοῦ ἀσημάντου δύναται τις νὰ δοκιμάσῃ τὰ φρονήματα ὑμῶν (πρὸς τοὺς Λακεδ., ἂν δηλ. φεβῆσθε αὐτοὺς ἢ ὄχι) καὶ βεβαιωθῇ περὶ αὐτῶν (τῶν φρονημάτων).—οἷς (= αὐτοῖς [τοῖς Λακεδ.] γὰρ) εἰ ξυγχωρήσετε = διότι, ἐὰν εἰς αὐτοὺς (τοὺς Λακ.) ὑποχωρήσητε.—μειζον, δηλ. τῆς καθαιρέσεως τοῦ περὶ Μεγ. ψηφίσματος.—ἐπιταχθήσεσθε, δηλ. ὑπὸ τῶν Λακεδ. = θὰ διαταχθῆτε ὑπὸ τῶν Λακ.—ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες = ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἐκ φόβου (πρὸς τοὺς Λακ.) καὶ εἰς τοῦτο (δηλ. εἰς τὴν καθαιρέσιν τοῦ περὶ Μεγ. ψηφίσματος) ὑπεχωρήσατε.—ἀπισχυρισάμενοι δὲ = ἐὰν δὲ ἐντόνως ἀποκρούσητε (τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν).

—σαφές ἂν καταστήσατε αὐτοῖς—ἤθέλετε καταστήσει εἰς αὐτοὺς κατάδηλον. — ἀπὸ τοῦ Ἰσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι = νὰ προσφέρωνται πρὸς ὑμᾶς ὡς ἴσοι πρὸς ἴσους μᾶλλον (ἢ ὡς ἄρχοντες).

## Κεφ. 141.

§ 1. αὐτόθεν δὴ (= λοιπὸν εὐθὺς) κτλ., εἶναι τὸ συμπέρασμα τῶν § § 2-5 τοῦ προηγούμενου κεφ.—διανοήθητε=ἀποφασίσατε.—ἢ ὑπακούειν=ἢ νὰ ὑποχωρήτε.—πρίν τι βλ. = προτοῦ πάθητε βλάβην τινά.—καὶ (= μήτε) ἐπὶ μεγάλη καὶ (= μήτε) ἐπὶ βραχ. (πρβλ. κεφ. 140, § 4) προφάσει = μήτε διὰ μεγάλην μήτε διὰ μικρὰν πρόφασιν.—μὴ εἴζοντες (δηλ. τοῖς Πελοπον. πρβλ. κεφ. 140, § 1) μὴδὲ ξὺν φόβῳ ἔξοντες (πρβλ. κεφ. 140, § 5), αἱ μετχ. ἐκ τοῦ διανοήθητε ἐτέθησαν ἀντὶ ἀπρμφ.= μὴ εἴκειν. . . μὴδὲ ἔχειν = νὰ μὴ ὑποχωρῶμεν μὴδὲ νὰ ἔχωμεν μετὰ φόβου. — ἂ κεκτῆμεθα = τὰς κτήσεις ἡμῶν.—δύναται = σημαίνει.—δουλώσιν= δουλείαν.—ἢ τε μεγ. καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις = πᾶσα ἀπαίτησις εἴτε μεγίστη εἴτε ἐλαχίστη.—ἀπὸ τῶν ὁμοίων (ἄρσεων). . . τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη=ὑπὸ τῶν ὁμοίων ἐπιβαλλομένη εἰς τοὺς ἄλλους (δηλ. εἰς τοὺς ὁμοίους). — πρὸ δίκης=προτοῦ νὰ γίνῃ δίκη ἐπομένως= ἄνευ δίκης. Ἡ ἔννοια τῆς τελευταίας περιόδου: ἔταν ὁ ἴσος ἐπιβάλλη ἐπιτακτικῶς τὰς ἀξιώσεις του εἰς τὸν ἴσον καὶ δὲν θέλη νὰ διαλύῃ τὰς πρὸς αὐτὸν διαφορὰς διὰ δικαστικῆς ὁδοῦ, τότε ὁ δεχόμενος τὰς ἀξιώσεις ἐκείνου — εἴτε μικρὰς εἴτε μεγάλας—θεωρεῖται ὡς δούλος καὶ οὐχὶ ὡς ἴσος πρὸς ἴσον.

§ 2-5. τὰ δὲ τοῦ πολέμου. . . ἀκούοντες, ἢ πρόθεσις τοῦ δευτέρου κυρίου μέρους τῆς πίστεως.—τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐκατέρωθεν ὑπαρχόντων, ἢ γενν. : τῶν ὑπαρχόντων κατ' ἀφομοίωσιν πρὸς τὴν γενν. τοῦ πολέμου ἀντί: τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τὰ ἐκατέρωθεν ὑπάρχοντα ἔξαρτ. ἐκ τοῦ καθ' ἕκαστον ἀκούοντες=τὰ δὲ μέσσω πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου καὶ τοὺς πόρους τοὺς ὑπάρχοντας εἰς ἐκατέρωθεν ἀκούοντες καθ' ἕν χωριστά. — ὡς οὐκ. . . ἀντικμ. τοῦ γνῶτε=γνῶτε ὡς ταῦτα, ἃ ἡμεῖς ἔχομεν, οὐκ ἀσθενέστερα ἔσται=μάθετε ὅτι ταῦτα, τὰ ὅποια ἡμεῖς ἔχομεν, δὲν θὰ εἶναι ἀσθενέστερα (ἀπὸ τὰ τῶν Πελοπ.).—αὐτουργοὶ = καλλιέργουντες διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν τοὺς ἀγρούς, γεωργοὶ (πρβλ. κεφ. 142, § 7) οἱ μὲν Σπαρτιάται ἐκαλλιέργουσι τοὺς ἀγρούς των διὰ τῶν δούλων, ἀλλ' οἱ περὶ οἰκοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Πελοπ. διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν.—τε. . . καὶ (= οὗτε) . . . ἔπειτα κτλ., τριμελῆς προκατασκευὴ μετὰ τὴν πρόθεσιν.—ἰδία=ἰδιαιτέρως.—ἐν κοινῷ (=ἐν δημοσίῳ ταμείῳ), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἰδία (πρβλ. κεφ. 80, § 4).—χρονίων (μακροχρονίων), ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βραχέως (= ἐπ' ὀλίγον

χρόνον), ὡς τὸ διαποντίων (= ὑπερθαλασσίων) πρὸς τὸ ἐπ' ἀλλήλους. — διὰ τό... ἐπιφέρειν, δηλ. πολέμους = διότι: ἐπιφέρεισι: πολέμους. — ὑπὸ πενίας, ἢ ὑπὸ = ἔνεκα. — καὶ οἱ τοιοῦτοι κτλ., ἢ ἀνάπτυξις τῆς προκατασκευῆς ἔπεται χιαστικῶς, διότι: 1) καὶ οἱ τοιοῦτοι... εἰρογόμενοι ἀνκφέρειται εἰς τό: ἄπειροι... ἐπιφέρειν, 2) αἱ δὲ περιουσίαι... ἀνέχουσιν εἰς τό: καὶ οὔτε ἰδίᾳ οὔτε... αὐτοῖς καὶ 3) σώμασί τε κτλ. εἰς τό: αὐτουργοί. — ἀπὸ τῶν ἰδίων... ἀπόντες... δαπανῶντες... εἰρογόμενοι, αἱ μετχ. αἰτιολογ. = διότι ἐν ταύτῃ περιπτώσει (ἐάν δηλ. στρατεύσῃσι κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν) καὶ ἀπὸ τῶν ἀγρῶν των συγχρόνως ἀπουσιάζουσι: (= καὶ τοὺς ἀγρούς των δὲν δύνανται νὰ καλλιερῶσι:) καὶ ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων δαπανῶσι: (ὡς μὴ λαμβάνοντες μισθὸν ἐν τῇ στρατείᾳ) καὶ προσέτι καὶ τῆς θιλάσσης ἀποκλείοντα: (ἀπὸ τῶν θαλασσοκρατόρων Ἀθηναίων). — αἱ δὲ περιουσίαι, δηλ. τῶν χρημάτων = τὰ δὲ ἄφθονα χρηματικὰ μέσα: ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ = εἰς ἕκτακτοι φόροι (πρὸβλ. κεφ. 121, § 5). — ἀνέχουσι = βραστάζουσι. — σώμασι... χορήμασι, δοτκ. ὄργανα: καί. — ἐτοιμότεροι (δηλ. εἰσι) = εἰναι: προθυμότεροι. — οἱ αὐτουργοί τῶν ἀνθρώπων = οἱ διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν ἐργαζόμενοι ἄνθρωποι. — τὸ μὲν (= τὰ μὲν σώματα) πιστὸν ἔχοντες... κἂν (= καὶ ἂν) περιγενέσθαι (= σωθῆναι) = ὡς πρὸς μὲν τὰ σώματα, διότι: πιστεύουσιν ὅτι: δύνανται: καὶ νὰ σωθῶσιν (αὐτὰ) ἐκ τῶν κινδύνων. — τὸ δὲ (= τὰ δὲ χρήματα) οὐ βέβαιον (ἔχοντες = οὐ πιστὸν ἔχοντες) μὴ οὐ προαναλώσειν = ὡς πρὸς δὲ τὰ χρήματα (διότι:) δὲν πιστεύουσιν ὅτι: δὲν θὰ δαπανήσωσιν αὐτὰ πρότερον (πρὸ τοῦ τέλους δηλ. τοῦ πολέμου) ἢ ἄρνησις μὴ οὐ ἐν τῷ ἀπορμ. (ἀντί: μὴ) διὰ τὴν προηγουμένην ἄρνησιν οὐ (βέβαιον). — ἄλλως τε κἂν (= καὶ ἐάν)... μηκύνηται = καὶ μάλιστ' ἐάν... περατείνηται. — παρὰ δόξαν = παρὰ τὴν προσδοκίαν των. — εἰκόσ, δηλ. ἐστι.

§ 6-7. μάχη... μῆ = ἐν μίᾳ μάχῃ. — πρὸς ἅπαντας Ἑλ. = ἐναντίον ὅλων ὁμοῦ τῶν Ἑλλήνων. — δυνατοί, δηλ. εἰσι. — ἀντισχεῖν = νὰ ἐναντιωθῶσι. — μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντιπ. = πρὸς ἀνομοίαν ἀντιπαρασκευῆν (οἷα ἦτο ἡ τῶν Ἀθην.). — ὅταν, ἐνταῦθα (ὡς καὶ ἐν κεφ. 142, § 1) αἰτιολογ. = καθ' ὅσον. — μήτε, ἀνήκει καὶ εἰς τό: χροόμενοι καὶ εἰς τό: ἐπιτελῶσι = ἐπειδὴ δὲν ἔχουσιν ἐν βουλευτήριον (ὡς οἱ Ἀθην.) οὔτε εὐθὺς ἐκτελοῦσιν τι τυχέως. Ἡ ἔννοια: Ἡ συμμαχία τῶν Λακεδ. δὲν δεηθύνετο ὑπὸ μιᾶς πολιτείας — τῆς Σπάρτης — ὡς ἡ τῶν Ἀθην. ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἦτο δυνατόν οἱ Λακεδ. τυχέως νὰ ἐκτελέσωσιν τι, ἀλλ' ἔπρεπε κατὰ πρῶτον νὰ καλέσωσι: πάντα τὰ μέλη τῆς συμμαχίας πρὸς σύσκεψιν. — πάντες τε ἰσοψηφοὶ ὄντες καὶ οὐχ ὁμόφυλοι = καὶ ἐπειδὴ πάντες ἔχουσιν ἴσον δικαίωμα ψήφου (ὅπερ δὲν συνέβαιεν ἐν Ἀθήναις) καὶ δὲν εἶναι τῆς αὐτῆς φυλῆς (ὡς οἱ Θηβαῖοι, οἱ Ἀρχάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί, οἵτινες δὲν ἦσαν Δωριεῖς). — τὸ ἐφ' ἑαυ-

τὸν ἕκαστος σπεύδῃ = ἕκαστος ἐπιδιώκῃ (μόνον) τὸ ἰδικόν του συμφέρον. — ἔξ ὧν = περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας. — φιλεῖ, ἀπρόσωπον ὡς ὑποκμ. τό: μηδὲν ἐπιτελεῖς γίνεσθαι = συνήθως οὐδὲν ἐκτελεῖται. — καὶ γὰρ = γὰρ. — οἱ μὲν.. οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ. — ὡς μάλιστα, συναπτέον τῷ τιμωρήσασθαι τινα = νὰ ἐκδικηθῶσιν τινα ἔσον τὸ δυνατόν περισσότερον (ὡς οἱ Κορίνθιοι τοὺς Κερκ. καὶ Ἀθην.). — ὡς ἥκιστα, συναπτέον τῷ φθεῖραι, ὅπερ ἐκ τοῦ βούλονται = θέλουσιν ἔσον τὸ δυνατόν ἐλάχιστα νὰ καταστρέψωσι τὰ ὑπάρχοντά των. Ἐὰν ὑπάρχοντα τῶν συμμάχων θὰ κατεστρέφοντο, ἔαν οὗτοι ἀπεμακρύνοντο τῆς πατρίδος των ἕνεκα πολέμου. — χρόνιοι = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου. — ξυιόντες = συνεργόμενοι εἰς συνέδριον. — ἐν βραχεὶ μορίῳ, δηλ. τοῦ χρόνου = ὀλίγον χρόνον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: (ἐν) τῷ πλέονι (χρόνῳ) = τὸν περισσότερον χρόνον. — σκοποῦσιν τι τῶν κοινῶν = σκέπτονται τι περὶ τῶν κοινῶν (συμπερόντων) ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: τὰ οἰκεία. — τὰ οἰκεία πρῶτον. = φροντίζουσι περὶ τῶν οἰκείων (συμπερόντων). — οὐ. . . οἶεται βλάψειν = δὲν νομίζει ὅτι θὰ προσενήσῃ βλάβην. — παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν = ἕνεκα τῆς ἀμελείας του. — μέλειν δέ τινα καὶ ἄλλῳ = ἄλλ' ὅτι καὶ ἄλλος τις φροντίζει. — ὑπέρ ἑαυτοῦ = ἀντὶ ἑαυτοῦ. — ὥστε... λανθάνειν τὸ κοινὸν ἀθρόον φθ. = ὥστε ἀνεπαίσθητως τὸ κοινὸν συμφέρον ἐντελῶς (= ἀθρόον) καταστρέφεται. — τῷ αὐτῷ ὑπὸ ἀπάντων ἰδία δοξάσματι = διὰ τὴν αὐτὴν γνώμην, ἣν πάντες ἔχουσι, ἀλλ' ἕκαστος ἰδία (ὅτι δηλ. δὲν θὰ προσενήσῃ βλάβην ἢ ἀδιαφορία του, ἀλλ' ὅτι τὰς ἐλλείψεις του θὰ ἀναπληρώσῃ ἄλλος τις, ὅστις ὁμοῦς ὁμοίως σκέπτεται ὡς καὶ αὐτός).

## Κεφ. 142.

§ 1. μέγιστον δέ, προεξαγγελτικὴ παράθεσις = ὅπερ δὲ μέγιστόν (= σημαντικώτατον) ἔστι διὰ τούτου δὲν εἰσάγεται νέον τι, διότι ἀνωτέρω (ἐν κεφ. 141, § 3) ἐγένετο λόγος ὅτι οἱ Πελοπονησῶντες χρημάτων, ἀλλ' ἐμπατικῶς ἐξαίρεται ἔτι ἅπασι τὸ σπουδαιότατον — ἡ ἔλλειψις χρημάτων — ἔξ ὧν τῶν μνημονευθέντων ἐν κεφ. 142, § 2-7 μειονεκτημάτων τῶν Πελοπον. — τῆ... σπάνει = διὰ τὴν ἔλλειψιν. — τῶν χρημάτων = τῶν ἀπαιτουμένων χρημάτων. — κωλύονται, ἐν παθητικ. σημασίᾳ = κωλυθήσονται = θὰ ἐμποδισθῶσιν (δηλ. εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των). — ὅταν... διαμείλωσιν = καθ' ὅσον ἐπιβραδύνουσι (δηλ. εἰς τὸ ἐκτελεῖν τὰ δέοντα). Τὸ ὅταν ἐν αἰτλγκ. σημασίᾳ ὡς καὶ ἐν κεφ. 141, § 6. — σχολῆ αὐτὰ ποριζόμενοι = ὡς ποριζόμενοι αὐτὰ (τὰ χρήματα) δυσκόλως. — οἱ καιροὶ = αἱ εὐνοϊκαὶ περιστάσεις. — οὐ μενετοὶ (δηλ. εἰσι) = δὲν περιμένουσιν (ἕως ὅτου δηλ. ἐτοιμασθῆ τις νὰ ἐπωφεληθῇ τὰς εὐνοϊκὰς αὐτὰς περιστάσεις).



§ 2-5. καὶ μὴν (= πρὸς τούτοις) οὐδὲ κτλ., ἐντεῦθεν ἄρχεται ὁ Περικλ. ἀνασκευάζων τὰ ὑπὸ τῶν Κορινθίων ἐν κεφ. 121, § 2—κεφ. 122, § 1 λεχθέντα, ὅτι δηλ. οὗτοι θὰ καταβάλωσι τοὺς Ἄθ. δι' ἐπιτείχισεων ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ διὰ τῆς ἀσκήσεως αὐτῶν εἰς τὰ ναυτικά. — οὐδ' ἢ ἐπιτείχισις (δηλ. ἀξία ἐστὶ φοβηθῆναι) οὐδὲ τὸ ναυτικὸν ἄξιον (δηλ. ἐστὶ) φ. = οὐδὲ ἢ ἐπιτείχισις (= ἢ ἀνέγερσις ὀχυρωμάτων) οὐδὲ τὸ ναυτικὸν εἶναι ἀξία ὥστε νὰ φοβηθῶμεν αὐτὰ (= εἶναι ἀξιόφοβητα). — τὴν μὲν (δηλ. ἐπιτείχισιν), ἀντικμ. τοῦ παρασκευάσασθαι — ἕπερ ἔξαρτ. ἐκ τοῦ χαλεπόν (ἐστὶ)—, τὸ δὲ πόλιν ἀντίπαλον κτγρμ. = διότι ταύτην μὲν (τὴν ἐπιτείχισιν) εἶναι δύσκολον νὰ παρασκευάσωσιν (οἱ Πελοπ.) καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ὡς μίαν πόλιν ἰσόπαλον (= ὥστε νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν — τὴν ἐπιτείχισιν—πόλιν ἰσόπαλον, δηλ. πρὸς τὴν ἡμετέραν). Ἡ ἀπόδοσις τοῦ: τὴν μὲν κατωτέρω: τὸ δὲ τῆς θαλάσσης κτλ. (§ 6). — ἦπου δὴ = πολλῶ μᾶλλον βέβαια (δηλ. χαλεπόν ἐστὶ παρασκευάσασθαι). — ἐν πολέμῳ (δηλ. γῆ) τε, εἰς τοῦτο ἀντιστοιχεῖ ἡ γενκ. ἀπόλυτος: καὶ οὐχ ἦσσαν. . . ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων = καὶ ἐν ᾧ καὶ ἡμεῖς ἐπίσης (= οὐχ ἦσσαν) ἔχομεν ἀνεγείρει ὀχυρώματα κατ' ἐκείνων (ὡς τὴν Οἰνόνην—φρούριον ἐν τοῖς μεθορίοις Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας — καὶ αὐτὰς τὰς Ἀθήνας, αἵτινες ἤδη ὑπάρχουσιν ὡς ἀντεπιτείχισις κατὰ πόλεως ἀντίπαλον τῶν Πελοπ.). — φρούριον, β' εἶδος ἐπιτείχισεως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ πόλιν ἀντίπαλον (§ 3), ἕπερ τὸ α' εἶδος ἐπιτείχισεως. — εἰ ποιήσονται, τοιοῦτον φρούριον πράγματι ἐποίησαν οἱ Πελ. καὶ οἱ σύμμαχοι ἐν Δεκελείᾳ τῷ 413. — τῆς μὲν γῆς, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ τι μέρος. — βλάπτοιεν ἀν=δύνανται νὰ βλάπτωσι. — καταδρομαῖς = δι' ἐπιδρομῶν. — αὐτομολίαις, δηλ. τῶν δούλων τῶν Ἀθην., οἵτινες θὰ ἐπωφελοῦντο ταύτην τὴν εὐκαιρίαν, ἵνα τύχωσι τῆς ἐλευθερίας των. — ἱκανόν γε ἔσται, δηλ. τὸ φρούριον. — ἐπιτείχιζεν τε . . . ἐκείνων = κολυβεῖν ἡμᾶς πλεύσαντας (= ἀφ' οὗ πλεύσωμεν) ἐς τὴν ἐκείνων ἐπιτείχιζεν τε. Ἡ ἔννοια: ἢ ἀνέγερσις ἐχθρικοῦ φρουρίου ἐν Ἀττικῇ δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Ἀθην. νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν ἐχθρικήν χώραν καὶ ἐκεῖ νὰ ἀνεγείρωσι καὶ αὐτοὶ φρούρια. — καὶ . . . ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι = καὶ διὰ τῶν νεῶν νὰ λαμβάνωμεν ἐκδίκησιν. — ἦπερ (= αἴσπερ [ναυσὶ]) ἰσχύομεν = ἐν αἷς κυρίως ἔγκειται ἡ ἰσχὺς ἡμῶν. — πλέον γάρ. . . ἐμπειρίας = ἡμεῖς γὰρ ἔχομεν πλέον ἐμπειρίας τοῦ κατὰ γῆν (δηλ. πολέμου) ἐκ τοῦ ναυτικοῦ = διότι ἡμεῖς ἔχομεν περισσοτέραν ἐμπειρίαν τοῦ κατὰ ξηρὰν πολέμου ὡς ἐκ τῆς περὶ τὰ ναυτικά ἐμπειρίας ἡμῶν (καὶ διὰ τοῦτο θὰ δυνάμεθα ἀποδ. βαλζόμενοι εἰς τὴν ἐχθρικήν χώραν νὰ ἀνεγείρωμεν ἐν αὐτῇ ὀχυρώματα καὶ νὰ βλάπτωμεν αὐτήν). — ἢ ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ κατ' ἡπείρου (δηλ. πολέμου) ἐς τὰ ναυτικά = παρ' ἔσσην (ἐμπειρίαν ἔχουσι) ἐκεῖνοι εἰς τὰ ναυτικά ὡς ἐκ τῆς ἐμπειρίας αὐτῶν εἰς τὸν κατὰ ξηρὰν πόλεμον.



§ 6·9. τὸ δὲ τῆς θαλ. . . γενέσθαι, ἀπόδοσις τοῦ ἐν § 3 «τὴν μὲν» = τὸ δὲ νὰ γίνωσιν ἔμπειροι τῆς θαλάσσης. — οὐ ὀφείδω, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐν κεφ. 121, § 4 δι:σχυρισμοὺς τῶν Κορινθίων. — αὐτοῖς προσγενήσεται = θὰ προστεθῆ εἰς αὐτοὺς = θ' ἀποκτήσωσιν αὐτοί. — οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς . . . ἐξείργασθέ πο = διότι οὐδὲ ὑμεῖς ἀκόμη ἔχετε τελειοποιηθῆ (εἰς τὸ ναυτικόν). — μελετῶντες αὐτὸ (δηλ. τὸ ναυτικόν) = ἔν καὶ ἀσκήσθε εἰς αὐτό. — εὐθύς ἀπὸ τῶν Μηδ. = εὐθύς ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Μηδικῶν. Τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἐν Μαρξθῶνι μάχην οἱ Ἀθην. τῇ συμβουλῇ τοῦ Θεμιστοκλέους ἐγένοντο ναυτικοί. — θαλάσσιοι = ναυτικοί. — οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι (μετὰ παθκ. σημασίας) = οἵτινες οὐδὲ θ' ἀρεθῶσι. νὰ ἐξασκηθῶσιν (εἰς τὸ ναυτικόν). — διὰ τὸ . . . αἰεὶ ἐφορμεῖσθαι = διότι διαρκῶς πολιορροῦνται. — ἄξιον, δηλ. λόγου. — ἂν τι δοῦν = δύνανται νὰ πράττωσι τι. — πρὸς μὲν ὀλίγας ἐφορμούσας = ἐναντίον μὲν ὀλίγων πλοίων (Ἀθηναϊκῶν) ἀποκληρόντων τοὺς λιμένας αὐτῶν. — καὶ ἂν (= καὶ ἂν) διακινδυνεύσειαν = δύναντα: καὶ νὰ διακινδυνεύσωσι (κρίσιμον μάχην). — πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες = διὰ τοῦ πλήθους ἐνθαρρύνοντες τὴν (εἰς τὰ ναυτικά) ἀπειρίαν τῶν κατ' ἔννοιαν = λαμβάνοντες θάρρος εἰς τὴν ἀγνοίαν τῶν περὶ τὰ ναυτικά ἐκ τοῦ πλήθους αὐτῶν. — πολλαῖς δὲ εἰργόμενοι = ἔταν ὅμως ἀποκλήνται: ὑπὸ πολλῶν πλοίων. — ἡσυχάσουσι = θὰ μὲνωσιν ἡσυχοί. — ἐν τῷ μὴ μελετῶντι, τὸ οὐδέτ. τῆς μετχ. ἀντὶ ἀφηρησίν οὐσιαστ. (πρὸλ. κεφ. 36, § 1 «τὸ δεδιός») = ἐν τῇ μὴ ἀσκήσει = διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀσκήσεως. — ἄξυνετώτεροι = ἀπειρότεροι. — δι' αὐτὸ = ἀκριβῶς δι' αὐτό. — ὀκνηρότεροι = ἀτολμότεροι. — τέχνης ἐστὶ = εἶναι ἔργον τέχνης (= ἐμπειρίας) = ἀπικτεῖ ἐμπειρίαν. — ὥσπερ καὶ ἄλλο τι (δηλ. τέχνης ἐστίν), κατ' ἔννοιαν = εἶπερ τι καὶ ἄλλο = ὑπὲρ πᾶν ἄλλο. — οὐκ ἐνδέχεται = δὲν εἶναι δυνατόν. — ὅταν τύχη (δηλ. μελετώμενον) = ἔταν δοθῆ εὐκαιρία. — ἐκ παρόργου μελετᾶσθαι = νὰ μελετᾶται: ὡς πάρεργον (οὐχὶ ὡς κύριον ἔργον). — ἀλλὰ μᾶλλον, κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐνδέχεται νοητέον τὸ δεῖ, ἐξ οὗ ἐξερτ. τό: μηδὲν . . . γίνεσθαι = ἀλλὰ τοῦναντίον πρέπει κανὲν ἄλλο ἔργον νὰ μὴ γίνηται: πάρεργον πλησίον ἐκείνου (τοῦ ναυτικοῦ). Ἡ ἔννοια: ὁ θέλων ν' ἀποκτήσῃ τὴν εἰς τὰ ναυτικά ἐμπειρίαν δὲν πρέπει ν' ἀσκήσῃ εἰς ἄλλο τι ἔργον παρὰ μόνον εἰς τὰ ναυτικά.

## Κεφ. 143.

§ 1 - 2. εἴτε καὶ κτλ., ταῦτα λέγει ὁ Περικλῆς ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐν κεφ. 121, § 3 ὑπὸ τῶν Κορινθίων λεχθέντα. — εἴτε . . . πειρῶντο = προσέτι (= τε) ἐὰν ἤθελον προσπαθήσει. — κινήσαντες τῶν Ὀλυμπιάσιν ἢ Δελφοῖς (= ἐν Δελφοῖς) χρημάτων = μετακτι-

νήσαντες μέρος τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἢ ἐν Δελφοῖς χρημάτων.—μισθῶ μείζονι, δηλ. τοῦ ὑφ' ἡμῶν διδομένου. Ὁ μισθὸς καὶ τὸ σιτηρέσιον τοῦ πληρώματος δὲν ἦσαν πάντοτε τὰ αὐτὰ ὑπολογίζεται ὅτι ὁ μέσος ὄρος τοῦ ἡμερησίου μισθοῦ καὶ σιτηρεσίου ἦτο ἀπὸ τριῶν ὀβολῶν μέχρι μιᾶς δραχμῆς κατ' ἄνδρα.—ἡμῶν, συνζυτῆς ἢ γενν. τῶν: τῶν ναυτῶν.—ὑπολαβεῖν= νὰ προσελκύσωσιν εἰς τὸ μέρος τῶν.—τοὺς ξένους, περὶ τούτων βλ. ἐν κεφ. 121, § 3.—μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν ἐσβάντων... μετοίκων=εἰ ἐσβάντες (δηλ. ἐς τὰς ναῦς) ἡμεῖς αὐτοὶ τε καὶ οἱ μέτοικοι μὴ ἡμεῖς ἀντίπαλοι=ἐὰν εἰσβάντες εἰς τὰ πλοῖα μόνοι ἡμεῖς μετὰ τῶν μετοίκων (ἄνευ δηλ. τῶν ξένων) δὲν ἡμεῖς ἰσόπλοιοι πρὸς τοὺς Πελ. (=ἱκανοὶ νὰ ἀντεπεξέλθωμεν κατὰ τῶν Πελοπ.). Μέτοικοι δ' ἐκκλυόντο οἱ ξένοι, οἱ ἀντὶ φόρου, μετοικίου καλουμένου (12 δραχμ. κατ' ἔτος), ἔχοντες τὸ δικαίωμα νὰ κατοικῶσιν ἐν Ἀθήναις· οὗτοι ὄφειλον νὰ συστρατεύωνται μετὰ τῶν πολιτῶν, οἱ μὲν εὐπυροὶ τῶν μετοίκων ὡς ὀπλίται, οἱ δὲ λοιποὶ ὡς ἐρέται ἐν τῇ ναυτικῇ.—δεινὸν ἂν ἦν=θά ἦτο δεινόν.—νῦν δὲ =τώρα ὅμως.—τόδε (=τοῦτο) ὑπάρχει, δηλ. εἴμεθα ἰσόπλοιοι πρὸς τοὺς Πελοπ. ἡμεῖς μόνοι μετὰ τῶν μετοίκων.—τε... καὶ... ἔχομεν=οὐ μόνον... ἀλλὰ καὶ ἔχομεν.—ὅπερ κράτιστον, δηλ. ἐστίν.—κυβερνήτας, κτγρμ. εἰς τό: πολίτας=πολίτας ὡς κυβερνήτας.—τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν, τὸ ἀπρηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου =τοὺς ἄλλους ὑπηρετάς· ὑπηρεταὶ δ' ἐνταῦθα=οἱ τῆς ναυτικῆς τέχνης ἔμπειροι, ἦτο: οἱ κυβερνήται, οἱ κελυσταί, οἱ πεντηκόνταρχοι, οἱ πρῶρατοι καὶ οἱ ναυπηγοί· οὗτοι ἀπετέλουν τὴν τρίτην τῶν τάξεων, εἰς ἃς διηγεῖτο τὸ πλήρωμα ἐκείτης νεώς. Τὴν πρώτην ἀπετέλουν οἱ ἐπιβάται, οἵτινες ἦσαν 10 ὀπλίται· περίπου ἐν ἐκάστη τριήρει, τεταγμένοι πρὸς τὸν πόλεμον, πρὸς τε τὰς ἐπιθέσεις καὶ τὴν ἀμυναν· τὴν δὲ δευτέραν τάξιν οἱ ἐρέται, ναῦται ἢ νκυδιάται καλούμενοι, οἵτινες ἐκωπηλάτουν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις σειραῖς καθήμενοι.—πλείους καὶ ἀμείνους, κτγρμ. εἰς τό: τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν.—καὶ ἐπί..., ὁ καὶ συναπτεὸς τῶν: οὐδεὶς... τῶν ξένων· κατ' ἔννοιαν=ὄχι μόνον ἡμεῖς οἱ πολῖται μόνοι μετὰ τῶν μετοίκων εἴμεθα ἱκανοὶ ν' ἀντεπεξέλθωμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν ξένων νκυτῶν ἤθελε δεχθῆ κτλ.—ἐπὶ τῷ κινδύνῳ=πρὸ τοῦ κινδύνου (δηλ. νὰ ἐξορισθῆ ἐκ τῆς πατριδος του καὶ νὰ συναγωνισθῆ μετὰ τῶν Πελοπ. ἔχων ὀλιγωτέρας ἐλπίδας νίκης).—ἂν δέξαιτο, ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπρμ. φεύγειν καὶ ξυναγωνίζεσθαι.—τὴν αὐτοῦ (δηλ. πατρίδα) φεύγειν=νὰ εἶναι ἐξόριστος ἐκ τῆς πατρίδος του. Οἱ ἐπὶ τῶν Ἀττικῶν πλοίων ὑπηρετοῦντες ἐπὶ μισθῷ ναῦται ἦσαν ἐκ τῶν συμμάχων τοῖς Ἀθην. πόλεων· λοιπὸν ἐὰν οὗτοι ἠτύτομόλουν πρὸς τοὺς Πελοπ., θὰ ἐξωρίζοντο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν των, οἵτινες θὰ ἠνυχάζοντο πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῶν συμμάχων αὐτῶν Ἀθηναίων.—μετὰ τῆς ἡσσοнос ἐλπίδος (δηλ. τῆς νίκης)=

ἔχων τὴν ὀλιγωτέραν ἐλπίδα τῆς νίκης. — ὀλίγων... δόσεως, ἡ φυσικὴ σειρά τῶν λέξεων: ἕνεκα δόσεως μεγάλου μισθοῦ ὀλίγων ἡμερῶν (=δι' ὀλίγας ἡμέρας). — ἐκείνοις ξυναγ. = νὰ συναγωνίζηται μετ' ἐκείνων (τῶν Πελοπ.).

§ 3-4. καὶ τὰ μὲν Πελ. κτλ., διὰ τούτων συγκεφαλαιοὶ ὁ ῥήτωρ τὰ περὶ τῶν μειονεκτημάτων τῶν Πελ. λεχθέντα ἐν κεφ. 141, § 3 — κεφ. 143, § 2· διὰ δὲ τῶν: τὰ δὲ ἡμέτερα κτλ. μετακίνει εἰς τὴν δῆλωσιν τῶν πλεονεκτημάτων τῶν Ἀθην. — τούτων... ἀπηλλάχθαι = ὅτι εἶναι ἀπηλλαγμένα (=ἐλεύθερα) τούτων (δηλ. τῶν ἐλλείψεων). — ὦν περ(γενε. τῆς αἰτίας) ἐκ. ἐμεμφράμην = διὰ τὰς ὁποίας (ἐλλείψεις) κατηγορήσῃ ἐκείνους. — καὶ ἄλλα... ἔχειν = καὶ ὅτι ἔχουσιν ἄλλα. — οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου, ἐπιτείνει τὸ μέγала = πολλῶ μείζονα = πολὺ μεγαλύτερα (δηλ. πλεονεκτήματα). — ἦν γ' ἐπὶ κτλ., ὁ γε ἐνταῦθα = γὰρ = δηλαδῆ. — ἴωσι, δηλ. οἱ Πελοπ. — οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται = δὲν θὰ εἶναι πλέον τὸ αὐτό. — Πελ... τμηθῆναι... ἀπασαν = τὸ νὰ λεηλατηθῇ μέρος τι τῆς Πελοπ. καὶ ὅλη ἀνεξαρτέτως ἢ Ἀττικῆ. Ἡ ἔννοια: Ἡ δῆσις καὶ μέρους μόνον τῆς Πελοπ. θὰ ἔχη διὰ τοὺς Πελοπ. συνεπείας φοβερωτέρας ἢ ἡ δῆσις ὀλοκλήρου τῆς Ἀττικῆς διὰ τοὺς Ἀθηναίους. — οἱ μὲν, δηλ. οἱ Πελοπ. — ἔξουσιν, τὸ ἔχειν μετ' ἀπρμφ. = δύνασθαι. — ἄλλην ἀντιλαβεῖν = ἄλλην (χώραν) εἰς ἀντικατάστασιν (δηλ. τῆς λεηλατηθείσης χώρας αὐτῶν) νὰ λάβωσιν. — ἀμαχεῖ = ἀνευ μάχης. — κατ' ἡπειρον = ἐν (τις) περαλοῖς τῆς ξηρᾶς· νοοῦνται ἰδίᾳ τὰ Θρακικὰ περάλια. — μέγα, δηλ. ἐστί. — τὸ τῆς θ. κράτος = ἡ κυριαρχία τῆς θαλάσσης.

§ 5. σκέψασθε δέ, διὰ τῆς φράσεως τούτης ὁ ῥήτωρ θέλει νὰ διεγείρῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀκρατῶν προκειμένου νὰ δηλώσῃ οὕτως τὰ πολεμικὰ μέτρα, ἅτινα ὀφείλουσι νὰ λάβωσιν οἱ Ἀθην. — οἱ μὲν γάρ, ὁ γὰρ διασαφητικός. — ἂν... ἦσαν = θὰ ἦσαν. — ἀληπτότεροι = μᾶλλον ἀπόσβλητοὶ (ἡμῶν). — ὅτι ἐγγύτατα τούτου, (δηλ. τοῦ νησιώτας εἶναι) = ἔσον τὸ δυνατόν πλησιέστατα τούτου, δηλ. ὡς νησιώται. — διανοηθέντας (δηλ. ἡμῶς) = ἀφ' οὗ σκεφθῶμεν. — τὴν γῆν = τοὺς ἀγρούς. — οἰκίας, νοητέον τὸ ἄρθρον: τὰς ἐκ τοῦ: τὴν (γῆν) οἰκίας ἔννοει ἐνταῦθα, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ π ὀ λ ε ω ς... ἔχειν, τὰς ἀγροτικὰς οὐχὶ τὰς ἐν ἄστει. — πόλεως, τῆς ἄνω καὶ κάτω, δηλ. τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς. — φυλακὴν ἔχειν = φυλάττειν. — καὶ Πελ... μὴ διαμάχεσθαι = καὶ μὴ διαμάχεσθαι Πελ. πολλῶ πλείοσι (οὔσι) ὀργισθέντας ὑπὲρ αὐτῶν = καὶ νὰ μὴ πολεμῶμεν πρὸς τοὺς Πελ. ὄντας πολὺ περισσοτέρους ὀργισθέντες δι' αὐτὰ (δηλ. διὰ τὴν κατάλειψιν τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν οἰκιῶν). — κρατήσαντες = ἐὰν νικήσωμεν. — οὐκ ἐλάσσοσι μαχοῦμεθα = θὰ πολεμῶμεν πρὸς αὐτοὺς (ὄντας) ὄχι ὀλιγωτέρως (ἡμῶν). — ἦν σφαλῶμεν = ἐὰν ἡττηθῶμεν. — τὰ τῶν ξυμμάχων = οἱ ξύμμαχοι. — ὄθεν = οἷς = δι' ὧν. — προσάπολλυται = πρὸς τῇ ἡττῇ ἡμῶν (προσ-) χάνοντα: ὁ ἐνε-

στὸς ἐνταῦθα ἐτέθη ἀντὶ τοῦ μέλλοντος, ἵνα δηλώσῃ τὴν μέλλουσαν πράξιν ὡς μᾶλλον βεβίαν.—οὐ γὰρ ἡσυχάσουσι (δηλ. οἱ ξύμμαχοι), κατ' ἔννοιαν=ἀποστήσονται γὰρ ἀφ' ἡμῶν.—μὴ ἐκ. ἡμῶν ὄντων=ἐάν ἦμεις δὲν ἐμεθῶ ἴκανοί.—τὴν τε κτλ., διὰ τοῦ τε εἰσάγεται· τὸ γ' μέλος μετὰ τὰ: τὴν μὲν γῆν... τῆς δὲ πόλεως...—τὴν ὀλοφύρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι (=μὴ... ὀλοφύρεσθαι), τὸ ἀπρμρ. ἐκ τοῦ χοῆ = καὶ νὰ ὀλοφυρῶμεθα διὰ τὰς οἰκίας καὶ τοὺς ἀγρούς.—ἀλλὰ τῶν σωμάτων (=τῶν ἀνδρῶν)= ἀλλὰ διὰ τοὺς ἀνδρας.—τάδε... ταῦτα, δηλ. αἱ οἰκίαι καὶ ἡ γῆ.—κτῶνται, ἀρμόζει· μόνον εἰς τὴν β' πρότασιν (ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα)· εἰς τὴν α' (οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἀνδρας) νοητέον κατὰ ζεύγμα τὸ β. τίκει.—αὐτοὺς... ἐξελεθόντας... δηῶσαι=ἄρ' οὐ ἐξέλεθητε σεῖς οἱ ἴδιοι (=αὐθορμήτως) νὰ καταστρέφητε.—ἄν... ἐκέλευον=θὰ πρέετρεπον (ὕμῃς).—αὐτά, δηλ. τὰς οἰκίας καὶ τὴν γῆν.—τούτων ἕνεκα, δηλ. τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς.—οὐχ ὑπακούσεσθε=δὲν θὰ ὑποχωρήσητε (πρβλ. τὴν αὐτὴν σημείωσιν τοῦ β. καὶ ἐν κεφ. 140, § 5 καὶ κεφ. 141, § 1).

#### Κεφ. 144.

§ 1. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κτλ., ἐξυκολούθησις τῶν πλεονεκτημάτων τῶν Ἀθην., ὧν ἡ ἀρχὴ ἐγένετο ἐν κεφ. 143, § 4 διὰ τοῦ «ἦν γ'...» καὶ ἦτις διεκόπη ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τῆς ὑποδείξεως (ἐν § 5) τῶν πολεμικῶν μέτρων, ἅτινα ὀφείλουσι· νὰ λάθωσιν οἱ Ἀθην.—ἔχω, δηλ. εἰπεῖν.—ἐς ἐλπίδα=πρὸς διέγερσιν ἐλπίδος = ἵνα ἐμβάλω εἰς ὑμᾶς ἐλπίδα.—τοῦ περιορίσεσθαι = τοῦ ὅτι θὰ νικήσωμεν (τοὺς Πελοπ.).—ἦν ἐθέλητε=ἄρχει νὰ θέλητε.—ἀρχὴν μὴ ἐπικταῖσθαι=νὰ μὴ ἐπεκτείνητε τὸ κράτος ὑμῶν. Ὑπαίνιτται ἐνταῦθα τὴν εἰς Σικελίαν ἐκστρατείαν τῶν Ἀθηναίων.—ἅμα πολεμοῦντες=ἐν ᾧ συγχρόνως εὐρίσκεσθε ἐν πολέμῳ.—καὶ κινδ. αὐθαιρέτους μὴ προστ.=καὶ νὰ μὴ ἀναλκμδάνητε κινδύνους ἐκουσίους.—πεφόβημαι=φοβοῦμαι.—τὰς οἰκίας ἡμῶν ἁμαρτίας = τὰ ἴδια ἡμῶν σφάλματα.—τάς... διανοίας=τὰ σχέδια.—ἐκεῖνα, δηλ. τὰ πολλὰ καὶ ἄλλα πλεονεκτήματα, ἅτινα διεγείρουσιν ἐλπίδας νίκης.—ἅμα τοῖς ἔργοις=ἅμα τῇ ἐνάργει τοῦ πολέμου.

§ 2. νῦν δέ, μεταβάσις εἰς τὸν ἐπίλογον.—τούτους, δηλ. τοῖς τῶν Λακεδ. πρέσβεσιν (πρβλ. κεφ. 139, § 3).—ἀποκρινάμενοι, ἐκ ταύτης τῆς μετχ., ἦτις περιέχει τὴν κυρίαν ἔννοιαν τῆς προτάσεως, ἔξαρτ. αἱ ἐπόμεναι εἰδικαὶ προτάσεις: Μεγαθ. ὅτι ἔασομεν..., τὰς τε πόλεις ὅτι... ἀφήσομεν..., δίκας δὲ ὅτι ἐθέλομεν...—ἀποπέμφωμεν, δηλ. τούτους, ὅπερ νοητέον ἐκ τοῦ προηγουμένου τούτοις.—Μεγαρέας μὲν, προτάσσεται τοῦ ὅτι χάριν ἐμψάσεως οὕτω καὶ κητωτέρω προτάσσονται τοῦ ὅτι αἱ αἰτιατικ. τὰς τε πόλεις...

δίκας δέ.—ἦν καὶ Λακ. ξενηλ. μὴ ποιῶσι = εἰν καὶ οἱ Λακ. δὲν διατάττωσι διὰ νόμου ξενηλασίαν (ἐκ τῆς Σπάρτης). Ἡ ξενηλασία (= ἡ ἐκδιώξις τῶν ξένων) ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς ἐφόρους· οὗτοι ἤλκωνον τοὺς ξένους ἐκ τῆς Σπάρτης φεδρούμενοι τὴν ἐπιβλαβὴ ῥοπήν πρὸς τὰ ἦθη τῶν Σπαρτιατῶν ξενικῶν ἐπιτηδεύματα καὶ τρόπων.—ἐκεῖνο, δηλ. ἡ ξενηλασία.—κωλύειν, σχεδὸν=κωλύεται.—ἐν ταῖς σπονδαῖς, δηλ. ταῖς τριακοντούσι.—τόδε, δηλ. τὸ κατὰ τῶν Μεγαρ. φήρισιμ. — τὰς τε πόλεις, μετὰ τὸν μὲν (Μεγαρ. μὲν) ἀνεμένετο ὁ δὲ (τὰς δὲ πόλεις)· ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ ἐτέθη ὁ τε.—εἰ καὶ αὐτ. ἔχοντες ἐσπεισάμεθα=εἰν καὶ ἐκάμαμεν τὰς (τριακοντούτιδας) σπονδὰς ἔχοντες αὐτὰς (τὰς πόλεις) αὐτονόμους. Ἡ ἔννοια: εἰν αἱ πόλεις ἦσαν αὐτόνομοι καὶ τότε, ὅτε ἐκάμαμεν τὰς σπονδὰς.—καὶ ὅταν... ὡς βούλονται, ἢ σύνταξις: καὶ ὅταν κακείνοι ἀποδώσι ταῖς αὐτῶν πόλεσι αὐτονομείσθαι, ὡς βούλονται, μὴ ἐπιτηδείως σφίσι, τοῖς Λακεδ., ἀλλὰ (ἐπιτηδείως) αὐτοῖς ἐκάστοις (κατὰ σύνεσιν πρὸς τὸ πόλεσι)=καὶ ὅταν καὶ ἐκεῖνοι (δηλ. οἱ Λακ.) ἐπιτρέψωσιν εἰς τὰς αὐτῶν πόλεις νὰ αὐτονομῶνται, ὅπως θέλωσι, δηλ. οὐχὶ ὅπως συμφέρε: εἰς αὐτούς, τοὺς Λακεδ., ἀλλὰ ὅπως συμφέρε: εἰς αὐτούς ἐκάστους (δηλ. τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων).—δίκας... δοῦναι, πρβλ. κεφ. 140, § 2.—πολέμου δ' οὐκ ἄρξομεν=πολέμου δὲ ἀρχὴν δὲν θὰ κάμωμεν.—ἀρχομένους δὲ = εἰν ἕως (οὗτοι) κάμωσιν ἀρχὴν.—ἀμυνόμεθα = θ' ἀποκρούσωμεν (αὐτούς). — ταῦτα... ἀποκρίνασθαι=ταῦτα ν' ἀποκριθῆ. — δίκαια καὶ πρέποντα ἅμα (δηλ. ἐστὶ)=δίκαιον καὶ πρέπον ἅμα.—τῆδε τῇ πόλει (=τῇ ἡμετέρᾳ πόλει), συναπτέα ἢ δοτκ. τῷ πρέποντᾳ ἅμα.

§ 3 - 4. εἰδέναι, δηλ. ὑμᾶς.—ἀνάγκη, δηλ. ἐστὶ.—πολεμεῖν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ ἀτιτικ. ἡμᾶς. — ἐκούσιοι=ἐκουσίως.—μᾶλλον, δηλ. ἢ ἠναγκασμένοι.—δεχόμεθα, δηλ. πολεμεῖν.—ἦσσαν ἐγκεισομένους (δηλ. ἡμῖν)...ἔξομεν=θὰ ἔχωμεν τοὺς ἐναντίους ὀλιγώτερον ἐπιθετικούς καθ' ἡμῶν. Ἡ ἔννοια: οἱ ἐχθροὶ μετ' ὀλιγώτερας προθυμίας καὶ θάρρους θὰ προσβάλωσιν ἡμᾶς.—ἐκ τε τῶν μεγ. κινδύνων, προτάσσεται τοῦ ὅτι χάριν ἐμφάσεως ἐξαρτάται: δ' ἢ πρότασις αὕτη ἐκ τοῦ εἰδέναι χρή.—περιγίνονται=προκύπτουσιν.—οἱ γοῖν (=τοὺλάχιστον) κτλ., ἐφαρμογὴ τῆς γενικῆς παρατηρήσεως διὰ παραδείγματος.—ὑποστάντες Μῆδ.—οἵτινες ὑπέμειναν τοὺς Μῆδους (=τὴν προσβολὴν τῶν Μῆδων).—καί(=καίπερ)οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε (ἀναφορικῶς πρὸς τὰ πανταχοῦ ὄρατὰ σημεῖα τῆς ἀκμῆς καὶ ἰσχύος τῶν Ἀθηναίων) . . . ὁμοίωμενοι = εἰν καὶ δὲν εἶχον τόσα μέσα (ὅσα ἡμεῖς νῦν).—τὰ ὑπάρχοντα, δηλ. ἑαυτοῖς· κατ' ἔννοιαν=ταῦτα, ἃ εἶχον (δηλ. τὴν ἐκούτων πόλιν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ).—ἐκλιπόντες, ἐνδοτκ. μετχ., ὡς καὶ ἡ: ὁμοίωμενοι, μεθ' ἧς συνδέεται.—γνώμη τε πλείονι ἢ τύχη = διὰ συνέσεως μᾶλλον ἢ διὰ τύχης.—τόλμη μείζονι ἢ δυνάμει=διὰ τόλμης μᾶλλον ἢ διὰ (πολεμικῆς) δυνάμεως.—ἀπεώ-

σαντο=ἀπέκρουσαν.—ἐς τάδε προίγαγον αὐτὰ= εἰς τὴν παροῦσαν ἀκμὴν ἀνύψωσαν τὴν ἀρχὴν τῆς πόλεως (= αὐτὰ) πρβλ. κεφ. 75, § 3.—ὧν=τούτων δὲ (δηλ. τῶν πατέρων).—οὐ χοῖν λείπεισθαι (δηλ. ἡμᾶς)=δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα κατώτεροι.—ἀλλά, δηλ. χοῖν.—ἀμύνεσθαι=ν' ἀποκρούωμεν.—καὶ τοῖς... παραδοῦναι=καὶ πειραῖσθαι παραδοῦναι τοῖς ἐπιγιγνομένοις αὐτὰ μὴ ἐλάσσω=καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ παραδώσωμεν εἰς τοὺς ἀπογόνους (ἡμῶν) ταύτην τὴν ἀρχὴν (=αὐτὰ) ὄχι μικροτέραν.

## Κεφ. 145.

νομίσαντες=πεισθέντες.—ἄριστα, σύστοιχον ἀντικμ. τοῦ παραινεῖν=ἔτι ἀριστήν συμβουλήν ἔδιδεν.—ἐκέλευε, δηλ. ψηφίσασθαι.—τῇ ἐκείνου γνώμῃ=κατὰ τὴν γνώμην ἐκείνου.—καθ' ἕκαστα=ὡς πρὸς τὰ καθ' ἕκαστα=ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας.—ὡς ἔφρασε (=καθὼς εἶπεν [ὁ Περικλῆς]), ἀνήκει μόνον εἰς τὸ καθ' ἕκαστα.—καὶ τὸ ξύμπαν, ἀντιτίθεται πρὸς τὸ καθ' ἕκαστα=καὶ ἐν γένει τοῦτο ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: οὐδὲν κ... ποιήσειν κτλ.=ἔτι δηλ. οὐδὲν θὰ κάμωσι διαταττόμενοι (ὑπὸ τῶν Λακεδ.) κτλ. Ἡ ἔννοια: ἢ ἀπόκρισις τῶν Ἀθην., γενομένη κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Περικλ., ὡς πρὸς μὲν τὰς λεπτομερείας ἦτο σύμφωνος πρὸς ὅσα εἶπεν ὁ Περικλ. ἐν τῇ δημηγορίᾳ αὐτοῦ, γενικῶς δὲ περιελάμβανε τοῦτο, ἔτι δηλ. οὐδὲν θὰ πράξωσιν οὗτοι διαταττόμενοι ὑπὸ τῶν Λακ., ἀλλὰ κτλ.—δίκη=διὰ δικαστικῆς ὁδοῦ.—κατὰ τὰς ξυνοί. = συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαρχούσας συνθήκας (τίνας);.—ἐτοιμοὶ εἶναι = ἔτι εἶναι πρόθυμοι.—διαλύεσθαι, ἐνταῦθα τὸ ῥ. συνετάχθη ἐμπροθέτως (περὶ τῶν ἐγκλημάτων)· συνήθως συντάσσεται μετ' αἰτιατικ. (πρβλ. κεφ. 140, § 2)=νὰ διαλύωσι τὰ πράγματά των.—ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ (δηλ. μοίρᾳ)=μὲ ἴσα καὶ ὅμοια δικαιώματα (πρβλ. κεφ. 27, § 1).—οἱ μὲν, δηλ. πρέσβεις τῶν Λακεδ.—ἐπ' οἴκου=οἴκαδε.—οὐκέτι ὑστερον ἐπροσβέοντο, δηλ. οἱ Λακεδ.

## Κεφ. 146.

αἰτία... καὶ διαφοραί, κτηγρμ. τοῦ αὐταί (=ταῦτα, δηλ. τὰ ἐκτεθέντα), ὅπερ ὑποκμ. τοῦ: ἐγένοντο.—ἀμφοτέροις, δηλ. τοῖς Πελοπ. καὶ Ἀθην.—ἀοξάμεναι=αἰτίτες ἤρχσαν.—ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμν. καὶ (ἐν) Κερκ., δηλ. συμβάντων.—ἐπεμίγνυντο=εἶχον ἐπικοινωνίας (=σχέσεις).—ἐν αὐταῖς=κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν (δηλ. τῶν διαφορῶν).—ἀκηρύκτως = ἄνευ κήρυκος (ὅστις θὰ ἦτο ἀναγκαῖος ἐν ταῖς ἐπικοινωνίαις, ἐὰν πόλεμος ἐπισήμως εἶχε κηρυχθῆ).—ἀνυπόπτως δὲ οὐ=ὄχι ὁμῶς ἄνευ ὑπονοῶν.—ξύγχυσις=παράδοσις.







πνευματική αγωγή, παιδαγωγική, παιδαγωγική θεωρία, παιδαγωγική θεωρία

παιδαγωγική  
θεωρία

θεωρία

Μουσουλμανισμός.

Ἄριθ. { Πρωτ. 27967  
Διεκλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1917.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

*Πρὸς τὸν κ. Κ. Γ. Κοσμάν, καθηγητὴν.*

Γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἐνεκρίθη ἡ χοῆσις τοῦ ὑφ' ὑμῶν ὑποβληθέντος ἐντύπου «Θουκυδίδου τὸ πρῶτον βιβλίον» διὰ τὴν Β' καὶ Γ' τάξιν τῶν τετραταξίων Γυμνασίων καὶ τὴν ἀντίστοιχον τάξιν τῶν λοιπῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1917-1918 καὶ ἐφεξῆς κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 117 πράξιν αὐτοῦ.

Ὁ Υπουργὸς  
ΔΗΜ. ΔΙΓΚΑΣ

Π. ΖΑΓΑΝΙΑΡΗΣ

---

Συνελεῖα τῆς ὑπ' ἀριθ. 690/22-8-24 πράξεως τῶν γενικῶν συνεδριῶν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἀδξάνεται ἡ τελικὴ τιμὴ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων τῶν σχολείων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ 10% ἐφ' ὅσον ταῦτα μεταφέρονται ἐκ τῆς πόλεως ἐν ἣ ἐξεδόθησαν εἰς ἄλλας πόλεις.

---

*Τύποις Σεργίδου, Γεωργίου Σταύρου, 10*